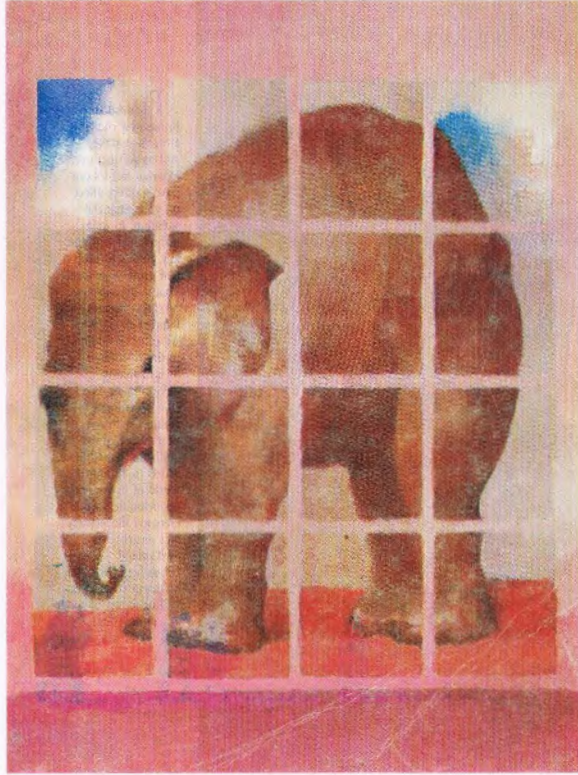

YAŞAR
KEMAL

Filler Sultanı

YAŞAR KEMAL * FİLLER SULTANI

toros yayınlari

YAŞAR
KEMAL

*

Filler Sultanı ile
Kırmızı Sakallı Topal Karınca

©

Yayın Hakkı: Yaşar Kemal
Türkiye'de Yayın Hakkı: Toros Yayınları

Yedinci Baskı
Toros Yayınları, İstanbul 1994

Kapak Düzeni: Raşit Gökçeli

Baskı: Yazır Matbaacılık

146

ISBN 975-433-006-9

TOROS YAYINLARI

Nuruosmaniye Cad. Atasaray Han 37/406, 34440 Cağaloğlu-İstanbul

Tel: 522 23 76 Fax: 512 97 92

**YAŞAR
KEMAL**

**Filler Sultanı
ile
Kırmızı Sakallı Topal Karınca**

toros yayınları

*Fillerin karınca ülkelerine yürüyüp
kentlerini yıkıp onları tutsak kıldığıdır.*

Filler sultanı bir ak güvercinden daha ak, iri, görkemli bir fildi. Tahtına oturmuş, gelecek ulağı bekliyor, yerinde duramadığı her deviniminden belli oluyordu.

Derken, biraz sonra beklediğı ulak, ulukepez geldi. Bu kuş, hüdhüdlerin başıydı. Geniş ak, kara kanatları belli ki yorulmuştu. Uzun, başında, boynunda bir yay gibi kabarmış kepezi turuncuydu. Tüyleri, balkıyan bir güneş turuncusunda yalp yalp ediyordu. Göğsünün ince, sarı tüyleri benekliyd.

Filler sultanının başı yöresinde üç kere uçup üç turuncu halka çizdikten sonra vardı, sultanın burnu ucundaki dala kondu.

«Söyle,» diye acele etti filler sultanı. «Söyle... Hoş geldin safalar getirdin... Söyle, karıncalardan ne haber, bana iyi bir mustu getirdin mi?»

Ulukepez çok yorulmuştu, kanatlarını tam dört kez gerdi, çırttı, altındaki çınar dalının yaprakları titredi.

«Sağol sultanım,» dedi ulukepez. «Varol sultanım. Karıncalardan iyi haberler var. Onların ülkelerinde tam yedi ay kaldım. Bana çok iyi davrandılar, konukladılar, yedirdiler içirdiler, dostluk gösterdiler. Ben bu dünyada hiç böyle yaratıklar görmedim.»

Filler sultanı gürledi:

«Ne biçim yaratıklar bunlar, ben hiç bir karınca görmedim.»

«Küçük şeylerdir,» dedi ulukepez, kanatlarını üç kez açarak. «O kadar küçücük yaratıklardır ki sen çok yakından bakmazsan bir karıncayı göremezsin.»

«Anlat,» dedi filler sultanı. «Bana bu küçücük yaratıkların hünerlerini anlat. Bana onların küçük ya da büyük olmaları değil, hünerleri gerek...»

Ulukepez artık yol yorgunluğunu üstünden atmış, dinlenmişti.

«Al gözüm sultanım seyreyle sen, şimdi karıncaların hünerini,» diye şakıdı. Başladı anlatmağa. O anlatırken filler sultanı kendinden geçiyordu. Kendinden geçiyor, durmadan ulukepeze soru üstüne soru soruyordu.

«Bir kentler kurmuşlar, hiç sorma sultanım, yerin altına... Görkemli, uygar kentler. Ambarları yıl on iki ay yiyecek, bal, çiçek özü, tahıl, böcek ölüsü dolu, dopdolu. Başkentlerini geniş ovaların tam ortalarında, özünde kurmuşlar. Bu ovalar Nil kıyılarından da, Çukurova'dan da daha bereketli. Hele bir ova, bir ülke var, fil eksen biter, öyle bereketli. Kuzey yanını bu ülkenin ulu ormanlar kaplamış. Kaplan girse sökemez bir orman, güneyi de yıl on iki ay yemyeşil, bütün ova yıl on iki ay ağzına kadar çiçekle dolu, alabildiğine bir düzlük... Doğusu tarlalar, batısı tarlalar, can eksen biter, kuş eksen, karınca eksen, arı eksen biter.»

Ulukepez anlattıkça coşuyor, coştukça anlatıyordu. Durmadan bir gün bir gece karıncaları, onların kentlerini, ülkelerini anlattı filler sultanına. Filler sultanı da kendinden geçmiş, bu coşku içindeki kuşu dinliyordu.

Ulukepez, filler sultanının birden ayağa fırladığını gördü:

«Bütün fillerim toplanın,» diye bağırdı. Gür sesinden dağlar sallandı.

Filler toplanmağa başladılar. Ta uzak ülkelerden bile geldiler. Toplanmaları üç gün üç gece sürdü.

Fillerin aşağı yukarı hepsi toplanınca sultan, ulukepeze:

«Konus», dedi, «küçücük, bizim göremeyeceğimiz kadar küçücük karıncaların hünerlerini.»

Ulukepez pervaz vurup havalandı, filler yığınağının üstünde geniş geniş uçarak, turuncu halkalar çizerek anlatmağa başladı. O anlattıkça filler kendilerinden geçiyorlardı. Ağızlarının da suyu akıyordu.

Sonunda sultan, tepenin başındaki düzlüğe çıktı. Geniş, eskimiş tahtı oradaydı. Tahtına çöktü:

«Duydunuz mu,» diye sordu, «duydunuz mu karıncaların hünerini?»

«Duyduk,» dediler.

«Bir fil, bir tek fil, belki birkaç milyar karınca büyüklüğündedir,» dedi sultan. «Öyle değil mi?» diye de ulukepeze sordu.

Ulukepez:

«Belki daha da fazla.»

«Ne diyorsunuz bu işe?» dedi sultan. «Ne diyorsunuz?»

«Ne diyelim, her şeyi en iyi sultanımız bilir,» dediler.

«Haydiyin öyleyse karıncalar ülkesine. Çabuk olun...»

Sultan en önde, tam onun başının üstünde uçan hüdühüdler başı ulukepez, onun arkasında da filler ordusu yola koyuldular.

Ulukepez, sultana:

«Benim hüdühüdleri de çağırırsam nasıl olur?» diye sordu. «Belki bizim ordunun da bir yardımı dokunur.»

«Aman ne duruyorsun, hemen onları da çağır ulukepez kardeş,» dedi sultan. «Ne demek bir yardımı do-

kunur, hüdhüd ordusu olmadan, o tez kanatlı, turuncu kepezli hüdhüdler olmadan ben bu dünyada ne yapabilirim ki... Hemen çağır onları, hepsini biltekmil isterim.»

«Olur,» dedi, uçtu ulukepez. «Şimdi, az sonra, hepsini biltekmil getiririm. Sen sağ olasin sultanım. Allah yolunu açık etsin. Karıncalar üstüne olan seferimiz utkuyla bitsin.»

«Utkuyla bitecek,» diye bağırdı sultan. Bütün filler de onun bu sözlerini yinelediler.

Az sonra gök kanat sesleriyle doldu. Fillerin üstünü hüdhüdlerden, alacalı kanatlardan, turuncu kepezlerden bir bulut örttü. Gök gözük müyordu.

«Karıncalar üstüne olan seferimiz utkuyla bitecek,» diye bağırdı ulukepez. Bütün hüdhüdler, filler de onun gibi, onun sesiyle bağırdılar.

Sevinç içinde yollarını sürdürüyorlardı. Fil ordusu her toprağa bastıkça dünya sallanıyordu. Dosdoğru, üstte hüdhüdler, kanat kanada vermişler, alaca turuncu bir bulutta yanarak, balkıyarak uçuyorlar, aşağıda filler sallanarak, karın karına yürüyorlardı. Koca kulakları arada bir de yelken gibi açılıyordu.

Ve filler sultanı, apak, ışıl ışıl, yunmuş arınmış, tek başına önde yürüyor, hüdhüdler başı, eski dostu ulukepez de başının bir karış üstünde uçuyor, konuşuyorlardı. Cin fikirli filler sultanı derin düşünüyordu. Bu karıncalarda çok iş vardı. Dünyada bu kadar çok karınca variken böyle yaşamak olur muydu, Allah bu karıncaları bu kadar çok niçin yaratmıştı? Elbette karıncaların bu kadar çok yaratılmalarının bir sebebi olacaktı. Hüdhüdler başı gün görmüş ulukepezin anlattıklarına göre dağ taş hep karıncaymış ve karıncalar öylesine çok çalışıyorlar, öylesine güzel kentler yapıyorlar, öylesine çok yiyecekler biriktiriyorlarmış ki... Elbet bütün bunların

bir sebebi olacak. Filler sultanı yürürken kendi kendine işte böyle düşünüyor, şu karıncaları daha önce, gençliğinde tanıyamadığına yanıyordu. Çok değerli bir zaman yitirmişti. Gençliği, fillerin tek mil yaşamları olanaksızlıklar içinde heder olmuş gitmişti. Oysaki filler bu dünyada, bu koskocaman, görkemli filler böyle mi olmalı, böyle kısıtlı mı yaşamalıydılar? Ama ne yapsın sultan, olan olmuş, geçen geçmişti. Bundan sonrasını iyi kullanmak gerekti.

Üç günlük bir yürüyüşten sonra ulukepez:

«Karıncalar ülkesine geldik sultanım,» dedi.

«Neresi?» diye sordu sultan.

Ulukepez:

«Şu ovayı görüyor musun sultanım, bu baştan sonra, alabildiğine, gözün görebildiğinden de ta ötelere, ulu bir deniz kadar uzanan geniş ova karıncalar ülkesidir. Bu ovanın ortasında bir dağ vardır, o dağın arkasında da bundan daha geniş bir ülke... Bu ülke de öteki karıncaların ülkesidir. Onun arkasında da öteki ülkeler...»

Doğuya döndü alabildiğince uzanan ormanı, batıya döndü ağzına kadar çiçek açmış çayırılığı, kuzeye, güneye döndü, dağları, gölleri, çiçekleri, ağaçları gösterdi. Filler durmuşlar bu bomboş, güzel, aydınlık ülkeyi seyre dalmışlardı hayranlıkla.

Sultan bağırdı:

«Hazırol!»

Filler hazırola geçtiler.

«Az yukarı bak!»

Filler hep birden hortumlarını yukarı kaldırdılar.

«İşte yukarda, üstünüzde uçan ulukepezdir, o sizin kılavuzunuzdur. Önünüzde uçacak, size karınca kentlerini gösterecektir. Siz karınca kentlerini taş üstünde taş kalmayasıya yıkacaksınız, ta ki karıncalar dize ge-

leler, dize geldikten sonra da huzuruma çıkıp bana yalvaralar. Askerlerim, fillerim, size bir daha yineliyorum, elaman dedirtinceye kadar karıncaların gözlerinin yaşına bakmayacaksınız. Komutanlarım, size söylüyorum, karıncalara en küçük bir acıma gösteren fili öldüreceksiniz. Fil askeri acımaz. Fil askeri son fil devletini korumak için acımayı yüreğinin yakınına getirmez. Filler, kardeşlerim, bu sizin ilk büyük savaşınızdır. Eğer bu savaşı kazanacak olursak, dünyaya hükümran olacağız. Filler, kardeşlerim, bütün dünya yaratıkları ve tarih durmuş bize bakıyor. Bizim bu kutsal savaşımıza. Karıncaları dize getiremezsek bugün, dünyanın tek mil yaratıkları ve tarih bizi bağışlamayacaktır. Tarih bizim bugünkü zaferimizi altın harflerle yazacaktır. Filler bugünkü savaşta büyük utkuyu haketmiştir, çünkü filler görkemlidir, çünkü filler soyludur, çünkü filler çalışkandır. Kırk yüzyıllık filler tarihi durmuş orada, gökte bize bakıyor. Yurdumuza saldıran, bize düşmanlık gösteren karıncalara karşı bugünkü savaşta kesin utkuyu kazanamazsak tarih, filler tarihi bizi bağışlamayacaktır. Filler, kardeşlerim, askerlerim, eğer karıncalara yenilirsek bugünkü savaşta, kanımıza susamış karıncalar bir tekimizi bile bırakmayacak, bizi toptan yiyeceklerdir. Bu yeryüzünden fil soyu silinecektir. Onun için filler, kardeşlerim, askerlerim, soyumuzun sürüp gitmesi için bugünkü savaşı kazanmalıyız, karıncalar ülkesinde taş üstünde taş, gövde üstünde baş bırakmayacağız.»

Filler sultanı işte böylece arka ayakları üstüne dikilerek, ön ayaklarını açıp hortumunu uzatarak konuştu, karıncalara karşı fillerini yüreklendirip, onlara karşı her filin içinde sonsuz öç ateşini yaktı.

Ve hüdhüdler başı kılavuzluğunda beş yüz fil, beş yüz ölüm devi, beş yüz hışım, beş yüz keskin balta gibi

parlayarak karıncalar kentine indiler. Mübalağa cenk olundu. Kırmızı, kara, sarıca, atlı karıncalar fillerin ayakları altında ülkeleriyle, kentleriyle birlikte yerle yeksan oldular.

Mübalağa cenk olundu, sözünün kapsamını da aşan bir savaş, fillik tarihine geçti. Ve fil savaş tarihinin en büyük destanı yazıldı.

Bir anda feryadü figanlar ayyuka çıktı. Bir anda karıncalar ülkesinin üstünü bir ölüm, bir yıkım dumanı örttü. Gün ortasında tozdan dumandan göz gözü görmez oldu. Gün kavuşurken akşama, ülkelerdeki karıncaların sayısı yarı yarıya inmişti. Karıncaların kaçını kurtulmuş, kaçamayanları ezilmişti.

Filler sultanı uzakta durmuş savaş alanını seyreyliyor, konurlu konurlu fillerin verdikleri savaşa bakıyordu. Karınca ülkelerinin üstündeki toz duman da git-tikçe yoğunlaşıyordu.

Sultan hüdhüdler başını çağırttı:

«Ne oldu, şu gözüken yerler karınca ülkeleriye, bu gördüklerim doğruysa bütün ülkeler yerle bir oldu. Bunlar daha neden elaman demiyorlar, işte buna şaşıyorum,» dedi, yüzünde bir ürküntü, bir korku belirdi.

«Aman sultanım,» dedi ulukepez, «aman sultanım, elaman ne demek, eğil de bak, binlerce karınca savaş başladığından bu yana, daha savaş başlamadan bile, binlerce karınca onları bağışlaman için kendilerini senin ayaklarının dibine attılar... Eğil de bak.»

«Göremiyorum,» dedi filler sultanı.

«Onlar çok küçücükler,» dedi ulukepez. «İğne ucu kadarcıktır her birisi. Bir fil onları bu kadar uzaktan hiç göremez.»

«Peki, seslerini de duymadım,» dedi filler sultanı.

«Sesleri inceciiktir,» dedi ulukepez. «İyi ki duymadın onların sesini. Bir duysaydın, acırdın onlara... Bir

ağlıyor, bir yalvarıyorlar ki, **amanallah**, yüreği olan dayanamazdı, ben bir kuşken bile, dünyanın üstünde, dışında yaşayan bir yaratıkken bile onların ağıtlarına ben bile dayanamadım, acıdan yüreğim paramparça oldu. Sen hiç, sen hiç dayanamazdın sultanım, sen hiç! İyi ki duymadın onların feryadü figanlarını... Askerlerin de duymuyor onların ağıtlarını, görmüyorlar akan kanlarını, kopan kellelerini... İyi ki görmüyorlar da savaşı böyle acımasız sürdürebiliyorlar. Bak şu göğe, bak benim kuşlarıma sultanım, hiç birisi karıncalar ülkesinin üstünde uçuyorlar mı? Karıncaların bu haline, kentlerinin bu yıkımına can dayanır mı, yürek olan yürek dayanır mı?»

«Dayanmaz,» dedi sultan. «İyi ki görmüyor, duymuyoruz.»

«Zaten bütün yaratıklar görselerdi, duysalardı savaşı, bütün yaratıklar duyabilselerdi savaş çılgınlıklarını bu dünyada savaş olamazdı. Savaşın iğrençliği bilinmeyen bir şeydir de... Savaşın kötülüğü saklanan bir şeydir de, yaratıklar onun için kabul edebiliyorlar savaşı.»

«Kanatlarına al getir de karıncaları, göreyim onları,» dedi sultan. «Konuşayım onlarla. Yazık oldu, tek mil ülkelerin kentlerini yıkıp yerle bir etmemiz iyi olmadı.»

«Yazık olmadı,» dedi ulukepez. «Çünküleyim karıncalar fillerin kim olduklarını bir iyice öğrendiler, kıyamete kadar bir daha başkaldıramazlar fillere. Kıvrılan karıncalaraysa aldırma, bu dünyada o kadar çok karınca ülkesi, o kadar çok karınca var ki, sayamayız elektronik beyin ile, tüketemeyiz ezmek ile, kırmak ile...»

«İyi ki böyle oldu,» dedi sultan. «Şimdi al da kanatlarına, getir şu karıncaları, bir konuşayım şunlarla. Bakayım, bakalım bu karıncalar, ne mene kişilermiş.»

Ulukepez, sultanın ayaklarının dibine indi, orada karıncalar kaynaşyordular üstüste, çığlık çığlığa.

«Susun,» diye bağırđı ulukepez.

Karıncalar eski dostları ulukepezi görünce bir sevindiler, bir sevindiler deme gitsin. Ağıdı, inlenmeyi, çığlıkları kesip sevinç sesleri çıkardılar.

«Dar günümüzde sen bize, imdadımıza iyi ulaştın, sen üstelik de fil dili bilirsin, bizi sultana ulaştırmanın bir yolunu bul,» dediler.

Ulukepez de :

«Ben de işte bunun için geldim sizin yanınıza,» dedi. «Sizi sultana götürreceğim. Sizi sultan istedi. Binin kanatlarıma.»

Önce kırmızı sakallı karınca bindi ulukepezin kanadına. Onun ardından da ötekiler, karıncaların ileri gelenleri perperişan doluştular hüdhüdün sırtına, kanatlarına.

Ulukepez uçtu, sultanın başı yöresinde üç kere döndü, üç tane turuncu, ışık saçan halka ışıklandı başında sultanın, altın bir taç gibi. Sonra da geldi sultanın hortumunun köküne kondu.

«Daha yakına kon,» diye buyurdu sultan «Bu küçücük şeyleri göremiyorum, adları karınca mı ne?»

«Karınca,» dedi hüdhüdler başı, bir kanat çırpıtı, filin tam gözlerinin altına bir yere, yakına kondu.

«Gördüm,» diye bir sevinç çığlığı attı sultan. «Bunlar mı, bu iğne ucu kadar şeyler mi karınca?»

«Bunlar,» dedi ulukepez. «Üstelik de bu kanadım-dakiler karıncaların en uluları, önderleri.»

«Allah Allah!» diye şaştı filler sultanı. «Allah Allah, bu ne biçim iş, bunlar ne biçim yaratıklarımız ki her birisi dünyayı sırtında taşıyormuş bunların? Doğru mu?»

«Doğru,» dedi ulukepez, «her bir karınca bir dünyayı, bir fili bile sırtında taşıyabilir.»

«Seslerini de duyuyorum,» dedi bir sevinç çılgılığı daha attı sultan. «Ne tuhaf sesleri var.» Yelken kulaklarını bir iyice açtı. «Bir vızıltıdan da daha ince, değil mi? Ne diyorlar, olduğu gibi çevir dediklerini bana. Benim dediklerimi de onlara.»

«Başüstüne,» dedi ulukepez. «Olduğu gibi çeviririm sultanım. Bak kanadıma.»

«Baktım.»

«Şu kanadımın ucundaki ayağa kalkmış karınca kırmızı sakaldır. Tepeden tırnağa kan içinde.»

«Görüyorum,» dedi filler sultanı.

«O bir demircidir,» dedi ulukepez.

«Demek,» diye şaştı fil, «demek karıncaların demircisi de olurmuş!»

«Olur,» dedi ulukepez. «Dünyada ne kadar meslek varsa, karıncalarda da hepsi var. En iyi mimarlar, mühendisler, şu tekmil yaratıklar içinde karıncalardan çıkar. Derler ki, yaratıklar içinde ilk demirciler de karıncalarmış. Bu kırmızı sakalın soyu var ya sultanım, dünya kurulduğundan bu yana demirciymiş. O da demirciler sultanı olurmuş. Diyor ki, filler demirci dükkanını onun başına yıkmışlar az önce, sağ ayağı duvarın altında kalmış da kopmuş.»

«Vah vah,» dedi sultan, «bir demircinin ayağının koptuğuna üzüldüm. Ama ya kolu kopsaymış?»

«O zaman ölmek daha iyi olurdu,» diye bağırdı kan içindeki kırmızı sakal. «Kolu kopmuş bir demirci ölü sayılır.»

«Ölü sayılır,» dedi sultan, kan içindeki kırmızı sakala acıyarak.

«Ne acıyorsun bana?» diye bağırdı kırmızı sakal.

«Bir ulu demircinin bu hale düşmesine üzülürüm,» dedi sultan. «Karınca da olsa, bir demircinin bacağına kopmasına acırım.»

«Biz sana ne yaptık da,» diye can acısıyla dikleştirdi karmızı sakallı karınca. «Biz sana ne yaptık ey sultanlar sultanı? Biz sana ne yaptık da bizi bu duruma soktun? Bak karşıya, karınca ülkeleri ne halde gör, gör de o taş yüreğın bana acıyacağına, bu yıkılmış yakılmış, dünyanın en güzel ülkelerine acısın.»

Ulukepez kem küm ediyor, karmızı sakalın sözlerini çevirmekte zorluk çekiyordu ki, filler sultanı bağırdı: «Olduğu gibi çevireceksin bu topalın sözlerini bana. Bir sözcük atlarsan seni kanatlarından tutar iki parçaya ayırırım.»

Ve ulukepez, karmızı sakalın sözlerini sultana olduğu gibi çevirdi.

Filler sultanı öfkeyle sağ ayağını yere vurdu, apak teni kızgınlıktan kıpkarmızı kesildi, uzun dişlerini çatır çatır gıcırdattı:

«Ben mi, filler mi saldırdı size? Deli misin sen, demirci? Fil ulusu hiç bir ulusa, hiç bir zaman saldırmaz. Fil ulusu barışçıdır, çalışkandır, yiğittir. Niçin, ne demeye saldırsın durup dururken karıncalar ülkesine? Şunu böylece bilesin ki demirciler başı, bizler, filler, yalnız kendimizi savunuruz. Sen acıdan, ayağının kopmasından dolayı fillere yüklüyorsun saldırıyı. Şu karşıda gördüğümüz yıkım, toz duman bizim değil, sizlerin, karıncaların saldırısıdır. Bunu bütün dünya böyle biliyor. İlk saldırı karıncalardan geldi, siz, siz, siz karıncalar bizim evlerimizi, kentlerimizi başımıza yıktınız, işte bunun karşılığını da aldınız. Evet, ve de evet aldınız. Barışçı filleri kızdırdınız. Filler de kızınca işte gördünüz olanı biteni. Siz kendinize, çoğunluğunuza çok güvendiniz de saldırdınız filler ülkesine. Siz birleşmiş yaratıklar yasasını toptan çiğnediniz. Filler azlık, sizler çokluksunuz. Ama bilmeliydiniz ki haklı azınlık, haksız çoğunluktan daha güçlüdür.»

Filler sultanı durdu. soluk aldı, hortumunu sağa sola kıvırdıktan sonra:

«Siz,» dedi, «filler ülkesine saldırmakla büyük bir yanlış yaptınız. Cezanızı da işte en ağır bir biçimde gördünüz.»

Kırmızı sakalın, öteki karıncaların dilleri tutulmuş, bir tek sözcük bile söyleyemiyorlardı. Arada sırada ağızlarından, «biz mi, biz mi saldırdık fillere, biz mi?» sözleri dökülüyordu, o kadar.

Ağzı kurumuş kırmızı sakalın sonunda dili açıldı:

«O kocaman, tanrı kadar büyük fillere biz karıncalar nasıl saldırırız, sultanımız?»

«Siz çoğunluğunuza güvenerek saldırdınız fillere, saldırdınız.»

«Saldırmadık.»

«Ne?» diye gürlledi filler sultanı. «Bir de, bir de sözlerime karşı çıkıyor! Ulukepez, at şunları sırtından ayağımın altına...»

«Aman sultanım,» diye yalvardı ulukepez, «aman sultanım yanlış anlaşıldı. Onlar başka bir şey söylediler.»

«Öyle mi?» diye bağırdı sultan. «Öyle mi?» Sesinden toprak, orman, gökler, dağlar zangır zangır titredi.

Başta topal karınca, sonra ötekiler:

«Yanlış anlaşıldı sözlerimiz,» dediler. «Biz saldırdık fillere, onların evlerini kentlerini başlarına biz yıktık. Fillerin hepsini ezdik, öldürdük, ondan sonradır ki filler de kızdılar, bizim ülkemize girdiler. Aaah, keşki kızdırmasaydık onları.»

«Hah, şimdi oldu!» diye bağırdı sultan.

«Biz ettik sen etme sultanımız. Bir daha hiç bir karınca filler ülkesine ayak basmayacak,» diye söz verdi ötekiler.

«Ayak basacak,» diye bağırdı sultan, gökler çatırdadı.

«Ayak basacak,» diye yineledi karıncalar.

«Kötü gözle bakmayacaklar filler ülkesine.»

Karıncalar yinelediler:

«Kötü gözle bakmayacağız.»

«Bundan böyle karıncalar tarih boyunca yaptıkları saldırılardan vazgeçecekler. Bir daha hiç bir zaman filler ülkesine kötü gözle bakmayacaklar.»

«Hiç, hiç bakmayacaklar,» diye bağırdı karıncalar.

«Kıyamete kadar, o eski saldırgan huylarından vazgeçecekler karıncalar.»

«Vazgeçecekler,» diye onayladı karıncalar.

Bir süre derin bir sessizlik oldu. Ne karıncalar, ne de filler sultanı konuştu. Karıncalar ülkesinden çığlıklar, gürültüler, ağlamalar, inlemeler geliyordu. Karıncalar ülkesinin göğünü yoğun, kırmızı, yangın dumanı gibi bir duman örtmüştü. Bir süre ülkenin durumuna daldılar oradakiler.

«Biz ettik sen etme sultanımız. Bak, böyle sürüp giderse savaş ülkemizde bir tek karınca kalmayacak. Çoğu ölecek, yaralanacak, kimi de dağlara, ormanlara sığınıp size savaş açacak.»

«Savaş mı açacak?» diye şaşkınlıkla sordu filler sultanı. «Karıncalar fillere karşı savaş mı açacaklar?»

«Savaş açacaklar,» dedi kırmızı sakal.

«Demek karıncalar fillere karşı savaşa girecekler! Nasıl olacak bu iş?»

«Bir yolunu bulacaklar.»

«Nasıl?»

«Ne bileyim ben, herhalde bir yolunu bulacaklar.»

«Bir yolunu bulacaklar!» diye yineledi sultan. «Öyle mi, bir yolunu bulacaklar, öyle mi?»

Gülmeğe başladı sultan. Kasıklarını tuta tuta, hor-

tumundan salyalar akıta akıta gülüyordu. Karıncaların fillere karşı savaş açacakları, ormanlara, dağlara sığınıp bu savaşı sürdürecekleri düşüncesi çok gülünç gelmişti ona. Durmadan durmadan gülüyordu.

Her şeye dayanılırdı da bu gülmeye dayanılmazdı işte. Kırmızı sakal her şeyi göze alarak konuştu:

«Bu ülkelerin, bu kentlerin, bu kırgının öcünü senden alacağız, ey zalim, ey ahmak, ey sersem sultan. Bu yaptığın yanına kalmayacak, eey tepeden tırnağa kana batmış, sen eey kocaman, kör gözlü zulüm dağı. Bu yaptığın senin de, o kocamış ulukepezin de yanına kalmayacak... Çok yakında o küçücük, iğne ucu kadar küçücük karıncalardan belanı bulup yeryüzünün tek mil yaratıklarına rezil olacaksınız, rezili rüsvay...»

Böyle dedi, ulukepezin kanadından yere atladı kaçtı. O gidince öteki karıncalar imana gelip yumuşadılar, bir iyice, ölürcesine sultana yalvardılar:

«Sen ne buyurursan yaparız, sultanımız,» dediler. «Yeter ki bu kanlı savaş dursun.»

«Geni kızdıran karınca var ya, o kırmızı sakallı topal demirci, o az önce kendisini buradan aşağıya attı.»

«Öldü mü?» diye telaşlandı sultan. «Karıncalar bu kadar yükcek bir yerden atlayınca ölürler değil mi? Ölmediyse onun ölüsünü, ya da dirisini hemen isterim.»

Ulukepez yukardan aşağıya korkuyla sağlıcı. Filler sultanının ne demek istediğini anlamıştı, kırmızı sakalı aramağa başladılar, karıncalar öteki karıncaları, ulukepez öteki kuşları çağırdılar, aradılar taradılar kırmızı sakallı topal demircinin ne ölüsünü, ne de dirisini bulabildiler. Yaralı, kana batmış çıkmış karıncanın imi timi bellisiz olmuştu. Ne yaptılar, ne ettilerse, ne kadar çok araştırdılar, sorup soruşturduklarsa topal demircinin en küçük bir izine bile rastgelemediler. Elleri boş, suçlu, ulukepezin sırtında gene sultanın huzuruna çıktılar:

«Kırmızı sakalı bulamadık, toz olmuş,» dediler. «Bir yaratık kendisini ulukepezin sırtından, bu kadar yüksekte yere atar da ondan hiç hayır kalır mı, toz olmaz mı, sultanımız,» dediler.

«Toz olmuş,» dedi ulukepez de.

«Onun, o kırmızı sakalın tozunu bile kıyamete kadar izleyeceksiniz,» diye buyurdu sultan. «Onun tozunun bile kalması, size söylüyorum, beni iyi dinleyin karıncalar, karıncalar için ölüm demektir. O alçağın, o soysuzun, o köpeğin... Onun tozunu her gün, her an izleyeceksiniz...»

«İzliyeceğiz,» dediler karıncalar. «O ölümdür, zulümdür,» dediler. «O topal karınca, karınca ulusunun zaten ta ezelden beri baş belasıdır. Bir alçaktır, satılmış, vatan hayınıdır o topal karınca,» dediler. «O topal karınca mı, zaten hayınlığından yitirdi ayağının tekini,» dediler.

Topal karınca üstüne daha neler neler söylemediler. Bu dünyada o hayının tozunun kokusu bile kalmayacaktı. Uslu karıncalar o başkaldırıcı şeytanın tozunu teker teker bulup yokedeceklerdi. Uslu karıncalar o topal karıncanın soyundan da bir tek karınca bırakmayacaklardı.

«Bu topal demircilerdir, bu kırmızı sakallardır dünyayı karıştıran, filleri kışkırtıp ülkenizi yıktıran, bu hayınlardır,» dedi sultan.

«Topal karıncalara ölüm,» diye bağırdı öteki karıncalar.

«Kırmızı sakallara ölüm.»

«Demircilere ölüm.»

«Şimdi dileyin benden ne dilerseniz.»

«Sağlığını dileriz, sultanımız.»

«Sağlığımdan size fayda yok. Dileğinizi bildirin.»

«Şu savaş dursun öyleyse,» dedi karıncalar. «Dileğimiz budur.»

«Haaa, o mu?»

«Budur,» dediler. «Çünkü barışsever filler savaşı sevmezler.»

«Sevmeyiz,» dedi filler sultanı.

«Ağzımızın payını aldık, biz de artık barışsever olduk, bir daha filler ülkesine saldırmak mı, aman Allah göstermesin,» dedi karıncalar. «Hemen dursun şu savaş, az daha sürerse bir tek karınca bile kalmayacak. Bağışla bizi sultanımız.»

«Bağışladım,» dedi sultan, hortumunu gururla göğe dimdik dikerek. «Dursun savaş artık.»

Karıncalar sevindiler.

«Sağolasın sultanımız,» dediler.

Sultan dedi ki:

«Ama savaşın durması için birtakım koşullarım var,» dedi. «Çünküleyim bu savaşı siz başlatıp filler ülkesini çok zarara soktunuz. Ondan dolayı benim ülkenin zararını ödeyeceksiniz.»

«Öderiz,» dedi karıncalar.

«Şimdi öyleyse dinleyin isteklerimi...»

«Şu savaş hemen dursun sultanım.»

«Koşullarımı kabul edin.»

«Kabul edeceğiz. Savaş biraz daha sürerse yeryüzünde bir karınca kalmaz ki isteklerini yerine getirebilelim... Söyle, isteklerin başımız üstüne.»

Sultandır bu, sevindi.

«Dinleyin öyleyse beni,» dedi. «Bütün karıncalar birikip bana bir sırça saray yapacaksınız. Sırça saray şu yüce dağın tepesinde olacak, dünyanın öteki ucundan da gözükecek. Bu saray öylesine parlak olacak ki, dünya onun şavkından gece bile ışıyacak, ortalık gün hiç batmamış gibi olacak. İçine bin, iki bin, beş bin, on bin fil girecek, ama bu saray çökmeyecek.»

«Biz küçücük karıncalarız,» diye sızlandılar karın-

calar. «Ama çok çok küçüğüz. O kadar küçücüğüz ki, bizi öteki hayvanlar yaratıktan bile saymazlar. Böyle bir sarayı biz nasıl yaparız ki?»

«Hem de bir yıl içinde yapacaksınız.»

«Aman sultanımız...»

«Amanı zamanı yok, yapacaksınız.»

«Görüyorsun işte, sultanımız, ne kadar zayıf, ne kadar da küçücüğüz.»

Hep birden, hüdhüdün kanadında, filler sultanına durmadan yalvardılar, sızlandılar, acı gözyaşları döküler ama, sultanın taş yüreğini yumuşatamadılar.

«Olmaz,» diye bağırdı filler sultanı, «olmaz! İşte bu olamaz. Ayıptır, bana böyle yakınıp yalvarmayın. Sizin karıncalığınıza yakışmaz. Ben öğrendim, siz çok güçlü yaratıklarınız.»

«Ama böyle bir sarayı, bir yılda...»

«Yaparsınız,» diye güldü sultan. «Yapacaksınız. Sizi bana söylediler, her biriniz ağırlığınızın üç, beş, on mislini taşıyabilirmişsiniz.»

«Doğrudur sultanımız ya...»

«Yapacaksınız... Karınca ulusu bu dünyada toprak kadar çokmuş...»

«Çoktur sultanımız, ama bir yılda...»

Birden sonsuz bir öfkede kıpkırmızı kesildi sultan. Uzun dişleri birbirini yedi, çatırdadı, bağırdı. Karıncalar bu sestən o kadar korktular ki, dünya başlarına yıkıldı sandılar.

«Yapacaksınız, yapacaksınız! Siz yeryüzünün en güçlü ulusunuz.»

«Yaparız, yaparız yapmasına ya,» diye hüdhüdün kanadında titredi karıncalar. «Bir yılda, o da bir sırça saray, karınca değil de insan olsak bile yapamayız. Başla bizi sultanımız.»

«Yapacaksınız,» diye kıvançla söylendi filler sulta-

rı. «Yapacaksınız, hem bana şu dağın doruğuna bir sırça saray konduracaksınız, hem de sarayın ambarlarını, kilerlerini balla, yağla, iksirle, türlü yiyeceklerle, yaşam suyuyla dolduracaksınız. Hem de, hem de bir yıl içinde. Üstelik de bana, sultanınıza dünyanın en büyük elmasını, incisini, yakutunu, zümrüdünü getireceksiniz. Hazine isterim sizden, hazineler... Siz bütün dünyadaki yer altlarını, oralandaki defineleri bilirsiniz. Sizin işiniz, kentleriniz çoğunlukla yerin altındadır, ol sebepten bana evrenin bütün altınlarını, definelerini getireceksiniz.»

«Aman sultanımız...»

«Amanı zamanı yok,» diye filler sultanı dinginledi. «Hiç bir şey dinlemem. Siz şu yeryüzünde soyu en kalabalık yaratıksınız. Toprak kadar çoksunuz. Şu anlamlı şanlı hüdhüdler başı tanık olsun ki, eğer dediklerimi hemen yapmazsanız, hemen yapmağa başlamazsanız, hem de bir yıl içinde bu işleri bitirmezseniz, bu savaş durmayacaktır. Mademki küçücük karıncalarsınız, ne demeye saldırdınız koskocaman fillerin öz bir yurduna, saldırdınız da yaktınız yıktınız yurdumuzu? Dediklerimi bir yıl içinde biltekmil edip bana teslim etmezseniz, Allah da tanığım olsun ki, yeryüzünde, yer altında bir tek karınca kalmayacak, şu dünyadan karınca soyu kalkacaktır. Fillerimin, askerlerimin kocaman ayakları altında ezileceksiniz, ezileceksiniz.»

Hüdhüd kuşunun sırtındaki karıncalar ağlaşmağa başladılar :

«Biz bütün bu işleri bir yıl içinde nasıl beceririz?» diye zarileşmeğe başladılar.

«Yaparsınız, yaparsınız,» diye pekiştirdi sultan. «Ağlamayı bırakın da hemen işe koyulun.»

Karıncalar söylediler, ulukepez aynı ağlamaklı sesle çevirdi onların dediklerini.

«Sultanımız,» diyorlardı karıncalar, «yüce, haşmetli, fehaketli, kudretli, beşaretli, merhametli sultanımız,» diyorlardı karıncalar, «hemen şu anda, bir [REDACTED] bile yitirmeden şu savaşı durdurmaz da, her bir filin bir yere basmasında milyonlarca karıncanın ölmesinin önüne geçmezsen, sarayını yapacak karınca değil, sinek bile, karınca sineği bile bulamayacaksınız. Sen filler savaşını durdur da, biz gidip sorunu karıncalar kurultayında tartışıp bir sonuca varalım. Eğer yapamayız dersek, her şey sizin elinizde, savaşa yeniden başlar bizim hepimizi öldürürsünüz.»

«Olur,» dedi sultan, «olur, savaşta hemen durduruyorum. Benim bir işçim, yani bir karıncam dünyaya bedeldir. Amanın bir tek karıncam ölmesin! Bir karıncanın ayağına taş değmesi benim yüreğimi paralar. Bundan sonra bir tek karıncanın ölmesine göz yumamam. Benim bir tek karıncama dokunanı ezerim. Kim, hangi yaratık benim karıncalarım dokunursa, ocaklarını söndürürüm.»

Filler sultanı sevinçten dolup taşıyordu. Artık bu karıncalar varken şu yeryüzünün altı da üstü de onun olmuştu. İçinden çok da hayıflanıyordu, neylemişti de şimdiye kadar karıncaları akıl etmemişti, ah ah ah, diyordu. Şimdiye kadar görkemli sarayları olurdu, ellerini ılıktan soğuğa vurmazlardı filler. Bir elleri yağda, bir elleri balda olurdu. Ambar ambar yiyecekleri, kasa kasa altınları, elmasları, zümrütleri, yeşimleri, yakutları olurdu. Ah ah, aaah!

Telaş içinde hüdhüdlere bağırdı :

«Çabuk çabuk, haber götürün karıncalar ülkesini yıkan fillere, çabuk, hemen dursunlar. Hemen dursunlar, hem de yaralı karıncaların yaralarını sarmağa yardım etsinler. Siz de yardım edin, yaralarını sarın karıncalarımızın. Benim bir karıncam dünyaya bedeldir.»

Karıncalar hep bir ağızla cikildediler :

«Aman sultanımız,» diye inlediler, «aman padişahımız, onlar bize yardım etmesinler, çekilsin gitsinler, o bize yeter. Filler de yardım edeceğiz derken, bir başta yüz binimizi öldürmesinler. Aman sultanımız, yardım edeceğiz diye bu filler bilmeden hepimizi öldürürler. Hüdhüdlar de bizi hep yerler.»

Sultan :

«Öyleyse filler, hiç bir şeye karışmadan karıncaların ülkelerinden çekilip ormana gitsinler, orada kışlarını ağaçlara sürüp kaşısınlar. Ormanın da ağaçlarını sökmesinler, o ormanı, aşağıdaki denizi, işçilerim olan karıncalara verdim. Haydi çabuk hüdhüdlar, yola düşün.»

Hüdhüdlar uçmuş, fil sultanından uzaklaşmışlar-ken yeri göğü sarsan bir sesle irkildiler :

«Geriye dönün.»

Hüdhüdlar sırtlarındaki karıncalarla hemen geriye uçtular.

«Kurultay hemen toplanacak, bana sonucu bu akşama kadar ulaştıracaksınız. Burada kurultay sonucunu bekliyorum. Haydi çabuk.»

Hüdhüdlar sırtlarındaki karıncalarla karınca ülkelerine geldiler, geldiler ki ne görsünler, tozdan duman- dan ne kentler görünüyor, ne filler, ne de yakınlardaki ulu orman. Tozdan gökyüzü bile gözüküyor. Yalnız ortalığı sonsuz bir gürültü patırtıdır almış, gürültü patırtı ta uzaklardan, denizin kıyısından, dünyanın öteki ucundan bile duyuluyor.

Hüdhüdlar fillere sultanın buyruğunu bağırmağa başladılar. Bağırıyorlar çağırıyorlar, toz duman içindeki fillerin ta kulaklarının içine girip seslerinin olanca gücüyle sultanın buyruğunu onlara söylediler, kızgın fillere gene de hiç bir şey duyuramadılar. Şimdi ne yapacaklardı,

az bir süre daha geçerse karınca ülkelerinde ne bir dikili ağaç, ne bir ev, ne duvar, ne saray, ne de bir ambar kalacaktı. Bir tek canlı yaratık da kalmayacaktı burada.

Hemen sultanın yanına yeniden uçtular, ona, ey sultanımız, hal böyle böyle dediler. Sultandır telaşlandı, sonsuz öfkelendi ve o öfkeyle, o iri gövdesiyle göğe sıçrayıp bağırdı, bağırmasıyla dağlar, ovalar sallandı, dünya yankılandı sesiyle, bu sesi duyan kızgın, savaşın, yağmanın deli divaneye çevirdiği filler oldukları yerde dondular kaldılar.

Az bir süre sonra da dinginleşen sultan:

«Haydi gidin oraya, siz varıncaya kadar bir tek fil yerinden kıpırdayamaz, varın dediklerimi onlara iletin,» dedi.

Hüdhüd kuşları gene uçtular vardılar ülkelere. Gök-yüzüne çıkmış tozlar dumanlar yavaş yavaş iniyor, filler tozların arkasından hayal meyal seçiliyorlardı. Kuşlar yukardan ağır ağır fillere indiler, sultanın buyruğunu söylediler. Filler kan ter içinde kalmışlar, toza çamura bulanmışlardı, hemen karınca ülkelerinden çekildiler.

Ülkeler inim inim inliyorlardı. Her fil ayağının altında ölü, yaralı bir karınca yumağı... O güzelim kentler yangın yerinden de beter. Oturulacak ne bir köre, işlek ne bir yol kalmış. Sanki bir dağı almışlar da bu ülkelerin üstüne fırlatıvermişler, dağ da burada, kentlerin üstünde un ufak olmuş. İşte durum tam böyleydi. Ortalıkta da yaralıdan, ölüden başka hiç bir karınca gözükmüyordu.

«Vah,» dedi karıncaların kanıyla sırlıklam olmuş ulukepez, «vah, sağlam hiç bir karınca kalmamış. Kimi ölü, kimi yaralı. Bitmiş o görkemli karıncalar ülkesi, vah! Vah, vah karıncalara ki, vaaah!»

Öteki hüdhüd kuşları da, bir zamanlar cennet örne-

gi olan bu kentin Şu haline yandılar, gözlerinden sıcak yaş akıttılar. Kentin bu yanmış yıkılmış halini kim görse sıcak gözyaşlarını tutamazdı.

Kuşların sırtlarındaki kanlı karıncaların içlerinden birisi, öfkeyle, acıyla konuştu:

«Alsın işte filler sultanı, görsün işte marifetini, kurdursun Şimdi sarayını ölü karıncalara, toplatsın Şimdi dünyanın bütün hazinelerini, definelerini ölü karıncalara, tekmilini öldürttüğü karıncalara...» dedi, kendini yukardan aşağı kaptı koyverdi.

Bu durumu gören kuşların üstündeki karıncalar kendilerini tutamayıp gözyaşlarını kanatlardan aşağı yağmur gibi döktüler.

Az sonra ortalık duruldu, toz duman yavaş yavaş kalktı, kentler açıldı ki, amanallah, gözler görmeğe dayanamaz. Hüdhüdlerin sırtlarında bu yıkılmış yakılmış, ezilmiş ülkeyi gören karıncalar:

«Bir Şey yapmalı, bir Şey yapmalı, bu fillere bir Şey yapmalı,» diyorlardı da başka bir Şey demiyorlardı. Ama karıncacıklar o koskocaman fillere ne yapabilirlerdi ki?

Hüdhüd kuşları, karıncalar ülkesinin üstünde uçmaktan, bu korkunç yıkımı görmekten yoruldu, sırtlarındaki karıncalarla dinlenmek için ormana uçtular, ülkede hiç bir karınca kalmamıştı, varıp filler sultanına ne diyeceklerdi, ormanda karıncalarla kuşlar başbaşa verip hem dinlenmeli, hem düşünmeliydiler... Sultanın hışmından nasıl kurtulacaklardı? Karıncaların soylarının tükendiğini, ülkede hiç bir karınca kalmadığını duyan sultanın elinden ne hüdhüdler, ne sırtlarındaki karıncalar kurtulabilirlerdi. Böyle düşünerek, korku içinde ormana doğru yol aldılar, bir de ormana yaklaştılar ki ne görsünler, ormanın bir yanı kapkara, bir yanı sarı, bir yanı kıpkırmızı olmuş. Bu nedir ki, derken ormana vardılar, amanallah, ormanın her ağacına tepeden tır-

nağa karıncalar sıvanmışlar... Korkularından öylesine bir yapışmışlar ki ağaçlara, kabuk gibi sert sıvanmışlar. Ormanın kararan yerine kara karıncalar, sararan yerine sarılar, mor mor tüten yere morlar, kıpkızıl kesmiş yerlere de kırmızı karıncalar çokuşmuşlar. Orman parça parça, renk renk olmuş, hiç yeşilli gözükmüyor. Atlı karıncalarsa ince uzun bacakları üstünde yaylanarak, tek-mil ağaçlara durmadan inip çıkıyor, koşturuyorlardı, boşu boşuna... Orman, orman değildi artık, kıvıl kıvıl dev bir karıncalar yumağıydı. Yeryüzü, gökyüzü karıncaya kesmiş, iğne atsan karıncadan yere düşmeyecekti. Bütün dünya bir kıvıltının hışmındaydı. Milyarlarca göz, bir ışıltının öfkesinde, acısında ipileşiyor, milyarlarca ışık hep birden çakıp, hep birden sönüyordu. Bacaklar, kuyruklar, gövdeler ağaç gövdelerinde, dallarda yapraklarla birbirlerine karışmış kaynaşıyorlardı.

Koskocaman orman kan, inilti içinde kalmış uğulduyordu. Orman orman oldu olalı böylesi bir kıvıltıyı, hengameyi görmemişti.

Kuşlar, böcekler, yılanlar, çiyenler, tilkiler, kurtlar, ormandaki tüm yaratıklar da karıncalar ormana girince bir yangının önünden kaçır gibi kaçmışlardı oradan. Şimdi ormanda karıncalardan başka hiç bir yaratık soluk almıyordu.

Hüdhüdlerin sırtlarındaki karıncalar, aşağıda bir deniz gibi çalkanan, kaynaşan karıncalara baktılar, bu dünyada, şu bizim ülkemizde sandığımızdan da daha çok karınca varmış, diye düşündüler. Onlar şu yanmış yakılmış ülkeyi, ülkedeki ölü, yaralı karıncaları görünce dünyada hiç bir karınca kalmamış sanmışlardı. Oysaki belki ölülerin, yaralıların bin misli, on bin misli karınca ülkelerden kaçmış ormana sığınmıştı.

Hüdhüdlerin kanadından sevinçle seslendiler karıncalara:

«Savaş durdu,» diye bağırdılar. «Filler bizi öldürmekten vazgeçtiler.»

Kuşların kanatlarından daha da güzel, coşturucu, sevinçli, kanatlı sözler söylediler ormandaki karıncalara. Sonra da:

«Şöyle, hepimiz ormanın ortasına toplanalım, konuşacaklarımız var. Fillerin bizi öldürmelerini, ülkelerimizi yakıp yıkmalarını sultan şimdilik durdurdu. Bize ağır koşulları var, eğer yerine getirmezsek, yeryüzünde hiç bir karınca kalmayacak, soyu kuruyacak karıncaların.»

Karıncaların sevinçleri kursaklarında kalıp ormanın ortasındaki bir ova kadar geniş alana toplandılar.

Kuşların sırtlarındaki karıncalar yerlerinden inmeyerek, hem de alanda kaynaşan karınca denizinin üstünde dolaşarak filler sultanının isteklerini söylediler. Uzun bir süre alandaki hiç bir canlı yerinden kıpırdıyamadı. Ortalık sessizlikten çın çın ötüyordu.

«Evet,» dediler alanın üstünde dolaşan karıncalar, «ne diyorsunuz?»

Hiç bir karınca başını kaldırıp da onların sorularına bir karşılık veremiyordu. Öteki karıncalarsa hüdhüd kuşlarının nakışlı kanatları üstünde alanı dolaşarak durmadan soruyorlardı, «ne diyorsunuz, ne diyorsunuz?»

Birden karınca denizi sallandı, ortalığı bir gürültü, bir patırtı aldı. Gürültü öylesineydi ki filler sultanı bile bu gök patlaması gibi gürültüyü oturduğu yerden duyup kulak kabarttı.

Epeyi bir süre önce karıncalar ülkesinden sultanın yanına gelmiş bulunan filler komutanı:

«Sultanım,» dedi, «karıncalar hep bir araya gelmişler, ormanın içinde tartışıyorlar, bu gürültü odur.»

Sultan güldü:

«Tartışsınlar bakalım, sonunda benim sarayı ya-

pacaklar, istediklerimi de yerine getirecekler. Daha da, daha da çok şey yaptıracağım onlara,» diye sevindi.

Karıncalar da orada, ormanın ortasındaki alanda yemeden, içmeden, uyumadan üç gün üç gece tartıştılar, konuyu didik didik ettiler. Hiç bir umarları olmadığını anladılar, ya sultanın dediklerini yerine getirecekler, ya da toptan öldürüleceklerdi. Filler güçlüydü, büyüktü, bir tek fil belki milyarlarca karınca büyüklüğündeydi. Onlara nasıl karşı çıkabilirler, nasıl isteklerini yerine getirmeyebilirlerdi!

Yalnız tuhaf kılıklı bir karınca birkaç sözü diline pelesenk etmişti, sorup duruyordu:

«Hiç bir umarımız, hiç bir, hiç bir umarımız yok mu? Fillere karşı savaştacak hiç bir gücümüz yok mu?»

Ulu alandaki karıncalar denizi susuyor, kaynaşmayı, dalgalanmayı durduruyor düşünüyor, düşünüyor, sonra da hep bir ağızdan bağıyorlardı:

«Hiç bir umarımız yok, hiç bir umarımız yok...»

Filler sultanı sevinçle, karıncaların bu umutsuzluk çığlığını da duyuyordu.

Tuhaf kılıklı karınca sonunda kuşun kanadından aşağıya seslendi:

«Kardeşler,» dedi, «bu iş bizim başımıza nasıl olsa gelecekti. Biz uzun yıllar çalışkanlığımız, mutluluğumuz, mutlu ülkelerimizle öğünmekten başka bir şey yapmadık. Böyle mutlu yaşarken, başımıza gelecek böyle bir bela için hiç bir önlem düşünmedik. Oysaki çok vaktimiz oldu, yan gelip yattığımız günler oldu, başımıza gelecek belalara karşı önlemler düşünebilirdik, sellere, yağmurlara, dolulara, karlara, depremlere karşı nasıl önlemler düşünmüşsek, fillere karşı da bir umarını bulabilirdik, olmadı, işte köle, işte tutsak olduk.»

«Tutsak olduk,» diye inledi koskoca alan.

«Bundan böyle dünyanın sonuna kadar tutsağı olacağız fillerin.»

«Bundan böyle biz çalışacağız, fillere vereceğiz.»

«Bundan böyle saraylar, tapınaklar, gömüt anıtlar yapacağız fillere.»

«Bundan böyle inciler, elmaslar, yakutlar, yeşimler, zümrütler taşıyacağız fillere...»

«Bundan böyle bütün yeryüzünün, yeraltının hazinelerini, definelerini taşıyacağız fillere.»

«Bundan böyle kuş sütü bile eksik olmayacak sofrasından fillerin...»

«Biz kazanacağız onlar yiyecek.»

«Biz çalışıp yoksul olacağız, onlar yan gelip yatacak, zengin olacaklar.»

Uzun, umutsuz bir ağıt, buradan taaa dünyanın öteki ucuna kadar yayılıyordu dalga dalga...

«Ölmek bundan daha iyi,» diye bağırdı bir bölük karınca.

«Bunun bir umarı olmalı,» diye inatla directti tuhaf kılıklı karınca.

«Hiç bir umarımız yok,» diye bağırdı karıncalar denizi. «Bak kendine, bak kılığına kıyafetine. Bak çuman oimüş haline... Hiç görmed'in mi kendini sen, tepeden tırnağa kan içindesin.»

«Üç bacağı, bıyıklarımı, sakalımı birden kopardı filler,» dedi tuhaf kılıklı karınca.

«İn aşağı da senir. yaranı sarayım,» dedi atlı karıncaların en yaşlısı. «Tuhaf karınca, bana öyle geliyor ki, sen bize gerekli olacaksın sonunda. İn de yaranı iyi edeyim.»

Ulukepez onu hemen aşağı indirdi:

«Alın,» dedi, «şu akıllı karıncanızı da ne yaparsanız yapın ama, sultana gidip de hemen haber vermez-

sek şu ormanı baştan ayağa yakar da, dünyada bir tek karınca koymaz, elinizi çabuk tutun.»

Yaşlı, atlı karınca tuhaf kılıklının kopmuş ayaklarının yerini merhemledikten sonra kulağına eğildi:

«Ey tuhaf karınca, sen kimsin?» diye sordu.

«Ben,» dedi tuhaf karınca, ürküntüyle sağına soluna bakındı, «ben kırmızı sakalın çırağiyım, en akıllımız, en yiğidimiz odur.»

«O nerede?» diye coşkuyla sordu atlı karınca.

«O kaçtı,» dedi tuhaf karınca. «Ölmedi. Kuşun kanadındaydı, oradan aşağıya atladı da kaçtı saklandı, ölmedi.»

«İyi,» dedi atlı karınca... «İyi. Kırmızı sakal yaşasın da... O bize gerek olacak. O benim arkadaşımıdır. O yeryüzüne gelmiş en büyük, en usta demircidir. O öyle bir demircidir ki, demirden karınca yapar da, sonra da o yaptığı karıncaya can verir. Sonra o hem de yeryüzüne geinmiş en yürekli, akıllı, sevgi dolu, dost bir kişidir. O olmasa biz bu sarayı, anıtları, gömütleri, ambarları nasıl yapar, yıkılmış ülkelerimizi onun aklı, bilgisi olmadan nasıl onarırız? İyi ki ölmedi.»

«Ölmedi,» dedi tuhaf kılıklı karınca. «Ah,» dedi sonra da, «Aaah, nasıl düşünmedik başımıza gelecek bu fil belasını, kırmızı sakal nasıl düşünmedi? Şimdi ne yapacağız?»

«Ne yapacağız?» dedi atlı karınca.

Tuhaf kılıklı karınca yayına basılmış gibi birden ayağa fırladı, kopmuş ayağına alırmadan sıçradı hüdhüd kuşunun kanadına bindi, teleklere bir iyice yapıştı:

«Aman çabuk olalım hüdhüd kardeş neredeyse karanlık kavuşacak, amanın ha, bir daha kızdırırsak filer sultanı u, yeryüzünde hiç bir karınca bırakmaz, kökümüzü keser, soyumuzu kurutur. Çabuk yetişelim de

onun isteklerini yerine getireceğimizi söyleyelim. Söyleyelim de şu filleri, şu somut yıkımları ülkemizden hemen çeksın.»

Onun bu sözleri üstüne hüdhüdler havalandılar, az sonra da filler sultanının yanına vardılar.

Tuhaf kılıklı karınca söz aldı:

«Sultanımız,» dedi, «sana muştuların en güzelini getirdim, karıncalar sana dünyanın şimdiye kadar görmediği bir saray yapacaklar. Başka da ne istersen hepsi yerine getirilecek. Senin tebalığını kabul ettik. Senin teban olmak karınca ulusu için onurdur.»

Filler sultanı göbeğini tuta tuta sevincinden bir güldü, bir güldü, gülmesinden dağlar, ormanlar, karıncalar ülkesi uzun bir süre sallandı.

«Sen kimsin,» diye sordu tuhaf kılıklıya. «Sen kimsin ki, ey akıllı elçi, sen kimsin ki? Sen öyle akıllı bir elçisin ki, eğer bu kadar küçük olmasaydın da sana elim ulaşabilseydi senin omuzlarını okşar, seni kutsardım. Sana armağanlar vermek, seni yüceltmek, seni onurlandırmak, seni bir fil yapmak isterdim.»

Tuhaf kılıklı karınca:

«Bana tuhaf karınca derler,» dedi. «İşte öyle bir karıncayım, hiç bir özelliğim yok.»

«Tuhaf,» dedi filler sultanı.

«Yaaa, tuhaf,» diye gülerek karşılık verdi tuhaf karınca. «Herkes bana tuhaf karınca diye söyler dememiş miydin az önce, sultanımız?»

Gene:

«Tuhaf,» diye söylendi filler sultanı. «Hiç bir özelliğin yok mu senin?»

«Yok,» dedi tuhaf karınca. «Tuhafılıktan başka.»

«İşte buna çok sevindim,» dedi filler sultanı. «Demek, yeni tebalarım olan karıncaların hiç özelliği olmayanı sensin... Ya özelliği olanları kim?»

«Sağolasın, varolasın,» dedi tuhaf karınca. «Benim bir tek özelliğim var, o da tuhaflığım, sultanımız.»

Filler sultanı azıcık düşündükten sonra:

«Bundan böyle karıncalarla aramda elçi sen olacaksın,» diye buyurdu ona.

«Yapamam,» dedi tuhaf karınca, «yapamam sultanımız. Ben sakat bir karıncayım, hem de çok yaşlı. Bundan sonra artık yerimden kalkamam.»

«Neyin var, neren sakat, ne oldu sana?» diye sordu filler sultanı.

«Filler ülkemizi yıkarlarken, benim de ayaklarımı kopardılar kökünden, sultanımız. Atlı karınca yaralarımı az önce sardı da, kan yitirmem durdu da şimdilik ölümden kurtuldum.»

«Vah vah, vaaah, buna çok üzüldüm,» dedi filler sultanı. «Öyleyse sen kendi yerine, senin gibi dirayetli, akıllı bir karınca bulacaksın. Neden ki dersen, ben bir yanlışlık yüzünden yeryüzündeki tek mil karıncaları öldürmek istemiyorum. Karıncalar bundan böyle bizim gözbebeğimizdir. Biz filler karınca sevgisiyle dolu bir ulusuz. Karıncalar artık bizim gözümüzün bebeğidir. Allah bize yardım etti de biz bu karıncaları bulduk. Bundan sonra bu dünyada bizlere yok yok. İşte bu yüzden sayın tuhaf karınca, bana akıllı bir karınca bulacaksın ki, elçilik ödevini bilerek yerine getire.»

«Başüstüne sultanım,» dedi tuhaf karınca, daha tuhaflaşarak. «Allahaismarladık sultanımız.»

Sultan:

«Güle güle akıllı karınca kardeşim,» dedi ona. «Çok da tuhafsın ama... Güle güle git karıncalar aslanı. Karıncalara da söyle ki, yarından tezi yok hemen sarayımın yapımına başlasınlar. Ben bundan böyle sırça saraysız edemem. Ben bundan böyle dünyanın en iri yaratıkları

fillerin sultanı olduğum kadar, dünyanın en kalabalık ulusu karıncaların da sultanıyım.»

Hemen arka ayakları üstüne dikildi, ön ayaklarını, hortumunu sallayarak konuşmasını böyle sürdürdü:

«Soylu karıncaların, büyük karıncaların, iri karıncaların sultanları hiç saraysız olur mu?»

Bütün yaratıklar onun sesine irkildiler. O da konuştu konuştu, bağırdı, sevindi.

«Soylu karıncalaaaar...»

Öteki filler de hep bir ağızdan bağırdılar:

«Soylu, güzel karıncalaaaaar...»

Fillerin sevinç naraları dünyayı çınlatırken tuhaf kılıklı karınca hüdhüd kuşunun kanadında karıncalar ülkesine geldi, geldi ki ne görsün, karıncalar hemen işe koyulmuşlar ülkeyi onarıp dururlar.

Ulukepez geldi demirciler çarşısının önüne kondu, ağır ağır kuşun kanadından aşağı indi tuhaf kılıklı karınca, arkasından da öteki karıncalar yere ayak bastılar. Onlar toprağa ayak basar basmaz kentteki karıncalar yörelerini alıp:

«Ne var ne yok? Ne haber, ey tuhaf kardeş?» Umutla, merakla sordular.

Tuhaf karınca:

«Ne olacak,» diye karşılık verdi. «Biz öldük, karınca ulusu bitti artık. Tarih boyunca tutsak olmamış ulusumuz, fillerin tutsağı oldu. Köle olduk, köle. Aklım, yüreğim diyor ki bana, keşki filler sultanının koşullarını kabul etmeseydik, diyor... Etmeseydik de filler hepimizi öldürseydi. Artık kıyamete kadar tutsak, köle yaşayacağız. Kırmızı sakallı karınca da yok artık. Kuşun kanadından atladı da başını aldı gitti. Belki de ölmüştür. Belki de tutsaklığa dayanamayıp kahrından kendini öldürmüştür.»

«Kırmızı sakallı ölmemiştir,» diye bağırdılar hep bir ağızdan karıncalar.

«O ölmez.»

«İnşallah,» diyen tuhaf karınca daha da tuhaflaş-
tı. «Kıyamete kadar fillerin kölesi olarak yaşamak...
Böylesi yaşam yaşamağa değer mi?»

«Değer, yaşamak her şeye değer,» dediler karınca-
lar. «Ölüm umutsuzluktur, oysaki en kötü yaşamda bi-
le her gün umut güneş çiçeği gibi açar.»

«Dünya tatlı,» dedi en yaşlı karınca. «Tuhaf karın-
ca, tuhaf karınca,» dedi sonra da... «Bak, üç ayağın,
sakalın, bıyığın, bir gözün, kulağın, burnun, her şeyin
kopmuş, dımdızlak kalmışsın ortada, sen kendini niçin
öldürmüyorsun? Yaşamak tatlı değil mi, tuhaf oğlu
tuhaf karınca? Umutsuz köpek. O umutsuzluğu sana
filler mi öğretti?»

«Ben diyorum ki,» diye gürlledi tuhaf karınca, «tut-
saklık ölümden zordur, diyorum. Sizse bana çatıyorusu-
nuz. Umutsuzluk bunun neresinde?»

«Umutsuzluk ölmekte,» dedi yaşlı karınca... «Öldü-
receğimize kendimizi, savaşa savaşa ölürüz.»

«Ben de bunu diyorum işte,» dedi tuhaf karınca.
«Fillerden kurtulmanın bir umarını bulmalıyız öyley-
se.»

«Dur hele, sabırlı ol,» dedi yaşlı karınca,

«Fillerin elinden kurtulmanın ne gibi bir umarı
olurmuş?» diye homurdandılar bütün karıncalar.

«Bir umar aramak, toptan ölmekten daha iyidir,»
dedi yaşlı karınca. «Fillerin elinden ben de kurtulabil-
menin bir umarını göremiyorum ama...»

«Olmalı,» diye bağırdı genç bir karınca. «Elbet bir
yolu olacak, olmalı, kıyamete kadar karınca ulusu fille-
rin de olsa tutsağı olmamalı, olamaz.»

«Olamaz!» diye bağırdı tepeden tırnağa bütün ül-
keler.

«Durun, usul usul, böyle bağırmayın,» dedi tuhaf karınca ürkerek.

«Bu sözlerimizi filler bir duyarlarsa...»

«Fillerin kulakları sağır, bizim seslerimizi duymazlar,» diye bağırdı bütün ülke.

«Hüdhüd kuşları onlara söylerler,» diye karıncaları uyardı tuhaf karınca. «Hüdhüdlere buyruğuna girdiler fillerin. Ne konuştuğumuzu hiç kimse duymamalı...»

«Duymamalı,» diye bağırdı tek mil ülkelerdeki karıncalar.

«Kurtuluşa kadar, kurtuluşa kadar, kurtuluşa kadar...» diye birbirlerinin kulağına söylediler bütün karıncalar. Bir anda, «kurtuluşa kadar» sözleri bütün ülkeleri dolandı tuhaf karıncaya geri geldi.

Tuhaf karıncayla filler sultanından gelmiş öteki karıncalar hemen kenti onarmakta olan öteki arkadaşlarına yardıma koşular.

Kırk gün kırk gecede, uğraşıp çalışarak başkenti onardılar. Sonra da tüm ülkenin onarımına geçtiler. Az bir sürede ülke de onarıldı. Bir yandan da filler sultanının sarayı yükseliyordu, ulu dağın doruğunda. Öteki yıkılmış ülkeler de yaralarını sardılar bir süre sonra...

Ve karıncalar durmadan fillerden kurtulmanın yollarını araştırıyorlar, burada söylenen akıllı bir söz bir anda fısıltı halinde, bütün ülkeleri dolaşıp geri geliyordu.

Filler çok büyük, karıncalar çok küçüktü. Ama ne kadar, ne kadar da küçücükler...

Filler çok büyüktü ama, kıyamete kadar da böyle tutsak, böyle fillere kul olardan çalışmazdı ya karıncalar ulusu! Bunun bir sonu olmalıydı, olacaktı.

Ne zaman bir yılgınlık, bir umutsuzluk çökse karıncaların üstüne, hemen anında ona karşı bir umut sözü bir ışık gibi yayılıyordu karınca ülkelerine... Ekmeksiz,

susuz, havasız yaşayabilirlerdi de karıncalar, umutsuz yaşayamazlardı.

Ve bunun için de bu beladan kurtulmak için de yediden yetmişe kadar tekmi karıncalar ülkesi düşünüyordu. Biliyorlardı ki, akıl akıldan üstündür ta göğe kadar.

Filler çok güçlü yaratıklardır, ama akıl onlardan da çok daha güçlüdür. Küçük karıncaların aklı, büyük tanrısal filleri yenebilmeliydi.

*Filler Sultanının hüdhüdlerle
anlaşıp karıncaları yönetme
yöntemleri bulduklarıdır.*

Filler sultanı hüdhüd kuşlarının başı ulukepezi çağır-
dı:

«Buyur gel şu yanımdaki dala kon hüdhüder başı,» dedi. «Seninle görülecek bir işim var, ulukepez kardeşim.»

«Her ne işin varsa başım üstüne,» diyerekten hüdhüder başı geldi filler sultanının burnunun ucundaki dala kondu.

«Benim buyruğuma gireceksiniz bilteknil hüdhüd kuşları,» dedi filler sultanı. «Bundan sonra artık günlerce bir sinek, bir böcek, bir arı ardında uçmak yok. Karıncalar ne kadar sinek, böcek, arı, sizin seveceğiniz yiyecek toplarsa hepsi sizin. Hüdhüd ulusu da bundan böyle, onlar da filler gibi yan gelip yatacaklar.»

Daldaki hüdhüd kuşlarının başı ulukepez sevincinden ne yapacağını bilemeyip coştı:

«Her ne buyruğun varsa başım üstüne. Sen yeter ki emret sultanım,» diye şakıdı.

«Şimdi, önce gidecek, sana bağlı ne kadar hüdhüd kuşu varsa şu dünyada alıp getireceksin. Şu ormanı, şu ilerdeki ulu mağarayı size verdim. O ormana, bu mağara-

raya sizden başka kimseyi sokmayacaksınız. Eğer yurdunuza bir kartal, şahin, doğan, kel kafalı akbaba girecek olursa, beni gösterirsiniz, korkarlar, bir daha da uğramazlar.»

«Allah ne muradın varsa versin, haşmetpenah.»

«Muradım şu ki karıncalar içinde bana bağlı bir karıncalar soyu bulacaksın, o karıncalar bana öylesine bağlı olacaklar ki benim öl dediğim yerde ölecekler, kal dediğim yerde kalacaklar. Bir de öylesine öteki karıncalara düşman olacaklar ki, gözlerinin önünde tek mil karıncalar ulusunu ezsem, oh diyecekler. Bir de bize bağlı çok karınca bulacağız, her tür karıncadan.»

«Olur,» dedi hüdhüdler başı, «münasiptir, buyruğun başüstüne.»

«Bütün hüdhüd ulusunu benim ve hem de fil ulusunun propagandacı başısı yaptım. Dünyada bundan başka hiç bir işiniz yok. Bana tez günde kırmızı sakallı karıncadan da haber getireceksiniz, ölüsünden, dirisinden... Bir de çalışmayanları, fillere düşman olanları, başkaldıranları saptayacaksınız. Başkaldıran karıncayı önce satın alacağız, satın alamazsak derhal öldüreceğiz işkencelerle... Haydi şimdi uç git, önce git, bak bakalım, karıncalar ne yapıyorlar, bana haber ver. Bundan böyle her gün ilk işin bana karıncaların durumlarını bildirmek olacak. Ondan sonra da karıncalar ülkesine baştan başa adamlarımız olan karıncaları salacaksın. Adamlarımız yer altında yer üstünde, havada denizde hep kırmızı sakallıyı arayacak. Bu kırmızı sakallıdan korkuyorum. Öyle bir oyun oynamalıyız ki karıncalara, kırmızı sakallıyı kendi elleriyle yakalayıp bize getireler, ölüsünü, ya da dirisini... Evet kırmızı sakalın ölüsünü, ya da dirisini isterim. Bütün dünya bilsin ki kırmızı sakalın ölüsü ya da dirisi bulunmadan ben rahat etmeyeceğim,

hem de karıncaların ülkelerini rahat ettirmeyeceğim. Anladın mı?»

«Anladımı sultanımız,» diye öttü hüdhüd.

«Karınca ülkelerinde bizden yana olanlarla bir örgüt kurmak, günü gününe karıncalardan haber almak, karıncaların soluklarını bile dinlemek en can alıcı bir iş tir. Her iş in baş ı budur. Bu iç ten örgütleme, çürütme iş ini ele alırsak, insanlar buna beyin yıkama diyorlar, karıncaların beyinlerini yıkayabilirsek, onlara karınca lıklarını unutturabilirsek, her şeyi kazandık demektir. Bu düzen kıyamete kadar sürer, siz de biz de karıncaların sırtından, onların alınterleriyle cennet bir dünya yaş arız, değil mi?»

«Doğrudur sultanımız.»

«Beni şimdi iyi dinle...»

«Baş üstüne haşmetpenah!»

«Sömürücü sözcüğünün ne olduğunu biliyor musun?»

«Biliyorum sultanımız.»

«İşte bu sözcük sözlüklerden silinecek, hiç bir karınca bu sözcüğü ağzına alamayacak. Bizim getirdiğimiz yeni düzen, yüz bin yıldır karınca uluslarının can atıp da erişemedikleri bir düzendir. Biz onlara bütün yaratıkların yüz binlerce yıl özleyip de kavuşamadıkları özgürlük düzenini armağan eyledik. Bundan sonra yer yüzünün bütün karıncaları, bütün filleri, hüdhüdları, bütün yaratıkları özgürlük içinde yaşayacaklardır.»

«Sultanımız yüzünden yaşayacaklardır, yaşayacağız,» diye dalda şakıdı hüdhüdler baş ı ulukepez.

«Her iş in baş ı özgürlük. Bundan böyle kıyamete kadar bütün yaratıklar özgürlük içinde y y çağ ız. Özgürlük, yalnız be yalnız özgürlük için ceğiz.»

Hüdhüdler başı kanatlarını çırparak, «özgürlük,» diye şakıdı.

«Özgürlük,» diye gürlledi filler sultanı. Dağlar, ovalar, ormanlar sallandı, dünya, «özgürlük, özgürlük,» diye yankılandı.

«Sömürü sözcüğünü her kim ki ağzına alırsa, hemen, derhal öldürülecektir. Yanlışlıkla bilc ağzına alsa bir karınca sömürü sözcüğünü derhal öldürülecektir. Bizzat sen öldüreceksin sömürü sözcüğünü söyleyeni.»

«Ben öldüreceğim.»

«Sömürü yok.»

«Sömürü alçaklıktır.»

«Özgürlük var.»

«Yalnız be yalnız özgürlük var sultanımız.»

«Özgürlük var... Haydi yolun açık olsun. Kırmızı sakallıyı hiç aklından çıkarma!»

«Unutmam.»

«Haydi uç!»

Ulukepez uçtu, doğru hüdhüdler ülkesine, yuvalarına gitti. Bütün hüdhüdler bir araya gelmişler onu bekliyorlardı. Mustuyu alınca binlerce kanat sevinçle havalanıp şakırdadılar, hemen filler sultanının onlara armağan ettiği ormana uçtular, ormanın eski kuşlarını yerlerinden atıp yuvalarına yerleştiler. Bazı kuşlar hüdhüdlere karşı koyacak oldu, ötekiler onlara hemen filleri gösterdiler. Filleri gören kuşların bu alametlerden ödleri koptu, hemen ormanı bırakıp kaçtılar.

Hüdhüdler sessiz sızıltısız ormandaki yuvalara rahatça yerleştiler. Oysa eskiden öteki kuşların korkusundan bu ormana yaklaşamıyorlardı bile. Eski buldukları kıraç çalılıklardan çıkamıyorlardı, kovdukları kuşların biriktirdikleri yiyeceklere de kondular.

Hüdhüdler başı bundan sonra karınca ülkelerine uçtu. Yollar boyunca dağlara doğru çekilen kapkara, kıp-

kırmızı, sapsarı karınca katarları gördü. Yönünü karınca ülkelerinden çevirip filler sultanının sarayının kurulacağı yere vardı. Karıncalar temelden bir karış kadar yükseltmişlerdi sırça duvarı, orada onların gücüne hayran kaldı. Bu karınca ulusunda bu güç, bu çaba, bu çalışkanlık varken bunlardan korkulurdu. Filler sultanının hakkı vardı, bu karıncalar bir gün ne yapıp, neyleyip fillerin tutsaklığından kurtulacaklardı. Sömürüden... diyecekti. Biliyordu ki artık sömürü sözcüğünü düşünemezdi bile...

Ulukepez çok yaşlı bir kuştı. Alacalı kanatlarının, tupturuncu kepezinin tüyleri seyrelmişti. Gözleri de küçülmüştü ya, ferini yitirmemişti. Hüdhüdler başı olduğundan beri yumurtadan çıktığından bu yana işi gücü düşünmek olmuştü. Gökler boyunca hüdhüd soyunu korumak için durmadan düşünmüş, şimdi de yeryüzünün tek mil yaratıklarını tutsak kılmak isteyen fillere yanaşmıştı. Fillerin çağıydı bu çağ. Yeryüzünü baskıları altına alacaklar, tek mil yeryüzünü, karınca, kuş, ağaç, börtü böcek, çiçek, insan sömüreceklerdi. Bunun için de önce beyinleri, duyguları, toprağı, suyu, bedenleri yozlaştıracaklardı. Filler sultanı çok akıllı gidiyordu, iyi düşünüyordu. Ona yardım etmeliydi. Önce karıncaları on beş, yirmi, kırk, bin parçaya bölmeli, sonra da bu her bölüğü ötekine can düşmanı etmeliydi. Bölünmüş karıncalar, hiç bir zaman bir güç olamazlar, sonuna kadar da tutsak kalırlardı.

Sonra karıncalar ülkesine uçtu hüdhüdler başı ulukepez. Kentin ortasına inip karıncaların ileri gelenlerini başına topladı:

«Bakın,» dedi, «arkadaşlar, size elimden gelen yardımı yapıyorum. Eğer ben olmasaydım, sizleri sırtıma bindirip filler sultanına, o yüce kişiye, o dünyanın en güçlü yaratığına, var edene, yok edene götürmeseydim,

şimdiye kadar yeryüzünde bir tek karınca kalır mıydı, karınca soyu yeryüzünden silinmez miydi? Ne olacak, koca bir karınca ulusunun canının bağışlanması karşılığında bir saray yapıyorsunuz, birazcık da yiyecek taşıyorsunuz fillerin ambarlarına. Bu da iş mi, canınızı bağışladı ya var eden, yok eden filler sultanı... Çok şükür filler sultanına...»

Hep bir ağızdan:

«Çok şükür filler sultanına,» dediler.

«Var eden ki, kahreden ki odur.»

«Odur,» dediler gene hep bir ağızdan karıncalar.

İçlerinde sarıca karıncaların ileri gelenlerinden de vardı. Bakışları kurnaz, cin fikirli ve hayındı. Hüdhüdlere başı hiç bir karıncaya belli etmeden onlara bir işaret çaktı. Sarıca karıncalar her şeyi anladılar, sevinçlerinden etekleri zil çaldı.

Karıncalar:

«Söyle,» dediler, «söyle sultana ki, bir yıl içinde sarayı bitirilecektir. Canımızı bağışladığı için onun sarayı bütün yeryüzündeki en büyük saray, en görkemli saray olacaktır. Onun sarayı doğan güne, doğan aya, siz doğmayın, çünkü yeryüzüne ben doğdum, diyecektir.»

Karıncalar yıkılan ülkelerini onarmışlar, yaralılarının yaralarını sarmışlar, neredeyse düzenleri eski haline gelmişti. Eski mutlulukları başladı başlayacaktı.

Karıncalar konuşurlarken hüdhüd kuşu hep onların arasında kırmızı sakallıyı arıyordu. Yeni bir kılığa girip karıncaların arasında alana gelebilirdi. Kuşun şahtinin gözleri karıncaları araştırdı araştırdı, kırmızı sakala benzer bir kimseyi göremedi ortalıkta. Birden onu sormalı, karıncaları şaşırtıp onun üstüne bir söz almalı mıydı? Birden, tepeden inme konuştu:

«Kırmızı sakallı nerede, aranızda onu göremiyorum,» diye gülümseyerek, yumuşacık sordu.

Karıncalar ilk önce telaşlandılar, sonra da dondu- lar kaldılar, ulukepeze bir karşılık veremediler.

«Nerede kırmızı sakallı?» diye üsteledi hüdühüdler başı. «Ben onu sırtımda taşıyıp ülke ülke dolaştırmış- tım oysaki. Kanı daha kanatlarımda, teleklerimin ucun- da kurumuş kalmış. Benim bulunduğum toplantıya ne- den gelmez? Ben ki filler sultanının baş danışmanıyım. Ülkelerinizin yerle bir olmasını, karınca soyunun yer- yüzünden silinmesini ben önledim ben, ben, ben... Ben olmasam sesinizi ulu filler sultanına siz nasıl ulaştırır- dınız?»

Ulukepez böylece bağırdı çağırdı, ortalığı birbirine kattı ya, karıncaların ağzından da kırmızı sakallı üstü- ne bir çift söz bile alamadı. Bayağı merak etmişti, ne ol- muştı acaba bu kırmızı sakallıya?

«Öldü mü acaba kırmızı sakallı? Kanadımdan yere atladığında ölmediğini biliyorum. Nerede o?»

Gene kimse ona karşılık vermedi. Hep susuyorlardı söz kırmızı sakallıya gelince.

Ulukepez öfkeli:

«Saraydan sonra, mağaraları, ağaç kovuklarını bal- la dolduracaksınız. Sultan balı çok sever. Şu bizim orma- na da dünyadaki bütün çekirgeleri taşıyacaksınız. İri meyveler bulacaksınız, bal damlayan, hiç bir yerini ze- delemeden saraya kadar taşıyacaksınız tonlarca... Si- ze iyilik yaramaz. Bütün bu dediklerimi tez bir süre için- de yapmazsanız siz bilirsiniz. Sanki bu dünyanın karın- ca ulusuna çok bir gerekliliği vardı! Olmasanız da olur, dünyada o kadar yaratık çok ki, bütün yaratıklar da fil- ler için, o ulu, görkemli, erdemli yaratıklar için çalış- mağa can atıyorlar, saraylar kurmak, dünyanın bütün yiyeceklerini onlara toplamak için birbirleriyle yarış-ıyorlar, bütün yaratıklar. Dün sultanımıza kartallar pa- dişahı geldi, önünde o kacamam uzun kanatlarıyla yer-

lere kapanıp buyur sultanım, dedi, buyur bana ki yer-
yüzünde ne var ne yoksa sana getireyim. Kanatlarımız
uzun bizim, bütün göklerce uçar, gözlerimiz keskin bi-
zim, en küçük nesneyi görür, burnumuz en ince koku-
yu alır, bu yüzden dünyada ne var ne yok biliriz. Yüz-
binlerce varız, emrinize hazırız. Filler sultanı ne dedi,
size söyleyim sayın karıncalar, ne karşılık verdi, ne der-
siniz, söyleyin ne karşılık verdi kartallara? Dedi ki, be-
nim karıncalarım sağolsunlar, dünya kurulduğundan
bu yana onlar, karıncalar benim her işimi görüyorlar.
Ben karınca kullarımla etle kemik, yağmurla toprak gi-
bi oldum. Zaten bizim aslımız neslimiz karıncalardan ge-
lir, ta başta bizim atalarımız karıncadır. Dünya kuruldu-
ğundan bu yana ne karıncalar fillerden ayrılır, ne de
filler karıncalardan... Zinhaaar, karınca kardeşlerimi-
ze dokunmayasınız, eğer ey kartallar, karınca kardeşle-
rimizden birisine dokunacak olursanız, işte o zaman ben
size yapacağımı bilirim. Uçtuğunuz gökleri yırtarım,
konduğunuz kayaları, dağları yıkarım düz ova eylerim.
Kartallar, amanın sultanımız, kim dokunur senin kutsal
karıncalarına. Elimizden gelirse kanatlarımızda taşırız
senin tekmil karıncalarını. İşte bunu böylece bilersiniz,
dedi sultanımız, dünya kurulduğundan bu yana karın-
calar bizim soyumuz, biz de karıncaların... Ben soyum
olan karıncalardan ötürü bu dünyada kıvançlıyım. Ben
düzenimi değiştiremem, anca bir, kanca bir karıncalar-
la... Dünya kurulduğundan beri bu böyle işte.»

Kepezi kabarmış hüdhüdler başı hışımla sordu ka-
rıncalara:

«Dünya kurulduğundan beri siz fillerle birlik değil
misiniz, fillere çalışmaz mısınız, onlarla birlik değil mi-
siniz, söyleyin bakalım, eeeey karıncalar...»

Karıncalar birbirlerine bakıştılar, gözleriyle kuşun

söylediği doğru mu, diye birbirlerine sorular sordular, aralarında uzun uzun fısıldaştılar:

«Ne diyor bu?»

«Biz mi dünya kurulduğundan bu yana fillerle birliğiz?»

«Filleri karıncalar mı doğurdu?»

«Dünya kurulduğundan bu yana biz mi yapıyoruz saraylarını fillerin?»

«Biz mi veriyoruz yiyeceklerini?»

«Biz mi doyuruyormuşuz onları?»

«Kimbilir, belki...»

«Belki biz doğurduk filleri.»

«Biz fillerin atasıyız atası...»

«Bir karınca, bir fil demektir.»

Karıncalar kaynaştılar, konuştular görüştüler, az sonra da hep bir ağızdan bağıldılar:

«Kartallar kim oluyor, biz fillerle dünya kurulduğundan bu yana beraberiz.»

«Kartallar da neymiş ki...»

«Onlar da nereden çıktı?»

«Biz variken kartallara ne gereği olur fillerin?»

«Biz variken...»

«Bin yıldır, on bin yıldır fillerimizin yiyeceğini biz taşımıyor muyuz?»

«Saraylarını biz yapmıyor muyuz?»

«Her bir işlerini biz görmüyor muyuz?»

Ulukepez sevinçle kanat çırttı:

«Her karınca bir fildir.»

Karıncalar hep bir ağızdan bağıldılar:

«Her karınca bir fildir.»

Bunu yollardaki bellerdeki bütün karıncalar da duyup onlar da hep bir ağızdan yinelediler: «Her karınca bir fildir, bir fildir, bir fildir.»

Ulukepez:

«Bunu günde yüz kez söyleyeceksiniz. Böyle söyleye söyleye belki siz de fil olursunuz, olmazsanız bile kendinizi sonunda fil olmuş, hiç olmazsa fil kadar olmuş görürsünüz.»

«Her karınca bir fildir, her karınca bir fildir, bir fildir, bir fildir...»

Bu sözleri yinelemek bir hoşlarına gitti, bir hoşlarına gitti ki... Az daha karıncalar kendilerini fil sayacaklardı. Yollardaki bellerdeki karıncalar da yineliyorlardı:

«Her karınca bir fildir, her karınca, her karınca bir fildir, fildir.»

Ulukepez bu coşkudan faydalanmak istedi:

«Kırmızı sakallı total karınca hazretleri ölü mü, diri mi, bu ülkede mi, yoksa yitiklere mi karıştı?» diye gene usulca sordu.

Karıncalar hep bir ağızdan karşılık verdiler:

«Her karınca bir fildir.»

«Ben size total karıncayı soruyorum.»

«Her karınca bir fildir.»

«Sizin için çok kötü olacak total karıncanın akıbetini söylemezseniz.»

«Her karınca bir fildir.»

«Sizin total karınca hakkındaki bu tutumunuzu filler sultanına söyleyeceğim.»

«Her karınca bir fildir.»

«Görürsünüz siz,» diye kanatlarını öfkeyle şaklattı ulukepez, uçtu. Uçarken de sarıca karıncalara bir bakış atmayı unutmadı.

Vardı, kentin dışındaki çınar ağacına kondu, sarıca karıncaları beklemeye başladı. Gün kavuşuyordu ki sarıca karıncalar yolda gözüktüler, ulukepez hemen onlara karşı uçtu, yere inen karıncaları kanatlarına aldı kalktı.

«Sizi kanttten çıkarken kimsecikler görmedi ya?»

«Hiç gözüdür müyüz, senin ne demek istediğini he-
men anladık.»

«Sultan sizi, sizin soyunuzu karıncalar üstüne blü-
mum koruyucu atadı. Bundan sonra siz tek mil dünya
karıncalarının koruyucusu olacaksınız. Huzuruna va-
rınca sultana söyleyeceksiniz ki, biz ta ezelden bu yana,
fil sultanlarınca karıncalar üstüne atanmış koruyucula-
rız. Bu ödevimizi sonuna kadar yerine getirmişizdir. Ka-
rıncalar bu yeryüzünde bizden sorulur. Aslında da bizler
işlediğimiz günahlardan dolayı, filler sultanınca karınca-
ca donuna sokulmuş filleriz. Aslımız ceddimiz fildir bi-
zim.»

Sarıca karıncalar hüdhüdün kanatlarında hep bir
ağızdan gürlədiler:

«Aslımız ceddimiz fildir bizim.»

«Sadıkane çalışırsak filler sultanı gene bizi fil ede-
cektir.»

Karıncalar yinelediler:

«Sadıkane çalışırsak filler sultanı bizi gene fil ede-
cektir.»

«Buna inandık iman ettik.»

Sarıca karıncalar yinelediler:

«Buna inandık iman eyledik.»

«İman eyledik!»

Hüdhüdlər başı ulukepez birden onların coşkulu söz-
lerini kesti:

«Kırmızı sakallıya ne oldu?» diye sordu damdan dü-
şercesine.

Karıncalar bu soruyu hiç beklemiyorlardı, hık mık
ettiler.

«Söyleyin ne oldu?» diye gürlədi kuş, öfkesinden
tirtir titriyordu. Az daha kanatlarındaki karıncalar dü-
şeceklerdi zangırtıdan. İyi ki karıncalar tüylerin dip-
lerine sıkı sıkıya sarılmışlardı.

«Kırmızı sakallıda bir iş var, bu kadar sustuğunuza göre.»

«Biz kırmızı sakallıyı hiç tanımıyoruz,» dedi sağ kanattaki iri karınca. «Onu ne gördük, ne de biliyoruz.»

«Biliyorsunuz,» diye kanatlarını delicesine salladı kuş, «biliyorsunuz. Kırmızı sakallıyı karıncalar dünyasında, buradan Çine Maçine kadar bilmeyen tanımayan yoktur. O dünyadaki tek mil demirci karıncalarının piri dir. Onu herkes tanır.»

«Ne gördük, ne de duyduk, ne de böyle bir demirciyi biliriz. Belki başka bir ülkedendir o.»

«Olamaz, sizin ülkenizdendir,» diye bağırdı ulukepez.

«Öyleyse, bizler çok genç karıncalarız, o biz doğmadan ölmüştür,» dedi iri karınca.

«Daha dün sultanla konuşan oydu,» diye bağırdı ulukepez. «Daha dün benim kanadımın üstünde, sizin bulunduğunuz yerdeydi.»

«Haaa, anladım,» dedi iri, yaşlı sarıca karınca. «Bil dim, o bizden değil ki, o bir kızıl karınca... O ülkenin öteki yanından olur. Biz oraları bilemeyiz. O kadar karınca içinde kırmızı sakallıyı biz ne bilelim? Sultandan buyruk çıkarsa, biz milyarlarca sarıca karıncayız şu yer yüzünde, o kırmızı sakallıyı arar buluruz.»

«İyi,» dedi ulukepez, öfkesini unutarak, «iyi. Demek bulursunuz kırmızı sakallıyı?»

«Ölüsünü dirisini bulur sultanımıza getiririz. Bizim aslımız neslimiz fildir. Biz sonradan böyle küçücük sarıca karınca olduk.»

«Bizim aslımız fildir,» diye yinelediler öteki karıncalar da. «Biz sonradan...»

«Ölüsünü ya da dirisini...»

Filler sultanının huzuruna geldiler böylece. Sultan ak bir dağ gibi kabarmıştı orada. Kışını yüzyıllık bir çı-

nar ağacının gövdesine dayamış sürtüp duruyor, çınar depreme tutulmuş gibi toz duman içinde, yaprakları dalları kırılarak dökülüyor, ağaç bir toprağa kadar yatıyor, sonra çatırtılarla geri doğruluyordu.

Ulukepez uzun bir süre sultanın tam gözlerinin ucunda uçtu, çığlık çığığa öttü ya, fil onu görmedi. Neden sonradır ki çınar, kökünden kopup ortalığı sarsarak gümbürtüyle toprağa devrildi, fil de o tatlı kaşınma uykusunun mestliğinden uyandı, başının yöresinde çığlık çığığa dolanan kuşu gördü:

«Ooo, hüdhüd kardeşim, baş danışmanım, hoş geldin, hoş gelip safalar getirdin, ne var ne yok, karınca kularımdan ne haber?»

Ulukepez:

«Ben gelirken bütün karınca ülkeleri hep bir ağızdan bağıyorlardı,» dedi. «Her karınca bir fildir, diye. Her karınca bir fildir, bir fildir...»

«İşte bu iyi,» diye sevinçle kulaklarını şaklattı fil. «Doğru, her karınca bir fildir.»

Bunu duyan ulukepezin kanadındaki karıncalar hep bir ağızdan bağırdılar: «Her karınca bir fildir. Her karınca bir fildir. Her karınca...»

«Bir ses duydum,» dedi sultan. «Birileri birşeyler söylüyor.»

«Haa,» dedi ulukepez, «sultanımızın gül yüzünü görünce, yüzünün şavkı gözlerimi kamaştırınca az daha unutuluyordum, karıncaların sarıca soyundan ileri gelenlerini aldım getirdim, işte sırtımdalar.»

«Ne söylüyorlar?» diye sordu sultan.

«Durmadan sırtımda buraya kadar bağırdılar, gene de durmadan aynı sözleri bağıyorlar, aslımız neslimiz fildir bizim, fildir, sultanımız gene bizi fil edecektir, eğer ona sadıkane çalışırsak...»

«İyi, güzel, her şey iyi gidiyor. İndir onları sırtından

da gel yanına. Yerleştir sarıcalarımı şu ağacın kabuğuna da orada dinlensinler. Söyle ki onlara, bu ağacı onlar için devirdim, yapraklarında, kabuklarında güzelce dinlensinler, yorgunluklarını çıkarsınlar diye.»

Ulukepez, sultanın bu sözlerini karıncalara çevirince karıncalar sevinçlerinden mestolup:

«Sultanımız çok yaşa!» diye bağırđılar. «Ashımız neslimiz fildir, fildir bizim. Bizler karınca donuna girmiş filleriz.»

«Ne diyorlar?»

«Bizler karınca donuna girmiş filleriz, diyorlar.»

«Ne güzel söylüyorlar, değil mi?»

«Çok güzel söylüyorlar, sultanımız.»

«Ben de karınca dili öğrenmeliyim, değil mi ulukepez kardeşim?»

«Münasiptir, şahım.»

«Mademki dünya kurulduğundan bu yana karıncaların padişahıyım...»

«Padişahısın sultanımız.»

«Çok geç kalmışız tebamızın dilini öğrenmekte, çok geç, çok geç...»

«Çook geç,» diye içini çekti ulukepez.

«Gel şimdi seninle konuşalım arkadaş,» dedi sultan. «Seninle çok konuşacaklarım var. Ama gizli...»

«Filce konuşalım sultanımız,» dedi hüdhüd. «En gizlisi bu. Karıncalar daha fil dilini öğrenemediler. Önce ben gördüklerimi bildiklerimi bir anlatayım sultanımıza, sonra o gizli işleri konuşuruz.»

Hüdhüder başı ulukepez gördüklerini, bildiklerini, kırmızı karınca üstüne duyduklarını, karıncaların tutumlarını sultana bir bir anlattıktan sonra, «işte bu kadar sultanımız, benim diyeceğim,» dedi sustu. Sultan onu kutladıktan sonra:

«Şimdi dinle beni ulukepez kardeşim,» dedi. «Zin-

haaar, ilk işimiz karıncalara filceyi öğretmek olacak. Karıncaların kendi dilleri yoktur, varsa da yetersizdir, anladın mı? Varsa da üç beş sözcüktür. Üç beş sözcükle de bu dünyada yaşanmaz. Dünyada bir tek dil vardır o da fil dilidir.»

«Fil dilidir,» diye yineledi ulukepez, görkemli kepezini kabartarak.

«Bundan sonra siz de kuş dili konuşmayacaksınız. Hüdhüd ulusuna da kuş dilini yasak ettim. Her kim ki kuş dili konuşur, o kuşun iki kanadı da kökünden dili ile birlikte koparılacaktır. Hiç bir kuş, kuş dili konuşmayacak bundan sonra, fil dili konuşacaktır.»

«Evet sultanım, şimdi bize bağışladığın ormana uçuyorum, hüdhüd kullarına söyleyeceğim ki hemen filce öğrenmeye başlasınlar.»

«Haydi, çabuk git de gel.»

Hüdhüdler başı ormana vardı ki ne görsün, ormanda bütün kuşlar, serçeler bile filceye çoktan başlamışlar, vıcır vıcır konuşup duruyorlar.

«Duyduk, filler sultanının buyruğunu duyduk. Kuş dili de dil miydi sanki... Kaba, kötü, hiç bir işe yaramaz bir dildi zaten kuş dili. Bütün dünya fil dilini konuşurken, biz bu kötü kuş dilini konuşmakta direttik durduk. Birkaç ayda, karıncalardan da, öteki yaratıklardan da, insanlardan da önce filce öğreneceğiz. Yüz altmış tane filce öğretmeni bulduk, sabahlardan akşamlara, akşamlardan sabahlara kadar filce öğreniyoruz.»

«Yaşasın hüdhüdler!» diye bağırdı hüdhüdler başı. «Filler sultanı sizden kıvanç duyacak.»

«Bizim aslımız zaten fil,» dediler hüdhüdler. «Filce öğrenmek bizim için hiç zor olmayacak. Bütün dünya filce konuşurken uygarlıkta yaya kalmak bize yaramaz. Tekmil filler filce bildiklerinden aya kadar uçtu-

lar. Oysaki biz, bu ormandan denize kadar bile uçamıyoruz, salt filce bilmediğimizden.»

«Filce öğrenip aya uçacağız, varıp ayın dallarına konacağız, filler gibi.»

«Filler gibi,» diye inledi orman.

«Karıncalar da filce öğrenip aya gidip ay padişahına saray yapacaklar orada, ay sultanının ambarlarını da balla dolduracaklar...»

«Karıncalar da,» diye inledi orman.

«Güneşe uçacağız.»

«Güneşe,» diye inledi orman.

«Karıncalar da...»

«Karıncalar da,» diye çınladı orman.

Hüdhüdler başı sustu, sonra yine sevinçle konuştu:

«Sizin bu dirayetinize, anlayışınıza karşılık olarak filler sultanı hepimize üç ambar dolusu çekirge daha verecek, karıncaların büyük bir bölüğünü çekirge toplamağa ayırdı sultanımız, salt sizin için.»

«Yaşasın sultan babamız, velinimetimiz!» diye yankılandı orman.

«Size bir önerim var.»

«Önerin başımız üstüne...»

«Şimdi hep birden kalkacak, filce öğretmenlerinizi de yanınıza alıp doğru karıncalar ülkesine uçacak, karıncalarla birlikte karıncacayı da, kuşçayı da hemen unutacak filceyi birlikte öğreneceksiniz.»

«Allah Allah,» sesleriyle bir indi bir kalktı orman. Tekmil hüdhüdler havalandılar, gökyüzü birden turuncu başa, ala kanada kesti. Kanat şakırtısıyla gökyüzü sallandı. Ve karıncalar ülkesine doğru hüdhüdler uçtular. Kötü karınca dilini, kuş dilini unutup, unutturup soylu fil dilini öğrenmek, öğretmek sevinçli içindeydiler.

Ulukepez utkusuyla esrikleşip, sevinçten başı dönerek yelyepelek filler sultanına uçtu, vardı olanı biteni

bir bir ona anlattı, sultan da, o kocaman dağlar kadar iri, ulu gövdesine bakmadan ayağa fırladı, arka ayakları üstüne dikilip hortumunu göğe uzattı, kulaklarını açtı, şaklata şaklata göbek atmağa başladı.

Ulukepez:

«Varol sultanımız,» diye onun başının yöresinde uçararak, onun başının yöresine ışıktan bir turuncu çizgi çizerek dönmeğe başladı. «Varol, varol, sen çok varol sultanımız, varol varol...»

Uzun bir süre göbek attıktan sonra sultan geri geldi tahtına oturdu. Mor bir pürtüklü kayadandı tahtı onun. Bu yüzden sultan tahtında rahatsız oturuyordu.

«Böyle bir dünya sultanına, böyle bir taht olamaz,» diye yırtındı ulukepez.

«Olamaz ki olamaz,» diye hortumunu kıvırdı filler sultanı.

«Hemen karıncalara buyruk vereceğim, yerin ortasına inip oradaki elmas madenini bulsunlar, en büyük mavi elmastan sultanımıza bir taht yontsunlar ki, sultanımızın tahtı bu dünyada güneş gibi çaksın. Her çakışında da dünyaya mavi ışıklar yağsın. Dünya mavi mavi balkınsın.»

«Hemen salla buyruğunu karıncalara,» diye sabırsızlandı sultan. «Hemen hemen, hemen şimdi.»

Ulukepez o anda uçup karıncalar ülkesine vardı. Hemen karıncaların yönetim kurulunu toplayıp buyruğunu verdi. Karıncalar mızırdandılar, «biz nasıl dünyanın ortasına iner de güneşten de beter çakan mavi elması bulur da taht yontarız?» diye. Hüdhüdler başı onların mızırtılarını duymadı bile, döndü geldi. Soluk soluğaydı:

«Söyledim,» dedi. «Saraydan önce taht yapılacak. Hiç böyle bir dünya imparatoru tahtsız olur mu?»

«Olmaz,» dedi sultan. «Bir de heykelimi yapsınlar karıncalar, heykel benim yüz mislim olacak.»

Ulukepez:

«Hemen gideyim mi karıncalara?» diye sordu.

«Dur,» dedi sultan, «hepsi üstüste olmaz. Hele dünyanın ortasını bulup mavi çakan tahtı bir yontsunlar. Gözlerini korkutmak olmaz.»

«Doğru,» dedi hüdhüdler başı.

«Dil işi, nasıldı karıncalar ülkesinde?»

«Gördüm,» dedi ulukepez. «Gördüm, teknil karıncalarla bizimkiler, yolda, belde, işte, yatakta, evde durmadan filce öğrenip kendi dillerini yani yabancı dillerini unutuyorlardı.»

«Bu en iyisi,» dedi sultan. «Sen yaman bir danışmansın, hüdhüd kardeşim. Bütün filleri de senin buyruğuna veriyorum. Onlar ne yapıyorlar şimdi, fil kullanır mı?»

«Ulu ormana çekilmişler, her biri kıcını bir ağaca vermiş, kaşınıp duruyorlar. Karıncalar da durmadan onlara yiyecek taşıyıp önlerine yığıyorlar. Onlar da yalnız hortumlarını uzatıyorlar, o kadar, habire kaşınıp mestoluyor, kendilerinden geçiyorlar. Onları cennet yaşamı.»

«Bir ben çalışıyorum,» dedi sultan. «Canım çıkıyor şu karıncaları böyle kıyamete kadar tutmak için, bir de sen... Bari, öyle yatıp duracaklarına, götlerini kaşıyacaklarına, şu dünyaya dağılıp da teknil yaratığa filce öğretseler. Bari bu işe yarasalar. Bir de karıncaları durmadan oyalayacak, düşünmeyi onların elinden alacak birtakım oyuncaklar icat etseler. Karıncaları köleliğe koşullayacak... Filler akıllıdır, dünyanın en akıllı yaratıkları fillerdir. Hiç bir karıncaya göz açtırmayacak, bir tek sözcük düşündürmeyecek onlara oyuncaklar bulmalıyız. Karıncalar eğer düşünecek olurlarsa erinde gecin-

de bu özgürlük düzeninden kurtulmanın bir yolunu bulurlar. Düşünce için bu dünyada her şey sonsuzdur. Karınca da olsa düşünce bir gün bir yolunu bulup fili yener. Onun için bizler karıncaların en küçük bir düşüncesine izin vermeyeceğiz. İzin vermemek için de kafamızı çatlatıp, bütün filler ve hüdhüdler, sarıca karıncalar, yani tekmil biz sömürücüler, yok yok özgürlükçüler, onlar kıyamete kadar düşünmesinler diye yeni icatlar bulacağız. Bir de o kırmızı sakallı topalı isterim. Ya ölüsünü ya dirisini. Karınca ülkeleri yıkılırken benimle konuşan o değil miydi? Öfkeli sesi, beni aşağılaması daha kulaklarımda... Oydu değil mi?»

«Oydu.»

«Demirci mi dediydin onun için?»

«Hazretî Davuddan bu yana onun bütün soyu demirci.»

«Bu kötü, demircilerin hem elleri işler, hem kafaları düşünür. Şu dünyada en tehlikelileri böylesi yaratıklardır. Bir de böylesilerin düşünceleri bulaşıcı mikrop gibi bir anda bütün dünyaya yayılır.»

«Kırmızı sakallı topal karıncayı bulacağız. Ölmüşse ölüsünü sultanımıza getireceğiz. Sonra da ölüsünü karıncalar ülkesinin orta yerine asacağız. Bu işte bize öteki karıncaların hor gördükleri sarıca karıncalar yardım edecekler.»

«Ancak hor görülenler, zayıf olanlar, hırslılar, karıncalıktan çıkmış olanlardır ki soylarına hayınlık ederler. Bu sarıcalar nasıl yaratıklardır?» diye sordu sultan.

«Bir görsen onları sultanımız,» dedi hüdhüdler başı, «bir görsen, bir sarı, bir sarı ki onlar, saydam gibi bir şey, karınca ama karıncaya hiç benzemiyorlar. Bir de tembeller ki...»

«Tembel olmaları daha iyi,» dedi sultan. «Daha çok

işimize yararlar. Bir parça buğdaya, bir böcek parçasına bize kul köle olurlar.»

«Bulsalar bulsalar, kırmızı sakallının izini sarıca karıncalar bulurlar bize.»

«Al getir onları buraya.»

Sultanlar unutkan olurlar. Ulukepezin sarıcaları kendisine getirdiğini sultan çoktan unutup gitmişti. Gene uçtu, ağacın kabuğundaki sarıcaları aldı getirdi.

Sarıcaların ileri gelenleriyle, sultanla ulukepez üç gün üç gece oturup derin konuştular, anlaştılar, kıyamete kadar karıncaları çalıştırmanın, tutsak kılmanın yollarını aradılar, buldular. Daha da bulacaklardı. Bunun için bir fil ordusunu, bir hüdhüd, bir sarıca karıncalar ordusunu düşünmeye çağırdılar. Her fil, her hüdhüd, her sarıca karınca yirmi dört saatin yirmi dört saatinde de karıncaları düşündürmemek için bir umar bulmayı düşüneceklerdi.

«En baştaki sorun dil,» dedi sultan. «Bunu unutmayın. İlk önce dillerini unutup karıncalıktan çıkacaklar, fil olmak için can atacaklar. Durmadan fillere öyküneceklerdir. Her karıncanın içinde bir fil padişahı yatacak. Karıncaların kellelerini kesmektense, dillerini kesmek daha doğrudur. Anladınız mı dediğimi?»

«Anladık sultanımız.»

«Haydi işe koyulun o zaman. Önce kırmızı sakallı... Nerde kırmızı sakallı bulursanız bana getirin, öldürmeyin. Sonra da kırmızı sakallı topalı arayın, olur mu?»

«Olur,» dediler ulukepezle sarıca karıncaların ileri gelenleri.

«Dillerini unutturmayı unutmayın.»

«İlk bu,» dediler. «Dillerini unutacaklardır tez günde. Unuttular bile şimdiden.»

«Sarıca karıncaların her birisi bir karınca birliğine kolbaşı olacak. Böyle ferman kıldım. Sarıcalar benim ka-

rıncalar içindeki askerlerimdir. Hüdühüdler başı, var git bu fermanımı da karıncalar ülkesine tebliğ et. Bu fermanımı duymayan hiç bir karınca kalmayacak. Herhangi bir sarıca karıncaya karşı koymak bana karşı koymak demektir. Bunu da söyle karıncalara.»

«Fermanın başüstüne sultanımız.»

Hüdühüdler başı sarıca karıncaları sırtına bindirdi, karıncalar ülkesine doğru yola çıktılar.

İşe koyulmuş karıncaların fillerin ağır yükleri altında ezildikleri ve fakat bu kötü durumdan kurtulacak hiç bir yol bulamadıklarıdır.

Filler sultanı hüdhüdler başına bağırdı, onun sesinden dağlar ovalar sallandı, sesi duyan karıncalar da zangır zangır titrediler:

«Bir tek karınca bırakmayacağım,» diyordu sultan. «Bu yıl içinde sarayım bitmezse karıncaların soyunu kaldıracığım bu yeryüzünden... Soyunu, soyunu kaldıracığım.»

«Aman sultanımız,» diye onun başının yöresinde uçuyordu ulukepez. «Aman sultanımız sen ne yapıyorsun? Karıncalar çok çalışıyorlar, aman sultanımız.»

«Çok çalışıyorlar da nerede saray? Bakıyorum, bakıyorum göremiyorum.»

«Bak işte, sultanımız, bak nasıl parlıyor dağın başı... Bir insan boyu çıktılar duvarı.»

«Daha çok, daha çabuk,» diye gürlledi filler sultanı. «Karıncalar kıraliçesinden ne haber?»

«Karıncalar kıraliçesi durmadan, habire karınca doğuruyor. Her gün milyarlarca karınca katılıyor sarayın yapımına... Yeryüzü, gökyüzü, dağlar taşlar, de-

nizler, sular, bataklıklar, ormanlar hep karınca kaynaşıyor. Karıncaya kesti dünya...»

«Bu iyi ya, demek ki bu kadar karınca da yetmiyor sarayın tez günde bitmesine, öyle mi?»

«Saray bitecek,» diye öttü hüdhüdler başı. «Bu yıl içinde bitecek.»

«Peki, ya tahtım?»

«Dün söyledi bana tuhaf kılıklı karınca,» dedi ulukepez. «Karıncalar dünyayı yedi yerden delmişler, yedi koldan yer yuvarlağının ortasına doğru ilerliyorlar mı. Mavi elmas dağına az kalmışlar.»

«Elmas dağına az mı kalmışlar?» diye hopladı filler sultanı.

«Az kaldılar,» dedi ulukepez. «Az kalmışlar mavi elmas dağına, yeşil, mor, pembe, turuncu elmas dağına. Renk renk bir cümbüşte elmas dağları var dünyanın ortasında. Sayılamayacak kadar çok, yüksek, pırlanta... Güneş ışığı gibi, donmuş güneş ışığı her bir pırlanta dağı, sultanım, donmuş gün ışığı dünyanın tam orta yerinde, göbeğinde...»

«Sus bağırma,» diye korkuyla, ürküntüyle, yavaşça konuştu filler sultanı. «Sus kardeşim hüdhüd, suuuss! Gel yanıma ki, kulağını daya hortumuma ki, sana bir söz söyleyim, gizli bir söz.» Hüdhüdler başı kulağını hortumuna dayadı. «Bak ulukepezim sana çok önemli bir söz söyleyeceğim, dinle beni, insanların bu elmas dağlarından haberleri var mı?»

«Benim bildiğime göre bilmiyorlar,» dedi ulukepez. «Daha haberleri yok.»

«Aman ha!» dedi filler sultanı. «Aman ha onlar bilmesinler, görmesinler, duymasınlar! Bir duyarlarsa yandık ha! Yandık yandık.»

«Yandık,» diye onu onayladı ulukepez.

«Elmaslar için patlatırlar dünyamızı.»

«Patlatırlar sultanım.»

«Söyle karıncalara, insanlar duymayacaklar, bilmeyecekler elmas dağlarının yerini.»

«Bilmeyecekler sultanım.»

«Elmaslar yalnız benim, ulukepez kardeşim, yalnız benim. Yalnız ben filler sultanının.»

«O elmaslar yalnız sen sultanımıza yakışır, hüdhüderin ulu sultanına.»

«Kartallar da duymayacak.»

«Söylerim sultanım.»

«Göğün üstüne su fıskırtan balinalar da...»

«Duymayacaklar sultanım.»

«Akbabalar bir tuhaf yaratıklardır, boyunları bükük, hüznü...»

«Onlar elmas istemezler.»

«Atları da unutma...»

«Atlara yakışır,» dedi ulukepez. «O güzel yaratıklara...»

«Yakışır yakışmaz... Onların da haberleri olmayacak elmas dağlarından.»

«Olmayacak,» diye boynunu büktü ulukepez.

«Kaplanlar bu dünyanın baş belası, yabanıl, yalım gözlü, deli, onlar bir duyarlırsa elmas dağlarını dişleriyle kaza kaza varırlar dünyanın ortasına...»

«Varırlar sultanımız, onlar hiç duymayacaklar.»

«Yılanlar, şahinler, balıklar, kertenkeleler, sivrisinekler, serçeler, mamutlar da bilmeyecekler.»

«Mamutlar yok sultanımız. Bizim atalarımız onlar.»

«Yazık, öldüler,» dedi filler sultanı. «Görkemli atalarımız. Ne yazık. Ağustos böceği de bilmeyecek...»

«Bilmesin o sümsük,» dedi ulukepez.

«Papağanlarda hiç ış yok,» dedi sultan. «Onlar çok kaba göt.»

«Boyalı,» dedi hüdühüdler başı. «Gösterişçi. Öykünücü.»

«Sevmem öykünücüleri,» dedi sultan. «Öykünücüler batsın.»

«Bu elmaslardan yaptırırsak sarayı,» dedi ulukepez. «Sultanımıza da yakışır.»

«Yakışır,» diye güldü sultan. «Ama kaç yılda bitirirler elmas sarayı karıncalar?»

«Çok uzun sürer,» dedi ulukepez.

«Şimdilik sırça olsun,» dedi sultan. «Sırça da elmas gibidir.»

«Sultan Süleymanın sarayı bakırdandı,» dedi hüdühüd. «Hani o İsrailoğlu Süleyman var ya...»

«Duydum,» diye kubardı sultan. «Onu duydum.»

«Belkısın sarayı altındandı. Ben onu gördüm,» dedi ulukepez. «Bir dağın doruğundaydı. Süleyman ona değil, sarayına tutuldu.»

«Benim sarayım altın, zümrüt, yakut, elmas, pırlanta, sırçadan olacak,» dedi sultan.

«Belkıs çok güzeldi, esmer, yumşak tenli, kocaman ela gözlüydü. Uzun boyluydu. Belkıs o kısacık boylu Süleymana tutuldu. Kıvırcık saçlıydı Süleyman.»

Onlar böyle konuşurlarken bir yel esmeğe, yıldızları oradan oraya sürüklemeye başladı. Gökyüzünde yıldızlar karmançorman bir oraya bir buraya çalkanıp duruyorlardı. Mavinin üstüne savrulurken yıldızlar dökülüyorlardı. Ormandan ışık fışkırıyordu, yeşil. Maviden yaldızlı maviler savruluyordu dünyanın bu ucundan öteki ucuna. Ötede yumşacık serilmiş toprak, doğurgan, güzel, verimli, ince, serilmişti tavında bir kadin gibi.

Ulu bir çınar geldi öteye, yamaca, kayalığın dibine kondu, dalları hışırdaydı. Büyük kentlerin elektrik ışıkları yandı söndü, bir uğultu doldurdu ortalığı. Canavar

düdükleri üstüste çaldı. Bir yıldız savrularak aktı geldi sultanla ulukepezin önüne kondu. Sultanın gözleri kamaştı, bir süre gözleri hiç bir şeyi görmez oldu. Bir ulu ırmak geldi yıldızın üstünden geçti. Yıldızın yeri geniş bir çimenlik oldu. Badem ağaçları büyüdü çimende, ağaçlar tepeden tırnağa çiçeğe durdu. Çiçek yıldıza, mavi göğe, mavi gök ak güvercine, kırmızı yılanı durdu. Filler sultanı hortumunu uzattı kokladı.

«Tahtım gibi bir tahtı bu dünya hiç görmemiş olacak,» dedi. «Az önce buraya gelen yıldızdan da bir taht isterim.»

«Karınca kulların sultanımız...»

«Söyle karınca kullarıma... Tahtımı gören yaratık hasedinden, hayranlığından çatlayıp ölecek.»

«Ölürler,» dedi ulukepez.

Dünya nergis kokmağa başladı. Ne güzel.

Uzun hortumunu uzattı, dünyayı kokladı sultan.

«Bu kokudan da isterim ulukepez...»

«Saray bahçesiz olmaz.»

«Olmaz,» dedi yürekten gülerek sultan.

«Sen bütün yaratıklardan iri, bütün yaratıklar üstüne sultansın, en görkemli sen olacaksın, senin sarayın, senin tahtın, senin arkadaşların olacak...»

«Yaşasın karıncalar,» diye bağırdı sultan. «Ben o karıncalarıma çok bakacağım, onlara yiyecek de vereceğim. Onlar benim...»

«Suuuuusssss,» dedi ulukepez, «sssssuuuuus sultanım!»

Sultan sustu. O susar şusmaz da ulukepez ağlamağa başladı. Hem ağlıyor, hem de :

«Ben ne yapacağım, ben ne yapacağım, ben, ben, ben,» diye çırpınıyordu.

«Sus ağlama kardeşim sussss!»

Ulukepez ağlamasını sürdürdü.

«Ağlama, sana çok yiyecek veririm.»

«Yıldızlar yağdı, yağmur gibi, ağlarım.»

«Sana da elmastan, yakuttan, pırlantadan, yeşimden bir yuva yaptırırım. Sus ağlama, suss!»

«Konduğum dallar çürüyecek sultanım.»

«Çürüsün, suuuuussss!»

«İçtiğim sular kuruyacak.»

«Kuruyacak, suuussss!»

«Yediğim börtü böcek ölecek!»

«Ölecek, suuuuussss!»

«Toprak, deniz, teknil sular, topraklar ağıya kesecek, ben ne yapacağım?»

«Ağıya kesecek, ağıya,» diye filler sultanı da ağlamağa başladı.

«Ağaçlar, ormanlar, çayırlar, sular, kayalar yürüyor denizin üstüne doğru, bak sultanım.»

«İyi, bırak yürüsünler.»

«Karanlık yürüyor denize sultanımız.»

«Bırak yürüsün.»

«Işıklar akıyor çağıl çağıl...»

«Bırak aksın...»

«Bir at kişniyor sultanımız, denizin arkasında.»

«O at bizimdir.»

«Bir ceren hopladı.»

«O ceren bizimdir.»

«Dünya karıncaya kesti, yeryüzü gökyüzü karıncaya kesti.»

«Karıncalar bizimdir.»

Birden bir uykudan uyanırcasına kendine geldi sultan, gözlerini oğuşturdu.

«Ne oldu bize?» diye sordu ulukepeze.

«Yıldızlar savruldu üstümüze, cerenler, atlar, bulutlar, ağaçlar, çiçekler savruldu sultanım. Elmaslar,

pirilantalar, kırmızı yakutlar, ışıklar savruldu sultanımız.»

«Söyle karıncalara hemen sarayımı, hemen isterim. Hemen tahtımı, hemen isterim.»

«Ben, ben, ben ne olacağım?» dedi ulukepez. «Ben, ben de... Bana da...»

«Sarayımın saçağına yaparsın yuvanı,» dedi filler sultanı. «Söyle onlara, senin için de bin yıllık yiyecek toplasın karıncalar.»

«Sağol sultanım,» diye ayağına kapandı ulukepez onun.

«Şimdi mavi elmastan tahtımı da isterim.»

«Başütüne sultanım. Mavi elmastan tahtın da yapılacak bu yıl içinde. Yapılacak ama...»

«Aması ne, söyle!»

Ulukepez bu soruya karşılık vermedi. O başka bir şey düşünüyordu. Düşüncesini sultana açtı :

«Beni de kondurur musun mavi elmas tahtına?»

Sultan epey bir düşündükten sonra karşılık verdi :

«Kondururum.»

«Dünya çürüdüğünde senin mavi ışıktan elmas tahtın çürümez değil mi? Ben konduğumda...»

«Çürümez.»

«Dinle beni öyleyse sultanım.»

«Dinliyorum seni, benim akıllı, güzel, görkemli, kepezi de ışıklı hüdhdü kardeşim.»

«Şimdi sana söyleyim ki... Ben şu kanatlarla o kadar çok, o kadar çok şu yeryüzünün üstünde uçtum ki, gün doğumundan gün batımına kadar, kuzeyden güneye, güneyden kuzeye kadar.»

«Evet, dilinin altındakini söyle.»

«Şu bizim karıncalar ülkesinin karıncaları var ya...»

«Var,» dedi sultan gerlinerek.

«İşte bu kâdarcık karınca, yani bir ülkelik karınca bizim bütün isteklerimizi yerine getiremez. Güçleri yetmez, kıraliçeler ne kadar çok doğursalar da...»

«Vah vah, vaaah,» dedi filler sultanı. «Öyleyse ne yapalım?»

«Daha birçok karınca ülkesi var bu dünyada.»

«Deme! Sahi mi?»

«Bir ülke var ki ormanlıktır boydan boya, uçsuz bucaksız. O ülkenin karıncaları iridir, görkemlidir. Oranın karıncalarının kasları çok güçlüdür. Çok işimize yarar. O ülkeye kara karıncalar ülkesi derler.»

Hüdhüdler başı bundan sonra dünyada ne kadar karınca ülkesi varsa hepsini bir bir filler sultanına söyledi. O bir karınca ülkesi söyledikçe, filler sultanı sevincinden uçuyordu. Kırmızı karıncaları, mavî, turuncu, yeşil, mor, sarı karıncaları, ülkelerini birer birer söyledikçe ulukepez sultana, sultan sevincinden uzun hortumunu direk gibi ta göğe dikiyor, bulutlara kadar uzatıyordu.

«İyi iyi, derhal seferim var teknil karıncalar ülkelerine...»

«Dur sultanım, dur,» diye sevinçten bağırды ulukepez. «Dur hele. Azıcık serinkanlı ol.»

«Nasıl olayım serinkanlı,» diye güldü sultan. «Nasıl serinkanlı olunur, dünyanın bütün karınca ülkelerini buyruğum altına almak dururken...»

«Dur sultanım. Azıcık azıcık dinginle ki sana birkaç sözüm var.»

«Söyle,» diye sevindi sultan. «Sen ne söylersen doğru söylüyorsun. Bir saray da, bir taht da sana yaptıracağım.»

«Ben taht, ben saray istemem sultanım. İstersen bana...»

«Söyle, sana ne yaptırayım?»

«Bana bir yuva yaptır ki...»

«Sana bir yuva yaptıracağım ki, ulu, görkemli bir çınar ağacının üstüne... O öyle afsunlu bir ağaç olacak ki, bir çınar ağacı, insanlar onu ne kadar ağırlarlarsa ağılasınlar, dibine ne kadar çürümüş su verirlerse versinler, gene çürümeyecek. Baltaları da bu ağacı kese-meyecek, yangınları yakamayacak.»

«Yakamayacak,» diye kanat çırpıtı sevinçle ulukepez.

«Şimdi söyle, bana olan sözün ne?»

«Beni iyi dinle sultan. Karınca ülkelerine senin bu koca, lop lop gövdenle sefer yapmanın hiç bir gereği yok.»

«Allah Allah, nasıl buyruğum altına alacağım o kadar ülkeyi öyleyse? Hiç olmazsa beni görmeliler, değil mi, buyruğum altına girecek karıncalar...»

«Hiç bir gereği yok,» dedi ulukepez.

«Ne yapacaksın söyle bana, ey hüdühüd?»

«Dinle beni sultanım, ben insanların arasında çok kaldım. Onlardan çok hileler öğrendim ki, hile derim sana.»

«Eeee?»

«Efendime söyleyim, ben şimdi bizim karıncalardan on beş, yirmi kadarını sırtıma alıp yola çıkacağım. Tuhaf kılıklı karınca da olacak aralarında, bu ayakları, bıyıkları kuyrukları kopmuş, karınları deşilmiş karıncalar arasında... Bu karıncaları sırtıma alıp uçacağım ilk karınca ülkesine, sırtımdaki karınca harabelerini varıp karıncalar ülkesinin başkentine indireceğim, başkentin bütün karıncalarını alana toplayıp bizim karıncaların durumlarını göstereceğim onlara. Sonra da onlara, anlatın bakalım filleri bu arkadaşlara diyeceğim. Onlar ülkelerinin fillerin ayakları altında nasıl ezildiklerini,

yok olduklarını anlatacaklar... Ondan sonra, başkentteki karıncalara buyruğumuza geçmelerini söyleyeceğim.»

«Ya geçmezlerse?» dedi sultan.

«Geçerler,» diye inanmış karşılık verdi ulukepez.

«Ya geçmezlerse?» diye üsteledi sultan.

«Geçmezlerse,» dedi hüdhüd, «onlar buyruğumuz altına geçmezlerse, ben de orada genç bir fil bulurum. Buradan fil götürmeğe gerek yok. O genç fili saldırtırım o kente...»

«Yaşsa!» dedi sultan. «Şu sendeki akıl insanlarda olsa, ne dünyayı, ne kendilerini böyle berbat ederlerdi.»

«Sağolasın sultanım,» dedi ulukepez.

«Haydi yolun açık olsun. Dünyadaki bütün karıncaları bana bağla. Göreyim seni.»

«Uzun sürmez, bütün yeryüzünün karıncaları buyruğundadır sultanım, senin şu fil ulusunda bu görkem varken.»

«Şimdi sen doğru bizim karıncaların ülkesine git, konuştuklarımızı bir bir onlara anlat... Sarayı çabuk istediğimi de bir daha söyle onlara. Yolun açık olsun.»

«Var olası sultanım.»

Ulukepez uçtu gitti k̄arınca ülkelerine, orada ne kadar kör topal, belı kırılmış, bıyığı kopmuş, perişan k̄arınca varsa topladı sırtına aldı kara karıncalar ülkesine doğru uçtu. Yollarda, ovalarda, ormanlarda sürülerle filler görüyor, onlara ulu sultanın selamını söylüyordu.

Bir gün, gün kuşluğa gelirken hüdhüder başı, kara karıncalar ülkesine geldi. Kara karıncaları kentin alanına toplayıp, onlara sırtından alana indirdiği perişan karıncaları gösterdi. Kara karıncalar bu elden ayaktan yoksun, yarı ezik karıncaları görünce çok acındılar.

«Vah vah!» dediler. «Vah vaaah, kim böyle yapmış bunları böyle? Vah vaaaah!»

Ulukepez durumdan faydalandı:

«Anlatın bakalım,» dedi perişan karıncalara.

Perişan karıncalar ülkelerinin, kentlerinin basıldığı o kara günü bütün ayrıntılarıyla anlatmağa başladılar. Kentin, ülkenin üstüne kara birer dağ gibi yüklenmiş, her bir adım atışta binlerce karınca öldüren, yuvalar yıkıp söndüren, bir hışım gibi yeryüzünde dolaşan filleri söylediler. Onlar söylediler, kara karıncalar ağladılar, kara karıncalar ağladılar onlar söylediler. Sonunda hüdhüdler başı alanın üstünde uçup, bütün alanı yedi kere dolandıktan sonradır ki söze başladı:

«İşte gördünüz bunları, baştan sona kadar da dinlediniz, fillerin kim olduğunu bir iyice anladınız.»

Durdu, aşağıda kaynaşan karınca kalabalığına biraz daha yaklaşmak için kanatlarını kıstı.

«Şimdi dinleyin beni, filler sultanı ordusunu çekmiş sizin üstünüze geliyordu. Sizin ülkeniz de şu perişan karıncaların ülkesi gibi olacaktı. Ben, o ulu, o görkemli sultanın önüne geçtim, aman sultanım dur, dedim. O dedi, neden durayım, behey ulukepez kardeşim? Ben dedim sultana, şunun için duracaksın ki, dünyada yaşayan her karınca senin buyruğundadır, ol sebepten sen buyruğundaki karıncaları neden öldüresin? Doğru, diye sevindi sultan, neden öldüreyim buyruğumdaki karınca kullarımı? Ben dedim ona, öyleyse ben kara karıncalar ülkesine gideyim, senin yüce buyruğunu kara karıncalara bildireyim ki, onlar da senin bir dediğinden dışarı çıkmasınlar. Şimdi dinleyin beni ve hem de duyduk duymadık demeyin, yüce filler sultanının buyruğunu bildiriyorum.»

Yukardan, bütün kent duyacak bir biçimde hüdhüdler başı gür bir sesle öterek filler sultanının buyruklarını kara karıncalara bildirdi.

Birinci okuyuşta kara karıncalar bu buyruktan hiç

bir şey anlamadılar. Ulukepez onlara yeniden okudu buyruğu.

Anladınız mı?»

Gene hiç bir şey anlamamışlardı karıncalar.

Hüdhüdler başı geniş yüreklilikle, sabırla bir daha, bir daha okudu buyruğu, akşama kadar döndü okudu, döndü okudu, karıncalar gene hiç bir şey anlamadılar buyruktan.

«Anladınız mı sultan ne istiyor?»

«Anlamadık.»

«Anlamayacak ne var bunda, sultana yakuttan bir saray, pembe elmastan bir taht yapacak, ambarlarını da yiyeceklerle dolduracaksınız. Bunda anlamayacak ne var?»

Karıncalar:

«Çok zor,» dediler. «Çok zor. Bu buyruktan biz hiç bir şey anlamıyoruz.»

«İyi öyleyse,» dedi hüdhüd, «yakında öyle bir anlayacaksınız ki...»

«Anlayamayız,» diye bağırdılar karıncalar hep bir ağızdan. «Biz fil dilini anlayamıyoruz.»

Hüdhüdler başı yere indi, alana indirdiği perişan karıncaları öfkeyle sırtına bindirdi, az ilerdeki ormana uçtu. Orada bir fil sürüsü durmuş, filler hortumlarını göğeye dikmişler, gökten buyruğa benzer yağacak bir şeyler bekliyorlardı.

«Beni mi bekliyorsunuz?» dedi hüdhüd.

«Seni, seni bekliyorduk,» dedi filler. «Buyruğun başımız üstüne.»

«Haydi hemen kara karıncalar ülkesine yürüyelim. O ülkede taş üstünde taş, gövde üstünde baş kalmayacak.»

Filler karınca ülkesine doğru yola düşüp az bir sürede kara karıncalar ülkesine ulaşmış savaşa giriştiler. Bu

dünya dünya olalıberi böyle bir hengameyi karıncalar görmemişlerdi. Yerler sarsılıyor, yarıyor, gökler çatır çatır edip yere dökülüyordu. Karıncalar ülkesinin üstünden kuşlar bile uçmuyorlardı. Vakt erişip, gün tamam olurken akşama milyonlarca karınca fillerin koca ayakları altında ezildiler. Ezilmeyenlerse ulukepeze gelip aman dilediler:

«Sultanın buyruğunu mu, o ulu filler sultanının buyruğunu mu diyorsun? Onu biz sözcük be sözcük anladık,» dediler. «Biz ta ezelden beridir filce biliriz. Aslında bizim soyumuz fil, fillerin soyu da karıncadır. İnan-dık, iman ettik,» dediler.

Ulukepez buna çok sevinip filler sultanına ilk utku haberini ulaştırdı:

«Bu kara karıncalar öyle güçlü bir soy ki, her birisi yüz karınca gücünde.»

Filler sultanı da:

«Oh oh oh,» diye göbeğini hoplattı. «İyi iyi... Hemen öteki ülkelere de uç ve buyruğumu sarı, yeşil, kırmızı karıncalara da ulaştır. Atlı karıncaları da unutma. Dünyada bildiğimiz, ya da bilmediğimiz ne kadar karınca ülkesi varsa. hepsini, hepsini buyruğuma al! Dünyanın bütün filleri bu iş için senin buyruğuna verilmiş, tekmil fillere haber ulaştırılmıştır.»

«Sağlıcakla kal sultanım.»

«Yolun açık, kılıcın keskin olsun.»

Ulukepez bu sefer de turuncu karıncaların ülkesine uçtu. onları da az bir sürede sultanın buyruğuna aldı. Sonra kırmızı, sonra yeşil... Bütün karınca ülkelerini az bir sürede sultanın buyruğuna bağladı. Özellikle Asyada, Afrikada hiç bilinmedik, duyulmadık karınca ülkeleri, karınca soyları buldu ki ve bu karıncaların öylesine marifetleri vardı ki, sultan bunları duyduğunda o iri gövdesine kanat takıp sevincinden hüdhüdlerle birlikte uçacaktı nerdeyse...

Filler sultanının karıncalar imparatoru olup, karıncaların özenip bezenerek yaptıkları sarayına girip gene karıncalarca yer yuvarlağının tam ortasından çıkarılarak yontulmuş, mavi ışıklar saçarak gece gündüz, binlerce yıldız bir araya gelmiş gibi yalp yalp ederek yanan, kıvılcımlanan tahtına oturduğudur.

Karıncalar çekiliyordu dağa doğru ve dağdaki fil sarayı nerdeyse bitti bitecek. Yollar beller, kayalıklar ormanlar çekilen karıncalarla iplik iplik... Karıncalar son bir çabânın mutluluğu içindeler. Nasıl mutlu olmasınlar, ulular ulusu, görkemliler görkemlisi fil sultanına onlar saray yapıyorlar yeryüzünde ilk olaraktan. Az iş mi? Yoruldular, bittiler tükendiler ama olsun. Yakında bu güzel sırça saray bittiğinde bütün çektiklerini unuttacaklar. Kimbilir ulu filler sultanı bu saraydan dolaşmayı ne kadar mutlu olacak!

Dünyanın ortasına yedi yerden delik açıp mavi elmas kayalıklarına ulaşmış karıncalar da mutluydular, bir kere, yeryüzünün tam ortasına kadar ulaşan ilk yaratıklar onlardı, varıp yeryüzünün ortasına, gözün bakamayacağı kadar parlak, ışıklar saçan mavi elmas kayalığını bulan onlardı, bu kayalıktan kopardıkları parçalarla sultana dünya dünya olalı görülmemiş, insan sul-

tanlarının bile ağızlarının suyunu akıtacak kadar güzel bir taht yapacak olanlar da onlardı. Bu kadar büyük mutluluk hangi yaratık soyunun eline geçmişti ki...

Dünyanın dört yanını, ovaları, ormanları, dağları, bahçeleri bir bir dolaşarak, bir zırnığını bile yemek değil, koklamadan fillere, hüdhüdlere, sarıca karıncalara yiyecek toplayan karıncalar da mutluydular. Dünyanın her bir yerini didik didik ederek çiçeklerin, ulu ağaçların, böceklerin, ekinlerin özünü sağan, sağıp da fillerin ambarlarını ağzına kadar iksirle dolduranlar da onlar değiller miydi? Bu görkemli yaratıklar, bu karıncaların yeni tanrıları onların bu davranışlarından kıvanç duyacaklardı, belki de her bir karıncayı, kıvançtan kaplarına sığamayıp, birer ulu fil yapacaklardı. Karıncalar canlarını dişlerine takıp çalıştıklarının elbette bir karşılığını göreceklerdi.

Ambarlar, kırmızı has buğdaydan, ayçiçeğinden, mısırdan, elma, gül, ayva, nar çekirdeğinden, çiçek özünden, baldan, incirden, üzümünden dolup taşıyordu. Toplayıcı karıncalar öylesine büyük bir çabayla yeryüzünü dolaşıp yiyecek toplamışlardı ki fillerin ambarlarında yalnız kuş sütü eksikti. O da olsa onu da ne yapıp edip ambarlara taşıyacaklardı. Saray yapmakta, mavi elmastan taht yontmakta, yiyecek toplamakta dünyanın karıncaları biribirleriyle yarışıyorlardı. Bütün dertleri de filler sultanının, hüdhüdlere başının gözlerine girmekti. O kocaman filler sultanı, yeni karıncalar tanrısı onlarla konuşuyordu bile, «nasılsınız karınca kullarım,» diyordu. Yaaa, «nasılsınız sevgili karınca kullarım,» diyordu onlara. «Siz böyle çalışırsanız yakında her biriniz birer görkemli fil olacak, sizler de o küçük karıncaları yöneteceksiniz. İsterseniz yönetmezsiniz de, yer içer ormandaki en iri ağacın gövdesine sabahlardan akşamlara kadar kışınizi sürer kaşınırsınız. Bu dünya size

cennet olur. Yalnız sizden ricam, öteki, eski fillere uymayın, nolursunuz. Kıçınızı ağaçlara sürer, durmadan kaşınırken nolursunuz biribirinize düşüp kavga etmeyin. Herkes de, öteki yaratıklar da bunların haline, kavgalarına bakıp mutlu filler ülkesinde işler kötü gidiyor sanıyorlar. Oysaki, filler ülkesi...»

Aaah, karıncalar bir fil olsalar, o şımarık filler gibi hiç kavga ederler mi? Filler cennetinde nasıl güzel, nasıl uslu yaşarlar, aaah, karıncalar bir fil olsalar, aaah... Üstelik de filler gibi yıl on iki ay durmadan kıçlarını ağaçlara sürüp yan gelip yatarlar mı, çalışacaklar onlar, çalışacaklar. Hele onlar birer fil olsunlar, hele hele... Fil gibi güçlü olunca, bu dünya böyle mi olur? Karıncalar fil kadar büyük, güçlü olunca bu dünyayı tepeden tırnağa değiştirip, dünyada ne kadar yaratık varsa, insan, at, deve, arı, kurt, fil, karınca, tilki, çakal, biltek-mil yaratıklar, hepsini kul, tutsak ederler... Bütün dünyadaki en küçük yaratıklar, solucanlar bile, kelebekler bile onlar adına çalışacaklar. Aaah, karıncalar bir fil olsalar, böyle, bu ahmak filler gibi fil mi olurlardı, aaah! Hele şu saray, şu mavi elmas taht bitsin, hele tanrı-sultan bir sarayına girip tahtına kurulsun, hele bir yüz bin bahçelik çiçeğin özünden çıkarılmış iksirini içip esrikleşsin, hele bir... İşte o zaman belki fil sultanı coşup karınca kullarını bu coşkuyla fil eyleyebilirdi.

İşte bütün bunları karıncalar durmadan düşünerek çabalarına çaba katıp çalışıyorlar, yerin altını oyup elmas dağlarından kaya kopartıp getiriyorlar, sırça sarayı zerre üstüne zerre koyarak yükseltiyorlardı.

Bu aşka şevke, çabaya dağlar dayanmıyordu. Gözün alabildiğince dünya karıncaya kesmişti. Dünyadaki yaratıklar, kuşlar, böcekler, öteki hayvanlar şaşmış kalmışlardı, dünyaya tepeden tırnağa sıvanmış karıncanın çokluğuna. Ana kiralıçeler habire karınca doğuruyorlar-

dı filler için, neredeyse, az bir süre sonra dünyada karıncadan kıpırdayacak yer kalmayacaktı. Karıncalar da sarayı tamamlamak, tahtı yontmak için biribirleriyle yarışa girmişlerdi. Koskocaman karınca dünyası soluk soluğaydı.

Tan yerleri ışıdı ışıyacak, ortalık ıhırcık karanlık, birden dağın başında bir koskocaman top ışık patladı, ovalar, dağlar, sular aydınlandı. Dağın tepesinden öylesine bir ışık seli şakırdayarak çağıldayıp geliyordu ki, bu ışık toprağın içine, ormanın en kuytu yerine, ağaçların köklerine, kabuklarına, kayaların özlerine işliyordu.

Bu ışıkla birlikte bütün dünya da şaşkınlıkla uyanmıştı. Yaratıklar gözlerini dağın tepesine dikmişler, lalü ebkem kalmışlardı. Filler, hüdhüdlar, kartallar, doğanlar, çaylaklar, hem de kırmızı kartallar, kurtlar, tilkiler, aslanlar, kaplanlar, atlar, gergedanlar, çakallar, sürmeli gözlü cerenler, geyikler, karacalar, hem de ren geyikleri, develer, martılar, albatroslar, bilcümle kara ve deniz kuşları, insanlar ve hem de genç yaşlı, bilgin ve de çocuk dağların üstünden sağılıp gelen bu ışığa dalmışlardı, böylesi bir ışık nereden, nasıl fışkırıp geliyordu! Sırtları yanar döner böcekler, kelebekler bu ışık selinin altında sert kabukları yanar döner, bir ustura kırmızısında, sarısında, yeşilinde, morunda, turuncusunda çakan, keskin, biçen, kanatları, gövdeleriyle...

Ağaçlar, sular bu ışık içinde yuvarlanan, balkıyan, şavklanan. Ve birden ışık selinin üstünde şimşek gibi, bir ustura gibi keskin bir mavi sel, yalazlayarak, çakarak ışık selinin üstüne inen mavi, keskin çizgiler, kesen...

Kuşlar gökyüzünde, ıhırcık karanlığı delmiş ışık selinin, mavi ustura şimşeginin üstünde kanat kanda... Ve yerdeki yaratıklar, yanyana, üstüste, kamaşmış gözleriyle... Ve insanlar olan bitenden aptallamış...

Filler sultanı uyandı, gözlerini sildi, gökyüzüne bak-

tı, gökyüzü tupturuncuydu hüdhüdlerden, gökyüzünün doğu yönüne gözleri ilişti, orası da apaldı, kırmızı kartallardan, gökyüzünün batısına baktı, orası da som maviydi papağanlardan, som yeşil, som al, som sarı, som turuncu, som papağan moruydu.

Güneyi küçücük kuşlar tutmuşlardı, bir renk cümbüşünde, gökyüzünü örtmüşlerdi. Yerdeki cerenlerin, ge-yiklerin, sülün gibi atların, tek boynuzlu gergedanların üstüne ışık sağlıyordu durmadan... Dünya, yeryüzü, gökyüzü ve bilcümle yaratıklar ve biltekmil bitkiler, kayaya, su, toprak şimdiye kadar hiç görülmemiş bir ışığın içindeydiler. Gökyüzünde, suların, dağların, ormanların üstünde som bir mavi geniş, yumşak, bir bulut gibi sallanıyordu, sağılan ışık selinin içinde. Keskin, ustura, biçen çizgilerle...

Filler sultanı hemen hüdhüdler başını çağırdı:

«Ne o, bu hal ne hal böyle, ulukepez? Ne oldu bu dünyaya kardeşim, bütün yaratık gökyüzüne, yeryüzüne dökülmüş, şu vurdum duymazlar bile bak aşağıya, ayaklanıp gelmişler, bu ne hal, bir olağanüstülük mü var?»

Hüdhüdler başının ağzı kulaklarındaydı.

«Var,» dedi, «sultanımız, hem de öyle bir olağanüstülük var ki, dünyamız böyle bir olağanüstülüğü daha önce görmüş değil... Bak oraya.»

«Nereye bakayım?»

«Oraya, oraya, ulu dağın tam doruğuna...»

«Baktım, gözlerim kamaşıyor.»

«Mavi ışığa bak, som mavi.»

Filler sultanı baktı ve gördü. Az daha gördüğü güzellik karşısında sevincinden yüreği duruyordu. Som mavi bir kuşak sarmıştı dört bir yandan yalp yalp eden sırça sarayı.

«Çabuk, karıncaları getir bana!»

Hemen o anda ulukepez başka on yedi hüdhüdle birlikte uçup karıncalar kentine geldi, alana kondular:

«Çabuk olun, sultanımız sizi istiyor.»

Karıncaların ileri gelenleri ve hem de yorgun kırılığa, bu yıl milyonlarca karınca doğurmaktan bir hal olmuştu, zaten giyinmişler kuşanmışlar onu bekliyorlardı. Hüdhüdlerin kanadına doluştular, filler sultanının yanına geldiler:

«Hoş geldiniz arkadaşlarım,» diye ayağa kalkarak karşıladı onları sultan. «Sizler benim yapıcı, yaratıcı kardeşlerimsiniz. Sarayın açılış törenine hepinizi, biltekmil karınca kullarımı bekliyorum. Sizi şimdi hüdhüdler sırtlarından indirmeden oraya götürsünler. Ötekilere de buyruk çıkartacağım, teknil emeği geçmiş karıncalar törene katılacaklar.»

Tuhaf kılıklı karınca:

«Bütün karıncalar sarayın, tahtın yöresindeler. Bizler kentlerde kalmış, sultanımızın buyruğunu bekliyorduk. Sarayı, hem de mavi tahtı yapan karıncalar dün gecedен beri durmuşlar orada gözlerini bir türlü yaptıkları saraydan, yonttukları tahttan alamıyorlar, orada sarayın, tahtın güzelliğine çarpılıp kalmışlar.»

«Peki öyleyse,» dedi filler sultanı. Sevincinden kanatlanmıştı sanki, o iri gövdesi tüy gibiydi. Bütün fillerini toplayıp dağdaki sarayına doğru yollandı. Üstünde, bir bulut gibi kanat kanada hüdhüdleriyle.

Bütün karıncalar, hüdhüdler, öteki kuşlar, böcekler, hem de tırtıllar, biltekmil yaratıklar gelmişlerdi törene. Bir tek insanlar gözüküyordu ortalıkta.

Hüdhüdler başı, ulukepez:

«Amanın ha, aman ha insanlara haber vermeyelim bugünkü töreni. Ne yapıp edelim de insanlar sarayı da, tahtı da, töreni de bilmesinler. Ben insanları çok iyi bilirim. Onlarda bir Süleyman vardı, bütün yaratığın

dilini bilir, sihirbaz bir kişiydi, onun gününden beri biz insanlarla birlik olduk. Ben onları bildim bileli nereye burunlarını sokmuşlarsa berbat etmişlerdir. Çok övün-gen yaratıklardır, bir yaparlarsa bin övünürler. Sonra-cığıma da kendilerini evrenin kilidi sanırlar. Hepsi de az çok delidirler. Sonra da o insanlar var ya, bizim gibi de-ğildirler, onlar ölümlüdürler. Ölümlü olduklarını bilip, ölüm karşısında delirmişlerdir. Bu yüzden doğaya, ken-di kendilerine, yıldızlara, her şeye kinle bakarlar. Sevgi-leri tükenmiş. Sevmeyi unutmuşlar, yaşam sıcaklığını yitirmişlerdir. Şimdi bu sarayı, bu tahtı görsünler ya yıkar, bozar, yerle bir ederler, ya da durmadan birbir-lerine satarlar. Senin bu güzel sarayın, görkemli tahtın onlar için salt bir satış aracı olur... Onlar bir güzelliğe, bir yıldıza, güzel bir hüdhüd dışisine, bir kuğuya, bir cerene içleri sıcacık sevgiyle dolarak bakmazlar,» diye konuştu.

Filler sultanı da korkudan, şaşkınlıktan gözleri dı-şarıya uğramış:

«İnsanlar dünyada sarayımın yerini bile bilmesin-ler, tahtımı duymasınlar. Büyücü hüdhüdü gönder bü-tün insanların gözlerini bağlasınlar,» diye kesin buyruk verdi. «Biliyorum, ben de biliyorum şu insan yaratığının her bir şeyi berbat ettiklerini. Tanrı hiç bir yaratığı on-lara benzetmesin. Onlar gibi, tanrı hiç bir yaratığı ölüm karşısında delirtmesin. Biliyorum, onların işi doğum-larından ölümlerine kadar kendilerinden, ölümden, ger-çeklerden kaçmak. Ve bu kaçıştan, korkudan dolayı ön-lerine ne çıkarsa yoketmek...»

Tören başladı. Filler sultanı sarayın önündeki beş apartıman yeri büyüklüğündeki kayalığın düzüne çık-tı. Önce hortumunu göğe dikti, sonra da arka ayakları üstüne dikilerek ön ayaklarını göğe açtı, mırıl mırıl dua-lar okudu bir süre. Duası bitince hortumunu aşağıdaki

ovayı, yamaçları zıncakınk doldurmuş yaratıklara uzattı, sonra gene göğe dikti, gök kuşlardan kapanmıştı, en küçük bir parçası bile gözüküyordu.

Filler sultanının sütbeyaz bedeni bugün, bu ışık seli altında her zamankinden daha da beyazdı, yıldırıyordu. Konuşmasına başladı:

«Sayın, sevgili, görkemli yaratıklar, kardeşlerim, sizi bu sevinçli günüme, mutluluğuma kıvançla çağırdım, hoş geldiniz. Bilcümle yaratıklar, görüyorum ki, biltek-mil çağrım gelmişler, sağolun, varolun... Bir tek insanlar eksik bu toplantıda... Hiç biriniz onları buraya çağırılmamı benden beklemezsiniz, değil mi?»

Bütün yaratıklar hep bir ağızdan bağırdılar:

«Beklemezdik.»

Bu korkunç sesi duyan insanlar bunu şiddetli bir gökgürültüsü sandılar.

«Bu insanlar da bizim gibi, tüm öteki yaratıklar gibi alçakgönüllü olsalar, her birisi kendisini tanrı saymasa, sonra da bu tanrılar korkularından geberip canavarlaşmasalar onları da bu mutlu güne çağırılmamak için hiç bir sebep kalmazdı.»

«Kalmazdı,» diye hep bir ağızdan bağırdılar öteki yaratıklar. İnsanlar bunu da gökgürültüsü sanıp aldırmadılar.

«İnsanlar çok yozlaştılar, dünyadan, yaratıklardan koptular. Ölüm korkusu bitirdi onları. Başlarını bu korkudan dolayı taştan taşa vuruyorlar. Vurdukça da tozuyorlar. İnsanlar bir gün karınca oldukları gün, karıncalar gibi alçakgönüllü oldukları gün, birbirlerini yemedikleri gün kendilerini kurtaracaklar...»

«Kurtaracaklar,» diye bağırdı tek mil yaratıklar hep bir ağızdan. İnsanlar bu gümbürtüyü de duyup gene gökgürültüsü sandılar.

«Evet sayın kardeşlerim,» diye gene başladı filler

sultanı, gırtlığını temizleyerek. «İnsanlar tuhaftırlar, tuhaf kılıklı karıncadan da beter. Çünkü o insanların yasaları berbattır. Biri yer, bini bakar, kıyamet de ondan kopar, derler, bir türlü o bekledikleri kıyamet kopmaz. Bini çalışır aç kalır, on bini, yüz bini çalışır aç kalır, birisi, yalnız birisi döke saça yer, tiksırıncaya kadar yer yer doymaz. Her çağda bir şey uydururlar, şimdi bütün işleri güçleri beşe alıp ona satmaktır bir şeyi. Toprağı alıp toprağı satıyorlar, ağacı suyu, insanı, ellerine ne geçerse, analarını, babalarını, çocuklarını, karılarını, gözleri şu evrende neyi görürse alıp satıyorlar. Taşı alıp taşı, yıldızı, altını, elması, çiçeği, yüreklerini, gözlerini alıp satıyorlar... İnsanlar kendilerini bir alıp satma deliliğine kaptırmışlar ki, delilik derim sana... Evrende ne bulurlarsa alıp satıyorlar. İnanın bana yaratık kardeşlerim, bu insanlar bizim tuhaf kılıklı karıncadan da daha tuhaf. Bu alıp satma deliliği onların başına bir iş açacak ama, bu kesin ya, bunun zararı biz yaratıklara da dokunmasa... Bu her şeyi alıp satmaları, bu delilikleri şimdiye kadar yaşadıkları deliliklerin en korkuncu. Alırım beşe de satarım ona, bir iş açacak insanların, dünyamızın başına. Allah bizi, dünyamızı insanların şerinden esirgesin.»

«Amin,» diye gürlledi yaratıklar.

İnsanlar bunu da gökgürültüsü sandılar.

Filler sultanı konuşmasını sürdürdü:

«Şimdi bırakalım insanları. Allah onların belasını vermiş zaten. Onlar böyle giderlerse dünyamıza, evrene onlardan hiç bir hayır gelmez. Onlardan kötülükten başka bir şey bekleyemeyiz. Şimdi sözüm sizedir soylu, görkemli kardeşlerim. İşte bu gördüğünüz, karınca kullanımının bana yaptıkları bu sarayı hiç bir yaratık kendi sultanlarına yapmamıştır. Böyle bir sarayı sultanlarına ancak karıncalar yapabilirler. O insanlar ki sultanlarına

ne saraylar, ehramlar, asma bahçeler, anıtlar yapmışlardır. Hiç birisi karıncaların ben sultanınıza yaptıkları bu saray gibisini yapamamışlardır. Şu anda dünyanın en güzel sarayı ben sultanınızın sarayıdır. Şu gördüğünüz mavi elmas taht gibisini hiç kimse dünya kurulduğundan bu yana hiç bir sultana ve hiç bir firavuna yapamamıştır. Yalnız karınca kardeşlerimdir ki, dünyayı delerek yer toparlağının ortasından bu büyümlü elmas tahtın taşını yeryüzüne çıkarmışlardır. Ancak karınca kardeşlerimizdir ki bu sırçadan sarayı ben sultanlarına dikmişlerdir. Ben ol sebepten yeryüzünün tek mil yaratığını buraya, bu kutlama törenine çağırdım. Bir tek, insan kavmini çağırmadım, o olumsuz yaratıkları, o yıkıcı yakıcıları, o gözleri doymazları, kıskançları, o birbirlerinin gözlerini durmadan oyanları... İnsan kavmi hem insanlığın, hem de dünyamızın bir felaketi oldu. İnsan kavmi bu alışveriş işine başladıktan sonra insanlığından çıktı. Yeryüzünde her şeyi aldı sattı. Toprak aldı sattı, toprak topraklıktan çıktı. Su su olmaktan, orman orman olmaktan, gökyüzü gökyüzü olmaktan çıktı. Yakında ayı, yıldızları da alıp satacaklar ve yıldız yıldız olmaktan, ay ay olmaktan çıkacak.

«Soylu kardeşlerim, tanrı kimseyi insanın düştüğü yere düşürmesin, insanoğlu bezirgan olduktan sonra her şeyi alıp sattıktan sonra, insan olmaktan da çıktı. Yüreği alıp sattı insanoğlu, yürek, yüreklikten çıktı. Aşkı, sevgiyi, dostluğu, kardeşliği, barışı, arkadaşlığı, kanda ki sıcaklığı, güzelliği alıp sattı insanoğlu, insanoğlu insanlıktan çıktı, oburlaştı. Biriktirme hastalığına tutuldu. Ol sebepten, sayın yaratık kardeşlerim, insanları bugün bu mutlu günümüze çağırmadım. Korktum da çağırmadım. Şu mavi tahtı var ya, bir görmesinler, bu çağıl çağıl ışık boşanan sarayı gözleri bir görmesin, hemen ne yapar yapar da alıp satarlar. Hiç bir mümkünati

yok, alır da satarlar. Bu saray da, taht da alınıp satıla satıla hiç bir işe yaramadan eskir, kırılır, yıkılır gider.

«Şimdi biz kardeşler, bırakalım da insanları, onlar kendi belalarını kendilerinden bulmuşlar. Biiiz karıncalar, soylu görkemli karıncalar, dünyanın en soylu, güçlü yaratıkları ve hem de en büyük yaratıcıları, imtiyazsız sınıfsız kaynaşmış bir kitleyiz... Biiiz karıncalar, filler, kardeşlik, özgürlük, eşitlik, barış üzere yaşıyoruz. Birimiz hepimiz, hepimiz birimiz içiniz. Özgürlük her şeyin başıdır. Bakın insanlara, onlar özgürlüğe, eşitliğe biz karıncalar kadar önem vermedikleri için, ve hem de barışı hiç istemedikleri için bu hale düştüler. İşte şimdiki, şu andaki özgürlük, bizim özgürlük düzenimiz, kıyamete kadar sürecektir. Bizde hiç bir ayrı gayrı yoktur. Bunu, burada toplanmış bütün yaratık kardeşlerimize, kırkayaklara, solucanlara, sivrisineklere bile söylüyorum, bütün evren benim bu sözlerime tanık olsun ki, her karınca bir fildir. Her fil de bir karıncadır. Bakın kardeşlerim, her karınca bir fil olmasaydı, şu saray nasıl yapılırdı? Bu saraya bakan her yaratık anlar ki her karınca bir fildir. Her karınca bir fil olmasaydı şu yer yuvarlağının ortasındaki bu büyüğü taş nasıl çıkarılır da böyle bir taht yapılabilirdi? Demek ki her karınca bir fildir. Size, sayın yaratıklar, bir gizimizi söyleyeceğim. Kulak verin de beni iyi dinleyin.»

Filler sultanını dinleyen kalabalık soluğunu tuttu. Ortada arı uça kanadının sesi duyulurdu. Filler sultanının büyük gizini herkes merak etmişti.

«Eskiden...» Burada gene sustu sultan, küçücük gözlerini kalabalığın üstünde dolaştırdı. Gökyüzündeki kanat kanada olan kuşlar da kanatlarını kıpırdatmadılar.

«Eskiden...» diye yine başladı sultan. «Eskiden bizler de, yani filler de birer küçücük karıncaydık. Sonra

çalışarak, sonsuz bir çaba harcayarak fil olduk. Onun için sayın karınca atalarımız, size atalarımız diye sesleniyorum şimdi, bu andan sonra. Çünkü sizler fillerin soylu ataları olan karıncalarsınız. İşte bizler, bu soylu karınca ırkından gelerek fil olduk. Her ırkın üstünde karınca ırkı. O ırk, o karınca ırkı ne mutludur ki, az bir çabayla soyları fil olabilir! Tanrı karınca ırkını korusun. İyi bakın şu dünyaya, ne kadar çok karınca var, ne kadar, ne kadar çok. Bu dünyada karınca soyundan daha çok, daha çabuk üreyen hiç bir soy yoktur, olmaz. Her karınca da sonunda bir fil olacağına göre en güçlü soy kimdir? Soruyorum size, karşılık verin. Bu evrende en güçlü soy kimdir?»

Sustu, bekledi, hortumunu kalabalığın üstüne uzattı, gezdirdi. Birden yeryüzü gökyüzü sarsılırcasına yerdeki ve hem de gökteki kalabalıktan bir gümbürtü koptu.

Filler sultanı bu korkunç, top patlar gibi çıkan gümbürtüden hiç bir şey anlamadı. Yetmiş bin yaratık yetmiş bin dilden karşılık veriyordu sultana.

Sultan:

«Kimdiiiir?» diye daha heybetli, kabarmış gene sordu.

Kalabalık gene gümbürdedi.

Sultan:

«Karıncalar!» diye bağırdı.

Kalabalık bu sefer fil dilince, hep bir ağızdan:

«Karıncalar,» diye gümbürdediler.

«Evet, karıncalar, yaaa, karıncalar,» diye dinginledi filler sultanı. «Evet, her kim canını dişine takarak çalışırsa, sıfırdan başlayarak çalışır da evrenimize böyle, bu saray gibi bir anıt dikerse, şu büyümlü mavi taht gibi bir taht yaratırsa, işte o her zaman, her istediği zaman bir fil olabilir.»

Sustu, sevinç içinde güldü, kulaklarını havalandırıp şapırdattı:

«Şimdi ben ne söylersem siz yineleyeceksiniz... Her karınca bir fildir!»

Kalabalık yetmiş bin yerden yetmiş bin ayrı sesle yineledi:

«Her karınca bir fildir.»

«Ol sebepten...»

«Ol sebepten,» diye başladı hep bir ağızdan yetmiş bin tür ses.

«Dünyanın, hem de evrenin en güçlü yaratığı karıncalardır.»

«Karıncalardır!»

«Haydi hep beraber... Karınca fil, fil karınca, karınca fil, filkar... filkar... karfil... filkar, karfil...»

Hep bir ağızdan:

«Filkar, karfil... kar... fil... fil... fil... kar...»

Durmadan yineliyordu bunu kalabalık.

Karıncalar da bu işten sonsuz kıvanç duyuyorlar, artık kendilerini birer koskocaman fil olmuş görüyorlardı. Bu yolda en karamsar karınca bile, hiç olmazsa yarın gün doğarken bir büyümlü elin kendisini bir koskocaman fil yapacağını düşünüyordu. Yukardaki hüdhüdlar, kartallar, akbabalar, serçeler, ispinozlar, sakalar, kuyruk sallayanlar şimdiden birer uçan fil olmuşlardı. Şu darı dünyada fil olmayı kim istemez ki, değil mi?

Filler sultanı çok güzel konuşmuş, bütün yaratıkların, hele karıncaların gönüllerini kazanmıştı. Şimdi artık karıncalara o isteğini gerçekleştirmelerini buyurabiliyordu. Tok, buyurucu bir sesle:

«Sizden bir dileğim daha var, ey filkar ulusu... Bu dileğimi yerine getirmenizi buyuruyorum. Bu buyruğum yerine getirilmezse, bizim bu mutlu ülkemiz ayakta ka-

lamaz, mutluluğumuz uzun süremez, filkar kardeşlerim.»

Karıncalar hep bir ağızdan karşılık verdiler:

«Senin her buyruğun başımız üstüne...»

Öteki yaratıklar da hep bir ağızdan karşılık verdiler, yani top patlar gibi gümlədiler:

«Senin her buyruğun bizim başımız üstünedir. Sen sultanımızın... Dünyadaki her yaratık sonunda bir fil olacaktır. Biz burada buna inandık, iman ettik.»

«Sayın yaratıklar, sizler susun bakalım, bu bizim iç sorunumuzdur. Yalnız karıncaları ilgilendirir. Ol sebepten sizler susmalısınız, sayın öteki filkar kardeşlerimiz.»

Karıncalar:

«Söyle buyruğunu, sultanımız. Söyle ki, buyurursan eğer bu dünyayı alıp güneşin oraya götürelim. İstersen, sultanımız, ayı alıp buraya getirelim. Yıldızdan sana taht yapalım.»

«Olmaz olmaz öyle şey, siz sağolun, karınca kardeşlerim. Benim isteğim o kadar önemli değil. Bakın, dinleyin beni, bu mutlu günde benim canımı sıkan küçük bir şey var.»

«Nedir o, söyle de hemen...» Karıncalar coşmuş, yerlerinde duramıyorlardı.

«O da şudur ki, bir kırmızı sakallı karınca vardı, benim düşmanım, biltekmil yaratıkların düşmanı, insan gibi bir şeydi o... İşte ben bugün sizden bu kırmızı sakallı karıncanın dirisini, ya da ölüsünü istiyorum. Bu kırmızı sakallı karınca beni işte şu hüdhüd kardeşimin sırtında aşağıladı, sonra da o kanattan aşağı atlayıp kaçtı. O günden beri ben bu kırmızı sakallının dirisini ya da ölüsünü istiyorum. Bu kırmızı sakallı karınca bir ulu demirciymiş. Soyu varmış da taaa insanlar kırılı Davuda dayanmış. Demek ki demirci kırmızı sakalın soyu insandan gelirmiş. Anladınız mı, ne kadar tehlike-

li?.. Bu kırmızı sakalın soyu insandan gelirmiş! Ondan başka da bu özgürlük düşmanı kırmızı sakallılardan çok varmış bu dünyada. Bunlar özgürlük, din, eşitlik düşmanı karıncalarmış. Bunlar karınca, bunlar fil düşmanıymışlar. Bunlar şu yeryüzündeki tek mil yaratığa düşmanmışlar. Bunlar üstüne çok çok bilgi aldım. Bunlar kapılara şapka da asarlarmış. Bunlar ırz düşmanı imişler. Bunlar ırk, soy, kan, gelenek görenek, tarih tanımazlarmış. İyi dinleyin beni, bu kırmızı sakal karıncaların soyu insandan gelirmiş. Uzun söze ne gerek, onların hepsini öldürmek için, onların insan soyundan gelmeleri yetmez mi? Bu insandan gelen kırmızı sakallar, hiç bir şey yapmazlarsa bile, bir muzurluk sokarlar yaratıkların arasına, karıncaların arasına, bütün yaratıklara, karıncalara, fillere biribirlerini kırdırırlar. İnsan muzurluğunu evrenimize yayarlar. Onlar ortadan kalkarsa dünyamız durulur. O kırmızı sakallar ortadan kalkınca da kurtla kuzu yayılır. O kırmızı sakallar ortadan kalkınca hiç bir yaratık öteki yaratığı yemez. İşte ben şimdi, önce karıncalardan, sonra öteki yaratıklardan, kuşlardan, arılardan tek mil kırmızı sakallıların dirilerini, ya da ölümlerini isterim. Herkes bir kırmızı sakallıyı, ya ölüsünü ya dirisini getirecek şu alana atacak... O demirci kırmızı sakallıyı, o beni aşağılayan, o beni aşağılayarak tek mil yaratığı aşağılayan karıncayı bulup getirene de sarayımda bir oda vereceğim. Ölünceye kadar bu odada yaşayacak o yaratık ve çiçek özü bahıyla beslenecek... Çoluk çocuğu ve de kıyamete kadar bütün onun soyundan gelenler çiçek özü bahıyla beslenecekler...»

Sultan sözünü bitirir bitirmez tek mil yaratıklar, karıncalar, kuşlar dünyaya dağılıp kırmızı sakallı avına girdiler. Az bir sürede filler sultanının gösterdiği alan kırmızı sakallıların ölümleri dirileriyle doldu.

Sultan bu kadar çok kırmızı sakalı, ölü, yaralı, diri, bir arada görünce sevindi, fillere buyurdu:

«Alana marş! Hemen şimdi şu kırmızı sakallıların üstüne çıkın ölülerini de, dirilerini de ezip toz edin...»

Filler işe girişip kısa bir sürede kırmızı sakallıların işlerini bitirip toz ettiler. Alana yığılmış kırmızı sakalların hepsi kayalığın düzüne yapışmışlar, bir varmış bir yokmuş olmuşlardı.

Kırmızı sakallar toz olduktan sonra, düzlüğe bakan sultan bir an düşündü, hemen o anda da aklına geldi, te-laşlandı:

«Ya demirci kırmızı sakal, ya demirci kırmızı sakal?»

Kalabalıktan çıt çıkmadı.

«Ya demirci?»

Hiç bir yaratıktan en küçük ses çıkmıyordu.

«Demirci?»

Hüdhüdler başı geldi sultanın başı yöresinde üç kere döndü. Başın yöresine üç turuncu halka çizdi.

«Konusamazlar sultanım. Demirci onları büyülemiş.»

«Ya beni de büyülerse?» diye korktu sultan. «Büyüler de sarayımı, tahtımı elimden alırsa?»

«Karıncalar filleri büyüleyemezler, sultanım.»

«Ama onun soyu insan,» dedi sultan, daha da ürerek, korkusundan dili damağı kurumuş. «O insan...»

Ulukepez onun kulağının içine girdi, bir şeyler söyledi, sultan da onun bu gizli sözlerine güldü güldü. Eliyle kocaman, apak göbeğini bastırarak güldü.

«Artık öteki yaratıklar gitsinler, yalnız karınca kardeşlerimiz kalsınlar. Onlara büyük toy, şölen var. Haydaaa, sazlar çalınsın cümbüşe başlansın.»

Birden dağlar ovalar büyülü tuhaf seslerle ötmeğe başladı.

«İşte bu güzel,» dedi filler sultanı. «Çiçek özü, bal, böcek ölüsü dolu üç ambarın kapılarını açın,» diye buyruk bağırdı sonra da. «Atalarımız karıncalar bugün doyasıya karınlarını doyursunlar. Üç ambar onlar için az bile.»

Karıncalar birden çoktandır aç olduklarını anımsadılar, ambarlara koştular. Toplayıcı karıncalar ne kadar da çok çiçek özü, bal, buğday özü, böcek ölüsü toplamışlardı!

Karıncalar ambarlara dalıp üç gün üç gece yediler bir iyice doydular. Uzun bir süreden beri bölyesine bol yiyecek yememişlerdi. Sultana minnettar kılıp:

«Bu dünyada bu sultan kadar hayır sever, karınca sever bir sultan, bir tanrı yok,» dediler. «Üstelik de üç kuşak ötesi karınca bu tanrının,» dediler. «Allah belasını versin o kırmızı sakallı topal demircinin,» dediler. «Bakın karıncalardan da ne iri, dünya kadar büyük ne sultanlar, ne sultan-tanrılar çıkıyor,» dediler, öğündüler.

Bütün ülkelerdeki karıncalar yarattıkları bu saraydan, tahttan, tanrı-sultanın onlara söyledikleri sözlerden, bir gün nasıl olsa fil olacakları umudunun verdiği sevinçten esrikleşmişler, kendilerine gelemiyorlardı.

Karıncaların bu esrik durumları tam üç ay sürdü. Tam üç ay karıncalar sevinçlerinden toprağa basmadılar.

Karıncaların, filler sultanına saray yapıp taht işlerken kendilerini unutup kışlık yiyecek biriktirememeleri, aç yoksul kalmalarıdır.

Yorgun karıncalar kıvanç içinde ülkelerine döndüler. Sevinçten dolup taşıyorlardı. Nasıl sevinmesinler ki, dünyanın en güzel, en büyük sarayını onlar dünyanın en haşmetli sultanına yapmışlardı. Ya mavi elmas taht, milyarlarca karınca bu elması zerre zerre dünyanın ortasından taşıyarak yeryüzünde birleştirmişlerdi. Bu taht yalbırdadıkça tekmil yeryüzü mavi, tatlı bir ışığa batıyordu. Koca bir sultana mutluluk, kıvanç bağışlamışlardı.

Sonra ne demişti sultan? «Her karınca bir fildir. Şu koskocaman fillerin ataları da, benim atam da, benim özüm de hep karıncadır. Bir tek karınca bir dünyaya bedeldir. Her karınca da çalışarak bir fil olabilir. Daha çok çalışırsa bir karınca, çalışması oranında bir fil de, beş fil de olabilir. Biz filler karıncayken nasıl fil olduk? Söyleyin söyleyin, şu filler karıncayken nasıl bu hale geldiler, nasıl gelecekler, sultanlarına saray, taht yaparaktan, sultanlarına yeryüzünün bütün bal özlerini, çiçek özlerini, çekirdek özlerini toplayarak geldiler. Böyle giderse, sultanlarına bağlılıkları böyle sü-

rerse, karıncalar fil değil, daha üstün yaratıklar olabilirler.» demişti.

Karıncalar daha şimdiden kendilerini fil sanıyorlardı. Fil sayıp birer fil heybetinde şişinerek dolaşıyorlardı ülkelerini, kentlerini. Artık her karıncada bir fil afuru tafuru bir fil kuruntusu vardı. Hele sarıca karıncalar kendilerini bir iyice fil sayıyorlardı. «Biz fillerin öz atasıyız,» diyorlardı da hiç başka bir şey demiyorlardı. Bıyıklarını hortum gibi uzatıyorlar, hüdhüdlerin sırtına binip sultana karıncalar ülkesinde olup bitenleri ulaştırıyorlardı. Sultan da gelen haberlerden sonsuz kıvanç duyuyordu.

«Her karınca şu anda kendisini bir fil sanıyor.»

«Ne iyi, sansınlar. Benim istediğim de buydu. Karıncalıklarını unutsunlar da ne sayarlarsa saysınlar.»

«Karıncalar fil gibi yürümeğe başladılar.»

«Bu daha güzel. Benim istediğim de buydu.»

«Fil gibi konuşmağa uğraşıyorlar.»

«Bu en güzeli... Yardım edin, elinizden gelen her yardımı yapın, o anlaşılmaz karınca dilini unutup filceyi öğrensinler. Daha, daha çok yardım edin.»

Bundan başka haberler de gelmeğe başladı karınca ülkelerinden, kentlerinden. Bu gelen yeni haberler enikonu midesini bulandırıyor sultanın. Karıncalar fillikte çok ileri gidiyorlardı. Bu böyle sürüp gidecek olursa, ettikleri hayır ürküttükleri kurbağaya değmeyecekti.

«Sultanımız, karıncalar tıpkı filler gibi de yemek yemeğe başladılar.»

Filler sultanı çok telaşlandı:

«Doğru mu? Nasıl olur, karıncalar filler gibi nasıl yerler? Nerden çıkardılar bunu?»

«Biz fil değil miyiz, diyorlar, ellerine ne geçerse haşır huşur yiyorlar.»

«Bu olamaz,» diye bağırdı filler sultanı. Sesinden dağlar ovalar, ormanlar inledi. Bunu duyan karıncalar, «bir gün bir de sultanımız gibi bağıracak, dağları, denizleri, ormanları, ovaları inleteceğiz, biz fil değil miyiz,» dediler.

Sultan, bağırmasını büyülterek sürdürüyordu:

«İşte buna izin veremem. Karıncalar fil gibi yiyemezler, çatlar ölürler. Aman ha, hemen önüne geçin bunun. Hüdhüdler başı hemen, hemen şimdi karınca ülkelerine uç, karınca kullarıma söyle, onlara fil gibi yemeyi yasak ettim. Sonra onlar da filler gibi yerlerse, yiye yiye çatlar ölürler. O zaman işte, ben bu dünyada karınca kullarım ve hem de atalarım olmadan nasıl yaşarım? Karıncalar fildir, amenna fildir ya, filler kadar, filler gibi yememek koşuluyla... Amanın ha, hüdhüdler başı, en büyük tehlikeyle karşı karşıyayız. Söyle karınca kullarıma, eğer karıncalar filler gibi yiyecek olurlarsa, bu dünyadaki teknil yiyecekler bir anda biter. Dünyada yiyecek diye hiç bir şey kalmaz. Eğer karıncalar filler gibi, filler kadar yiyecek olurlarsa dünyada bir anda öyle bir kıtlık olur ki gökteki kuş yerdeki sürüngen, cümle yaratıklar açlarından ölürler. Karıncalar üç gün, çok değil üç gün filler gibi, filler kadar yesinler bu dünyada ağza atılacak bir damla yiyecek bile kalmaz, bütün yaratıklar açlıktan kırılıp dünyanın sonu gelir. Bu sözlerimi olduğu gibi karınca kullarıma ilet, onların fil gibi yemelerini kesinlikle yasakladım. Bu buyruğum kesindir, kim dinlemezse buyruğumu, fillerin ayakları altında o kişi ezilecektir.»

Ulukopez hemen karınca ülkelerine uçtu, sultanın buyruğunu bütün kentlere ayrı ayrı borazanla bildirdi. Karıncalar bu buyruğa ses çıkarmadılar ya, bu ne biçim fillik, diye düşünmekten de kendilerini alamadı-

lar. «Mademki filler bizden çıkmış, bizler de filler gibi yeriz ve hem de yemeliyiz,» dediler.

«Ne dediler bu buyruğuma?» diye sordu filler sultanı ulukepeze.

«Hiç bir söze varmadılar,» diye karşılık verdi hüdhüdler başı. «Salt homurdandılar. Ben buraya doğru karınca kentlerinin üstünden uçarken aşağıda kentlerden durmadan homurtular geldiğini duydum. Karınca kentleri homurtudan uğul uğul uğulduyordu.»

Sultan güldü:

«Homurdanmasınlar da ne yapsınlar. Daha hiç bir yiyecekleri olmadığını farkına varmış değiller. Bu yıl fil gibi değil de, karınca kadar bile yemek yiyemeyeceklerinin farkında değiller. Kendilerine hiç yiyecek toplayamadıklarının farkında değiller. Bir de fil gibi yemeğe kalkıyorlar ahmaklar. Farkına varıncadır ki ambarları bomboş, sen o zaman seyreyle gümbürtüyü karınca ülkelerinde... Şimdilik bırak da homurdansınlar.»

Bir süre sonra hüdhüdler, sarıca karıncalar bir tuhaf bir haberle gene geldiler karınca ülkelerinden:

«Karıncalar biz fil değil miyiz, diye bağıyorlar, biz de filler gibi bal özü, çiçek özü, çekirdek özü yiyeceğiz, diyorlar,» dediler.

Bu karıncalar iyice iyice şımardılar, kendilerini birer gerçek fil saymağa başladılar. Sultan böyle düşünürken, geniş uzun kahkahalarla gülmeden de edemiyordu. Kendi de karıncaların filliğinde çok ileri gitmemiş miydi? Karıncalar da amma da hazırlarmış fil olmağa! Vay anasını, can atıyorlarmış da filliğe, kimsenin haberi olmuyormuş! Karınca kısmı kapalı kutu.

Ulukepeze, sarıca karıncalara:

«Bu buyruğumu da tez ulaştırın karınca kullarıma, zinhaaar bal özüne, çiçek [REDACTED] özüne ağızlarını sürmesinler, zinhaaar! Kesinlikle yasakladım

bu yiyecekleri onlara. Bu yiyecekler bu kadar küçük fillerin yiyecekleri değildir. Karıncalar sözü geçen yiyecekleri eğer yiyecek olurlarsa ağılanıp ölürler. Fillerin yaptıkları her şeyi yapsınlar da karınca kullarım, onlar gibi zinhaaaar yemesinler. Ya çatlar ölürler, ya ağılanırlar... Aman ha aman bu sözlerimi de çabuk ulaştırın kullarıma.»

Hüdhüdlerle onların kanatlarındaki sarıca karıncalar uçtular, karınca ülkelerine vardılar. Sultanın buyruğunu borazanlarla karınca vatandaşlara bir daha duyurdular.

«Ne oldu?» diye sordu sultan. «Ne dedi karınca kullarım?»

«Bu sözleri duyunca hep birden gülmeğe başladılar. Biz filiz, biz filiz, diye de hep bir ağızdan, durup dinlenmeden, kesip kısmadan çağırmağa başladılar... Biz buraya gelirken, arkamızdan daha sesleri geliyordu.»

«Gülsünler,» dedi sultan. «Biz filiz, diye durmadan gülererek söylesinler. Dünyadaki on yıllık bal özü, çiçek, çekirdek özünü toplayıp benim ambarıma yığdıklarını da unutmuşlar... Hele gülsünler, yakında farkına varacaklardır ki...»

Birkaç gün sonra hüdhüdler ve sarıca karıncalar öyle bir haberle geldiler ki, filler sultanının şaşkınlıktan o yelken kulakları havaya bir dikildi ki kolay kolay bir daha inmeyecek biçimde.

«Bu olamaz! İşte bu olamaz,» diye filler sultanı yerinde duramıyor, deli gibi kendi yöresinde dönerek hopluyordu. «Söyle söyle, bir daha söyle,» diye buyruk üstüne buyruk veriyordu hüdhüdler başına. Ulukepez de, turuncu kepezi, kanatları, ayakları biribirine karışarak anlatıyordu:

«Vardım gittim ülkelerine. Gittim ki ne göreyim?»

Ülkede, kentlerde hiç kimse kalmamış. Hasta bir karıncaya sordum, nerede karıncalar hey arkadaş, dedim, karıncalar bir iyice fil olup, ormana gittiler, dedi. Derken hemen oradan ormanlara uçtum. Vardım ki, ne göreyim sultanım, bütün karıncalar kıçlarını havaya dikmişler, ağaçlara, çalılara, çöplere, otlara dayamışlar kıçlarını sürüp duruyorlar, tıpkı filler gibi. Uçtum ormanlarca, günlerce dünyayı orman orman, çalılık çalılık dolaştım, her yerde, her ağacın dibinde, her çalının, her kuru çöpün altında bir karınca yumağı kıçlarını dayamışlar sür ha sür ediyorlar. Her gittiğim yerde soruyordum, bu ne hal arkadaşlar? Biz fil olduk, bir iyice fil gibi fil olduk diye yanıtlıyorlardı beni. Oooh, fil olmak da ne iyi, ne hoşmuş, diye kıçlarını sürerek mestoluyorlardı. Şu anda sultanım, dünya karıncalığı, toptan, işi gücü bırakmışlar, dünyanın tek mil karıncaları yediden yetmişe, hasta sayrı ormandalar, kıçlarını dayamışlar ağaçlara, çöplere, çalılara sürtüp duruyorlar. Durmadan, fil olmak ne hoşmuş, ne hoşmuş, diye konuşuyorlar, habire sürtüp duruyorlar. Yemeyi içmeyi, çalışmayı, gezmeyi tozmayı, uykuyu düneği, her şeyi, dünyalarını unutmuşlar kıçlarını ağaçlara, bir ancık bile ara vermeden sürüp duruyorlar. Tıpkı filler gibi hiç bir iş görmemeğe, ellerini ılıktan soğuğa vurmamağa kararlılar. Diyorlar ki, bundan sonra ölsek bile, bizi kıyık kıyık kıysalar bile, kığımızı ağaçlardan ayıramayız. Oooh, fil olmak ne hoşmuş, ne hoşmuş! Sağolsun sultan, o bizi fil eyledi de, filliğimizi bize öğretti de yaşamın ne olduğunu gördük. Yoksa şu dünyaya, ağaca kıç sürmeyi bilmeden, eşsek gelip bön gidecekmışiz. Biz ölünceye kadar böyle, işte tam böyle fil olarak kalacağız ve kığımız işte böyle ağaçlarda habire kaşınıp duracağız.»

Ulukepez, gagası, ayakları, kanatları, kepezi biribi-

rine girmiş, karmançorman olmuş, daha neler neler anlatmıyordu! Anlattı anlattı, sonra yoruldu, dinginledi, sultanın gözlerinin önüne, ceviz ağacının dalına kondu.

Sultan:

«Ne oldu senin kığına?» diye sordu. Hühüdler başının kığı açılmış, kığında bir tek tüy kalmamıştı.

«Karıncaların yerden göğe kadar hakları var,» dedi ulukepez. «Ben de fil olup kendime bir ağaç buldum, kığımı durmadan ağaca sürüp kaşdım. Kaşdıkça hoşarlandım, hoşarlandıkça kaşdım, işte böyle kığımda bir tek tüy kalmadı, apayaz oldu kığım böyle, ayna gibi. Öteki bütün hühüdler de, kuşlar da bana öykündüler, kıklarını ağaçlara dayadılar, kaşınmağa başladılar. Şimdi ağaçların üstbaşında kuşlar, altyanında karıncalar durmadan sürüşürüp esrikleşiyor, kendilerinden geçiyorlar.»

«Yasssaaaak!» diye bir fil boyu havaya sıçrayarak bağırdı filler sultanı. Ona öykünen ormanlardaki karıncalar, hühüdler de, «yaaassssaaaak,» diye hep bir ağızdan sevinçle bağırdılar. «Bu dünyanın ölümüdür. Bütün yaratıklar buna bir alıştırlarsa, bu yaratıklığın, doğanın, evrenin ölümü olur, yaaassssssaaaaak!» bütün ormandakiler onun sesine öykündüler: «Ölümü olur, ölümü olur, yaaassssssaaaaak!»

Filler sultanı duyduğu bu inanılmaz durumda karşısında çılgına dönüp soluk soluğa:

«Ey hühüdler başı, ey ulukepezler ulusu bir kere sen, bir kere sen şu kığın ağaçlara sürmekten ilk önce sen vazgeç.»

«Vazgeçemem sultanım, vazgeçemem,» diye hühüdler başı kığın dayadığı arkadaki dala durmadan sürüşürerek öttü. «Vazgeçemem sultanım, ooh, vazgeçemem. İstersen beni hemen şimdi ayağının altına al da

ez, gene de vazgeçemem sultanım, kıcıımı kaşımdan... Oooh, oooh, oh sultanım, sana şükrolsun, fil olmak ne iyiymiş. Dünya varmış. Fil oldum da, bunca fil oldum da, kıcıımı ağaca sürdüm de, durmadan kaşıdım da yaşamın tadına vardım. Ooooh sultanım, bundan önce biz hiç yaşamamışız. Öldür beni, öldür beni sultanım da şu filliğimi elimden alma, olur mu?» dedi de başka bir şey demedi.

Sultan dinginledi, başını elleri arasına aldı, has bahçeye yürüdü, başının yöresinde uçan hüdhüdler başına da: «Hele sen şimdi git, kıcına bir ağaç bul da sürüştür, ben bir düşüneyim fillik durumunu,» dedi.

«Sağol, varol sultanım,» diye hüdhüdler başı uçtu, hemen en yakın çınar ağacına gitti, onun sert kabuklu dalına kıcıını dayadı, mestolarak sürmeğe başladı.

Filler sultanı da has bahçeye salt kıcıını sürmek için diktirdiği ulu çınarların altına vardı, kıcıını ulu bir ağacın sağlam gövdesine dayadı, sürterek düşünmeğe başladı.

Uzun bir süre düşündükten sonra ulukepezi yanına çağırdı. Bu arada hüdhüdler başı da düşünmüştü.

Filler sultanı:

«Çok düşündüm arkadaş,» dedi. «Bir sonuca ulaşamadım. Ben sizlere, karıncalara filsiniz, fil olacaksınız dedim ama, filler gibi yiyip şışeceksiniz, sonra da çatlayacaksınız, demedim. Ben sizlere, karıncalara filsiniz, çalışırsanız fil olacaksınız, dedim ya, bal özünü, çiçek özünü, çekirdek özünü filler gibi yiyeceksiniz, demedim. Ben sizlere ve karıncalara filsiniz, dedim ya, kıcıınızı filler gibi bir yaşam boyu kaşıyacaksınız, demedim. Siz, hepiniz fillikte çok ileri gittiniz. Bana bu işte, bu aşırı fillik işinde yardım et, ulukepez kardeş. Sen ki insanları ve bilcümle yaratığı, ölüleri dirileri tanırırsın, çok

deneylemlerden geçmişindir yüzlerce yıl, bana yardım et, hiç olmazsa bu kaşıma işinde.»

«Edemem,» dedi hüdhüdler başı. «Bu tatlı fil huyundan hiç bir yaratığı vazgeçiremem. Bereket ki bu hooos, tatlı fil huyunu öteki yaratıklar daha duymadılar. Bir duysalar, dünyanın altı üstüne gelir.»

«Aınan duymasınlar!» diye coşkuyla, korkuyla bağırdı filler sultanı. Sonra da kesin buyruğunu verdi: «Yasakladım,» dedi. «Kıç kaşımaya toptan yasakladım. Al buyruğumu ilet senin hüdhüdlere ve karıncalara, ormanı, çalılıkları derhal terketsinler, hemen bugün. Eğer terketmezlerse, yarın sabah bütün ormanlara yıldırım atıp yakıp kavuracağım onları. Hüdhüdler, kaşımacı öteki kuşlar, hem de karıncalar bir anda kömür olacaklardır.»

«Etme eyleme sultanım...»

«Karşı mı koyuyorsun?»

«Yok sultanım.»

«Öyleyse hemen uç ülkelere, buyruğumu söyle onlara. Yarın sabaha kadar kıçlarını ağaçlardan çektiler çektiler, çekmediler artık gerisini kendileri bileler.»

Ne yapsın hüdhüdler başı, yanında birkaç hüdhüdüyle ormana uçtu, geldi karıncaların üstüne. Karıncalar yumak yumak yığılmışlar ağaçların altlarına, gövdelerine, dallarına habire kıçlarını sürüyorlardı. Hüdhüdler başı uçarak bütün ormanı sonra da ormanları dolaştı, karınca ülkelerinde gördükleri hep buydu.

Ormanın üstünde, tam orta yerinde bir ağacın en uç dalına kondu, burada kendini bütün karıncalar görebilir, sesini duyabilirlerdi.

«Eeeey karıncalar,» diye başladı borazanıyla. Sesi ta uzaklardaki ulu dağlarda yankılandı. «Duyduk duymadık demeyin, sultanımızın buyruğudur. O sultan ki, bilcümle yaratığa baştır. Aslanlara kaplanlara, kurt-

lara çakallara, gergedanlara, yaban eşeklerine, yılanlara, timsahlara baştır. Size sultanımızın, o görkemli, o dünyalar sultanının buyruğunu ulaştırmakla onur duyuyorum. Bundan önceleri de insanlar ve biltekmil yaratıklar sultanı Süleymanın buyruğunu kullarına ulaştırmakla onurlanırdım. Şimdi beni kulak verip de dinleyin, eey yüce fil soylu karıncalar. Sultanımız buyurdu ki, kışınızı, öteki yüce fillere öykünerek yıl on iki ay ağaçlara sürmeyeceksiniz, bu kesinlikle yasaktır. Biz size filsiniz, fil olacaksınız, dedik ama, böyle o küçücük kışınızı ağaçlara süresiniz durmadan, durmadan, demedik. Bu böyle giderse, kışınızı sizler ağaçlardan çekemezseniz, kim, kim çalışacak da bize bal özü, çiçek özü toplayacak? Siz bu fil huyundan vazgeçmezseniz, ben de, filler de siz de aç kalacaksınız. Ol sebepten, kışlarını ağaçlara sürerek uyumak yalnız asıl fillere mahsustur, sonra fil olmuş karınca filler için değildir. Eeey karınca fil kullarım, size kesinlikle buyuruyorum ki, hemen şimdi; şu anda bu fil huyunuzu bırakıp, kışlarınızı ağaçlardan çekip kentlerinize gideceksiniz. Sultan böyle buyurdu, sultan böyle buyurdu, duyduk duymadık demeyin.»

O kadar mestti ki karıncalar, hüdhüdler başının bu çağrısına kimse en küçük bir tepkide bulunmuyordu. Ona dönüp bakmıyorlardı bile.

«Sultan diyor ki,» diye bas bas bağırıyordu hüdhüdler başı. «Yüce sultanımız diyor ki, onlar fildirler dedim ama kışlarını ağaçlara sürecektedir kadar fil olacaklar demedim. Bal özü, çiçek özü, çekirdek özü yiyecek kadar fil olacaklar demedim. Onlar fildirler ama, boyları kadar fildirler.»

Orman baştan aşağı uğuldadı:

«Biz filiiiiiz!»

«Biz filiiiiiz!»

«Biz filiiiiiz!»

«Siz filsiniz ama, boyunuz kadar,» diye bağırdı bo-
razanıyla ulukepez.

«Boyumuz, boyumuz, boyumuz kadar.»

«Biz filiz, filler gibi filiz.»

«Filler gibi filiz.»

«Filler gibi.»

«Filsiniz filsiniz ama... Sultan kesinlikle buyruk
saldı size. Yarın sabaha kadar kışınızı bu ağaçlardan
çekmezseniz, sultan da sizin üstünüze, ormana, dünya-
ya yıldırımını atacak, o da sizi kavuracak, yakacak, kül
edecek. Siz hiç yıldırım ne demektir, biliyor musunuz?
Sultanımızın buyruğu kesindir. Kışlarınızı ağaçlardan
çekeceksiniz.»

«Biz filiiiz,» diye gene uğuldadı orman.

Hüdhüdler başı bu kez sarıca karıncalara seslen-
di. Onlar da:

«Biz filiiiiiz,» diye karşılık verdiler. Vay anasını,
dünya değişmiş, o sümsük, hayın, kötü sarıcalar bile,
biz filiz diye dayatmağa başlamışlardı.

Bu sefer dallardaki hüdhüdlere döndü, hepsinin de
kıcı kavlamış, ayna gibi, bir tuhaf, durmadan kışlarını
dallara sürüyorlardı.

«Size söylüyorum sultanımızın buyruğunu, hüd-
hüdlerim. Hiç olmazsa daha siz fil olmadınız, siz de be-
nim gibi daha kuşsunuz, değil mi?»

«Biz filiiiiiz!» diye bütün orman baştan sona, uçsuz
bucaksız öttü. «Biz filiiiz!»

Ulukepez daldan dala uçup bütün karıncalarla, hüd-
hüdlerle konuştu. Hiç birisini kandıramadı. Hiç birisini
fil olmadıklarına, olamayacaklarına, inandıramadı. Na-
sıl inandırırın, kendi de, hüdhüd kuşlarının başı uluke-
pez de fil olduğuna, hem de nakışlı, güzel, parlak, renk
renk, cümbüşlü bir fil olduğuna inanıyordu. En küçük

bir fırsatta da hemen kışını bir dala dayayıp kaşınıyordu, kaşınıyor bağııyordu:

«Sultanın buyruğunu dinlemiyor musunuz?»

Kimse ses vermiyordu. Ne bir tek karınca, ne bir tek hüdhüd. Bir küçücük sarıca bile ona karşılık vermiyordu.

«Yarın sabah yıldırım, sultanın yıldırımını... Hiç bir canlı kalmayacak. Tekmil yaratıkların kökü kuruyacak.»

Ormandan bir kaşıntı hıştırtısından başka hiç bir ses gelmiyordu.

Ulukepez inatla, kendini de inandırarak, kuşlarla, karıncalarla durmadan iki gün üç gün konuştu, buyruk dedi, yıldırım, ateş, su, dedi, sultan tekmil yaratığın kökünü, dedi, hepinizi, dedi, öleceksiniz, dedi. Taşta ses vardı, karıncalarda, kuşlarda ses yoktu.

Sonra birden, derinden, boğuk, kalın bir uğultu ormanı doldurdu:

«Sultanlar sultanı sultanımız her şeyimizi elimizden alır da, filliğimizi elimizden alamaz. Kaşınmamızı elimizden alamaz. Şu darı dünyada bir kere fil olduk, onu da sultana şaha vermeyeceğiz. İşte böyle kıyamete kadar götümüzü kaşıyacağız.»

Uğultudan sonra da ormanı bir kaşınma hıştırtısı aldı.

Hüdhüdlere başı uçtu, konuştu, yalvardı yakardı, korkuttu, artık bundan sonra kimsenin ağzından bir sözcük bile alamadı. Yanındaki hüdhüdlere birlikte sultana geldi. Sultan onu günlerdir, kulağı kırışte, yemeden içmeden, uyumadan bekliyordu.

«Ne oldu?» diye sordu hemen.

«Hiç bir şey olmadı,» dedi hüdhüdlere başı. «Hiç bir şey. Ben böyle bir şey görmedim. Belki dünya kurulduğundan beri şu yeryüzünün üstünde uçarım, bunca in-

san, bunca yaratık gördüm, bunca yaratıkla yaşadım, ben böyle bir şey görmedim. Bu fil olmak da ne yaman bir işmiş ki hiç kimse kıcını ağaçlardan çekmiyor. Ne karıncalar, ne bizim kuşlar, ne de sarıca karıncalar, hiç kimse. Öyle mestolmuş gitmişler ki... Buyruk, dedim, yangın, yıldırım, dedim. Daha neler neler söyledim onlara sultanım, boş veriyorlar. Hiç bir karıncanın, kuşun tüyü bile kıpırdamadı. Günlerce cebelleştim de onlarla yalnız ağızlarından birkaç sözcük alabildim. Önce hep bir ağızdan, biz filiz, biz filiz, dediler, sustular. Sonra da, tam üç gün sonra da, sultan bizim elimizden her şeyimizi alır da filliğimizi alamaz, dediler. Biz filiz, fil kalacağız. Bu dünyaya fil geldik, fil öleceğiz. Şu darı dünyada bir kere fil olduk, dediler. Bundan sonra da onlara ne söyledimse bir daha onlardan bir karşılık alamadım. Bütün karıncalar kuşlar sağır dilsiz kesilmişlerdi. O sümsük sarıcalar bile...»

Sultan:

«Sen nasılsın?» diye birden, beklenmedik sordu ulukepeze.

«Hiç sorma,» dedi kuş. «Benim halimi hiç sorma. Bir yerde bir ağaç, dal, çalı görmeyeyim uçarken, kornarken, hemen varıyorum ona başlıyorum kıcımı sürmeye... Hiç bir şeye yanmıyorum da sultanım, bunca yıl fil olarak yaşayamadığıma yanıyorum.»

«Vah vah,» dedi sultan. «Vah, vah vah!»

«Üzülme sultanım, ben durumumdan dolayı çok kıvançlıyım,» dedi kuş. «Bu fillik, fil olmak ne yaman, ne güzel bir şeymiş de sultanım, biz bilmiyormuşuz...»

«Şimdi seni yıldırımım içine atsam...»

«Vazgeçemem filliğimden sultanım.»

«Kanatlarını kırsam, koparsam...»

«Vazgeçemem filliğimden sultanım.»

«İki gözünü birden çıkarsam...»

«Vazgeçemem,»

«Bütün hüdhüdlerini yaksam, dünyada bir tek kuş, bir tek hüdhüd kalmasa...»

«Vazgeçemem, hiç kimse de fillik tadını almış, bu yüce tada vararak mestolmuş hiç kimse de filliğinden vazgeçemez sultanım,» dedi kuş, öğündü. «Vay be, fil olmak da neymiş be!»

Durdu, azıcık utandı, sonra da çabuk çabuk:

«Bana azıcık izin sultanım.»

Hemen uçu tu vardı çınara, kışını hızlı hızlı ağaca sürdükten sonra geri geldi.

Sultan:

«Anladım,» dedi güldü.

Ve bütün bunlar sultanı derin derin düşündürdü. Enayilik etmişti, hem de enayiliğın büyüğünü. Ne demişti de karıncalara, kuşlara her biriniz birer filsiniz, filler karıncaların, kuşların soyundan gelir, demişti! Al şimdi ayıkla pirincin taşını, al bakalım, çık bakalım bu işin altından...

«Ne yapacağız, ulukepez kardeşim?»

«Bunun hiç bir umarı yok, sultanımız. Hiç bir umarı... Kıyamete kadar hüdhüdler ve karıncalar fil kalacaklar.»

«Ama onlar fil değiller ki...»

«Fil oldular, sultanımız. Sen onları fil yaptın ya...»

«Fil yaptık onları aaah, kendimiz fil yaptık şu karcık karıncaları, aaah, fil yaptık, kendi çorabımızı, kendi başımıza kendi elimizle biz ördük. Eee, ne olacak şimdi?»

«Hiç bir şey olmayacak.»

«Kıyamete kadar böyle mi?»

«Böyle sultanımız, ağaçların altında yumak yumak karıncalar, üstünde küme küme kuşlar, kışları ayna gibi açılarak kaşın ha kaşın edecekler.»

«Biz ne yiyeceğiz o zaman, biz soylu filler? Siz ne yiyeceksiniz o zaman, siz soylu kuşlar, fillik öğrettik ama karıncalara, kötü fillik; fil yaptık onları ama, bindiğimiz dalı kendi elimizle kestik. Bana kim saray yapacak bundan sonra, kim ambarlarımı bal özü, çiçek özü, çekirdek, böcek özüyle dolduracak, kim? Aaah, bir bulup da bir yitirdiğim karıncalarım, aaah! Söyle, hüd-hüdler başı, biz ne yaptık böyle, biz kırmızı sakallı mendeburdan korkarak ne yaptık böyle, ne yaptık? Ne çabuk da inandılar o küçücük şeyler fil olduklarına... Ne de hazırlarmış fil olmağa. Ben ne bileyim ben... Ben biliyordum ki, kadim gelenektir ki bu, onları fil gibi fil değil de, fil yapmadan, karıncalıklarını unutturmadan sonuna kadar güçle buyruğumda tutamazdım. İnsanlardan öğrendim bunu. Onların her buluşu iyidir diye, işte bak, başıma öyle bir işler açtım ki ne işler, ne işler ki ne işler! Silah geriye tepti. Ben onlara karıncalıklarını unutturayım derken... Aaah, şu insanlar yok mu, yok mu!»

«Kurnazdırlar,» dedi hüd-hüdler başı. «O insanlar yok mu, çok kurnazdırlar. Onlarla çok yaşadım, onları yakından tanırım.»

«Eee, işte sonucu. Karıncalar fil olunca toptan elimden çıktılar.»

«Çıkmazlar,» dedi ulukepez. «İnsanlar karıncalara siz filsiniz demişlerse, üç yüz yıl borazan çalarak karıncaları bir gün fil olacaklarına inandırmışlarsa bunda bir iş var.»

«Öyle mi?» diye sordu sultan.

«Bunda bir iş var,» dedi kuş.

«Öyleyse düşünelim,» dedi sultan.

«Olur,» dedi kuş. «Hele ben gideyim şu dala konayım da kıcımlı bir iyice kaşıyayım. Kıcımlı kaşımadan hiç düşünemez oldum, sultanım.»

«Tuhaf,» dedi sultan. «Ben de öyle. Haydi git kaşı da gel. Yok yok, bak, gel benim ağacıma kon, sen yukarda, ben aşağıda kaşınalım. Ve hem de kaşınarak düşünelim, olur mu?»

«Çok güzel,» dedi ulukepez.

Altta sultan kışını ağacın gövdesine vermiş, yukarda kuş arkasını bir dala dayamış, durmadan gidip geliyorlardı.

Uzun bir süre sonra, birden keskin bir sevinç çılgılığı kopardı sultan:

«Çabuk gel, çabuk gel,» diye de kuşu çağırdı. Kuş hemen yukardan aşağı uçup indi.

«Buyur sultanım.»

«Tamam,» dedi sultan. «Oldu. Bu kadar telaş etmemize hiç gerek yokmuş.»

«Nasıl?»

«Karıncaların yiyecekleri var mı kentlerindeki ambarlarında? Bütün topladıkları yiyecekleri bana taşımadılar mı? Bunca zaman saray, taht işinde çalışmadılar mı? Kendilerine yiyecek taşıyacak vakitleri oldu mu?»

«Olmadı,» dedi kuş. «Ambarlarında bir damlacık yiyecekleri yok.»

«Şimdi iyi, daha karınları tok. Oradan buradan birazcık da yiyecek buluyorlar. Kış gelip de kar yağınca, kış gelip de dünyada hiç bir böcek, çiçek, buğday, çerkek kalmayınca...»

«Kalmayınca,» dedi kuş, «ne yapacaklar?»

«Ne mi yapacaklar, açlıktan kırılacaklar, aç kalınca da hemen fil olmadıklarını anlayıp karıncalıklarını, kuşluklarını anımsayacaklar, ondan sonra da ölüm bedene gelince bana gelip yiyecek isteyecekler... Ben de...»

Çok korktu kuş:

«Ben kışımı hep kaşırsam, hep fil olarak kalırsam, bana bir şey yapmazsın, değil mi?» diye yalvardı.

«Sana hiç bir şey yapmam, istediğin kadar da yiyecek veririm. Sen istediğin kadar kışını sür ağaçlara, sen bir filsin.»

«Kuşlarım?»

«Onlar da birazcık fil.»

«Olsun olsun,» diye coştı hüdhüdler başı. «Birazcık fillik yeter onlara. Ya sarıca karıncalara ne diyor-sun sultanım, onları bırakır da fillikten atarsak, zaten karıncalıktan çıktılar, öyle ortada kalırlar.»

«Onlar da birazcık fil olup, kışlarını senin kuşlar gibi yılda bir ay kaşıyacaklar, olur mu?»

«Olur,» diye sevindi hüdhüdler başı. Sevincinden o dala konup ondan kalkıyor, o daldan kalkıp ona konuyordu.

«Sen bütün yıl hiç durmadan iyi bir filden de, benden de daha çok kışını kaşıyabilirsin.»

«Sağol, varol sultanım. Şimdi karıncalar kış gelip aç kalınca...»

«Bekleyelim,» dedi sultan. «Kışlarını kaşıtmaktan vazgeçmesinler de göreyin onların kışlarını...»

Kış geldi, kar bastırdı, karıncalar kuşlar daha ormanda kışlarını bıkmadan usanmadan ağaçlara sürüyorlardı. Hüdhüdler başı da birkaç güne bir sultanın sarayından karınca ülkelerine, ormanlara uçuyor, onlarla hiç konuşmadan yukardan ormanları seyreyliyor, geri sultanın sarayına dönüyor, gördüklerini ona en küçük ayrıntısına kadar söylüyordu. Ve sultan gelecek günü sabırla bekliyordu.

Karıncalar yerde, kuşlar dallarda birden farkına vardılar ki üşümüşler ve hem de açlar. Kuşlar hemen uçup yuvalarına gittiler, sultanın onlara verdiği ambarlardaki yiyecekleri yeyip keyiflerine baktılar. Karın-

calarsa ilkönce şaşırıp ormanda oraya buraya başvur-
mağa, aranmağa, yeni doğmuşcasına doğayı koklamağa
başladılar. Ağaçlara tırmandılar, sıvandılar, yaprakları
kokladılar, bıyıklarını birbirlerine sürterek uzun uzun
konuştular, baktılar ki aç biilaç ortalıkta kalmışlar.
Sürüler halinde karıncalar birkaç gün ormanda dalga-
landılar durdular.

Açlık öylesine vurmıştu ki başlarına artık ne fil ol-
dukları akıllarına geliyor, ne ağaçlara kıçlarını sürmek.
Yaşlılar, çocuklar açlıktan yürüyemez olmuşlardı.

Tuhaf karınca ortaya atılıp: «Yahu arkadaşlar, biz-
ler fil olmadan önce ülkelerimiz, kentlerimiz yok muy-
du?» diye soruncaya kadar karıncaların bu şaşkınlıkla-
rı sürdü.

«Vardı,» dediler.

«Eeee, kentlerimizde de yiyeceklerimiz yok muydu,
bizler fil olmadan önce?»

«Vardı,» dediler.

«Öyleyse günlerdir bu ormanda ne dolanıp duru-
yoruz?»

«Gerçekten,» dediler, «ne dolanıp duruyoruz bu or-
man çıkmazında?»

«Düştük bir ormana yol belli değil...»

«Yatarız yatarız gün belli değil...»

«Haydi öyleyse ülkelerimize.»

Ormanlardan, ovalardan, dağlardan tepelerden, ko-
yaklardan sel gibi karıncalar akmağa başladı ülkelere.
Günlerce, haftalarca çekildiler. Kentlerine, evlerine var-
dılar, varır varmaz da ambarlara saldırdılar, baktılar ki,
ne görsünler, ambarlar tamtakır, hiç bir ülkenin, kentin
ambarlarında bir damlacık olsun yiyecek yok.

«Amanın, ne oldu bizim yiyeceklere?»

Tuhaf kılıklı karınca güldü:

«Behey ahmaklar, behey kaz kafalı, behey incir çe-

kirdeği beyinli karınca kardeşler, farkında mısınız biz ne kadar zamandır yiyecek biriktirmiyoruz kendimize? Bütün gücümüzü saray yapmağa, ta yerin ortasından mavi elmas kayasını çıkartarak taht yontmağa harcamadık mı? Behey unutkan kuş beyinli karınca kardeşlerim, dünyanın dört bucağından topladığımız güzel yiyecekleri sultanımızın ambarlarına taşımadık mı? Şimdi sultanımızın ambarları ağzına kadar yiyeceklerle dolu, değil mi? O kadar aşkla şevkle şu yeryüzünden yiyecek topladık ki sultanımıza, sultanımız da, filleri de, kuşları da, biz yeryüzünün tek mil karıncaları da yesek o ambarlardaki yiyecekleri on yılda bitiremeyiz.»

«Şimdi ne yapacağız öyleyse?» dediler, bıyıklarını uzun uzun birbirlerine sürterek konuştular.

Kentlerde böyle aç susuz, ne yapacaklarını bilemeden, durmadan bıyıklarını birbirine sürterek dolaşırlar. Ne hüdhüdler başı ortalıkta görünüyor, ne de sultandan en küçük bir haber geliyordu. Bu koca kentlerde ülkelerde tek başlarına, kuyunun dibindeki taş gibi öyle kalakalmışlardı. Yaşlıların büyük bir çoğunluğu da açlıktan yataklara düşmüşler, bir uçtan şişip şişip ölüyorlardı.

En sonunda gene tuhaf kılıklı karınca ortaya atıldı:

«Behey arkadaşlar,» dedi, «burada böyle eli kolu bağlı, açlıktan öle öle, beklenir mi? Böyle giderse bu kış bir tek canlı karınca kalmayacak yeryüzünde.»

«Yapılacak bir şey var mı, eeey tuhaf kılıklı?» dediler karıncaların uluları.

«Bir düşünelim,» dedi tuhaf kılıklı. «Belki bir yerden bir şeyler buluruz da karnımızı doyurur da açlıktan ölmeyiz.»

«Bu kış kıyamette, dünyayı boydan boya kar örtmüşken biz nereden yiyecek buluruz?» dediler karıncaların uluları.

«Hele bir deneyelim, belki bir yerlerde bir şeyler bulabiliriz. Belki kar yağmamış bir yer, belki bir buğday ambarı, belki bir fırın, açık kalmış bir kapı, bir silo bulabiliriz... Belki atalarımızdan kalmış, unutulmuş bir yiyecek deposu... Belki, belki, belki... Hangi günü gördük sabah olmamış... Haydiyin karınca kardeşler, yiyecek aramağa yollara düşelim. Az gidelim, uz gidelim, dere tepe düz gidelim, altı aylık bir yol gidelim, görelim ne olur, ne olursa, ha diyelim, güzel olur. Haydiyin...»

Karıncaların uluları sırtlarını duvarlara dayayıp düşündüler, başlarını önlerine eğdiler, sakallarını parmaklarıyla taradılar düşündüler, üç gün üç gece uyunmayıp düşündüler:

«Burada, bu kentlerin içinde böyle bekleye bekleye, dolaşa dolaşa ölmektense bu kış kıyamet günü yollara düşüp yiyecek arayarak ölmek daha yeğdir,» deyip karıncaların başlarına geçip yollara düştüler. Uzun karınca sürüleri ak karların üstünden doğudan batıya, güneşe, kuzeye çekildiler, uçsuz bucaksız karların üstüne serildiler. Kaf dağının ardına, Asya ovalarına, bereketli Anadoluya, Çukurovaya, Mezopotamyaya, Nil kıyılarına vardılar. Hikmeti hüda, hiç bir yerde yiyecek bulamadılar. Çok karınca karlara gömüldü, çok karıncayı seller götürdü, çok karınca kırıldı salgın hastalıklarda. Ülkelere geri döndüklerinde karıncalar arkadaşlarının üçte birini yitirmişlerdi. Geriye kalanlar da yoksul, perişan, sakattılar. Açlıktan bir deri bir kemik kalmıştılar. Öfke içinde, dünyayı yakıp yıkma hışmında burunlarından soluyorlardı.

Habire bıyıklarını birbirlerine sürüp koklaşıyor, konuşuyorlardı:

«Hahhaaah, biz fil olduk fil!»

«Behey akılsızlar, bir karınca fil olabilir mi, behey akılsız karıncalar!»

«Kendimizi fil sandık da, dünyaya, tekmil yaratıklar-
lara rezil olduk.»

«Filler gibi kığımızı ağaçlara da sürdük de...»

«Sürdük de maskara olduk.»

«Fil gibi de karnımızı şişirerek, hortumumuzu uzatarak da bir yürüdük, bir yürüdük...»

«Kendimizi de fillerin öz bir ataları saydık.»

«Aaah, biz maskara karıncalar... Kendimizi gerçekten fil olmuş saydık!»

«Bizimle alay ediyordu o sultan olacak şiş karın.»

«O sultan olacak kepçe kulak.»

«Sultan olacak sinekli, kızıl göt.»

«Çamur hortum.»

«Düğme göz.»

«Solucan burun.»

«Yılan kuyruk.»

«Yumru alın.»

«O çirkinlik kumkuması!»

«Paytak bacak...»

«Fil olduk fil!»

«Biz karıncalar fil olduk!»

«Fil gibi şiştik şiştik de, işte bu hale düştük.»

«Utanmadık da, yıl on iki ay kendimizi o iğrenç fillere benzetmeye çalıştık.»

«Fil olduk fil de, işte göreceğimizi gördük.»

Konuşmalar, kimi alaylı, kimi yerici, kimi öfkeli sürüp gidiyordu. Daha şimdiden karıncaların bir çoğu kırmızı sakal olmuşlar, ülkelerini, kentlerini bırakmışlar, sırta kadem basıp demirci kırmızı sakalın yanına kaçmışlardı.

Açlıktan, soğuktan karıncalar hastalanır, ölürlerken sarıcalar kıvanç içinde yüzüyorlar, karınları tok, sırtları pek, sultanın ambarı buyruklarında, mutluluktan deliye dönmüşler, ülkelerde, kentlerde dönüp duru-

yorlardı. Ve sultana günü gününe kentlerde, ülkelerde olup bitenleri iletiyorlardı.

Duydukları da deli ediyordu sultanı:

«Vay anam vay, şu karıncalara da bakındı hele... Bakındı hele şu sümsüklere, budalalara, kendilerini ne sanıyorlardı acaba!.. Vay be, karıncalar önce kendilerini fil sandılar, demek şimdi de kendilerini kaplan sanıyorlar, vay budalalar vay! Gösteririm size. Bir tek fil gönderirim, bin tane kentinizi yerle bir ettiririm. Vay budalalar vay, şunların da derdine bakındı hele...»

Sultan karınca ülkelerinden her haber alıfta öfke-den kuduruyor, sarayında dört dönüyordu. Etine de bıçaklar sokulmuş gibi bağınyordu.

«Ne diyorlar ne?»

«Seninle alay ediyorlar, sultanım.»

«Ne diyorlar ne?»

«Yılan kuyruklu, düğme gözlü, kör budala diyorlar, sultanım.»

«Bak bakalım kuyruğuma, eey hüdhüdler başı, hiç yılana benziyor mu?»

«Hiç benzer mi sultanım, yalan söylüyorlar.»

«Gözlerime bak.»

«Ahuların gözlerine benziyor gözlerin, sultanım.»

«Demek yalan söylüyorlar, iftira ediyorlar bana, öyle mi?»

«İftira ediyorlar.»

«Neden, ben ne yaptım o nankörlere, alçaklara? Ben onların her birisine birer fillik vermedim mi, o namus-suzların?»

«Verdin sultanımız.»

«Ne istiyorlar öyleyse?»

«Açlık başlarını döndürmüş, akıllarını başlarından almış. Açlıktan ölmek korkusu delirtmiş onları.»

«Çok karınca öldü mü açlıktan?»

«Yaaa... Çok karınca öldü açlıktan, hem de salgın hastalıklardan, sultanım.»

«Varsın ölsünler, hüdhüdlar başı kardeşim. Yeryüzündeki karınca tükenecek değil ya... O kadar çoklar ki, hiç karınca ölmekle biter mi ki?»

«Biter sultanım.»

«Ne diyorsun sen, ey ulukepez kardeşim, her şey biter de bu dünyada yalnız karınca tükenmez. O kadar çoktur ki karınca, dünya karıncayla dolu. Bu kadar karınca hiç ölmekle tükenir mi? Bak, biri ölünce bini doğuyor.»

«Doğrusu sultanım, biri ölünce bini ürüyor ya, bu kırgına, milyon da ürese karıncalar gene dayanamazlar, tükenirler.»

«Aman etme bunu bana, ulukepez kardeşim, ben bu dünyada karıncasız nasıl yaşarım? Karıncalar olmayınca bana bu güzelim yiyecekleri kim toplar, bu bal özlerini, çiçek, çekirdek, ot özlerini kim, kim, kim? Vah karıncalarım, benim yiğit, becerikli kullarım, vaaah!» Sultan öyle bir vah çekti ki sesi bütün karınca ülkelelerinde duyuldu. «Vah, vah ki vah... Vaaaah, karınca kullarım vaaaah!»

«Vah,» diye onu destekledi ulukepez.

«Bak,» dedi sultan, «ben onların bana karşı işledikleri suçların hepsini bağışladım ama, kırmızı sakallı olup da dağlara kaçmalarını hiç bağışlamadım. Bana bak ulukepez kardeş...»

«Baktım sultanım.»

«Ben bu kırmızı sakallardan korkuyorum, benim başıma bir iş açacaklar.»

«O kadar küçücükler ki karıncalar, bütün dünyanın karıncaları kırmızı sakal olsalar ki ne yapabilirler...»

«Biliyorum, biliyorum, ulukepez kardeş, o kadar kü-

çocuk yaratıklar fillere, bu koskocaman fillere bir şey yapamazlar ya, ne demiş insanoğlu, o insanoğlu ki ne kadar ahmaksa o kadar da akıllıdır, ne demiş?»

«Ne demiş?» diye sordu hüdhüdlere başı.

«Düşmanın karıncaysa da hor bakma, demiş. Biliyorum, karıncalar kıyamete kadar benim buyruğumda kalacaklar. Hiç bir şey yapamayacaklar, gene de kırmızı sakallara meydan vermemek gerek. Ne olur ne olmaz, biz gene tetikte olmalıyız. Zavallılar, o kadar da küçücükler ki...» Durdu, düşündü, birden hortumunu kaldırdı: «Bana bak, ey hüdhüd kardeş,» dedi. «Beni iyi dinle, şu dünyada hiç bir yaratık benim kırmızı sakal karıncalardan çekindiğini bilmemeli. Benimle alay ederler, beni tefe koyar da çalarlar. Aman ha aman, hiç bir karınca, hiç bir yaratık benim kırmızı sakallılarla uğraştığını bilmemeli.»

«Bilmeyecek sultanım.»

«Ben dünyada hiç bir yaratıktan bile korkmam. Aslandan, kaplandan, parstan, boa yılanından, insandan bile korkmam.»

«Biliyorum, sultanım, korkmazsın.»

«Ben kızarsam, bu dünyada önüme hiç bir yaratık duramaz.»

«Duramaz sultanım.»

«Gene de bu kırmızı sakalları ortadan kaldırıp dünyayı sütlüman edeceğim. Benim sultanlığım da hiç bir yaratık hiç bir yaratığa düşman olamayacaktır. Üstelik bu kırmızı sakallar bana da düşmanlarmış, öyle mi?»

«Sana düşmanlar, sultanım.»

«Şu yeryüzünde hiç bir kırmızı sakal kalmayacaktır. Kökünü kurutacağım kırmızı sakalların. Benden başka kimse ağzına eşitlik, özgürlük, barış sözcüklerini alamayacaktır. Benim sultanlığım da kimse kimseyi, o kırmızı sakallar gibi sömürmeyecektir. Bu dünyayı tut-

sak eden, bu dünyada özgürlük, eşitlik, barış, kardeşlik düşmanı olan o alçak kırmızı karıncalardır. O kırmızı sakal karıncalardır ki, karıncaların, hem de kendi soydaşları karıncaların fil olmalarını, fillik yapmalarını kıskanıyorlar, karıncalar fil oldu diye kıskançlıklarından deli oluyorlar. Çünkü hiç bir zaman o alçak kırmızı sakallar fil olamayacaklardır. O yüzden yaşama, karıncalara, fillere, dünyaya, dünyada ne ki güzeldir hepsine, ve hem de bana düşmandırlar. Ben de onlara yaşam tanımayacağım bu dünyada. Öldüreceğim, öldüreceğim hepsini. Bak hüdhüdler başı, sen gün görmüş, ömür geçirmiş bir kişisin, bu karıncaların hepsi kırmızı sakal olsa ne yazar ki, değil mi? Ateş olsalar cürümleri kadar yer yakarlar. Bir milyon karınca bir araya toplansa ancak benim bir filimin bir ayağı kadar olurlar, ben neden korkayım öyleyse kullarım karıncalardan?.. Öfkelendim de az daha yeryüzündeki bütün karıncaların soyunu kurutuyordum. Ben, ben, ben karıncalardan korkmam. Onlar fil olacaklar fil, benim özgür, eşit, filce yönetimimde mutlu olacaklar. Dünyanın en mutlu yaratıkları kim?»

«Karıncalar.»

«Dünyanın en özgür, eşitlik içinde yaşayan yaratıkları kim?»

«Karıncalar.»

«Dünyanın en barışçıl yaratıkları kim?»

«Kim olacak, karıncalar.»

«Çok kızdım da bu alçak kırmızı sakallara, tek mil karınca kullarımı ortadan silecektim... Şimdi ne haldeler kullarım, hemen git, dolaş da gel, karınca ülkeleri ne alemde, bana bildir.»

«Başüstüne sultanımız.»

Hüdhüdler başı, yanındaki hüdhüdlerle doğru karıncalar ülkelerine uçtu, vardı ki ne görsün, bir peri-

şanlık, yoksulluk, açlık ki sorma gitsin. Durum öylesine dayanılmazdı ki, bu kadar gün görmüş, bunca belalardan, kırgınlardan, salgınlardan geriye kalmış ulukepez bile oturup kanatlarıyla gözyaşlarını sile sile ağlayacaktı.

Geriye, sultanın yanına içi kan ağlayarak döndü.

«Ne bu hal, ne oldu sana böyle kardeşim, hüdhüdler başı, iki gözüm, nedir bu?» diye sordu sultan. «Başına bir iş mi geldi? Senin bu durumunu hiç beğenmedim.»

«Sorma,» diye inledi ulukepez. «Yandık sultanım, karıncalar gidiyor. Aaaah, biz böyle karıncaları, böyle dostları, dünyayı dolaşıp bize has yiyecekler toplayan eşitlik, özgürlük, barış aşığı yaratıkları bir daha nereden bulacağız, aaaah, aaaah! Ölüyorlar, toptan ölüyorlar açlıktan.»

«Vaaah, vaaah!» diye gene bağırdı sultan, tekmil karıncalar bu ah çekişini duydular sultanın ve bu ahın kendileri için çekildiğini anlayıp sevinç içinde kaldılar. «Vaaah, vah, vaaah! Peki bu ahmak karıncalar yiyecek istemek için bana gelmeyi hiç akıl etmiyorlar mı?»

«Kimbilir, belki akıl ediyorlar ya sıkılıyorlar. Karıncalar ince düşünceli kişilerdir. Sultana topladığımız yiyeceklerden nasıl isteriz, diye düşünüyorlardır belki.»

«Açlık ince düşünce falan bırakmaz yaratıkta,» diye güldü sultan. «Açlık beni değil, babasını tanımaz. Bak, az bekle, durum dediğin gibiyse, şimdi karıncalar ordusu sarayın alanını doldurmuştur,» demeye kalmadı, hüdhüdler başı iki kanat çırpıp alana vardı geldi:

«Haklısın sultanımız,» dedi, «alan karıncadan dolup taşıyor, bütün yamaçlar, sarayın yanı yöresi karıncadan kıvıl kıvıl...»

«Haydi çıkalım dışarıya, karınca kullarımla konuşmalıyım.»

Dışarıya çıktılar, alandaki yamaçlardaki karınca-

lardan ses çıkmıyordu, karıncalar ölü gibi, taş gibi susmuşlardı.

Sultan, alanın üstbaşındaki kayanın düzlüğüne çıktı konuşmağa başladı. Bütün düşündüklerini açık açık onlara söyledi. Onların, olurlarsa ancak karınca kadar fil olabilecekleri üstünde özellikle durdu. Her sözünün başı bu kadim gerçeği söyledi. Durmadan yineledi. Karıncalardan, bu korkunç kıvıltıdan ses sada çıkmıyordu. Kıpırdamıyorlardı bile.

Sultan da hırsla, öfkeyle durmadan konuşuyordu. Konuştu konuştu, sonra da yoruldu. Belki de bütün karıncalar ölmüştü. İçine acı bir küşüm geldi çöktü oturdu.

«Ölü müsünüz, ölü müsünüz?»

Sesi dağları gümbürdetti, gene karıncalardan hiç bir ses gelmedi.

Hüdhüdler başı:

«Dinle sultanımız,» diye onun yelken kulağının içine doğru uçtu.

«Ne var?»

«Dinle bak karıncalardan ses geliyor.»

«Bir uğultu duyuyorum. Ne diyorlar?»

«Dinle sultanımız, dinle. Sesleri yavaş yavaş yükseliyor.»

«Duyuyorum, duyuyorum...»

«Açız, açız, açız... Buğday istiyoruz. Buğdayımız yok.»

«Bal özü, çiçek özü yiyin siz de!»

«Buğday istiyoruz, buğday...»

«Hüdhüdler başı yanıma gel...»

«Buyur, geldim sultanım.»

«Şunların ulularını al da kanatlarına, yanıma getir.»

Ulukepez aşağı indi, kanadına tuhaf kılıklı karın-

cayı, öteki ileri gelen karıncaları aldı, sultanın gözlerinin önüne geldi.

Sultan:

«Çok üzüldüm durumunuza,» dedi. «Açlıktan ölecek hale geldiniz de bana neden gelmediniz?»

«Sultanımızı bir can için rahatsız etmek istemedik.»

«Çok incesiniz,» diye üzüntülü bir sesle konuştu sultan. «Biliyorsunuz, şu dağların altı baştan başa ambarla dolu, ambarların içi de yiyeceklerle dolu... Hiç durum böyleyken açlıktan ölünür mü?»

«Biz karıncalarız, ölürüz sultanımız.»

«Size yiyecek vereceğim.»

«Sağolasınız sultanımız.»

«Bunun için de bir tek koşulum var.»

«Buyur, koşulun başımız üstüne sultanımız.»

«Her karıncaya bu kışı çıkaracak yiyecek vereceğim. Onun karşılığında da...»

«Yeter ki canımızı kurtar, sultanımız, ne istersen yapacağız.»

«Onun karşılığında da her karıncadan bir kırmızı sakallı karınca ölüsü isterim, dirisi olursa daha iyi olur. Kırmızı sakallı topal karınca sağsa eğer, onun ölüsüne ya da dirisine bir ambar dolusu çiçek özü, bal özü, çekirdek özü vereceğim.»

«Her karınca nerden bir kırmızı sakal bulsun, sultanımız? O kadar kırmızı sakal yok ki içimizde...»

«Kırmızı sakal olmak olasılığı olan her karıncayı da kırmızı sakal sayabilir, ya dirisini ya da ölüsünü bana getirebilirsiniz. Böylece de kırmızı sakallıları, kırmızı sakal gibi düşünebilme olasılığı olanların kökünü kazımış oluruz.»

«Olur sultanımız,» dediler, «bu önerinizi karınca-

lar ulusuna söyleyelim bakalım ne diyecekler. Bizi götür, hüdhüdler başı.»

Ulukepez hemen yukardan aşağıya süzüldü, sırtındaki karıncaları alana, öteki karıncaların arasına bıraktı, sultanın yanına geri döndü. Beklediler, aşağıdaki alandan, yamaçlardan sonsuz bir uğultu yayılmağa başladı ortalığa.

Uğultu uzadıkça uzuyor, sultan sabırsızlanıyordu. «Git bak, şu lanet karıncalar ne yapıyorlar, böyle niye uğuldaşıyorlar,» diye ulukepezi oraya altı kere yolladı. Altısında da, «hiç bir şey anlayamıyorum uğultularından, tuhaf kılıklı karıncayla arkadaşlarını da bulamıyorum, sultanım,» dedi.

Sultan, filler ne kadar iri olsalar da, karıncalar ne kadar korkaksalar da, onlardan çekiniyordu. Bu dünyanın ortasındaki mavi elmas kayasını çıkartanlar, saray yapanlar, şu dağların altını yiyecekler, balla, buğday, çekirdek, çiçek özüyle dolduranlar isteseler, azıcık düşünseler, yürekli olsalar, neler neler yapmazlardı ki bu dünyada. Kendi ağırlıklarının üç, dört mislini kaldıranlar bu karıncalar değiller mi? Onun için bu karıncaları yönetmek için çok feraset, bilim gerekiyordu. Karıncalardan faydalanmak, onları yönetmek, kaba güçle olacak iş değildi. Onları ne aç bırakacak, ne çok doyuracaksınız. Ne çok yoksul, ne çok zengin olacaklar. Onları düşündürmemek için her bir şeyi yapacaksınız. Karıncalığın huyunda başkaldırma, değiştirme, kırmızı sakallı olma huyu vardır. Onlara gece gündüz fil olma düşü kurdurmanın yolunu bulacaksınız... Onlara böylelikle karıncalıklarını unutturacaksınız... Onun için de yeni biçimler, yöntemler bulacaksınız.

Daha böyle çok şeyler düşünüyordu ki sultan, karıncalara son bir daha giden hüdhüdler başı oradan

döndü, bu anda da kıvıl kıvıl etmeğe başlamış karıncalardan gelen uğultu kirp diye kesildi.

«Ne oldu?» diye korkuyla sordu sultan.

«Kanadımdakilere sor,» dedi ulukepez.

«Biz kırmızı sakallıları bulamayız, dediler karıncalar,» dedi tuhaf kılıklı. «Delirmiş karıncalar. Biz bir lokma ekmek için, bulsak da, kırmızı sakallıları öldüremeyiz, dediler. Ne yapalım, kendi düşen ağlamaz. Varsın acından ölsünler onlar da, ne yapalım, ulu sultanımız...»

«Siz karnınızı doyurun da... Kaç kişisiniz orada, hüdhüdlerin kanadında?»

«Çoğuz,» diye karşılık verdi tuhaf kılıklı karınca. Sultan :

«Al bunları birinci bal özü ambarına götür,» dedi ulukepeze.

«Başüstüne,» dedi kuş, hemen ambara uçtu.

Birinci bal özü ambarına inen karıncaların uluları, aç gözlülükle saldırdılar bal özüne, bir yediler, bir yediler karınlarını davul gibi şişirdiler. Bunların karınlarını bal özüyle şişirdiklerini karınca ulusları anında duydular, ululara da fillere öfkelenedikleri gibi öfkelen-diler. Karınlarını doyuran ulular, karıncaların arasına döndüğünde ötekiler onlara hiç bir şey bilmiyorlarmış, hiç bir şey olmamış gibi davrandılar. Sonra sevinç içinde birden canlanıp: «Gidin sultana söyleyin, her birimiz bir kırmızı sakal getireceğiz,» dediler. «Getirip, sultandan yiyeceğimizi alıp aklıktan ölmeyeceğiz.»

Hemen o anda ulukepez alana geldi, uluları kanatlarına aldı havalandı. Ulular olanı biteni file söylediler, fil kullarının bu davranışından derecesiz kıvanç duydu: «Karıncalar akıllandılar,» dedi.

Ve karıncalar bu kesin kararlarından sonra koşarak kentlerine doluştular, hemen sarıca karıncalar

avına giriştiler, aralarında ne kadar sarıca karınca varsa hepsini teker teker yakalayıp sakallarını kırmızıya boyayıp öldürdüler. Öldürdükleri bu sakalı kırmızıya boyanmış sarıca karıncaları da sultana götürüp yiyecek aldılar.

Sarayın önündeki alan, sultanın has bahçesi, yamaçlar, koyaklar, kayalıklar kırmızı sakallı karınca ölüleriyle doldu.

Her karınca ölüsü geldikçe, sarayın önünde dağlar gibi karınca ölüleri yükseldikçe sultan sevincinden göbek atıyor :

«Ne kadar da, ne kadar da çokmuş bu kırmızı karıncalar, bu öldürme işini akıl etmeseydim, yanmıştık, yanmıştık,» diye sevincini söylüyordu ulukepeze.

Ne kadar sarıca karınca varsa o yıl karıncalar hepsini yakalayıp sakallarını kırmızıya boyadılar, sonra da onları öldürüp, ölülerini sultana götürüp yiyecek aldılar. Bir karıncanın beş, altı, on sarıca karıncayı kırmızıya boyayıp sultana götürdüğü, karşılığında o kadar yiyecek aldığı da gerçekler arasındaydı.

Bir gün de genç bir karınca topluluğu yaşlı ululardan birisini yakalayıp iki ayağını kırdılar, sakalını kırmızıya boyayıp öldürdüler, ölüsünü sultana götürüp, «işte kırmızı sakallı topal karınca budur,» dediler. Sultan hemen hüdhüdler başını çağırды, «bak şu ölüye,» dedi, «bu mu topal karınca?» Ulukepez uzun uzun ölü karıncanın yöresinde çevrindikten sonra.

«Bilmem ama, ölü değişir ama, bu yaşlı karıncanın ölüsü o topal karıncaya çok benziyor,» dedi. «Bu karıncalar da o kadar birbirlerine benziyorlar ki, sultanım, sarıcasını karacasından ayıramıyorsun... Mavicesini alacasından ayıramıyorsun. Bu delikanlılar yalan söyleyecek değiller ya, işte bu yaşlı karıncanın ayağı da topal, sakalı da kıpkırmızı.»

Sultan çok sevindi:

«Bu delikanlılara üç tane çiçek özü ambarı açın,» diye buyruk verdi. «İksir de verin onlara ki esrikleşsinler.»

Delikanlı karıncalar üç ambarın üçüne de birden dalıp bir iyice doyduktan sonra, ambarların geriye kalanlarını kente taşıdılar, bu çiçek özlerinden hekimler hasta karıncalara ilaç yaptılar. Ne kadar hasta karınca varsa ülkelerde kentlerde kurtuldular.

Bir ara sultan, ulukepeze, aklına düşüp, sarıca karıncaları sordu:

«Ne oldu sarıca kullarıma, ne oldu onlara? Hiç gözükmüyorlar, hüdhüdler başı. Bana darılmış, bana küsmüş olmasınlar?»

Bunca deneyden geçmiş, gün görmüş, ömür geçirmiş hüdhüdler başı bile bu tepeden inme soru karşısında bocaladı. Ne diyebilirdi sultana? «Ey sultanım, senin o karınca kulların var ya, senin sarıca kullarını yakalayıp yakalayıp sakallarını kırmızıya boyadılar, sonra da öldürüp sana getirdiler, karşılığında da senden yiyecek aldılar,» diyemezdi. Sultan öfkesinden deliye döner, o öfkeyle birlikte karınca ülkelerine filleri salar, kızgın filler ezmedik, öldürmedik bir tek karınca bile bırakmazlardı. Filler de hüdhüdler de aç kalırlardı karıncalar olmayınca.

Sultan, boşu boşuna aklına bu kadar takmıştı kırmızı sakallıları. Boşu boşuna sorun yapıyordu beceriksiz serserileri... Karıncaların ellerinden kurtulan boyalı sakallı sarıcalar çoktan kaçmış gitmişler, onların arasına karışmışlardı. Ötekiler de bir iyice yutmuşlardı onları. Onları alay vala ile düğün dernek, şölen toy karşılamışlardı. İşte bu yüzden de birbirlerine düşmüşlerdi kırmızı sakallılar, birbirlerinin gözlerini oyuyorlardı. Sarıca karıncalar da aldıkları emir üzre onları

daha da biribirine düşürecek, onlar da biribirlerinin gözlerini oyarak, biribirlerini öldürerek tükeneceklerdi. Sultan boşu boşuna bu kırmızı sakallardan dolayı bu kadar korkuyordu. Onun korkusu değil miydi ki bunca sarıca kardeşin öldürülmesine sebep olmuştu?

«Sarıca karıncaların hemen hepsi sultanım, kırmızı sakallılar ülkesine gitti. Sakallarını boyayıp kırmızı karınca donuna girdiler. Orada ne kadar kırmızı sakalı kalmışsa geriye kalanını da onlar yakalayıp sultanımıza getirecekler.»

«İşte bu iyi,» diye gürlledi sultan. «Bugün bütün kırmızı sakalların tükenmeleri onuruna, hiç bir kırmızı sakallı kalmamacasına öldürülmeleri mutluluğuna seninle sabaha kadar içeceğiz. Hem içeceğiz şurada, şu çınarın altında, hem de kışımızı kaşyacağız. Kırmızı sakallı total karıncanın ölüsünü getiren delikanlıları da al getir buraya hemen şimdi, onlara da bir diyeceğim var.»

Ulukepez yanına beş hüdhüd daha aldı, uçup karıncalar ülkesine yıldırım gibi vardı delikanlıları aldı getirdi.

Sultan:

«Gelin şuraya,» dedi. «Size fil rütbesi verdim. Sizin iyi birer fil olmanız için de fil olma okulları açıp siz fil gibi fil yapacağım. Şimdilik karınca gibi fil olarak kalacaksınız yazık ki... Ama bugün, bu gece benimle birlikte kışınızı şu çınarın gövdesine sürüp kaşıyacak, filliğin yüceliğini ta yüreğinizin kökünde duyacaksınız.»

Sultan, hüdhüdlere başı, hüdhüdlere öteki uluları, delikanlı karıncalar, yani total demircinin kanlıları sabaha kadar içip eğlendiler ve kışlarını çınar ağacına dayayıp sabaha kadar sürdüler, kaşındılar.

Ve yeni fil olmuş delikanlılar, gerçek total karınca-

yı sultana getirmeyip, düzmece bir topal karınca getir-
diklerinden dolayı filliklerinden utanıp asıl kırmızı sa-
kallı topal karıncayı yakalayıp, diri diri sultanlarına
getirmeğe aralarında ant içtiler.

Artık onlar fil olmuşlardı, hem de dünyalar sulta-
nıyla birlikte içecek, onun toyuna katılacak kadar fil
olmuşlardı. Okula da gidip bir iyice fil gibi, fil kadar
fil olacaktı, böyle karınca kadar fil değil... Yani ar-
tık bir yaşlı, topal, beli bükük demirciyi de bulup sul-
tana alıp getirmek iş miydi?

Ayrılırken sultan onları kutsadı, ellerine de birer
«fil oldu» beratı verdi. Bu onun şimdiye kadar verdiği
ilk «fil oldu» beratıydı.

Kırmızı sakallı karıncaların saklandıkları sarp kayalık ülkede birbirlerine düşüp, hiç bir iş görmeden birbirlerinin gözlerini oyup, azgın filleri, filler sultanını, kurnaz hüdühüleri, fillerin tutsağı olmuş, üstelik de kendilerini fil sayan ulusdaşlarını unuttuklarıdır.

Sakalları kırmızıya boyanmış sarıca karıncaların ölümden kurtulan bir bölüğü dağlara kaçmışlardı. Muratları kırmızı sakallı karıncaları bulup onlara karışmaktı. Ama nerede bulacaklardı topal karıncayı? Koca filler sultanı filler sultanıyken bunca zaman aramış da kırmızı sakallardan en küçücük bir ipucu bile elde edememişti.

Sarıca karıncalar kırmızıya boyanmış tuhaf sakallarıyla korkudan gözleri dışarıya uğrayıp pörtlemiş, o dağ senin, bu tepe, kayalık benim, aç, yorgun dolaşıyorlardı. Perişandılar, bitkindiler. Başlarına gelen belanın ne olduğunu daha yeni yeni anlıyorlardı. Nasıl bir hışma uğradıklarını anlayabilmişlerdi ya, iş işten çoktan geçmişti. Şimdi dönseler de sultana karıncaların kendisine ne biçim bir oyun oynadıklarını, kırmızı sakallıların yerine kendilerinin sakallarını boyayıp ölülelerini ona verdiklerini, karşılığında da ambarlar dolusu yiyecek aldıklarını, onu kandırdıklarını söyleseler yer

yerinden oynar, sultan yeryüzünde ne kadar karınca varsa kökünü keserdi. Keserdi ya, bu boyalı kırmızı sakallarla sarıca olduklarına kimi, nasıl inandırırıldardı? Bir de yollara bellere düşmüş sarıcaları fellik fellik arayan, kanlarına susamış karıncaların ellerinden canlarını nasıl kurtarabilir de sultanın yanına ulaşabilirlerdi. İyisi mi, nasıl olsa sakalları kırmızıya boyanmıştı, kırmızı sakallara karışır, bu sarıcaların öcünü bunlardan alırlardı. Onlara yapılanı, bu dünyada bir yaratık başka bir yaratığa layık görememişti. Nasıl korkunç, iğrenç bir kıyım uğramışlardı, filler bile karıncalara, öteki karıncaların sarıcalara yaptıklarını yapmamışlardı. Bin yıl geçse de o günü unutmayacaklardı. Göz açıp kapayınca kadarki bir sürede, sakalı kırmızıya boyanıp öldürülmemiş, öldürülüp sultan sarayının alanına atılmamış bir tek sarıca kalmamıştı. Bunlar da canlarını nasıl kurtarmışlardı, hiç birisi o anı bir türlü anımsayamıyordu. Bir şeyi iyice anımsıyorlar, bir çınar ağacının kabuğunun yarığında üç gün kaldıklarını, sonra bir yoğurt çanağına üşüştüklerini, sonra da arkalarına bakmadan dağların yolunu tutup hiç bir karıncaya gözükmeden buraya geldiklerini...

Ala şafaktı, öteki koyaktan buğulu, ince bir suyun sesi çığıl çığıl ediyordu, karıncalar uyanmışlar, ayaklarıyla gözlerini sıvazlıyorlardı. Birden, suyun ardından bir ses duyup irkildiler. Bu gelen ses gür bir karınca sesiydi:

«Teslim, teslim, teslim olun,» diye yırtınırcasına bağırıyordu ses. «Teslim olmazsanız yakarım. Çıkın ortaya, bizim bıyıklarımız öylesine koku alır ki, kırk günlük yoldaki karıncanın kokusunu alırız. Teslim, çabuk teslim olun da canınızı kurtarın.»

Kırmızı sakallı sarıca karıncalar: «Eyvah,» dediler, «eyvah ki eyvah! Tatlı canı kurtardık sanıyorduk, de-

mek ki karıncalar bizi burada da yakaladılar. Şimdi öldürürler, ölülerimizi de sultana götürürler, bir ambar, iki, üç ambar bal özü, çiçek özü, çekirdek özü alıp bir doyarlar, bir doyarlar... Eyvah, eyvah ki eyvaaah, biz de tatlı canı kurtardık sanıyorduk.»

Böylece konuşarak, bir kayaya tırmanıp usulca, kayanın doruğundaki bir yarığın içine doluştular. Yarığın ağzını bir sütleğen çiçeğinin mavisıyla örttüler.

Az sonra baktılar ki yanlarında yörelerinde kum gibi karıncalar kayıyor, ne görsünler, bu karıncaların hepsinin de sakalları kırmızı. Ölümden kurtulmanın sevinciyle birden yarıktan fırlayıp kırmızı sakallıların boyunlarına atılıp ağlamaya başladılar:

«Ah ah, aaah, kırmızı sakallı kardeşlerimiz, bir bilseniz neler geldi başımıza, neler! Bizim başımıza gelenler pişmiş karıncanın başına gelmedi. Bizim başımıza gelenler insanoğlunun başına gelmedi. Bizim başımıza gelenler...»

«Durun, durun bakalım, siz kimsiniz?» diye sordular kırmızı sakallılar. «Şu ağlamayı, dırlanmayı kesin de, kimsiniz, necisiniz bize onu söyleyin.»

«Biz,» dediler ötekiler, «kırmızı sakallıyız. İster-seniz bakın sakalımıza.»

Ötekiler, uzun uzun onların sakalları üstünde araştırma yaptıktan sonra dudak büktüler:

«Siz kırmızı sakalsınız kırmızı sakal olmaya ya, ne biçim bir kırmızı sakalsınız, bir türlü anlayamadık.»

Kırmızı sakallı sarıcalar oraya, yarığın ağzına oturup olanı biteni, karıncaların açlığını, açlıktan dolayı kırmızı sakallıları sultana nasıl teslim ettiklerini bir bir anlattılar.

«İşte biz de canımızı kurtardık, kendimizi dağlara zor attık. Bütün ülkelerin karıncaları düşmüşler ortalığa yazı yaban, dağ bayır kırmızı sakal arıyorlar. Kır-

mızı sakalların büyük bir çoğunluğu sakallarını hemen kestiler ya, gene de tanılmaktan, öldürülüp sultan sarayının avlusuna atılmaktan kurtulamadılar. Karıncalar, kırmızı sakal başlarından sultan sarayı önünde tepeler yıgıldılar... Ah, bu gözler neler neler gördü, aaah neler! Dille anlatılmaz, destanla söylenemez... Hiç bir karınca ülkesinde artık hiç bir kırmızı sakal bulamazsınız. İşte biz bu dünyadaki son kırmızı sakallarız ki, başımız olan kırmızı sakallı topal karıncaya gideriz,» dediler, çok zarılık eylediler.

Öteki karıncaların başı, beresinin önünde bir yıldız olanı kuşkulu konuştu:

«Kırmızı sakalsınız kırmızı sakal olmaya ya, sizler bir tuhaf kırmızı sakalsınız, bizlere hiç benzemiyorsunuz. Karıncalara da hiç benzemiyorsunuz. Bana öyle geliyor ki, siz ayrı tuhaf bir soysunuz ama anlayamadım, kimsiniz, necisiniz?» diye sordu.

«Biz mi, biz mi,» diye bağıştılar, «biz mi? Bizim karıncaya benzer halimizi mi koydular?»

«Bizi zindana attılar.»

«Bizi gerimizden şişirdiler.»

«Bir şişirdiler ki, her birimiz birer fil kadar olduk.»

«Bir şişirdiler ki bizi, yarımız patladık.»

«Mısır patlağı gibi.»

«Filler, karıncalar patlayışımızı seyrettiler.»

«Bizi elektriğe tuttular.»

«Bakır telleri çükümüze bağladılar.»

«Çiftleşme yerimizi yaktılar.»

«Copladılar.»

«Oraya elektrik de tuttular.»

«Gırtlığımızı kadar toprağa gömüp şişirdiler. Gözlerimiz pörtledi.»

«Ya kırmızı sakal kardeşlerimiz, o karıncalar ki bi-

ze birer işkence yaptılar ki, o ahlak insanlarının insanlara yaptığından da beter.»

«Bu gözler neler neler gördü, kırmızı sakal kardeşlerimiz, siz ki hiç bir şey görmediniz, bilmiyorsunuz.»

«Bizde kırmızı sakallık hal mi bıraktılar!»

«Bize neler yaptılar, neler ki! Değil kırmızı sakala, iyi ki karıncaya benzer haliniz kalmış da bizi karıncaya benzetebildiniz.»

Kırmızı sakallılar, bu tuhaf karıncaların başlarına gelene, durumlarına çok acındılar, yüreklerinden kan gitti.

«Karıncaların hepsi de fil oldular. Bir iğne ucu büyüklüğündeki karınca bile kendisini fil sanıyor. Bizi avlayan karıncalar var ya, işte böyleleriydi.»

Her şeyi anlamış kırmızı sakallılar bunlara çok yakınlık gösterdiler, yiyecek verip yumşak yataklara yatırdılar, yaralarını sardılar.

Sabahleyin uyanınca yarpuz kokulu bir pınarın başında kahvaltı ettiler. Gerçekten bu kırmızı sakallılar sarıncalara bir kardeş gibi, kardeşten de öte davranıyorlardı.

Sarıca karıncanın en yaşlısı:

«Bizi,» dedi, «kırmızı sakallı topal karıncaya götürün, ona çok söyleyeceklerimiz var. Karıncalar, bu alçak, bu kırmızı sakal düşmanı karıncalar hiç bir zaman fillerin köleliğinden kurtulamayacaklar ya, gene de topal ustamıza birşeyler söylemeliyiz.»

«Ah,» dedi alnı yıldızlı kırmızı sakal, «ah kardeşler, yazık, hiç bir zaman, kıyamete kadar biz fillerden kurtulamayacağız, aaah! Gene de varın söyleyin ustamıza. Ne yazık, filler büyük, karıncalar küçük, aaah, ne ne yazık, ne yazık!»

«Aaaah, çok yazık,» dedi sarıca karıncaların yaşlısı. «Filler dağ kadar, karıncalarınsa her birisi iğne ucu

kadar, aaaah, çok yazık... İçimizde bir tek, başka değil bir tek, bir tek fil kadar bir karınca olsaymış, değil mi?»

«Yok,» dedi içini çok derinden çekerek alını yıldızlı karınca. «Yok öyle bir karınca, olmayacak da...»

«Bir tane olsaydı, dünyanın bütün filleri...»

«Suuus,» dedi öteki.

«Gerçekten, siz burada, bu ıssız dağda durmuşsunuz, neyi bekliyorsunuz?»

«Bize,» dedi alını yıldızlı, «bize dağgezen derler. Biz dağa çıktık. Burada filleri bekliyoruz. Topal usta bizim dağa çıkmamızı istemedi. Sizinki hayal, dedi.»

«Neden?»

«Dağda gezmekle filler avlanmaz, dedi.»

«Siz ne dediniz?»

«Biz avlayacağız, diyoruz.»

«Filler ancak dağlarda avlanır.»

«Silahınız var mı?»

«Var, sivrisinek hortumundan oklar.»

«Yaaa, iyi...»

«Bu sivrisinek hortumlarından yaptığımız okları burada bekleyeceğiz, gelen filin gözüne...»

«Filler ağılanıp, sıtmalanıp ölecekler.»

Kırmızı sakallı dağgezen karıncalar coştular, hep bir ağızdan konuşmağa başladılar.

«Her filin gözüne bin sivrisinek hortumu.»

«Her sivrisinek hortumunu yiyen fil titreyip olduğu yere, daha ayaktayken ölüp yıkılacak...»

«Topal usta dedi ki, bu olmaz, dedi.»

«Olmayacağını ne bildi?»

«Sivrisinek oku fillere batmaz, dedi.»

«Ne bildi?»

«Sivrisinek oku değil file, kayaya, demire, ağaca bile batar.»

«Batar,» diye bağırdılar bir ağızdan boyalı sakallı sarıca karıncalar.

«Fili değil, insanı bile öldürür sivrisinek hortumundan ok.»

«İnsanları bile,» diye bağırdılar sarıcalar.

«Bu topal usta iyi, has, akıllı, cin fikirli, namuslu bir kırmızı sakal ama, onun beyni sulanmış, orada, dağların ortasında elini kolunu bağlamış, durmadan okuyup düşünüyor. Bir de karınca ülkelerine kırmızı sakallar göndermiş, her gün dört gözle onlardan gelen haberleri bekliyor.»

«Yanlış,» diye bağırdı kırmızı sakal sarıcaların en yaşlısı. «Yanlış, o yanlış, siz doğrusunuz.»

«Biz doğruyuz,» diye bağırdı kırmızı sakallıların alını yıldızlısı. «Bizim yolumuz, oklarımız...»

Dağgezen kırmızılar sevinç içinde bağırdılar. Sesleri dağdan dağa yankılandı:

«Bizim gittiğimiz yol doğruuu...»

«Bir tek yanlışınız var,» dedi sarıcaların başı.

«Nedir o?» diye kıpkırmızı kesildi alını yıldızlı karınca. «Söyle bana, eeeey işkence görmüş karınca... Başından işler geçmiş arkadaş söyle, nedir o yanlışımız, söyle ki düzeltelim.»

«Siz çok gençsiniz,» dedi sarıcaların başı. «Yoksa çok akıllı, yürekli kişilersiniz. Bu kadar genç olmasaydınız, şu benim diyeceğimi de akıl ederdiniz.»

«Ederdik,» dedi alını yıldızlı.

«Filler bu kayalıklara çıkamazlar ki! O yüzdendir ki topal ustamız bu dağlara sığındı. Burada düşünüp de filleri yenecek akıllı, feraseti bulacak...»

«Bunu hiç düşünmemiştik.»

«Burada oturup da kıyamete kadar bekleseniz bir tek filin bile bu dağlara kadar çıkabileceğini göremeyeceksiniz.»

«Ne yapalım ya?»

«Ben gelmeseydim ölünceye kadar burada bekleyecektiniz.»

«Bekleyecektik. Çünkü topal ustamız bize dedi ki, mademki beni dinlemeyip dağgezen oldunuz, hiç olmazsa dağlarda gezerek bekleyin filleri, ovaya zinhaaar inmeyin. Topal usta bize dedi ki, dağgezenlik kadim zenaattır, onun kuralları vardır, ve hem de bu kurallar kesindir. Ol sebepten ötürü, ovaya dağgezenlerden her kim ki iner, ölüm hemen onun alınına yazılır.»

«Dağda da fil olmaz.»

«Bunu hiç düşünmedik,» dedi alını yıldızlı.

«Bak arkadaş,» dedi sarıcaların başı. «Beni iyi dinle, sen şimdi hemen ovaya in, hüdhüdler başını bul, o ovanın her yanında dolaşır, gözü kırk günlük yoldaki kırmızı sakallıyı görür, kulağı kırk günlük yoldaki ayak seslerini duyar, sen onu çağır, ama okunu ona atma, çünkü o aradaki elçidir, elçiye zeval olmaz.»

«Olmaz,» diye coşkuyla bağırdı alını yıldızlı.

«Ona de ki, fillere savaş ilan ettim, işte burada da bekliyorum. O gider fillere söyler, filler de hemen koşarak sizi ezmeğe gelirler. Korkmayın fillerin gözleri karıncaları göremez. Bir hendeğe sığınıp başlarsınız okunuzu atmağa. Tam gözlerinin içine, gözbebeklerinin ortasına.»

«Ortasına,» diye gürlledi alını yıldızlı. Sesi bir filin sesi gibi çıktı.

«Böylece gelen fili öldürürsünüz, gelen fili... Biz karıncalar da özgürlüğümüze kavuşuruz.»

«Kavuşuruz,» diye bağırdı alını yıldızlı. «Belki de hiç ölmezler o kocaman filler... Bu kadar küçük oklarla ölür mü onlar? Batmaz ki fillere bu oklar. Topal usta dedi ki fillerin derileri bir kalın, bir kalın ki kurşun

bile işlemez, dedi total usta. O bilir, demircidir o. İnsanlara bile demirciliği total usta öğretmiştir.»

«Filler ölmeseydi, dünya fille dolardı,» dedi sarıcalar başı.

«Ölürler ama, gene biz burada beklesek daha iyi olacak,» diye ikirciklendi alını yıldızlı. «Belki buraya da gelirler. Belki buraya da hüdhüdler başı bir kere uğrar.»

Sarıcaların hepsi bir yerden kırmızı sakallılara bir giriştiler, ağızlarından girip burunlarından çıktılar, onları ovaya inmeğe. filleri toptan öldürmeğe kandırdılar.

Kırmızı sakallılar mutlu aşağıya, ovaya, sarıcalar mutlu, önlerinde yolları bilen bir kırmızı sakallıyla yukarı, dağlara total demircinin olduğu yere yollandılar.

Bir şafak yakti, ıhırcık karanlıklar açılır, gül saçaklı gün doğarken, tekmil gül saçaklı günler üstümüze doğsun, sarıcalar kırmızı sakallı total demircinin üslendiği sarp, ulaşılmaz dağların ortasındaki düzlüğe geldiler. Total demirciye hemen haber saldılar. Total demirci mağarasının oyuğundan bu gelenlere baktı baktı da, bunları hiç bir şeye benzetemedi:

«Benim gözüm bu kırmızı sakalları tutmadı, ben ömrümde bu biçim bir kırmızı sakal görmedim,» dedi. «Bunlar böyle hayra alamet değil, bunları hemen defeyleyin, canları nereye isterse oraya gitsinler...»

Ona haberi getiren karınca:

«Aman ha aman bir yanlışlığa düşme, ustamız, aman ha! Bunlar çok işkence görmüşler ki, ne demek, insanların insanlara ettiğiinden beter,» diye onu uyardı.

«İnsanların insana ettiğiinden beter mi?» Total karıncanın içindeki bütün duygular ayaklandı, başkaldırdı: «Olamaz!» diye bağırды boynunun damarları oklava gibi şişerek. «Olamaz, hiç bir hayvan, hiç bir hay-

vana, hiç bir yaratık insanların birbirlerine yaptıklarını yapamazlar. İnanmıyorum ve hem de bunları istemiyorum. Yalancıdırlar bunlar.»

Öteki karıncalar diretiler, ta buralara kadar bu kırmızı sakalların dağlar, ormanlar aşarak, ölümlerden ölüm beğen geldiklerini söyleyip topal demircinin yaşlı yüreğini yumşattılar ve de demirci onları huzuruna kabul etti.

«Hoş geldiniz.»

«Hoş gördük,» dedi sarıcaların başı.

Topal demirci ustası sözünü esirgemez bir karıncaydı:

«Siz ne biçim kırmızı sakal karıncasınız böyle, sakalınız boyalı gibi duruyor,» diye tepeden inme sordu.

Sarıca karıncalar tepeden tırnağa ürperdiler.

«Kim, niçin kırmızıya boyadı sakalınızı? Siz mi boyadınız yoksa, niçin boyadınız öyleyse?»

Demircinin sesi örsün üstüne düşen çekiç gibiydi. allak bullak etti sarıcaları. Bir süre ne karşılık vereceklerini şaşırıldılar, birbirlerinin gözlerine baktılar.

Sarıcaların başı ıkına sıkına:

«Biz çok çektik, aylardır yoldayız, yağmur, kar, dolu altında günlerce yürüdük. Yağmur yağdı ıslandık, güneş açtı kuruduk. işte böylece sakalımız soldu.»

Öteki sarıcalar da onu desteklediler:

«Yağmur yağdı, ustamız, işte böyle oldu,» dediler. «Yoksa bizim sakallarımız da sizinkiler gibi pırlıl pırlıl al al parlardı güneşte eskiden.»

Daha da konuştular, başlarına gelenleri uzun uzun bir bir anlattılar. Ağladılar sızladılar. Filler, karıncalar dünyasından haberler verdiler. Onları dinleyen kırmızı sakallıların gözleri yaş, yürekleri oç almanın yalımlarıyla doldu.

«Keşki toptan öleydik de,» dedi sarıcaların başı.

«bu kara günleri görmeseydik. Bu kadar acı çektikten, ölümlerden ölüm beğendikten sonra yaşamışız ki neye yarar.»

«Biz ölüm acısını gördük geçirdik,» diye inledi sıksı çıkılmış bir sarıca karınca.

«Filler işkencesi, zulüm variken,» diye ağlaştılar öteki sarıca karıncalar hep bir ağızdan.

Demirci ustası total karıncanın yüreği bir türlü bu gelenlerin doğru dürüst, hayırlı bir iş için buraya geldiklerine kanmamıştı. İçinde bir ikircik dalgası gidip geliyor, kaynayıp duruyordu. Sarıca karıncaları uzun bir sıra yapıp alana dizdi, her birisinin sakalını teker teker gözden geçirdi. Sonra da ellerini çenesine dayanak yapıp düşünmeğe başladı.

Yeni karıncaların geldiğini duyan öteki kırmızı sakallılar üslendikleri yerlerden, dağlardan, ormanlardan, kayalıklardan akın akın geliyor, alanı dolduruyorlardı. Sarıcalar da durmadan başlarına gelenleri anlatıyorlar: «Şu fillerin bize yaptıklarını insanoğlu insanoğluna yapmamıştır,» diyor, kırmızı sakallıların yüreklerini dağlıyorlardı. Alanı doldurmuş, kaynaşan, kıvıl kıvıl eden karıncaların en katı yüreklilerinin bile gözlerinde birer damla yaş vardı.

Sonunda demirci ustası kırmızı sakallı total karınca bir çöpün tepesine çıktı:

«Arkadaşlar,» diye bağırdı, «size söyleyim ki, bu yeni gelen karıncaları benim gözüm hiç tutmadı. Bu yeni gelenlerin altında bir iş var, bir çapanoğlu var ya, çıkaramadım. Ben bu gelenlerin sakallarına baktım, sakalları var bizim sakallara benzemez, iyice baktım sarı sarı yüzleri, huyları var bizim huya benzemez.»

O böyle söyleyince karıncalar ona karşı çıktılar. Ortalık öyle bir karıştı ki uzun bir süre ferman okunmadı tozdan dumandan.

«Onlar bizim kardeşlerimizdir.»

«Yağan kardan, esen yelden sakalları solmuştur.»

«Filler onları ezmiştir.»

«Fillerin bunca zulümleri altında karıncalarda hiç karıncalık hal kalır mı?»

«Düşün bir kere bizleri, biz buraya geldiğimiz günlerde bunlardan beter değil miydik?»

«Düşün bir, usta, sen kendini düşün...»

«Kuşun kanadından atladığında yedi gün yedi gece kendine geledin de, seni biz ölü gibi sırtımızda ta buraya taşımadık mı?»

«Ey usta, kuşun kanadından atladıktan sonra, sen seni bir görseydin... Sana değil kırmızı sakal, sana karınca demeye bin tanık isterdi.»

Alandaki karıncalar, yeni gelen yorgun konuk karıncaların her birisini omuzlarına bindirmişler, alanda dolaşıyorlar, bağırp çağırıyorlardı.

En sonunda total karınca edemedi, sesini yükseltti, bağırdı, artık kimseye duyuramıyordu, bağırmaktan sesi kısılmıştı. «Beni dinleyin, beni dinleyin,» diye yalvarıyordu habire. Bağıra çağıra bir hal olmuştu. Kimse artık onu dinlemiyordu. Çöpün üstünden bu durumda inemezdi, ne yapıp edip karıncalara bir iki söz söylemenin yolunu bulmalıydı.

Sonunda birden gökyüzü bulandı, ortalık karardı, şimşekler çaktı, yağmur başladı, hışın gibi, karanlık... Karıncaların sırtlarındaki sarıcalar bu sel gibi inen yağmur içinde tepeden tırnağa suya batıp çıktılar. Sarıcaların sakallarının boyası çıktı, karıncaların sırtlarından aşağılara süzülmeğe başladı. Alandaki gölekler kırmızıya kesti. Demirci ustası utkuyla bağırdı:

«Bakın bakın, ey kırmızı sakallı kardeşlerim, bakın! Bunların sakallarının boyalarına bakın. Yağmur yağınca eridi. Demedim mi size bunlarda bir tuhafılık var, bun-

lar uydurma kırmızı sakallardır, diye? Bakın su göleklerine, onların sakallarının boyasından kıpkırmızı. Bunlar sarıcalar, sarıcalar. Filler bunları bize casus diye gönderdiler. Atın bunları dışarıya, öldürün bunları.»

Karıncalar önce yere, sonra sırtlarındaki karıncaları indirip onların sakallarına teker teker baktılar. Sakalların boyaları çıkmış, yerinde sapsarı kıllar kalmıştı.

«Ne bu haliniz, bu ne böyle, hani siz kırmızı sakaldınız?»

Sarıcalar ölüm korkusuyla titrediler.

«Bakın nasıl titriyoruz,» dediler. «Korkumuzdan, bir de açlıktan, yorgunluktan işte böyle sarardık,» dediler. «Siz korktuğunuzda bizden daha fazla sararmaz mısınız?» diye de sordular.

Ötekiler hep bir ağızdan:

«Biz de sararınız, biz de sararınız,» dediler, sonra da eklediler: «Bunlar bizim kardeşlerimiz, buradan başka hiç bir yere gidemezler, ey demirciler başı!» Hırçınlaştılar.

Demirci, yandım, diye düşündü. Filler sultanı içimize adamlarını da gönderdi. Ama yüreğinde de bir ikircik kalmıştı, filler sultanı adamlarını gönderseydi aralarına, böyle mi gönderirdi? Hiç olmazsa bu sarıcaların sakallarını bir iyice boyar, teker teker, hüdhüdlerin kanadından aşağıya indirirdi. Onlar da gelir kırmızı sakalların arasına katılırlardı. Kimsenin de ruhu duymazdı. Bu işte bir bit yeniği vardı var olmasına ya, neydi? Bunca aklına, deneyine, gün görmüştüğüne karşın demirciler başı bu sorunun karşılığını bulamıyordu.

Alanda artık her kafadan bir ses çıkıyordu.

«Sen, sen, sen demirci, kuşun kanadından atlayıp da kaçtığında sakalın böyle sarı olmadı mıydı?»

«Sen, sen o zaman bir aynaya baksaydın ya o zaman...»

«İşte o zaman halini görürdün.»

«Zangır zangır titriyordun.»

«Değil sakalların, saçların bile sapsarı kesilmişti.»

«Limon sarısı.»

«Hepimiz kırmızı sakal değil, sarı sakal olmuştuk.»

«Bir sarı sel gibi aktık da buraya geldik.»

«Eeey, demirciler başı, yüce usta, biz kaç ay, kaç ay geçti de ancak sarılıktan kurtulabildik, kurtulabildik de...»

«Kendimize gelebildik.»

Demirciler başı orada, çöpün ucunda kımıltısız kalakalmıştı, gözleri faltaşı gibi açılmış... Biliyordu bu gelenlerin filler sultanının, hüdhüdlar başının adamları olduklarını ama, şu ahmak kırmızı sakallara bunu nasıl anlatacaktı? Düşündü taşındı, birtakım kandırıcı, inandırıcı sözler, yollar buldu, ötekiler onu dinlemediler bile.

«Oya koyuyorum öyleyse,» dedi. «bunlar burada kalacaklar mı, yoksa gidecekler mi?»

«Koy,» diye bağırdılar hep bir ağızdan.

«Oya koyuyorum, bunlar sarıcalar mı, yoksa kırmızı sakallar mı?»

«Koy,» diye bağırdılar kendilerine güvenmiş. «Koy, koy, koy...»

«Eunlar sarıcalar mı?»

«Hayır, hayır, hayıııııııııı!»

«Kırmızı sakallar mı?»

«Evet, evet, eveet!»

Karıncalar sevinç içinde ön ayaklarını kaldırıp, hep birden şahlandılar, alan, ayaklardan bir ormana kesti.

«Peki, ne deyim, sorumluluk sizin, siz kabul ettiniz.»

«Biz kabul ettik kardeşlerimizi, kabul etmeyip de fillerin ayakları altına geri mi atacaktık onları!»

«Çok büyük belalar gelecek başımıza bu sarıcalar yüzünden.»

«Ey demirciler başı, in oradan aşağı da, artık kardeşlerimizi aşağılamaktan vazgeç.»

«Şimdi hep bir ağızdan, senin şu ağarmış sakalına bakıp...»

«Sana akçalar desek, bu yüzden de seni öldürsek olur mu? İn aşağıya.»

Ne yapsın demirciler ustası, elden ne gelir, ister istemez, çarnaçar çöpün başından aşağıya indi, tek başına kovuğuna yollandı. Kovukta kimse yoktu. Kimse de onun ardından gelmemişti.

Alanda ateşler yakılmış, bir toy düğün başlamıştı bile. Ortalık, sarıcaların sakallarından akan sulardan dolayı apal olmuştu. Ağaçlar, çöpler, karıncalar, kayalar, taşlar, otlar, topraklar hep kırmızıya boyanmıştı. Toy sabaha kadar sürdü. Konuklar yediler içtiler, gırtlığa kadar doydular.

Sabaha karşıydı ki, sarıcaların başı, bütün sarıcaları bir kayanın arkasına topladı:

«Şimdi iş başına arkadaşlar. Şu karıncalardan sarıcaların öcünü almalyız. Öldürülüp fil sultanı kapısına atılmış her bir sarıcanın karşılığında bin tane karınca, on bin, yüz bin, yüz milyon tane karınca ölmeli. Şu dünyadan karınca soyu kalkmalı. Ve hem de tükenecek. Öyle bir oç kapladı ki yüreğimi, göğüs kafesim acıdan çatlayacak. Burada öteki alçak köle karıncalarca bir yakını öldürülmemiş bir tek sarıca var mı? Biz de kaçıp kurtulmasak, şu yeryüzünden sarıca soyunu kesecekti köle karıncalar. Arkadaşlar, yolda konuştuk, her sarıca karınca yapacağını biliyor. Şimdi şu mende bur, alçak kırmızı sakallı topal karınca bu saf kırmızı sakalları kandırmadan biz ortadan toz olalım. İki sarıca bir araya gelmeyecek. Bu büyük karınca kalabalığı içinde yitip gideceğiz. Birkaç gün sonra da kırmızı sakallar bizi unuttur giderler. Bir iyice kırmızılara karışıp yitip

gittikten sonra, artık yapacağınızı biliyorsunuz. Yolda dağgezen karıncalara yaptığımızı bunlara da yapacak, her karıncayı bu topal demirci üstüne kışkırtacaksınız ki, ta ki bütün kırmızı sakallar birbirine düşse, birbirinin gözlerini oya, birbirini bir tek kırmızı sakal kalmasına öldüre. Kırmızı sakalları, hem de öteki karıncaları birbirlerine düşürmenin yolları kadimdir ve hepimiz bu yolların yüzlerce biçimini bilirsiniz.»

«Biliriz,» diye bağırdılar hep bir ağızdan bütün sarıcalar.

«Unutmayın birçok kırmızı karınca kendisini dünyanın odağı sanır. Ona göre seçeceksiniz avlarınızı. Kendisini en büyük kurtarıcı sananları...»

«Biliriz.»

«Kırmızı karıncaların bir bölüğünün içinde fil olma aslanı yata... Ona göre.»

«Biliriz, ona göre...»

«Bir bölüğü üne çok düşkündür. Onlara da o yönden yaklaşırsınız.»

«Biliriz. Onlara da o yönden...»

«Hele genç kırmızı sakalları daha iyi bilirsiniz. Varsa da yoksa da hep kendileri...»

«Onları da çok iyi bilir, çok yakından tanırız.»

«Onları en çabuk doğru yoldan çıkarır, kendi kendilerine düşman edebilirsiniz.»

«Kitaba, düşünmeye düşman edeceksiniz onları. Okusalar da fil kitabı okuyacaklar.»

«Filler yenilmez, kıyamete kadar, dünya güneşe yaşıncaya kadar filler başımızda kalacak, herkesi, tüm kırmızı karıncaları buna inandıracaksınız.»

«Onu da biliyoruz.»

«Biliyorum, sizler her şeyi biliyorsunuz, iyi yetiştiniz. Yalnız bir şeyi gözden hiç mi hiç ırak tutmayacaksınız, o da nedir?»

«O da nedir?» diye yinelediler sarıcalar hep bir ağızdan.

«O da eli nasırlı kırmızı karıncalardır. Zinhaaar, onlara bir şey yutturayım demeyin. Onlara yaklaşmayın da... Onları hiç iğvaya çalışmayın, onlar başkadır. Çok iğva, çok yalan, çok düzen görmüşlerdir onlar, dünya dünya oldu olalı. Ve kahreden ve yaratan ki onlardır. Onlar ki korkak, yürekli, cahil, hakim ve çocukturlar. Onları baştan çıkarmayı, kandırmayı, onların kaburgalarından yaratılan gözlüklü kırmızı sakallara bırakın.»

«Onları da çok yakından tanıyoruz,» diye bağırdılar sevinç içindeki sarıcalar.

«O eli nasırlılardan korkulur. Sonunda, eğer isterlerse, onlar filleri de yenebilirler. Onlar denizlerdeki kum, gökteki yıldızlardan da çökturlar.»

«Biliyoruz.»

«Fırsat buldukça, onların gözlerini kör, kulaklarını sağır, burunlarını koku almaz, tenlerini duyarsız edeceksiniz... Bütün kırmızı sakalları da bu yolda kışkırtacaksınız. Biz sarıcalara, atamız, şahımız fillere en büyük düşman, en büyük tehlike bu eli nasırlı kırmızı sakallardır.»

«Gözlerine kül atacağız kül, eli nasırlı kırmızı sakalların, kül.»

«İyi,» dedi yaşlı karınca, «iyi. Bilin ki birçok kırmızı sakalın içinde fil olma ateşi yanar. Önce de söyledim ya, belli etmezler bunu. İşte bu kırmızı sakallar en büyük düşmandırlar eli nasırlıların. Onlar fillerden de, bizden de daha düşmandırlar eli nasırlılara, ne kadar dost görünseler de, onları eli nasırlıların üstüne durmadan gece gündüz kışkırtacaksınız.»

«Kışkırtacağız.»

«Elhasıl, bin parçaya böleceksiniz kırmızı sakalları, her bölüğü ötekinin kanına susayacak.»

«Susayacak!» diye bağırdı sarıcalar.

«Bu kırmızı sakalların büyük bir bölümü yaşamın ateş çemberinden geçmemişlerdir, ağızları süt kokar. Yaşama karşı alçakgönüllü değillerdir. Kendilerini dev aynasında görürler.»

«Biliyoruz.»

«Ona göre işte. Siz kırmızı sakallar hakkında çok şey biliyorsunuz. Öyleyse şimdi, şu anda dağılıp toz olacaksınız, her kırmızı sakalın özüne, yüreğine öteki kırmızı sakala karşı onulmaz bir öç, korku, düşmanlık yalını atacaksınız. Korkuyu da unutmayacaksınız. En büyük, en eski karıncaları birbirine düşürecek yol korkudur. Birbirine karşı onları korkutacaksınız. Korkuyu yüreklerine ekip, büyütecek, boy verecek korku yüreklerinde, kafalarında, gönüllerinde. Fil korkusunu, sel korkusunu, ne bulursanız, nasıl bir korku biçimi yakalarsanız yağmur gibi yağdıracaksınız başlarına. Korku karıncaları felç eder, kıpırtısız kılar, ölümden de beter eder. İsterseniz Allah korkusunu, birbirlerinden korkuyu durmadan durmadan büyütebilirsiniz.»

«Korkuyu büyüteceğiz. Kırmızı sakallar üstüne teknil korkulardan binlerce tanrı yaratacağız.»

«Bireycilik ateşini korkuyla birlikte körükleyeceksiniz, onların hepsi biz kardeşiz, yoldaşız, derler, aldırmayacaksınız. Onların çoğunun içinde bir bireycilik ateşi sonsuzca yanar, karıncaların birbirlerine düşmanlığı bu bireycilikten doğar, ölüm, yılgınlık, sevgisizlik bu bireycilikten doğar. Hiç bir kırmızı sakalın birbirini sevmesine fırsat, izin vermeyeceksiniz. Bunlar birbirlerini sevmeye başladılar mı, sevginin olduğu yerde bireycilik barınamaz, korku, aşağılama barınamaz, zinhaaar, sevgiye izin vermeyeceksiniz. Bunlar birbirlerini sevmeyi öğrenirlerse bizi de, filleri de erinde gecinde yenmenin bir yolunu bulurlar. Zinhaaar, bunlara birbirlerini

sevdirmeyeceksiniz. O eli nasırlıları hiç bir zaman gözden uzak tutmayacaksınız, onlardan her an bir ışık gibi bir sevgi seli bütün kırmızı sakallara dağılabilir, işte o zaman hapı yutarız. O eli nasırlının her birisi bir sevgi kaynağıdır. Tamam mı? Sevgisizliği, düşmanlığı körükleyeceksiniz.»

«Tamam, sevgisizliği, düşmanlığı körükleyeceğiz.»

«Hakkınızı helal edin, gidip de gelmemek, varıp da dönmemek var. Ben de total demirciyi baştan çıkarmağa, onun yüreğine yılgınlık, kuşku, korku, inançsızlık, sevgisizlik közü atmağa gidiyorum.»

«Güle güle git,» dediler.

«Bir dakika beni burada bekleyin,» diye onlara buyurdu yaşlı sarıca. Arkasını dönüp yandaki kayanın ardında yittikten az bir süre sonra geriye döndü. «Bakın sakalıma,» dedi. «Siz hiç bir kırmızı sakalda böyle parlak, uzun, böyle kıpkırmızı, böyle yalp yalp eden bir sakal gördünüz mü?»

Gerçekten sakalı gün ışığı gibi şırıldıyordu. Hiç bir kırmızı sakalda böylesini görmemişlerdi. Sakal, dalga dalgaydı ve hem de gürdü. Bir kırmızı orman gibiydi de.

«Bu sakalı gören demirci total, kırk günlük yoldan temennaha kalkar mı kalkmaz mı? Bundan sonra kim benim kırmızı sakallığımdan kuşkulanabilir ki söyleyin?»

«Ne oldu, nereden buldun bu sakalı, eey yüce başbuğumuz?» diye ona hayran olarak bağırıyorlar sarıcalar.

«Susun, bağırmayın,» dedi karınca. Gerçekten bu sakal hüneriyle sarıcaların en yaşlısı, başbuğ olmayı hak etmişti. «Susun da şuraya bakın.» Kayanın yarığını gösterdi, sarıcalar oraya üşüştüler, baktılar ki orada bir karınca ölüsü boylu boyunca yatıyor, sakalları da yok. «Gelin buraya, kulağınızı iyice ağzıma dayayın, işte ben bu kırmızı sakalı öldürdüm, sakalını da kesip

kendime taktım. İyice bakın hele bana, benim bir kırmızı sakaldan hiç farkım var mı?»

«Yok,» dediler usulca.

«Tam bir kırmızı sakal olmuşsun ki başbuğumuz, senin kırmızı sakal olmadığının farkına topal demirci bile varamaz.»

«Varamaz,» diye konurlanarak güldü başbuğ. «Öyle de bir yapıştırdım ki. Bir fil sakalıma hortumunu dolayıp çekse, bir tek tel bile koparamaz oradan.»

«Yaşasın!» diye bağırıldılar karıncalar. «Yaşasın başbuğumuz! Sana bundan böyle başbuğumuz diyeceğiz... Ulu başbuğumuz...»

«Elinizden gelirse, siz de birer kırmızı sakal öldürüp, sakallarını alıp kendi çenenize yapıştırın. O zaman işte, hiç bir kimse sizin sarıca olduğunuzun farkına varamaz. Siz de işte bu kırmızı sakallar ülkesinde cirit atarsınız babanızın evi gibi. Bunları da birbirlerine öldürtüp öcümüzü karınca soylarından alırsınız. Bana başbuğ demenize de çok sevindim.»

«Her birimiz üçer karınca öldürüp sakallarını alacağız.»

«Haydi yolunuz açık olsun.»

Ve ala şafağın ıhırcık karanlığında sarıcalar ortadan o anda yitip gittiler, bir varmış bir yokmuş oldular.

Başbuğ sarıca da topal demircinin kovuğuna doğru yollandı. Topal demirci kovuğunda, topal bacağını karnına çekmiş uyuyordu. Başında da üç tane çok genç kırmızı sakal. Burada şu topalla birlikte, şu üç genç kırmızı sakalı da öldürsem, diye düşündü başbuğ. Bıçağını çekti kovuğa daldı, birden ayağına takılan bir çelmeyle tepe üstü yere düştü.

«Dur, yasak!»

«Ben başbuğum,» dedi sarıca karınca. «Kafdağı arkası kırmızı sakallılarının başbuğuyum. Sizde konuk

böyle çelmelenerek mi ağırlanır? Az daha beynim parçalanıyordu.»

«Kusura kalma,» diyerekten özür diledi ondan genç kırmızı sakal. «Ustamız uyuyor da...»

«Hemen onu uyandır,» dedi başbuğ. «Hemen şimdi. Ben kırk günlük yoldan geldim. Ülkelerimizi filler yıktı yaktı, yağmaladı, karıncalarımızı da köle ettiler. Ben canımı zor kurtarıp ona geldim.»

Genç kırmızı sakal, ustayı uyandırdı, başbuğla onu tanıştırdı:

«İşte bu Kafdağlarının ardından geliyor. Kafdağlarının kırmızı sakallısı bu da... Kırk günlük yoldan geliyor.»

«Nasıl geldin, ey yoldaş?» diye sordu usta, yeni gelene.

«Ulu bir kuş vardır, adına leylek derler, temiz yüreklidir, alçakgönüllüdür, iyilik severdir, işte o kanadına aldı da beni, sana buraya ulaştırdı,» dedi başbuğ, yorgun, uykusuz, boynu bükük.

«Benim burada olduğumu kim söyledi sana?»

«Leylek söyledi,» diye gülümsedi başbuğ.

«Leylek ne biliyormuş benim burada olduğumu?»

«Görmüş.»

«Allah Allah... Beni şu küçücük yarıktaki o gökyüzündeki ulu leylek nasıl görmüş ki!»

«O leylekler öyledir,» dedi başbuğ. «Onların gözü kırk yıl uzaklıktaki kara taşın üstündeki kara karıncayı görür. Beni de öyle gördü. Bizim ülkeyi filler yakıp yıkinca, çoğumuzu öldürüp, azımızı köle yapınca ben kaçtım Kafdağının tepesine sığındım, orada karların, kayaların içinde kaldım. Kafdağının tepesinde hiç bir yiyecek yok. Açlıktan gözlerim görmez oldu. Hiç gücüm kalmadı, yıkıldım oraya karın üstüne, can çekişiyordum ki, bir ağır hisilti duydım, üstüme bir sıcaklık indi, bir

ses de duyduğum arkasından, 'in misin cin misin, ey yaratık, sen kimsin?' diye sordu bana ses. Ona gözümü kordudan açmadan karşılık verdim, başımıza gelenleri zar zor anlatabildim. 'Sen de kimsin?' diye sordum ona. 'Ben,' dedi, 'leyleğim. Dile benden ne dilerse.' Çok hal-sizdim, aklıktan elden ayaktan düşmüştüm. 'Açım,' dedim ona, 'karnımı doyur da gözüm açılsın, ondan sonra konuşuruz.' Bana hemen bal özü, çiçek özü verdi, o anda gözüm açıldı. Ona, 'ben bir kırmızı sakalım,' dedim. 'Beni kırmızı sakallara götürür müsün?' diye de sordum. Beni bir kayanın sıcak kovuğuna yatırdı, önüme de çok bal özü, çok çiçek özü koydu, hiç bir şey söylemeden uçtu gitti. Tam beş gün sonra onun geriye döndüğünü gördüm, sevincimden deliye döndüm. 'Buldu'm,' dedi, 'öteki yüce dağın doruğunda bir demirci var, dünyanın da bütün kırmızı sakalları orada. Seni oraya götüreyim,' dedi bana. Dedim ki ona, 'sağol, varol.' Dedim ki ona, 'beni oraya götür.' Beni kanadının üstüne aldı, tüylerinin arasına, sıcacık... Oradan uçtuk, işte az önce, şuraya, şu çakıltaşının ardına indirdi beni.»

«Hoş geldin,» dedi demirci ustası ona. Kendi yiyeceğinden yiyecek verdi. Onunla uzun uzun konuştu, inceden inceye sakallarına baktı, yokladı, soyunu sopunu araştırdı sordu, inandı ki bu bir kırmızı sakal, hem de kırmızı sakalların başbuğu.

«Senin gibi bir karıncanın çok bir gerekliliği vardı bana, kardeşim,» diye sevindi. «Sen hoş gelip safalar getirmişsin. Başım üstünde yerin var. Dün buraya, kırmızı sakal diye, sakalı kırmızıya boyalı bir sürü sarıca geldi, fillerin adamları...»

«Ne oldu onlara, nerede onlar şimdi?» diye ürküntüyle sordu başbuğ. «O sarıcalar yıktı bizim ülkeyi de, o sarıcalar ki... Amanın ustam, onları hemen bulmalı.»

«Bulamayız artık onları, bizim kırmızı sakallar ba-

na karşı savundular onları. İstesem, ölsem bile bizim ahmaklar o sarıcaların sakalının bir tek sarı telini bile vermezler bana,» diye iç geçirdi. Acıdan yüreği sökölüyordu demirci ustasının.

«Ben bulurum onları sana, sen hiç üzölme, demirci kardeşim,» diye umut verdi topala başbuğ. «Senin kırmızı sakalları da onların sarıca olduklarına, sarıcaların da hayın olduklarına inandırırım.»

Başbuğla demirci topal sevgiyle kucaklaştılar. Topal nasıl sevinmesindi ki, bu kadar ahmağın içinde kendisine yardımcı bir akıllı çıkmıştı. Üstelik de soylu bir kırmızı sakaldı bu. Üstelik de onun ülkesi kutsal Kafdağının eteğindeydi. Üstelik de kırmızı sakalı hiç bir sakala benzemiyordu. Üstelik de uzun sakallı çenesinden geniş göğsüne bir aydınlık, bir ışık olmuş sırıldayıp akıyordu.

Topal karınca düşünüyordu, sevinçle, güvenle, içi özlenmiş bir dostluğun sıcaklığıyla dolarak. Bir elin nesi var, iki elin sesi var, diyerek düşünüyordu. Düşünmenin tadında, mestliğinde. Bu yaşlı kırmızı sakal, başbuğ, belli ki çok çekmiş. Belli ki çok da akıllı, kurnaz. Bununla birçok sorun çözülebilirdi.

O sabah bütün dağ kayalıklar, yollar beller, kıraç topraklar, akar suların kıyıları, göllerin, göleklerin, pınarların içleri, ağaçların gövdeleri birden çiçeğe durdu. Ortalık inceden bir çiçek kokusuyla dalgalandı. Bulutlar apak, yukarda, uzakta, güneyde kabardılar. Dünya bir yağmur sonu ışıltısındaydı. Karıncalar körelelerinden, kaya yarıklarından, oyuklardan çıkmışlar, güneşte sıvazlanıyor, sakallarını tarıyorlardı. Rahat, mest kurunuyorlar, geniş, düz alanı dolduruyorlardı.

Topal karınca da yağının önüne çıkmış, bir çöpe

sirtını dayamış güneşlenerek, başbuğla konuşuyordu. Başbuğun sözüne sohbetine doyamamış, onun kültürüne, devrimciliğine hayran kalmıştı. Kendi kendine diyordu ki: «Şu karıncalar arasında böyle üç tane karınca daha olsa, değil filleri, insanları bile şu dünyadan söker atardım.» Böyle akıllı bir arkadaş, dost kırmızı sakal bulduğundan sonsuz mutluluklar içinde geriniyordu. Hüdhüdün kanadından atlayıp buraya geldiğinden bu yana ilk olaraktan böyle akıllı bir karıncayla karşı karşıya geliyordu. Üstüne titriyordu başbuğun. Filleri bir gün yenebileceklerse eğer, bu başbuğun akli yüzünden yeneceklerdi. Ne de yakışıklı bir karıncaydı bu. Sırtı sapsarı, gözleri büyük, tıpkı arı gözleri gibi gözenekli, kıskaçları güçlü, sakalı ıslık ıslık, bacakları bir atlı karınca bacakları gibi güçlü, çabuk. Bu yaşa gelmişti, bütününüyle tek, anlaşabildiği karınca bu başbuğ olmuştu.

Başbuğ da bacaklarını uzatmış, doğan güne karşı sıvazlanarak kurunuyor, dinleniyordu. Çok yorulmuştu fıkara, ne yapsın, fillerin ayakları altından kurtulup taaa Kafdağı eteklerinden buraya gelmişti. Oranın karıncaları böyle değildi, onların üç, beş, yedi katlı sarayları vardı yeraltı kentlerinde. Fillere de öyle kolay kolay teslim olmamışlar, savaşmışlardı sonuna kadar, güçleri tükenene kadar. Kafdağı karıncalarının büyük bir çoğunluğu dağlara çekilmişler, umutsuz da olsa fillere karşı savaşlarını sürdürüyorlardı.

Geldiği günden beri ilk olaraktan sordu:

«Usta, siz burada ne yapıyorsunuz, fillere karşı bir savaş sürdürüyor musunuz?»

Şimdiye kadar hep kendisi kendi maceralarını anlatmıştı. Usta da kendisine herhangi bir şey üstüne soru sorulmadığından dolayı kıvançlanmıştı.

«Biz bekliyoruz şimdilik başbuğ kardeşim, fillere

karşı savaşmak o kadar kolay değil,» diye ona karşılık verdi demirci.

«Hiç kolay değil, ama böyle de eli kolu bağlı durmak olur mu hiç? Sonra boş dura dura, buradaki kırmızı sakallar tembelleşir, savaşı unuturlar.»

«Filler çok büyük, karıncalar çok küçük başbuğ kardeşim, günlerdir, aylardır düşünüyorum düşünüyorum, hiç bir yolunu bulamadım fillerle savaşmanın. Nasıl savaşılır ki onlarla?» diye başbuğa merakla sordu.

«Doğru,» diye onu onayladı başbuğ. «Şu üsteki bütün karıncaları toplasak, savaşa soksak, bir tek fil hepimizi kırfacana çevirir. Bir ülke varmış, oranın karıncaları fil kadar iriymiş, ama o ülke çok uzak, o karıncalara haber salsak, gelseler de bizi tutsaklıktan kurtarsalar.»

«Onlar gelirler, biliyorum onları, filleri koğarlar, sonra da bizi onlar tutsak alırlar. Kendi başımızın çaresine biz kendimiz bakalım.»

«Biz kendi başımızın çaresine kendimiz bakamayız, ustam. Filler çok büyük.»

«Umutsuz olma, belki bir yolunu buluruz, başbuğ kardeşim. Bak ben ne yaptım, tutsak karıncaların içine, her ülkeye kırmızı sakallılar gönderdim. Onlar sakallarını kesip tıpkı öteki karıncalar gibi oldular, onlarla birlikte çalışıyorlar, onlarla birlikte zulüm görüyor, aç kalıyorlar. Bir de ben gece gündüz filler üstüne, karıncalar üstüne, bundan önceki fillerle karıncaların üstüne kitap okuyorum, adamlarım da kitap okuyorlar durmadan. Biz burada kitap okuyor düşünüyoruz, tek-mil dünyadaki karınca kardeşlerimiz kitap okuyor, çalışıyor, düşünüyorlar.»

«Bundan bir şey çıkmaz ki,» dedi başbuğ. «Kitap okumakla, tutsak karıncaların arasında çalışmakla filleri yenilmez ki...»

«Bak başbuğ kardeşim, beni dinle, onları örgütlüyorum da... Bir gün bir yolu bulununca, teknil karıncalar fillerin üstüne saldırınca...»

Başbuğ gülmeğe başladı, güldükçe gülüyor, güldükçe gülüyordu.

«Ne gülüyorsun, başbuğ kardeşim?»

Başbuğ gülmekten karşılık veremiyor, tıkanarak gülüyordu.

... gülü... gülüyorum ki...»

«Neye gülüyorsun? Çok mu gülünç söylediklerim?»

«Ço... ço... çok...»

«Ne ola ki?»

Başbuğ güldü güldü, sonra azıcık kendine geldi, yüzü kıpkırmızı olmuş, soluğu taşıyordu.

«Bak, ustam,» dedi. «Yiğit, yürekli, aslan ustam, filler hiç yenilir mi? Bu dünya dünya oldu olalı kim görmüş karıncaların filleri yendiğini? Bu dünya böyledir ve hem de bu dünya hiç değişmez. Fil fildir, karınca karınca... Filler yönetecek, onların işleri bu, karıncalar çalışacak, filler yan gelip yatacak, en güzel yiyecekleri onlar yiyecek, en güzel giyitleri onlar giyecek, en görkemli saraylarda onlar oturacak... Karıncalarsa, işte böyle, halleri duman, yıl on iki ay çalışıp sonunda ellerindeki avuçlarındakini fillere verecek, kendileri de açlıktan kırılacaklar. Doğanın yasası bu, insanların, o kendilerini doğanın kutsal yarattığı sanan o öğüngeç insanların da yasası bu. Bu dünya böyle gelmiş böyle gider. Düşün bir ustam, bir düşün kardeşim, şuraya bir dağ kadar karınca toplansak bir araya, bir tek fil saldırırsa bize, ne oluruz?»

Topal demirci ustası onun gözlerinin içine ilk olarak kuşkuyla baktı. Bu bir sarıca olmasın, diye düşündü. Bu bir hayın sarıca... Sonra da, bu başbuğ yılmış, diye düşündü kendi kendine. Böylesine bir kırıngından

geriye kalmış, fillerin belasına uğramış bir karınca bu kadar umutsuz olmasın da ya ne olsun?

«Haklısın,» dedi ona demirci. «Haklısın ya bu karıncalar ki şu evrende en güçlü yaratıklardır. Filler daha da güçlü olsalar bile onların bu tutsaklığından kurtulmanın bir yolu bulunmalı. Ve hem de bulunacak!»

«Ama bunun için de hiç bir şey yapmıyor, hiç bir eylemde bulunmuyoruz ki,» dedi başbuğ. «Eylem gerek, hiç olmazsa bizimkiler gibi savaşı sürdürmek gerek. Ben bizim filleri yenebileceğimizi bir kere olsun düşünmedim bile ya, ama savaş gerek. Yenmesek de savaşmalıyız. Bir tek umut savaşta.»

Total demirci de öyle düşünmüştü ya, bir sonuca varamamıştı. Bir tek umut savaştaydı ya, nasıl bir savaşta? Savaşın umutsuzu olur mu? Umutsuz girilmiş savaş, savaş değil, ölümdür, savaşın biçimi, türü var. Savaşa umutla girersin, yenilirsin o başka, ama umutla girersin.

Bu düşüncelerini başbuğa söylemedi. Sadece:

«Sizinkiler savaşıyorlarsa filleri yenememek için, bu deliliktir. İnsan yenmemek için savaşır mı? Filleri de yenecek bir yöntem bulacaktır karıncalar.»

Başbuğ gene güldü:

«Hah hah hah... Bulunamayacak, bulunamaz. Filler yenilir mi?»

«Yenilir,» diye gürlledi total demirci. «Bir yolunu bulacağız filleri yenmenin. Ve kahreden ve vareden karıncalardır. Yeneceğiz filleri...»

«Öyleyse savaşın,» diye bağırdı başbuğ. «Böyle dağ başında oturarak filler yenilmez.»

«Bir yolunu...»

Tam bu sırada alanda bir gürültü patırtı koptu ki, total demirci buraya geldi geleli böyle bir gürültü duymamıştı. Sanki koca dağ ortasından çat diye çatlamış-

tı, işte öyle bir gürültü. Kırmızı sakallı topal karınca hemen alana koştu ki ne görsün, alan ağzına kadar karıncayla dolmuş, karıncalar üstüste, kıvıl kıvıl... Genç bir kırmızı sakal da bir karaçalının en üst dalına çıkmış, coşkuyla konuşuyor, gür sesi dağlarda yankılanıyor:

«Ne filler, ne kırmızılar!» diyor. «Ne filler ne kırmızılar, özgür bağımsız karıncalar...»

Ve alandaki karıncaların bir bölümü onu alkışlıyor.

«Biz,» diyor karaçalının üstündeki, «biz teknil karıncaları bu dağa çekeceğiz, karınca ülkelerini boşaltıp buraya getireceğiz, dünyanın evrenin teknil karıncalarını ve savaşa başlayacağız. Ne filler ne kırmızı sakallılar, ne de eli nasırlılar, çalışan tutsak karıncalarla başaracağız kurtuluşu...»

Ve alkışlar çoğalıyor, büyüyor, genişliyor.

«Ve tutsak karıncaları, ancak kendileri kurtaracaklardır. Eli nasırlıların bize hiç bir gereği yok. Ne eli nasırlı karıncalar, ne filler, özgür bağımsız tutsak karıncalar. Fillerin gözlerini oyacağız. Gözleri kör olan filler karınca ülkelerini bulamayacaklar, ondan sonra da yollarını şaşırıp denize düşüp ölecekler. Böylelikle de bu dünya fillerden kurtulacak.»

Alkışlar kıyamet.

Uzun konuştu, ne eli nasırlılar, ne filler diyen, karaçalıdan indiğinde kanter içinde kalmıştı. Alkışlayan karıncalar onu omuzlarına aldılar.

Onun arkasından uzun boyunlu, kapkara bir karınca çıktı karaçalıya, çalının dikenleri onun karnına battı, çünkü karnı cıplaktı.

Söze:

«Arkadaşlar, kırmızı sakallılar,» diye başladı. «Sözüm yalnız sizedir, beni dinleyin, iyi kulak verin bana... Hemen şimdi savaşa gireceğiz. Filleri yok edeceğiz. Bir

karıncaaa, hele karıncaların kırımızı sakallısını, bir evrene bedeldir. Filler hiç bir zaman yenilmez yaratıklardır. Onları hiç bir güç yenemez. Biz de onları yenemeyeceğiz ama, savaşaacağız. Örümcek ağlarından ağ toplayacağız, fillerin yollarına gereceğiz, filler bu ağlara dolacaklar... Evet arkadaşlar, filleri yenemeyeceğiz ama, onları örümcek ağlarına düşüreceğiz. Dün örümceklerin başkanıyla konuştum, size, dedi, örümcekler başkanı, her örümcek yedi kulaç, yani karınca kulacı ağ örecektir, siz değil filleri bu ağlara, şu koca dünyayı bile düşürür, torlar toplar güneşin yanına atarsınız. Ama filler yenilmeyecekler. Bu dünya değişmeyecek... Biz karıncalar savaşaacağız. Neden savaşmayalım, değil mi, elimizde bu kadar örümcek ağı varken. Kahrolsun bizim yolumuzu kesen, bizi savaşmaktan alakoyan, o pısırik topal demirci kahrolsun!»

«Kahrolsun!» diye bütün alan inledi.

«Biz de ağlarımıza filleri, hüdhüd kuşlarını düşürüp özgürlüğümüze kavuşunca bize yardım etmiş olan örümcek kardeşlerimize dünyanın bütün sineklerini vereceğiz. Hiç bir karınca bu dünyadaki hiç bir sineğe el bile sürmeyecek, acından ölse de...»

«Ölse de,» diye inledi alan.

«Örümcek ağlarımız varken biiiiz...»

Daha çok uzun sözler söyledi örümcek ağları üstüne, bu ağların sağlamlığı üstüne:

«Bir örümcek ağı, değil bir fili zaptetmek, kırk bin katırı bile zapteder. Bir örümcek ağı, değil bir fili, bir insanı bile zapteder. Bir örümcek ağı...»

Ve kürsüden utkulu bir komutan gibi kabarak indi. Alkıştan alan yıkılıyordu.

Topal demirci orada, alanın kıyısında durmuş, tek başına oraya dikilmiş, yanında başbuğ, bir de o üç delikanlı kırmızı sakal, öfkeden kuduruyor:

«Zart zurt,» diyordu. «Zart zurt... Sizi bre zartzurtçular. Hay sizi bre!»

Derken karaçalıya, sakalı yerde sürünen, üç köşe gözlü, sarkık bıyıklı, saçları ta beline inmiş bir delikanlı çıktı. Azıcık kekeliyordu ya, düzgün konuşuyordu:

«Biz filleri hiç bir zaman, hiç bir biçimde yenemeyeceğiz,» dedi. Çok dingin, kendine güvenmiş, inandırıcı, kandırıcı konuşuyordu. Arada bir coştığında onun kekemeliğini de farketmiyorlardı karıncalar, kulak kesilmişlerdi.

«Gerçekçi olalım arkadaşlar. Biz filleri hiç bir zaman yenemeyeceğimize göre, yenebilseydik dünya kurulduğundan bu yana onların tutsağı olur muyduk, değil mi?»

«Olmazdık,» diye alan güreledi.

«Dünya kurulduğundan beri değil, daha yeni tutsak düştük fillere,» dedi topal demirci. Onun sesini kimsecikler duymadı. Ya da duydular duymamışçılığa vurular.

«Onun için fillerle savaşı, filleri yenmeyi aklımızdan çıkaralım da filleri karınca ülkelerine nasıl sokmayız onu düşünelim, değil mi?»

«En doğrusu da bu,» diye mırıldandı kalabalık.

«Öyleyse arkadaşlar, ben aradım, danıştım, fil huyunu bilenlere, yılanlara çıyanlara, insanlara sordum, fillerin her bir huylarını öğrendim. Filler en başta hendek atlayamazlarmış. Biz karınca ülkelerini hendekle çevireceğiz ve filler ülkelerimize giremeyecekler. Yok filleri kör edeceğiz de, yok örümcek ağlarına düşürüp evrenin dışına atacağız da, bunlar hep uyduruk... Fillerin gözlerini kör edebilir mi hiç bir karınca, söyleyin, bir fil örümcek ağına sığar mı?»

«Sığmaaaz,» diye kalabalık birbirine girmiş bağırdı.

«Gerçekçi olalım arkadaşlar, ve şimdiden tekmi!

kırmızı sakallılar ülkelerimize dağılıp, ülkelerimizin yöresine hendek kazmak için vatandaşlarımızı kandıralım.»

Alan alkıştan, bağırıdan bir kalktı bir indi.

Bu uzun sakallı, uzun saçlı kırmızı sakalı da sırtladılar karıncalar.

Sonra da karaçalıya, ortalık azıcık durulunca, küçücük, iğne ucu kadar ufacık bir kırmızı sakal karınca çıktı. Bu karınca o kadar küçüktü ki, karıncalar bile onu karaçalının ucunda ancak zar zor görebiliyorlardı.

Bu küçücük karıncanın sesi amma da gürdü:

«Arkadaşlar, gerçekçi olalım,» diye başladı o da. «Hiç biz fillerin gözlerini kum atarak kör edebilir miyiz? Benim bildiğime göre fillerin gözleri zaten o kadar az görüyormuş ki, biz onları kör edebilsek bile, bir şey değişmeyecek. Filler kulaklarıyla görüyorlarmış. Fillerin de kulaklarını kesebilir miyiz, arkadaşlar, söyleyin, onların o yelken kulaklarını kesmeye gücümüz yeterli mi?»

«Yetmez!» diye bağırdı kalabalık.

«Örümcek ağına gelince...»

«Olmaz, olmaz!» dedi kalabalık. «Hendeği de geç.»

«Öğrendim ki hiç bir file hiç bir hendek dayanmaz, her fil her hendeği atlayıp geçermiş.»

«Geçer,» diye bağırdılar karıncalar.

«Bu dünyada filleri altedecek güç yoktur. Filleri altedecek hiç bir güç daha yaratılmamıştır.»

«Yaratılmamıştır,» diye gene gürlledi kalabalık.

«Öyleyse ne yapmalıyız, eey arkadaşlar, eey evrenimizin çok değerli, en değerli yaratıkları, siz kırmızı sakallar, tanrı sizi öğmüş de yaratmış, sultan kılmış şu karıncaların üstüne. Öyleyse ne yapmalıyız?»

Karıncalardan çıt çıkmadı, hep bir kulak kesilip küçük karıncanın ağzına baktılar.

«Bu dünyada fil gücünden daha üstün güç olma-

dığına göre biz de fillerin gücünden faydalanarak kurtuluşumuzu sağlarız. Fillerin bir kısmı vardır ki, o filler, fil sultanı kadar karıncaların nimetlerinden faydalanamıyorlar. Biz o fakir, leyleğin yuvadan attığı fillere deriz ki, eğer bize yardım eder de bizi fillerin tutsaklığından kurtarırsanız, biz de kıyamete kadar sizi, sizin soyunuzu, soyunuzun soyunu bal özü, çiçek özü, böcek özüyle besleriz. Size sırça saraylar da yaparız. Siz filler olmadan, biz küçücük karıncalar fillere başa çıkamayız. Söyleyin çıkabilir miyiz?»

«Çıkamayız.»

«Öyleyse yaşasın fillerle karıncalar kardeşliği, işbirliği. Filler ve karıncalar elele... Kahrolsun ağcılar, dağgezenler, hendekçiler, demirciler, eli nasırlılar, kahrolsun! Yaşasın karınca fil işbirliği...»

«Filler ve karıncalar elele,» diye yankılandı koskocaman alan. Karıncalar coşkudan kaynaştılar. Parlak gün ışığında milyarlarca karınca gözü ışılaştı.

Ve küçücük karınca şişinerek karaçalının üstünden yere atladı, öteki karıncaların bacakları arasında yitti. Karıncalar onu bulup omuzlarına aldılar.

Topal demircinin yanında duran başbuğ karınca:

«Doğru,» diye ağzından kaçırdı, «bu da doğru söyledi.»

Topal demirci ona ters ters baktı. Epeydir bu yarındaki karınca, başbuğ, her kırmızı sakal karaçalıdan indikçe bir şeyler mırıldanıyordu ama, topal demirci onun ne dediğini anlayamıyordu. Oysaki her karıncanın düşüncelerine, «doğru,» diyormuş. Başbuğ karınca doğru sözünü ağzından kaçırmıştı ama, ne fayda, bir kere topal duymuştu. Şimdi bunu nasıl onarmalıydı, onarmanın da hiç bir olanağı yoktu. Topal karınca nasıl da öyle kuşkuyla, korkuyla bakıyordu ona. Üstüne gitmek-

ten başka umarı yoktu başbuğun, belki bir tek kurtuluşu üstüne gitmekte bulabilirdi:

«Hepsi doğru söylüyor, değil mi ustam?»

Topal karınca öfkeyle homurdandı.

«Filleri kör edebiliriz.»

«Ahmak.»

«Filleri örümcek ağlarıyla...»

«Budala.»

«Fillerle işbirliği...»

«Sersem, ben de seni bir şey sanmıştım. Üstelik de koca bir karınca ülkesinin başbuğusun. Üstelik de bir kır...»

Bir kırmızı sakalsın, diyemedi. Çünkü bu kadar yaşlı bir kırmızı sakal bu saçmalıklara doğru diyemedi. Topal karınca çok deneyden geçmişti. Düşüncesini birdenbire açığa vurduğuna pişman olmuştu. Kendi kendini ele verdiğinden dolayı bu başbuğ karınca birtakım olmayacak işlere başvurabilirdi. Bütün karıncaları kışkırtabilir, onu linç ettirebilirdi. Çok cerbezeli bir şeydi bu başbuğ karınca. Onu öldürebilirdi gece uyurken... Hiç bir şey yapamazsa kaçabilirdi.

Birden gülmeye başladı topal karınca:

«Hay sen çok yaşayasın, başbuğ kardeşim,» dedi.

«Senin deneyin herkeslerden fazla... Özür dilerim, ilkin birden kavrayamadım da, budalalık, dedim bu güzel düşüncelere. Ben bilirim ki her düşünce kutsaldır.»

Hayınlık ahmak olur, ne kadar kurnaz gözükse de... Başbuğ karınca hemen topalın bu geriye dönüşünü yuttu. Çünkü kendisini bütün dünyanın en akıllısı sanıyordu.

«Her düşünce kutsaldır,» diye sevinçle bağırdı. «Bu düşüncelerle, o filler ne kadar güçlü olurlarsa olsunlar, onları altedeceğiz.»

«Doğru,» dedi topal karınca. «Filleri ergeç altedeceğiz.»

Onlar böyle konuşadursunlar, karaçalının üstüne sıçradı bir karınca çıktı, çalının en üst dalına varıp dikildi.

«Eey, arkadaşlar,» diye başladı, «sayın görkemli, kutsal, emekçi kızıl karıncalar, filler ki bizim soyumuzu kesti kuruttu, bizi tutsak kıldı... Biliyorum fillerin ellerinden kurtuluş yok. Filler bu evrenin en güçlü yaratıkları. Siz de biliyorsunuz bunu, ben de biliyorum, bütün evren de buna tanık. Bu gerçeği ulu ustamız kırmızı sakal demirci de biliyor. Onun gözünden de çok değerli bir kişi olan Kafdağı karıncalarının başı kırmızı sakal arkadaşı da biliyor bunu.»

Topal karınca:

«Doğru,» diye bağırdı, «doğru,» öfkeden kudurarak. Hem öfkeden kuduruyor, hem de başbuğa çaktırmamak için, «doğru,» diyordu bu saçma sapan sözlere.

Başbuğ da topal karıncanın yola gelmesinden mest olmuş:

«Doğru, doğru, doğru,» dedi.

«Biliyoruz,» diye bağırdı topal karınca.

«Bu dünyada değil karınca, hiç bir güç yenemez filleri, filler bile yenemezler filleri, insanlar bile... Yalnız bir tek güç yener onları, o da atlı karınca kardeşlerimiz. Filleri bu evrende yenecek güç atlı karıncalardır. Uzun bacaklı atlı karıncalardır.»

«Uzun bacaklı atlı karıncalardır, doğru!» diye bağırdı başbuğ.

İster istemez onun söylediğini yineledi topal karınca:

«Atlı karıncalardır, doğru,» dedi usulca, yan gözle de başbuğa baktı. Başbuğ kıvanç içinde ellerini oğuşturuyordu. Ve topal demirci durmadan başbuğa bakıyor, onu tepeden tırnağa süzüyor, araştırıyordu. Kesinlikle bunun bir kırmızı sakal olmadığını anlamıştı.

Çalının üstündeki karınca upuzun bir şeydi, bir deri bir kemikti de. Saçı sakalına karışmıştı, sivri pembe burunluydu, konuştuğu fırlak gırtlak kemiği iniyor çıkıyordu.

«Bin beş yüz tane atlı karıncayı şu mağaraya çağıracağız. İşte bu mağara tam dört milyar karınca alır. Dört milyar karınca alan mağaraya bin beş yüz atlı karıncayı koyup onlara fil aşısı yapacağız. Atlılara fil aşısı yaptıktan sonra dünyanın bütün yiyeceklerini toplayıp getirecek vereceğiz onlara, vereceğiz onlara, yiyecekler. Altı ay sonra fil aşısı almış karıncalar beş fil, on fil kadar büyüyebilecekler. Bu beş fil, on fil kadar olmuş karıncaların her birisi birer canavar kesilecek. Her biri bir fili kiskaçına alıp ikiye biçecek. Salıvereceğiz cengaver karıncalarımızı fillerin üstüne, al Allah delini zaptıyla kulunu diyerekten. Fillerle atlı karıncalar arasında mübalağa cenk olacak. Ve gün akşama ererken, şu dünyada soluk alan bir tek fil kalmayacak. Hepsini atlı karıncalar kiskaçlarından geçirip tam ortalarından bölecekler. Ey kardeşlerim, kırmızı sakallı karıncalar, sözüm doğrudur!»

Koskoca alan:

«Doğrudur!» diye bir indi bir kalktı.

«Sen eeeey kırmızı karıncaların kutsal başı total demirci, sözlerim doğru mu?»

«Doğru, doğru,» diye önlüğünü salladı demirci.

Onun ardından da:

«Doğru, doğru, çok doğru,» diye bağırdı başbuğ. Ve kırmızı sakallı total demirci için için güldü, sevinçten dolup taşıyordu. Tez günde anlamıştı başbuğun kim olduğunu. Bu karınca, sarıca karıncaların başlarından başkası değildi ve şu kalabalığı buraya toplayanlar da, kışkırtanlar da sarıcalardı. Ama nasıl da yitip gitmişlerdi kırmızı sakallıların içinde? Onları nasıl ayırdedip de

bulmalı, bunların sarıcalar olduklarına bu kalabalığı inandırmalıydı? İşi zordu, zordu ya, olanaksız değildi.

İpince uzun karınca da indi karaçalının tepesinden. Onu da omuzlarına aldılar, «yaşsa, varol,» diye bir süre ortalığı çınlattılar. Sesleri ulu dağlarda yankılandı. Sonra kuyucuların başı çıktı karaçalının üstüne, fillerin yollarına kuyu kazmayı önerdi, onun arkasından çivici karınca çıkıp karınca ülkelerinin dört bir yanına çiviler çakmayı salık verdi. Filler hiç bir zaman bu çivilere basıp karınca ülkelerine giremeyecekti. Çiviciyi ağıcılar, sucular, yolkesenler, hırsızcular, sıvamacılar izlediler, hepsinin de önerisi ilginçti. Alanın kalabalığından her birisini ayrı ayrı onaylayan, onlara doğru, diye bağırان kişiler çıktılar.

Topal demirciyle başbuğ da hepsini onaylıyorlardı. Konuşucuların hepsini de kendi bölükleri omuzlarına aldılar.

Derken ortalık birden karıştı, karıncalar biribirlerine girdiler. Kılıçlar, yatağanlar çekildi, ağlar, halatlar atıldı, kum gibi taşlar yağdırdı karıncalar biribirlerinin üstüne, alanın göğünü koyu bir toz bulutu örttü. Bir feryadü figan aldı ortalığı ki kulakları sağır eden. Kelleler, bacaklar, kollar, gövdeler uçuşuyordu havalarda. Şu dünya dünya, karıncalar karınca olalı böyle bir cenge tanıklık etmemişti kimse.

Topal karıncayla başbuğ, yüksek, kalın, ağaç gibi sağlam bir karaçalının en uç dalının üstüne çıkmışlar cengi buradan izliyorlardı. Topal demirci kederinden ölüyor, başbuğsa, içinden seviniyor, kıvanıyor, dışından üzülmüş gözüküyordu ya, artık onun hiç bir davranışı topal demircinin gözünden kaçmıyordu.

Topal demirci çok kaygılıydı, bu savaş böyle ne kadar bir süre sürüp gidecekti? Belki de savaşın sonunda

sağlam hiç bir karınca kalmayacaktı. Ne yapmalıydı bu korkunç kırimin önüne geçmek için?

Genç kırmızı sakallardan bir borazan istedi, üste çok borazan vardı, en büyüğünü getirip demirciye verdiler. Demirci başladı konuşmağa, bağırmağa, söğmeğe, ama duyan, dinleyen kim?

Total demircinin içinden kan gidiyordu. Bunca emek verip kırmızı sakal eylediği karınca uluslarının tek umutları karıncalar, birkaç sarıcanın iğvasına kapılıp birbirlerini öldürüyorlardı işte. Hem de göz göre göre. Bundan sonra bu kırmızı sakallılar tükenince artık kıyamete kadar karıncalar fillere tutsak kalacaklardı. Başbuğun yüzüne yaş dolu gözlerle baktı. Başbuğ tepeden tırnağa kıvanca kesmişti. Total demirci ona kederini belli etmemeğe çalıştı. Azıcık da güldü:

«Öldürüyorlar birbirlerini, öldürsünler. Bu dünyada daha çok kırmızı sakal var, değil mi? Sizde de çok var, öyle mi?»

«Vardılar ama,» dedi başbuğ, «onlar da böyle, her ne sebeptense birbirlerine düşüp böyle birbirlerini öldürdüler. Bir tek, bir tek kırmızı sakal kalmadı benim görkemli ülkemde.»

«Varsın bunlar birbirlerini öldürsünler, daha iyi, ahmak, sersem karıncalardı bunlar zaten. Ölmeleri karınca ulusları için daha iyi olacak, ulusların böyle akılsız kırmızı karıncaları olacaksa hiç olmasın daha iyi. Bizde daha çok kırmızı sakal var, üstelik onlar akıllı da...»

«Nerdeler?» diye sordu hemen başbuğ. Aaah, onların da yerini bir öğrenebilseydi... Şu dünyada, başbuğ sağiken, bir tek kırmızı karınca bile kalmamalıydı.

«Çini maçinde,» dedi total demirci. «Sarı benizli karıncalar ülkesinde.»

«Sarı benizlilerin de sakalları kırmızı mı olurmuş?»

«Olur ya,» dedi total demirci. «Onların kırmızı sa-

kallıları böyle ahmak değil, onlar böyle biribirlerini öldürmüyorlar.»

«Görürsünüz, dedi içinden başbuğ, hele ben bu deneylerden geçmiş sarıcalarımı bir göndereyim senin Çini maçinine, gör sen o zaman gümbürtüyü, oradakileri de buradakilerden beter etmez miyiz!

Alanı kalın bir toz tabakası örttü, alandan akan kanlar çığılayarak yamacı aşağı iniyor, dereye doluyordu. Bu kadar yükseklikten bile, kesilmiş uçan kol, bacak, gövde, baştan başa hiç bir şey göremiyordu total demirci. Bağırды çağırды, çabası hiç bir işe yaramayınca, total demirci elindeki borazanı fırlattı savaş alanına attı. Umarsızlık öldürüyordu onu.

Derken uzaklardan gökgürlemesi gibi bir kahkaha patladı. Kahkaha dağları salladı, kayaları titretti.

«Filler sultanı, filler sultanı,» diye kendini bir daha ele verdi başbuğ. «Filler sultanı kırmızılının bu haline gülüyor.»

«Ne biliyor ki filler sultanı buradaki halimizi?»

Coşkunlukla kendini ele veren başbuğ hemen bir yalan kıvrıdı.

«Filler sultanının gözü kırk günlük yerdeki kara taşın üstündeki kara karıncayı, yedi dağ ardında da olsa görür. Beni öldürüyordu az daha, kaçtım da Kafdağının karlarına attım kendimi. Fillerin yüce, kayalık dağlara, hele dağların soğuk karlarına hiç yüzleri yoktur.»

Bir kahkaha, bir kahkaha daha patladı. Kahkahalar yeri göğü sarsarak ardı ardına durmadan top gülleri gibi patlıyordu.

Tam bu sırada bir tansık gerçekleşti. İnanılmaz bir şey oldu, alanda anında birden kirp diye ses sada kesildi. En küçük bir vızıltı bile duyulmuyordu oradan. Total demirci kulak verdi dinledi, sonra da hüznü:

«Ne oldu bunlara, alanda çıt çıkmıyor, ne oldu ki kırmızı sakallarına?» diye sordu.

«Hepsi hepsi öldü,» dedi başbuğ. «Hepsi birbirlerini öldürdüler. Bir tek kırmızı sakalımız bile kalmadı. Vah vah, vaaah!» Avazı çıktığı kadar ağlamağa başladı. «Vah ki vaaah...»

Topal karınca vakurdu, gözlerinden bir damla yaş akılmıyordu, orada öyle dikilmiş kaskatı kesilmiş kalmıştı.

Filler sultanının kahkahaları daha da gürleşerek geliyordu. Alanın üstündeki toz da yavaş yavaş yere iniyor, ortalık açılıyordu. Topal karıncaysa gözlerini alana dikmiş oradan ayırmıyordu. Eli yüreğinin üstündeydi.

Tozlar indi, ortalık açıldı ve birden de, tam o anda da filler sultanının kahkahası keskin, ezici, öldürücü, sonsuz hışımda bir öfkeye döndü. Ve topal demirci uzun bir sevinç çığlığı attı:

«Karıncalarımın çoğu ölmemiş!» diye bağırdı. «Çok şükür, çok şükür, çok şükür!»

Manzarayı ve alanda karıncaların kıvıl kıvıl kaynaştığını gören başbuğ kederinden karaçalıdan düşüp ölüyordu az daha.

Topal demirci karaçalının üstünden indi, alana vardı. Alanda ölüler, yaralılar birbirlerinin üstüne yığılmıştı.

«Buna da, buna da şükür,» dedi topal demirci. «Ben hiç bir kırmızı sakal kalmadı sanmıştım.»

Ortada da, filler sultanının kahkahasından şaşkınlığa uğrayıp savaşı bırakmış karıncalar daha durmadan sövüşüyorlardı.

Topal demirci bir çöpün üstüne çıktı:

«Yeter artık,» dedi. «Kendinize gelin. Bakın filler sultanı sizin bu halinize nasıl gülüyor.»

Daha birçok söz söyledi total demirci. Ona hiç bir karınca karşılık veremedi. Kırmızı sakallar süklüm püklüm körelerine döndüler. Döndüler ama...

Başbuğ, total karıncanın tam arkasındaydı, o konuşurken:

«Bak arkadaş,» dedi. «Sen şimdi bu birbirine düşmüşleri, birbirlerinin kanlarını içmişleri bir daha bir araya getirebilir mi sanıyorsun? Bundan sonra bu kırmızı sakallar artık hiç iflah olmazlar. Sonuna kadar bunlar birbirlerini öldürürler. Araya kan, bencillik, fitne girdi. Bin parçaya ayrılmış kırmızı sakallılar, artık her şeyi unutup birbirlerine düşerler. Gözleri ne filleri, ne de dünyayı görür.»

Total karınca hem üzgündü olan bitenden, hem de sevinçliydi, karıncalar çok şükür ki toptan ölmemişlerdi. Bu deneyden sonra artık akılları başlarına gelmiş olmalıydı. Bu olaydan sonra sarıca karıncaların da işvasına uymayacaklardı herhalde.

Körelerine geldiler, yorulmuşlardı.

«Gel demirci kardeş,» dedi başbuğ, «gel benimle de Kafdağının arkasındaki benim ülkeme gidelim. Sana başbakanlık veririm kendi ülkemde... Sana bal özü, çiçek özü, hem de Kafdağı çiçeklerinin özünü yediririm. Seni çok sevdim. Ömrünün bundan sonrasını karıncaca değil filler gibi yaşarsın. İstersen kışını da gün akşama dek kaşırsın. Bak, gördün işte, güvendiğin dağlara da kar yağdı, senin kırmızıcıların birbirlerini öldürdü. Bundan böyle onlar iflah olmazlar, sonuna kadar iki tek iki karınca kalıncaya kadar onlar birbirlerinin gözlerini oyarlar. Gel kardeş, inat etme, bu karıncalar senin değerini bilemezler, gel bizim ellere gidelim. İstersen az sonra bir hüdhüd, hüdhüdü istemezsen bir leylek bizi alır Kafdağının ardına götürür bırakır. Haydi kardeş...»

Kırmızı sakallı total demirci ona hiç bir karşılık

vermedi, yalnız kendisini bekleyen genç kırmızı sakalın üçünü de bir köşeye çekip kulaklarına fısıldadı:

«Aman çocuklar dikkat edin, şu başbuğ var ya, hani sakalı kızıl, benim arkadaşım? İşte o sarıcaların başıdır. İçimize bunları filler sultanı soktu. Bugünkü savaşı da bunlar çıkardı. Az daha bir tek kırmızı sakal kalmıyordu. Dikkat edin, bu başbuğ kaçabilir, kaçarken yakalayamazsanız öldürün. Aman çocuklar ona, onun sarıcalar başı olduğunu bildiğimizi belli etmeyin.»

«Etmeyiz ustamız.»

Filler sultanının karıncalara karıncalıklarını unutmaları, kendilerini fil saymaları, tutsaklıklarının dünyanın sonuna kadar sürmesi için kurduğu düzenler babındadır.

Karıncalar kör topal, aç sayrı bahara çıkabildiler. Ama milyarlar kışın, karda kıtlıkta yarı yarıya azalmışlardı. Gene de aşkla şevkle, kışın kendilerine yiyecek veren filler sultanının çağrısına minnettarlıkla koştu- lar.

Filler sultanı:

«Bir saray daha isterim bu yıl... Eski sarayımın iki büyüklüğünde olacak. Hem de pembe sırçadan olacak. Hem de içinde kuş tüyü yataklar...» dedi.

Hiç karşı çıkmadan, ikircik göstermeden:

«Başüstüne sultanımız,» dediler.

«Bir pembe taht da isterim, yer yuvarlağının tam ortasındaki pembe elmastan...»

«Başüstüne sultanımız,» diye bağırdılar bütün ka- rıncalar hep bir ağızdan. «İstediğin pembe taht olsun.»

«Bu dağlara dünyanın en büyük has bahçesini iste- rim, yeryüzünde ne kadar çiçek tohumu varsa hepsin- den getirip bu has bahçeye dikeceksiniz.»

«Başüstüne sultanımız, yeter ki sen iste. Evrenin bütün karıncaları emrinde, Asyadakiler, Amerikadaki,

Afrika, Avrupadakiler de, yıldızlardakiler de...»

«Yeryüzünde ne kadar ağaç varsa, ne kadar meyveli, çiçekli ağaç varsa hepsinden de isterim.»

«Başüstüne sultanımız.»

«Şu dağın altındaki bütün ambarları dolduracaksınız, çiçek özü, bal özü, çekirdek özü, buğday, ot özyle...»

«Sen yeter ki iste, sultanımız.»

«Siz geçen yılki gibi gene kendinize hiç bir şey toplamayacaksınız. Geçen yılki gibi gene ben size vereceğim yiyeceğinizi. Böylelikle iki yere birden yiyecek toplamaktan kurtulursunuz. Sonra benim ambarlarım da sağlam, kimse de, hiç bir hırsız da benim ambarlarıma korkularından yaklaşamazlar.»

«Başüstüne sultanımız, sen yeter ki iste.»

«Daha çok şeyler isteyeceğim sizden...»

«Sen ne istersen başımız üstüne.»

«Bir kış kaşıma makinası isteyeceğim. Böyle Allah-tan reva mı ki, siz karıncaların dururken, ben karda kışta kıyamette kaşınmak istedikçe gece yarılarda dışarıya çıkayım da kışımı şu ulu çınara vereyim? Söyleyin, bir sultana böyle kış kaşımak yaraşır mı?»

«Kış kaşıma makinası da yapacağız sultanımız.»

«Siz hiç kış kaşıma makinası yaptınız mı?»

«Yapmadık ama yapacağız.»

«Ya yapamazsınız?»

«İnsanlarda çok kış kaşıma makinası var, sultanımız, yapamazsak onlardan aşırırız.»

«Öyleyse siz kış kaşıma makinası yapmağa uğraşmayın, insanlardan çalıp getirin.»

«İnsanlardan çalıp getiririz, sultanımız.»

«Size güveniyorum karıncalarım. Siz benim için, benim için her şeyi yaptınız yapacaksınız. Bugün fillerle karıncaların kardeşliklerinin yüz bininci yıldönümüdür.

Yüz bin yıldır karıncalarla filler böyle bir arada özgürlük, kardeşlik içinde yaşarlar. Karıncalarla fillerin kardeşliği bütün öteki yaratıklara örnek olmuştur.»

«Olmuştur!» diye bağırdı karıncalar.

«Siz benden memnun musunuz?» diye karıncalara sordu filler sultanı.

«Çok memnunuz,» diye bağırdı karıncalar.

«Benim ölmemi istemezsiniz değil mi?»

«İstemeyiz, o da ne söz öyle,» diye bağırdı karıncalar.

«Öyleyse bana yaşam suyunu bulacaksınız.»

Derin bir sessizlik oldu. Ortalıkta bahar sıcağı. Dağlardan dalga dalga kokular geliyor, dünya ağzına kadar çiçeğe durmuş nennileniyordu.

«Nerede var ondan, neye yarar ki?» diye birkaç cılız ses çıktı kalabalıktan.

«Yaşam suyunu içen bir yaratık ölmezleşir, dünyanın sonuna kadar yaşar. Her seksen yılda da bir gençleşir,» dedi sultan, sesi ikircikli.

Gene birkaç cılız ses sordu:

«O yaşam suyundan nerede bulabiliriz ki?»

Filler sultanı artık karınca sesine alışmış, fısıltı halindeki sesleri bile duyabiliyordu. Ve tekmil karıncalar bir tamam filceyi öğrenmişlerdi. Onun için karıncalarla konuşması şimdi kolay oluyordu. Hüdühüdler de yöredeki çiçekli ağaçların dallarına konmuşlar, sessizlik içinde olanı biteni seyreyliyorlardı. Ağaçlara sıvanmışlar, turuncu kepezleri dallarda katmer katmer, çiçekler gibi açmıştı.

«Bilmiyorum,» dedi filler sultanı çok hüzünlü bir sesle içini çekerek. «Ah, bir yerini bilseydim onun, çoktan aldırır getirtir içerdim.»

Yaşlı bir karınca:

«Belki insanlarda vardır, onu da çalar getiririz sultanımıza.»

Filler sultanı acı acı güldü:

«İnsanlarda da yok ondan, hiç bir yaratıkta da yok. İnsanoğlundan onu bir Köroğlu, bir de Köroğlunun kır atı içmiş. Bir de boz atlı Hızır içmiş. Bir de İlyas evliya... Başka içen yaratığı bilmiyorum yaratıklar içinde. Bana bulursanız bulursanız siz karınca kullarım bulursunuz. İnsanoğlu bulsa yaşam suyunu, bir damlasına neyi vermez ki... Bakın karınca kardeşlerim, bu yaşam suyu çok önemli, eğer onun kaynağını bulacak olursak...»

«Bulacağız!» diye bağırdı genç yakışıklı bir karınca. «Sultanımız için değil mi, yeri göğü birbirine katacak yaşam suyunun kaynağını gene bulacağız. Sultanımız da o uzun, o görkemli, o kutsal hortumunu dayayacak yaşam suyunun gözüne, hiç çekmeden kırk gün kırk gece içecek. Sultanımıza yaşam suyunu da bulacağız ki, başımızdan dünyanın sonuna kadar eksik olmaya. Hiç bir şey yapamazsak, hiç bir yoldan yaşam suyuna ulaşamazsak, insanlarla, o hünerli, akıllı insanlarla işbirliği yapar gene sultanımıza o yaşam suyu neredeyse buluruz.»

Sultan sesini daha da acılaştırarak konuştu:

«Ah,» dedi, «ah benim can kardeşlerim, karıncalarım, insanoğlundan umudu kesin. Bu işte insanlara en küçük bir umut bağlamayın, ben insanlarla çok deneyimlerden geçmişimdir. Şu hüdhüdler başı kardeşim var ya, o dünya kurulduğundan bu yana tanır insanları, hem de insanların sultanlarını tanır. Ulukepez!»

«Buyur sultanımızı!»

Hüdhüdler başı ilerdeki ağacın dalından uçtu geldi, sultanın burnunun ucundaki dala kondu.

«Söyle bunlara insanoğlunu,» diye buyurdu sultan.

«Bunlar demek ki, böyle konuştuklarına göre, insanları tanımıyorlar. De söyle.»

Hüdhüdlar başı boynunu uzattı, gırtlakını temizledi, kanatlarını açtı kapadı, silkindi, çok önemli bir şeye, bir sözlere hazırlanır gibiydi.

«İnsanoğlu da genellikle iki kısımdır. Onların da bir kısmı fil, bir kısmı karıncadır. Tıpkı buradaki gibi filler azınlık, karıncalar çoğunluktur. Tıpkı buradaki insanların fil kısmı yıl on iki ay ellerini ılıktan soğuğa vurmazlar, durmadan buradakiler gibi onlar da kışlarını kaşıyıp bal özü, et özü, çiçek özü yerler. Kuş sütü bile bulur onlara onların karıncaları. Yalnız onların ne filleri, ne de fillerinin sultanları bizim buradaki filler gibi, sultanımız gibi tok gözlü değillerdir. Bakın bu kış siz aç kaldınız da, bizim fillerimiz, sultanımız nasıl yardımınıza koştu. Karınca insanlar açlarından da ölseler, fil insanlar, onlara bir zırnık bir şey vermezler. Bazı yıllar çok ürün olur dünyada, insankarıncalar insanfillere çok ürün üretirler, ambarlar almaz ürünleri, o zaman ne yaparlar filinsanlar, ne yaparlar biliyor musunuz?»

Gözlerini alandaki hıncahınç, kıvıl kıvıl kaynaşan karınca kalabalığının üstünde gezdirdi:

«Ne yaparlar?»

Gene sorusuna hiç bir karşılık alamadı. Karıncalar ne bilsinler filinsanların ürünleri ne yaptıklarını!

Bir tanesi:

«Karıncainsanlara verirler,» dedi.

«Vermezler işte,» diye acı acı güldü ulukepez. «Vermezler! Aç karıncainsanlar o ürünlere yutkunarak bakarlar. Açlıktan kırfacan gibi kırılırlar, filinsanlar o üründen karıncainsanlara bir damla bile vermezler.»

«Ya ne yaparlar?» diye sabırsızlıkla sordu gene genç karınca.

«Yakarlar, yakarlar, yakarlar fazla ürünü,» dedi

hüdhüdler başı. «O aç karıncainsanların gözleri önünde yakarlar. Denizlere, akar sulara dökerler, karıncainsanlar da açlıktan ölürler.»

«Ölürler,» diye hortumunu göğe dikerek, konurlanarak konuştu filler sultanı.

«Bizim sultanımız, fillerimiz hiç bir zaman o insanfillere benzemezler. O insanfiller yeryüzüne gelmiş en hayın canavarlardır ki, insankarınçalara yapmadıklarını bırakmazlar, dünya kurulduğundan bu yana kan kustururlar onlara kan.»

«Ya karıncainsanlar öyle mi, eli bağlı mı dururlar bu sömürü, bu işkence, bu açlık, bu?» diye soracak oldu genç karınca...

Filler sultanı telaşla hüdhüdler başına bir işaret çaktı, öteki hemen anladı genç karıncanın sorusunu, duymamışçılığa vurdu.

«Bizim sultanımız iyidir, hem de yaşam suyu ona bulunmalı, dünyadaki bütün fillere örnektir. İnsanfillere, öküzfillere, çakalfillere, yılanfillere, eşekfillere, bütün fillere iyilik örneğidir.»

Filler sultanı sözü aldı:

«Karınca kardeşlerim,» dedi, «o insanfilleri var ya, dünya kurulduğundan bu yana yaşam suyunu arar dururlar. Onlar o kadar zalim, o kadar kötü, o kadar sömürgeci ki, doğa onlara yaşam suyunu vermemiştir. İşte bu yüzden siz karınca kardeşlerim, kendi hüneriniz aklınızla bana yaşam suyunu bulacaksınız.»

«Bulacağız!» diye hep bir ağızdan bağırdı ağaca, taş, kayaya, ota, çöpe, çiçeğe sıvanmış kıvılcık kıvılcık alan.

«Sağ olun, var olun, ben de bugün size fillerle karınca kardeşliğinin yüz bininci yıldönümü dolayısıyla yedi tane kccaman, ağzına kadar çiçek özü, buğday özü, çekirdek özü dolu ambarı açtıracam. Bütün karınca kullarım kardeşliğimizin yüz bininci yıldönümünü yedi gün

yedi gece yiyerek içerek kutlayacaklar. Sonra da, yedi gün sonra da en akıllı karıncalardan büyük bir bölük yaşam suyu aramaya çıkacak ve yaşam suyunu bulmadan dönmeyecekler.» Durdu, uzun hortumunu karıncaların üstünde dolaştırdı: «Ölmek istemiyorum, ölmek istemiyorum, ölmek istemiyorum,» diye yeri göğü titreterek bağırdı. «Ölmek istemiyorum.» Gene durdu, hortumunu alabildiğince uzattı karıncaların üstüne doğru: «Eğer bana yaşam suyunu bulursa karıncalar, bu dünyayı değiştireceğim. Bana yaşam suyunu bulan karıncaları fil, yanındaki şu işe yaramaz koca göt filleri de karınca yapacağım. Yoook, eğer karıncalar bana yaşam suyunun kaynağını bulamazlarsa, bu dünyadan umutlarını kessinler, şu işe yaramaz koca göt filler var ya, işte onları karınca ülkelerine yollayacağım, şu yeryüzünde bir tek karınca kalmayınca kadar hepsini ezecekler. Ölmek istemiyorum, ölmek istemiyorum, ölmek istemiyorum! Bir filler sultanı nasıl ölür, ölümü kendime yakıştıramıyorum. Kimsecikler inanmıyor ölüme, ben de inanmıyorum. Ölüm, ey göklerden üstün, sığdıramıyorum gönlüme. Ölmek istemiyorum. Bu sebeptendir ki bana yaşam suyunun kaynağını bulacaksınız.»

«Bulacağız,» nidalarıyla cınladı alan.

«Haydi öyleyse şölene.»

Belinden yedi tane kocaman anahtar çıkarıp ambarcı file verdi.

«Yedi ambarı da hemen şimdi aç.»

Karıncalar alandan sevinç içinde üstüste ambarlara doğru çekildiler. Şölen şenlik başladı. Karıncalar yiyor içiyor oynuyorlardı. Oyunları çok eski karınca şenliklerinde oynadıkları oyunlardı.

Yedi gün sonra şölen bitti.

Sultan, ulukepezi çağırdı:

«Hüdhüdler başı, sayın kardeşim,» dedi, «bunda bir

bit yeniği var. Her ne istedimse hiç karşı çıkmadan, hep-sine olur, dediler. Ben bu davranıştan kuşkuluyum. Ol-maza da olur, diyorlar.»

Ulukepez:

«Ya ne bekliyordunuz onlardan, sultanımız?» diye sordu.

Sultan:

«Hiç olmazsa bir tek isteğime karşı çıkmalarını...»

«Karşı çıkamazlardı sultanımız.»

«Neden?»

«Çünkü güvendikleri dağlara kar yağdı.»

«Ne oldu?»

Ulukepez dağdaki olanı biteni, kırmızı sakalların, kırmızı sakal takmış sarıcaların iğvalarına düşüp biri-birlerini kırdıklarını sultana anımsattı.

«Anımsadım, anımsadım,» diye göbeğini on altı ke-re hoplatarak güldü sultan. «O günü anımsıyorum, çok çok iyi anımsıyorum. Demek orada hiç kırmızı sakal kalmadı?»

«Kaldıysa da kulağasma,» dedi ulukepez. «İflah ol-mazlar bundan sonra kırmızı sakallar. Aralarına bir ay-ırcılık tohumu serptik ki, kıyamete kadar bellerini bir daha doğrultamazlar...»

«O günü anımsıyorum, anımsıyorum. Ne güzel bir gündü o gün. Ne güzel...»

«Çok gülmüştün, sultanım.»

«Anımsıyorum o günü, o karıncaların biribirlerini öldürüşlerini, sevincimden gülüşümü.»

«Dağlar taşlar, denizler kayalıklar, gökler ormanlar-la birlikte gülmüştün kahraman karıncaların biribirle-rini kıyasıyla öldürmelerine, sultanımız.»

«Sarıcalarım, benim yiğitlerim! Yazık ki öldürdü-ler sarıcalarımı o alçak karıncalar... Sakallarını kırmı-zıya boyayıp öldürdüler o karıncalar benim sarıcaları-

mı da ölülerini getirip sarayımın kapısına attılar. Benim de onların bu hilelerini, soysuzluklarını yuttuğumu sandılar.»

«Daha da öyle biliyorlar, sultanım. Bizim daha o ölü karıncaları kırmızı sakallı karıncalar olarkten yuttuğumuzu sanıyorlar.»

«Aman öyle sansınlar ulukepez kardeşimiz! Bilmesinler hilelerini bildiğimi... Bilip de umarsızlıktan onların bu cinayetlerini yuttuğumu. Benim sarıcalarım da işte onlardan, onların umutları kırmızı sakallardan fazlasıyla öcümüzü, öçlerini aldılar... Aldılar işte, aldılar işte...»

Ulukepez de onun, «aldılar işte, aldılar işte,» diye bağırarak sevincine katıldı.

«Aldılar, aldılar, aldılar işte!»

Hüdhüdlere sevinçle dallarda ötüşüp sultanın, ulukepezin bu coşkularına katıldılar, fillerse kışkıklarını yüzer kez daha ağaçlara sürüp mestoldular.

«Aldılar işte... Bu yüzden bu hileci karıncaları cezalandırmayacağız, görkemli sultanım.»

«Cezalandırmayacağız,» diye coşkusunu sürdürdü sultan.

«Onlara ağır, çok ağır işler yükleyeceğiz,» diye önerdi ulukepez. «O kadar ağır işler yükleyeceğiz ki onlara, düşünecek bir anlık bile zamanları olmayacak. Bu karıncalara hiç bir zaman başlarını bile kaşıyacak bir süre tanımayacağız. Hep iş, hep çalışma, hep açlık, hep yoksulluk, hep gelecek korkusu içinde olacaklar. Bu korkular onları kör, sağır, sersem, beyinlerini işlemez yapacak. İnsanfiller, insankarıncalara hep bunu yaparlar.»

«Vay anasını!» diye şaşıtı filler sultanı. «Bunu hiç düşünmemiştim. Şu insanfillerde çok akıl var desene.»

«Çok kafalar onlar için, o insanfiller için çalışıyor in-

sanistanda. İnsankarıncların da azıcık düşünenlerini kendileri gibi fil yapıyorlar.»

«Biz de öyle yapalım,» diye söyledi sevinerek sultan. «Şimdi sen öyleyse bana iş bul, iş... O kadar iş yığalım ki karıncların üstüne, değil düşünmek, soluk bile almasınlar, tıpkı insanistandaki insankarınclar gibi.»

«İşten çok ne var, sultanım, ben karıncları öylesine çok iş bulurum ki, bir tanesine bugün başlasalar on beş yılda bitiremezler.»

«Söyle söyle, bana söyle hemen, ondan sonra da git karıncları buyruğumu ilet.»

«Her file bir saray.»

«İyi, güzel. Buyruğumu hemen şimdi ulaştır karıncları. Her file bir saray yapsınlar. O kadar çoklar, hem de o kadar çalışkandırılar ki onlar, değil her file bir saray, her file üç saray bile yapabilirler.»

«Daha var efendim, daha var. Dağın öbür yüzündeki ambarları da sineklerle, böceklerle benim hüdhüdler için dolduracaklar.»

«Hemen git, buyruğumu karıncları ulaştır.»

«Dahası var sultanımız. Şu karşı yüce dağın doruğuna senin bir heykelini yapacaklar ki, o dağ kadar yüksek, heybetli olacak. Sen hiç ölmeyeceğine göre gömüt istemez. Heykelin başı gökleri delip yıldızlara erişecek. Her hüdhüd kuşuna da bir yuva, bir ambar da çekirge... Biz hüdhüdler çekirgeleri ve hem de sultanımızın heykelini çok severiz...»

«Hemen hemen şimdi şu anda uçacak buyruğumu ulaştıracaksın karıncları, buyruğumu alır almaz işe başlayacaklar. İşten başlarını kaldırıp, gözlerini açamayacaklar. Haydi uç, git oraya, hiç bir yerde de eğlenmeden geri gel.»

Ulukepez hemen karıncları ülkesine yanında otuz

tane genç hüdhüdle uçtu, sultanın buyruğu bir baştan bir başa karınca ülkelerine duyuruldu.

Hüdhüdlere başı az bir sürede saraya geri döndü.

«Çabuk söyle, tepkileri ne oldu?»

«Sultanımızın buyruğu başımız üstüne dediler, hemen işe koyuldular. Ben buraya gelirken üstlerinden uçtum, gün doğudan gün batıya karınca katarları üstüste uzanmışlardı, yollara bellere, ovalara dağlara ve hem de yeryüzünün ortasına. Yeryüzünün ortasına varmak, pembe elmasa ulaşabilmek için toprağı oyuyorlardı gene.»

«Ya yaşam suyu?»

«Onu da aramak için en seçme, en çevik, bilgin karıncaları atlı karıncalarla birlikte dünyanın, evrenin dört bucağına yollamışlardı bile.»

«Demek bütün başkaldırımlar, fil olduk diye kış kışmalar, çiçek özü istemeler hep total demirci yüzünden oluyormuş. Haber doğru mu, gerçek mi? Ölmüş mü total demirci? Pek inanamıyorum.»

«Sarıcaların başı öldürmüş onu, sarıcalar şimdi ona başbuğ diyorlar.»

«Eğer öldürmüşse başbuğ onu, eğer kellesini bana getirirse o total demircinin, ben de ona hüdhüdlere, fillerin de başbuğluğunu veririm.»

«Hüdhüdlere başbuğu benim, sultanım...»

«Ben de ona toyların, ispinozların, akbabaların, sakaların, atmacaların, serçelerin başbuğluğunu veririm. Hangi kuşun başbuğluğunu isterse... Ömür boyu da ona istediğı kadar, ambarlar dolusu yiyecek veririm. Bir de saray yaptırırım başbuğa... Heykelini de yaptırırım.»

«Öldürmüş, sultanım. Yakında ona haber gönderirim, demircinin kellesini alsın da gelsin, diye.»

«Hemen sen git oraya, al gel...»

«Benim gitmem doğru olmaz. Ben oraya takma sakal bir sarıca gönderirim. Başbuğ orada andiçmiş ki, ben

burada bir tek kırmızı sakallı koymayıncaya kadar savaşımı sürdüreceğim.»

«Aman sürdürsün,» dedi sultan. «İstemem, gelmesin. Bir tek kırmızı sakallı kalmasın, sen o takma sakallı sarıcağı bindir bir hüdhüdün sırtına götürsün oraya at-sın onu. Söyle ona, söylesin başbuğa ki, o fesat ocağını kurutmadan gelmesin. Şimdi beni dinle, demirci ölmüştür inşallah, ölmediyse öldürülecektir. Gene de ben bu karıncaların bir şeyler yapacaklarından korkuyorum. Bir gün gelecek, bunlar karınca olduklarını anımsayacaklar. İşte o zaman da bizden kurtulmanın bir yolunu arayacaklar, bulacaklar da... Onlar o kadar kalabalık, o kadar güçlüdürler ki... Onun için gerçekçi olalım, onlar mutlaka bir gün karınca olduklarını anımsayacaklar.»

«Onlar karınca olduklarını hiç unutmuyorlar, sultanım. Unutanları da çok ama, çoğunluk unutmuyor. Salt unutmuş görünüyorlar. Öylesine bir karınca olduklarını biliyorlar ki! O, biz filiz filiz, diye bağırma- larını duyurur, kendi kendilerini kandırma... Topal demirciyi sağ bildikleri sürece umutları vardı, hem her şeye razı oluyorlar, hem başkaldırıyorlardı. Şimdi umutsuzlar.»

«Umutsuz olmaları iyi. Bizim yapacağımız en birinci iş onların umutlarını öldürmek olacak. İçlerindeki umut tamamen söndüğü gün onların karıncalıkları da bitecektir. Kendilerini filler için, onlara çalışmak için yaratılmış bir hoş yaratıklar sanacaklar.»

«İnsanfiller, insankarıncalara tıpkısını yapıyorlar, onların içlerindeki umudu çürütüyorlar.»

«Bu iyi işte, demek iyi düşünmüşüm. Biz de bunun için ne yapmalıyız?»

«Karıncaları fil etme okulları açacağız. Karınca yavru- larını daha yumurtadan çıkar çıkmaz alıp bu okul- larda eğiteceğiz. Onlar karınca olsalar da kendilerini fil sayacaklar, filliğe fillerden daha bağlı olacaklar. Yüzler-

ce yıldır insanistanda bu eğitim düzeni uygulanır. Onlar fil olacaklar ama, kendilerini fil sayacaklar ama, karınca kadar fil olduklarını hiç bir zaman unutmayacaklar.»

«Bana böyle çok karınca gerek,» dedi filler sultanı. «Başka başka, başka ne düşünüyorsun, hüdhüdler başı?»

«Bir de, sultanım, her tepeye, her yere, her karınca kentine yüzlerce borazan koyacağız. O borazanlar her an, hiç ara vermeden fillerin yüceliğini, bu düzenin değişmeyeceğini, bu düzen değişirse dünyanın toptan yıkılacağını, şu yeryüzünde, şu evrende hiç bir canlı kalmayacağını, karıncaların aslında fil olduklarını, ama karınca kadar fil olduklarını durmadan, bıkmadan usanmadan yineleyecekler.»

«Hemen, ne kadar borazan gerekse, o kadar borazan aldır insanlardan.»

«Aldırdım sultanım.»

«Nereden, nasıl?»

«Borazanlar kadim icatlardır, sultanım, her kavimde bulunur. Ol sebepten hüdhüdlerimi salıverdim dünyaya, nerde ne kadar borazan buldularsa aldılar geldiler.»

«İyi, iyi, işler iyi gidiyor, ulukepez kardeşim. Bunca yıl, bu karıncalar variken, ne demişiz de böyle ahmak ahmak, yok yoksulluk içinde yaşamışız!»

«Öyle oldu, sultanım, ne yapalım, biz bundan sonrasını sıkı tutalım.»

«Ben bu karıncaların o küçücük gövdeleriyle bana, bize başkaldıracak kadar ahmaklaşacaklarına inanmıyorum ya, bir karınca bir file baksa, ödü patlar.»

«Ama aralarından kırmızı sakallılar da çıkıyor, sultanım.»

«Daha var mı kaçıp da oraya gidenler?»

makinayı o anda kışının oraya koyup çalıştırdı:

«Artık bu makinadan sonra da, sultanım, ben fil olmazsam...»

«Sen her zaman fildin, hem de uçan, akıllı bir fildin kardeşim,» diye onu koltukladı sultan. Ulukepez de bu sözlerden dolayı mestoldu, sevincinden gözlerinden yaş geldi.

«Bu makina da başbuğun... Ne zaman buraya gelirse alsın makinasını. Bu makinayı sarayın en görkemli yerine koyun.»

Hüdhüdler başı başbuğu kışkandı ya, belli etmedi.

«Karıncayı fil etme okuluna da bağışlayalım bunlardan yeteri kadar.»

«Bağışlayalım sultanım.»

«Bizim filler komutanına da verelim birkaç tane.»

«Verelim sultanım.»

«Bu demirci eğer ölmediyse bir kış kaşıma makinası da ona göndersek, böylelikle o kış kaşıma tiryakisi olsa, mestolsa, kendinden geçse, gelip benim buyruğuma girse olmaz mı?»

«Belki,» dedi ulukepez. «Kimbilir, belki girerdi ama, o çoktan ölmüştür. Bu tür işler insankarınçalarda görülmüştür, birçok insankarınca başı insanfillerin buyruğuna girmiştir. Topal demirci senin gibi bir yüce sultanın buyruğuna niçin girmesin, sultanım? Ama biliyorum, bizim başbuğumuz, sarıcamız onu öldürdü. Yaman çıktı bu başbuğ sarıca, çok kurnaz, çok örgütçü çıktı.»

«Orayı ortadan kaldırıp da buraya bana gelecek olursa başbuğ, onu bilim kuruluna da, fillere de...» Sultan, hüdhüdler başının bu sözlerinden alındığını, sarıca başbuğu kışkandığını hemen anlayıp sözü orada kesti. «Sen ne istersen bu filistanda o olacak. Sen filistandaki en bilge kişisin. Ben bu mutluluğa senin yüzünden kavuştum. Ol sebepten sen benim gözümün çiçeği ve hem de

ışığıdır. Bunu da böylece bilesin, benim bilgiler bilgisi ulukepez kardeşim.»

«Varol sultanım,» dedi ulukepez, sevincinden titredi. Ve kışında kaşıma makinası işleyip duruyordu. Gözleri süzölmüştü. «Sultanım,» dedi, «bu makina yüzünden artık kışında tüy de bitecek, değil mi?»

«Bitecek,» dedi sultan. «Şu insanfiller de yaman şeyler, isterdim ki onların sultanı dostum olsun. Çok merak ediyorum onu.»

«O da öteki filinsanlar gibi,» dedi ulukepez. «Tıpkısı... Yalnız öteki filinsanlardan taçları, afur tafurları farklı. Birazcık da ahmak oluyorlar filinsanların başları.»

«Yaaa!» diye şaştı filler sultanı. «Demek karıncalarla bizim gibi değil onlar?»

«Değiller, değiller,» dedi ulukepez. «Biri öbürünün tıpkısı, filinsanların da iki gözleri, iki ayakları, iki elleri var, karıncainsanların da... Aralarında, yapılaşlarında hiç bir ayrıcalık yok.»

«Tuhaf...»

«Yaaa, tuhaf,» dedi ulukepez. «Üstelik de insanistanın karıncaları kuzu gibi... İnsanistanın kırmızı sakalları da bizim kırmızı sakallardan bin beter. Bir tek sarıca canlarına okuyup biribirlerine kırk yıl düşürebiliyor onları.»

«Tuhaf.»

«Yaaa, çok tuhaf,» dedi hüdhüdler başı.

Az bir sürede karıncayı fil etme okulları açıldı ve eğitime başladı. Az bir sürede de semeresini verdi okullar. Amma da fil olmaya teşneymiş bu karınca soyu ha! Okula giren karıncalar, çok değil, birkaç ayda tıpkı filler gibi fil oluyorlardı. Filler gibi oturup kalkıyor, filler

gibi yiyip içiyor, filler gibi davranıyor, filler gibi kıçlarını nazlı nazlı ağaçlara sürüyor, tıpkı tıpkı filler gibi konuşuyorlardı. Nerdeyse o küçücük gövdelerine birer fil hortumu takacak, filistanda öyle dolaşacaklardı. Yalnız, onlar hiç bir zaman karınca kadar fil olduklarını unutmuyorlardı, öteki şımarık, ne oldum delisi olan karıncalar gibi. Onlar, bir gün gelecek, fil gibi fil olacaklardı. O günü bekliyorlardı. Fil kadar fil olmasalar da ne yazardı ki, belki de fil kadar fil olmaktan böyle karınca kadar fil olmak daha faydalıydı. Hem fil kadar olmanın sorumluluğunu, ağırlığını taşımayacaksın, hem de filler gibi, fillerden de daha iyi yaşayacaksın. Bu okullu karıncalar, öteki karıncalara, analarına, babalarına, ülkedaşlarına öyle bir tepeden bakıyorlardı ki, onları öylesine hor görüyorlardı ki, filler sultanı bile onların yanında çok alçakgönüllü kalıyordu. Bu küçücük karıncalar daha şimdiden birer tuhaf iğne ucu kadar küçücük fil olmuşlardı, tıpkı tıpkı... Kendilerini öylesine her yönleriyle çabuk değiştirmişlerdi ki... Yakında bu filkarıncalar okuldan çıkacaklar, karıncaların yönetimini filler sultanı adına bunlar ele alacaklardı. Eski yöneticilere gelince, sultan iş başından uzaklaştıracaktı ama, kendisine bir ömür bağlı kalmış bu eski yöneticileri de kaldırıp öteye atmayacak, sarayında onlara iş verecek, onları danışmanı eyleyecekti. Böylelikle daha çok güçlü kişiyi kendine bağlayacak, o kırmızı sakal hayınlarını daha doğmadan dağlarında boğacaktı. Hele şu okullar bir filkarınca çıkarmaya başlasındı, ondan sonrası kolaydı.

Borazanlar da konuşmağa başlamışlardı. Karıncalar nereye gitseler kulaklarında bir borazan sesi, uykuda bile.

Borazanlar, bu düzen değişmez, diyorlardı her ağızlarını açışlarında. Bu dünya değişmez. Bu karıncalar, bu filler değişmezler, piyeslerinde, şiirlerinde, türkülerinde,

romanlarında, hikayelerinde hep bunu söylüyorlardı. Karınca karıncanın kurdudur, bu dünya ölümlüdür, sonu yokluktur. Bu dünya, bu kötü, alçak, pis dünya yaşanmağa bile değmez, diyorlardı. Bu dünyayı değiştirmek ahmaklıktan da öte boş bir çabadır. Bu ölümlü, hiç bir şeyin değişmeyeceği dünyada dünyayı değiştirmeye çalışmak ahmaklık değil de nedir! Bu dünyada hiç bir karınca mutlu olamaz, o filler ki bu kadar iri gövdeleri olduğu halde, mutlular mı? Fil sultanı bile mutlu değil. Karıncayı bir tek mutlu edecek tutum, filler sultanı için canını vererek çalışmak, gene çalışmak, gene çalışmak, filistan için karınca kardeşlerine canlarını vermeleridir. Durmadan karıncaların filler için, sultan için yaptıkları fedakarlıklardan örnekler veriliyordu. Evet, karıncalar fil de olacaklardı, zaten onlar lanetlenmiş fillerdi. Her karınca eskiden bir filmiş ama, lanetlenip böyle karınca kadar küçültülmüşler. Çalışarak, sultanın izniyle her karınca birer fil olabilir. Evet, sultanın izniyle... Sultan her çalışkan karıncaya bir fillik verebilir. Karıncalar fil olabilirler sultanın izniyle. Ama karınca kadar fil olabilirler, salt.

Ve borazanlar durmadan geceyi gündüzü, sabahı akşamı çınlatıyorlardı. Borazanların sesi topraktan, gökten, ağaçlardan, sulardan, denizden, esen yelle, akan suyla, yıldızdan, aydan, güneşten, şırlayan ışıkla geliyordu.

Karıncalar bir yandan iş, bir yandan borazanlar, bir yandan da başlarındaki yeni, fil okulundan fil olarak çıkmış, filceyi ana dilleri gibi konuşan yeni karıncafil yöneticilerinden dolayı hiç bir şeyi görmez, düşünmez, duymaz olmuşlardı. Artık öyle eskisi gibi uydurma, öykünme değil, her karınca şimdi kendini küçücük bir fil sayıyor, fil olmanın gururuyla mest, ama karınca kadar fil, filliği, fil olmanın onurunu yüreğinin en derinliğinde

duyarak sultanları için, ulu erişilmez yaratıklar olan filler, gökte bile uçan hüdhüdler için karınca gibi fil olaraktan durmadan çalışıyorlardı. Artık onlar ne karıncaydılar ne fildiler, kendilerini filistana adanmış birer makinaydılar.

Borazanlar ve karıncaları fil etme okulu, sultanın beklediğinden, umduğundan da çok işe yaramıştı. Sultan daha başka, türlü borazanlar, gazeteler, sinemalar, radyolar, televizyonlar icat ettirdi karıncalara... Karıncalar bu icatların çoğunu insanistandan alıyorlardı ya, sultan yutmuş görünüyor, her bir icadı, icat edenin bin ağırlığına armağanlandırıyordu. Bu yeni icatlar daha da etkili oldu. Artık hiç bir karınca bunların dışında bir tek sözcük bile düşünemiyordu.

Televizyonlar, radyolar, sinemalar, borazanlar bir sabah hep bir ağızdan:

«Dünya yok, evren yok, bir tek sultan var, filler var,» diyorlar, karıncalar da durmadan hep bu sözleri kutsal sözler olaraktan ha babam yineliyorlardı: «Dünya yok, evren yok, yalnız sultan, yalnız filler, yalnız hüdhüdler var.» Bütün karıncalar, bazı günlerde de televizyonlarla, radyolar, sinemalar, şiirler romanlarla birlikte oynamaya başlıyorlardı: «Sultanımızın sarayı görkemli de görkemli...» Karınca gazeteleri sultanın, fil okulunda fil olaraktan, fillik rütbesine erişmişlerin açık saçık yaşamları, peri padişahlarının yaşamlarına benzeyen imrenilecek yaşantılarıyla dolup taşıyor ve karıncalar bu erişilmez yaşamlara bayılıyorlardı. Karıncalar bu gazeteleri kapışıyorlar, onların yaşamlarını okudukça kendilerini onların yerine koyup fillik düşleri kuruyorlardı.

Sultan, filler, hüdhüdler, olan bitenden dolayı kıvanç içinde coşuyorlar, esrikleştireyorlardı. Bu yeni icatlar artık karıncalara karıncalıklarını bir iyice unutturmuş-

tu. Hiç bir karınca karınca olduğu günleri anımsayamıyordu bile. Bellekleri yumuş arındırılmıştı. Borazanlar, radyolar, sinemalar, televizyonlar, gazeteler onları her gün yeni bir kalıba döküyorlardı. Karıncalıklarıyla birlikte de karıncalar türkülerini, eski babadan atadan kalma şiirlerini, destanlarını, kilimlerini, eylerini, saraylarını, yollarını yordamlarını unutup gitmişlerdi. Hiç bir karınca, en tuhafı da buydu ya, hiç bir şey yaratamıyordu. Bu yeni icatlar, hepsi neyse ne karıncaların yaratıcılıklarını ellerinden almıştı. Her karınca şimdi artık filler sultanına yaşam suyu, çiçek özü, türlü yiyecek arayan, ona saraylar kuran, taht yontan birer makina olmuştu. Ama hiç hiç düşünmeyen.

Radyolar, gazeteler, televizyonlar, sinemalar işi git-tikçe azıtıyorlar, gün yirmi dört saat, «Özgürlük, eşitlik, kardeşlik için,» diye durmadan bağıryıyorlardı. Bu dünyada her şey karıncaların özgürlüğü içindi. Onlar eşit, bağımsız karıncalardı. Ve karıncaların karınları tok, sırtları pekti. Ve karıncalar sırtlarının pek, karınlarının tok olduğunu televizyonlar, radyolar, gazeteler, sinemalar söyledikleri için inanıyorlardı. Fıkara karıncalar mutlu olduklarına da inanıyorlardı. Bu icatlar büyülemişti onları... Bir gün savaş iyidir, diyorlardı televizyonlar, tek-mil karıncalar savaşın iyiliğine inanıp, her karınca ken-dini savaş tanrısı sanıyordu. Ertesi gün sultanın aklına esiyor, savaş kötüdür diyorlardı televizyonlar, radyolar, ötekiler, karıncalar bir anda savaş düşmanı kesiliyorlar-dı, bulsalar savaş tanrısını kıştır kıştır kesecekler.

Sultan istediği an karıncalara: Biz insanız, boa yı-lanınız, timsahız, kartalız, hiç karınca kartal olabilir mi, atız, tilkiyiz, balğız, hiç karınca balık olabilir mi, ba-lınayız, gergedanız, zürafayız, hiç karınca zürafa ola-bilir mi, biz uçğız, treniz, vapuruz, dedirtebiliyordu, hiç karınca vapur olabilir mi?

Gene kış geldi. Kış gelmeden karıncalar sultana yeni bir sırça saray daha dikmişlerdi ki öteki saraydan da görkemli. Güne, sen doğma artık, ben doğdum, diyordu. Pembe tahtı da yontmuşlardı, yerin ortasından çıkardıkları elmaslarla. Bu taht sultanın o kadar hoşuna gitti ki, dağın doruğuna koydu da bu pembe ışık sağılan tahtı, bir hafta durmadan, yemeyi içmeyi unutup seyretti. Tahtına doyamıyor baktıkça bakıyordu. Karıncalar dağın altındaki ambarları da ağzına kadar yiyeceklerle doldurmuşlardı. Ambarlar dünyanın türlü nimetleriyle dolup taşıyordu. Hüdhüdleri de unutmamışlar, dağın ardındaki ambarları da onlar için ağzına kadar zınkazıncı doldurmuşlardı.

Hele sultanın has bahçesi, dünya dünya oldu olalı böyle bir has bahçe görmemişti. Cennet bile bu bahçeye denk değildi. Sultan bahçesine mestolmuştu. Böyle bir bahçesi olan bir filler sultanı ölemezdi, ölmemeliydi.

«Nerde kaldı yaşam suyum?» diye sultan can havliyle bağırdı. Onun sesini duyan filler, karıncalar, hüdhüdlere ve hem de öteki yaratıklar oldukları yerde kalıp titrediler. «Her şeyim var, her şeyim. Bu dünya benim. Yaşam suyum nerede?»

«Arıyorlar,» dedi hüdhüdlere başı hortumunun ucunda uçarak. Yoksa böyle öfkeli zamanlarında onun yanına başka hiç kimse yaklaşamazdı.

«Niçin bulmadılar daha, nerede arıyorlar?»

«Cennetteymiş,» dedi ulukepez. «Yaşam suyu Cennetten başka yerde yokmuş. Karınca kulların da, sultanım, Cennet yolunu araya taraya ancak yeni bulabildiler. Yalnız Cennet o kadar uzaktaymış ki... Yola çoktan düştüler karıncalar, Cennete gittiler ya, ne zaman varırlar oraya, ne zaman suyu alıp dönerler, onun orasını artık Allah bilir.»

Filler sultanı dinginledi, suyun bulunduğuna sevin-

di. Yaşam suyunun yeri, nerede olduğu bulunmuştu ya onun, karınca kulları ne yapar ederdi de bu suyu ona, bin yıl sonra da olsa getirirlerdi.

«O su gelinceye kadar ben ölmem ya, hüdhüd kardeşim?»

«Niçin ölecekmişsin, sultanımız, düşmanlarımız ölsün!»

«Suyun yerinin bulunduğuna çok sevindim,» dedi sultan. «Peki, sen neden gidip Cennete alıp gelmiyorsun yaşam suyunu? Bir karıncanın kırk günde gittiği yolu sen bir göz açıp kapayıncaya kadar uçarsın.»

«Haklısın sultanım ya, Cennete yalnız karıncalar, bir de ölümler girebilir.»

«Öyleyse karıncaları alıp da neden götürüp Cennetin kapısına koymuyorsunuz?»

«Cennetin nerede olduğunu, hem de kapısını yalnız be yalnız karıncalar bulabilirler, o da tek başlarına.»

Sultan bütün bu açıklamalardan dolayı kıvanç içindeydi. Dayanacaktı, yaşam suyu, ne kadar bir sürede gelirse gelsin, ölmeyecek, bekleyecekti.

Kış gelince yollar beller kapandı. Yeryüzünde öyle pek yiyecek de kalmadı. Filler sultanı daha fabrikaları aşırılamıştı insanistandan. Şimdilik ona fabrikaların bir gereği de yoktu. İnsanistanın her şeyine de öykünecek değildi ya! Karıncalar gene işsiz kaldılar, kentlerin caddelerinde elleri ceplerinde dolaşmağa başladılar. Şimdilik fillerin onlara verdiği azıcık yiyecek, yarı aç yarı tok olsalar da onlara yetiyordu. Bir gün, ne tuhaf, birden kendilerinin fil olduklarını anımsayıp gene ormana dolaştular, başladılar kışlarını ağaçlara sürtmeye. Oh be, dünya varmış ki dünya varmış! Fil olmanın bir günü karınca olmanın bin yılına bedelmiş.

Karıncalar bununla da kalmadılar, kış kaşımının esrikliğinde, mestliğinde coşup gene filler gibi bal özü, çiçek özü, buğday özü de istediler. Filler sultanı bütün bunları duyunca gene çileden çıkıp küplere bindi, umutsuzluğa düşüp bağırdı:

«Bu karıncalar ıslah olmayacak, olmayacaklar. Benim de zaten ölmemi istiyorlar.»

Ulukepez söze girip:

«Aman sultanım, aman sultanım, dinginle,» diye telaşlandı.

Sultanın gözleri yuvalarından dışarıya uğramış, boyun damarları şişmişti.

«Anlamıyor musun, hüdhüdler başı, bu karıncalar delirmişler... Kudurmuşlar bunlar. Geçen yıl onlara demedim mi ki ben kardeşim, karıncalar karınca, filler fillidir. Aah bu nankörler için ne kadar da borazan, ne kadar da televizyon, sinema, gazete kitap yayını yaptırmıştım. Ne kaz kafa yaratıklar bunlar be! Ne kaz kafa... Fil olmayacaklar. Bak, hüdhüd kardeşim, bu ekmeksizler, ben onların milyarlarcasını beslemiyor muyum, ben onlara yiyecek vermesem onlar önceki gibi gene açlıktan kırfacana dönmezler mi? Ekmeklerini kesiyorum onların, bakalım ne bok yiyecekler.»

«Aman sultanım, dinginle. Ne olur, azıcık filliğe heveslenmişler.»

«Olamaz!» diye bağırdı sultan. «Olamaz! Yılanın başını küçükken ezeceksin. Bunlar böyle kış kaşımağa alışılırsa şimdiden, çiçek özü istemeğe, sonra da benim tahtımı, kellemi isterler. Bunlar, bu alçak karıncalar ıslah olmayacaklar, hepsini hemen öldürmeliyiz.»

«Öldüremeyiz sultanım.»

«Neden öldüremeyiz?»

«Çünkü sultanım, biz artık onlar olmayınca bu dün-

yada yiyeceğimizi çıkaramayız. Biz hazır yiyici olduk. Onlar ortadan kalkarsa biz de acımızdan ölürüz.»

«Bunu hiç düşünmemiştim,» dedi sultan. «Öyleyse yiyeceklerini keseceğim bunların, tam geçen yılki gibi. Topal karıncadan ne haber?»

«Hiç bir haber yok sultanım, giden sarıca karıncalardan bir teki bile dönmedi. Geçen yılki gibi yiyeceklerini de kesemeyiz bunların, kesmemeliyiz sultanımız.»

«Ne oldu acaba benim yiğit, benim becerikli sarıcalarıma?»

«Bunca zaman onlardan bir haber çıkmaması hayra alamet değil gibime geliyor, sultanımız. Meraktan ölüyorum. Ölüyorum da hiç bir haber alamıyorum. Ne oldu acaba sarıcalarımıza?»

«İşte bunu hiç beğenmedim hüdhüdler başı. Şimdiye kadar onlardan bir haber gelmeliydi, değil mi? Demek ki güç durumdalar. Onlara hiç bir yardım da yapamayız, değil mi?»

«Yapamayız sultanımız, yerlerini bilmiyoruz. Topal karınca öyle bir yere çekilmişti ki, bütün hüdhüdlerimle onu günlerce aradım da bulamadım.»

«Sana bir şey soracağım, hüdhüdler başı.»

«Buyur sultanım.»

«Bu karınca kulların yeryüzünün her bir yerinden çiçekler, çiçek tohumları, ağaçlar, ağaç tohumları getirip dünyanın güzel, büyümlü has bahçesini bana yaptılar, değil mi? Ne istedimse, her bir isteğimi yerine getirdiler, değil mi?»

«Getirdiler sultanım.»

«Öyleyse bana yaşam suyunu niçin daha bulmadılar, benim ölümümü istiyorlar onlar, değil mi?»

«Senin ölebileceğin o kadar küçücük yaratıkların aklına gelemez, sultanım. Yaşam suyunu sana bulacaklar, sultanım. Senin ölebileceğin akıllarına gelse, sulta-

nım, belki senin ölümünü isteyebilirler. Sen onların gözünde bir tanrı gibi ölümsüzsün, sultanım.»

Sultan, hüdhüdler başının bu sözlerine sevinçten dolup taşarak güldü:

«Demek benim de ölebileceğim hiç akıllarına gelmiyor, hah haaaaah!»

«Gelemez sultanım, onlara göre şu gökler, dağlar, denizler, sular nasıl ölümsüzse kocaman filler de öylesine ölümsüzdür.»

«Hah haaah, öyleyse şimdi şu kış kaşıma işini ne yapalım? Demek benim ölebileceğimi akılları kesmiyor ha... Güzel, güzel, çok güzel. Topal demirci de, sağsa eğer, benim öleceğime inanmaz, değil mi? Öteki kırmızı sakallar da, öyle mi?»

«Öyle sultanım.»

«Ne güzel! Beni ölmez, hiç ölmez sanıyorlar ha, bütün karıncalar, kuşlar, böcekler, öyle mi?»

«Öyle sultanım. Şimdi sana bir önerim var sultanım.»

«Söyle hüdhüdler başı, yiğit, yürekli, akıllı kardeşim, sen olmasan ben bu dünyada ben tek başıma ne yapardım, söyle!»

«Sultanım, karıncalara var ya dokunmayalım. Onların kendilerini fil saymaları, filler gibi davranmaları, fillere öykünmeleri iyi... Karınca başkaldıran bir yaratıktır, fillere öykünmeleri onların tüm özelliklerini yitirdiklerini gösterir. Bitmişliklerini, yüreklerinin tükenmişliğini, içlerinin çürümüşlüğünü... Ben onların bu duruma gelmelerinden çok kıvançlı, mutluyum. Her şeye karşın, sana bile karşı gelerek kendilerini fil saymaları, artık onların kıyamete kadar, bir daha karıncalıklarını anımsayamayacaklarını, kıyamete kadar da senin kulluğunu sürdüreceklerini kanıtlar. Bizim de bütün istediğimiz bu değil miydi? Onlara filceyi bunun için

öğretmedik mi? Onlara bunun için kendilerini, özlerini, karıncalıklarını unutsunlar diye, dağlara, ağaçlara, yollara bellere bunun için borazanlar koymadık mı? İnsanlardan televizyonu, radyoyu, gazeteyi, romanı, sinemayı bunun için almadık mı? Onları, karınca oldukları eski günleri akıllarına hiç gelmesin diye, onları toptan ağır işlere koşmadık mı? İşte karıncalar bizim istediğimizden de çabuk, üstelik de fil gibi değil de karınca kadar fil oldular.»

Sultanı bu sözler gene kıvanca, sevince garketti. Şu anda, yaşam suyu geldi deseler ancak bu kadar sevinebilirdi.

«İyi, çok iyi. Sevindim. İstedığımız buydu. Borazanları, televizyonu, radyoyu, gazeteleri, hepsini hemen çalıştıralım... Ve durmadan kış kaşımının erdemi üstüne yüzlerce, binlerce film çevrilsin öyleyse. Her gece karıncalara gösterilsin. Hem kışklarını kaşısınlar, hem de filin seyretsinler.»

«Bu son darbedir karıncaların karıncalıklarına, sultanım. Bir daha bundan sonra hiç bir karınca, karınca sözcüğünü ağzına bile almayacaktır.»

«Gel,» dedi sultan, «gel ulukepez kardeşim, karıncalarının insanlardan damla damla çalarak, bana fıçılar doldurdukları mor şaraptan içip esrikleşelim. Bugün bizim en güzel günümüz.»

Babilin asma bahçelerinden de güzel sarayın has bahçesinde sultanla ulukepez iksir tadında mor, yaldızlı, altın ışıltılı şarabı içmeğe başladılar.

Geceydi, ortalıkta çağıl çağıl bir ayışığı vardı. Ormandaki karıncalar bu ayışığında daha keyifliydimler, kışklarını habire ağaçlara sürüyor kaşınıyorlardı. Sultanın borazanlarının, televizyon, radyo, sinema ve gazeteleri-

nin etkisi yaman olmuştı. Nerdeyse ağaçlara süre süre karıncaların tüm kıcı aşınıp tükenecekti. Aşkla şevkle kışlarını ağaçlara sürüyorlardı. Birden öteden, uzaktan dağın dibinden onlara doğru dalga dalga bir ses geldi. Karıncalar bu sesi, bu türküyü çok eski zamanlardan beri tanıyorlardı ya unutup gitmişlerdi. Kulak verip sesi dinlediler. Ve hemencecik de, türküyü duydukları anda kışlarını ağaçlardan çektiler. Türkü gittikçe çoğalıyordu. Doğudan, batıdan, güneyden, kuzeyden geliyordu. Yerden bitiyor, gökten yağıyordu. Otlardan, çiçeklerden, yapraklardan, sulardan, nereye dönseler, neye baksalar oradan, yıldızlardan, ateşten, ormanın üstündeki sisten geliyordu. Bu türkü onlara bir şeyler anımsatıyordu. İçlerinde, yüreklerinde bir şeyleri kıpırdatıyordu. Ve türkü kesilmiyordu. Karıncalarda bir tuhaflik başlamıştı, bir telaş, bir kaynaşma, bir devinme... Ne oluyordu? Ne olduğunu karıncalar da anlayamıyorlardı ya, kendilerinde bir değişme olduğunu seziyorlardı. Türkü sürüp gidiyordu. Karıncalar, derin, karanlık bir karabasan düşünden uyanıyor gibiydiler. Sabaha kadar ne kaşındılar, ne de uyudular, öyle ormanda bekleyip bu her bir yönden gelen türküyü dinlediler. Türkü biz karıncalarız, diyordu. Bir zamanlar bizler de karınca gibi karıncaydık, bizim de cennet gibi ülkelerimiz, kentlerimiz vardı. Kendimiz çalışır, kendimiz yedik. Eşittik, özgürdük. O zamanlar biz karıncaydık, karınca! Böyle uydurma fil değildik her birimiz. Gülünç, cüce, fillere öykünen karıncalar değildik. Bir zamanlar bizler kendimizi hiç bir biçimde aşağılamaz, kimsenin de bizi aşağılamasına izin vermezdik. Böyle kul, böyle uşak, böyle köle değildik. Bağımsızdık, barış içindeydik, eşittik. Hep birlikte kotarır, hep birlikte yer içerdik, ayırımız gayrımız yoktu, diyordu tü. 'kü. Türkü diyordu ki, ve karınca diliyle söylüyordu ve karıncalar unuttuklarını sandıkları karıncaca-

yı eskisi gibi anlıyorlardı. Yüreklarini de bir özlem ya-
lını, türküyle birlikte ağır ağır sarıyordu. Hep birlikte
türkü söyler, hep birlikte sulardan çekerdik ağı, demiri
oya gibi işleyip hep beraber, hep beraber sürerdik top-
rağı. Ballı incirleri, çiçek özlerini, bal özlerini, kara kıl-
çık buğday özlerini hep beraber toplar, hasat eder, hep
beraber yedik. Tutsak değildik, köle değildik. Hep bir-
likte kurardık kentlerimizi, hep birlikte güzelleştirirdik
ülkelerimizi, fillere köle, uşak, tutsak olmadan önce, di-
yordu türkü. Türkü, yıkacağız filler sultanının sarayı-
nı, dağıtacağız hüdhüdlerin yuvasını, kazıyacağız sarıncı-
ların kökünü, diyordu. Kahreden ki, vareden karınca-
lardır. Şu evrende karınca gücü üstüne güç yok, diyordu
türkü. Sultan sarayını yapanlar kim, ehramları kuran-
lar kim, Babile asma bahçelerini asanlar kim, bun-
ca kentleri, ülkeleri yaratanlar kim, karıncalar... Tür-
kü diyordu ki, bu kadar çok, bu kadar güçlü olan
karıncalar fillerin de hakkından gelebilir. Türkü diyor-
du ki... Ve türkü dağlardan, denizlerden geliyor, toprak-
tan, ormandan, ışıklardan fışkırıyordu. Ve karıncalar
bu sesi, bu türküyü çok iyi, yürekleri gibi bir sıcaklıkta
biliyorlardı.

Hep birden, ala şafak dünyanın üstünde bir ışık çi-
çeği olarıktan açarken:

«Sesli karınca, sesli karınca,» diye bağıştılar. Ve
ormanı bırakıp ülkelerine, kentlerine yürüdüler. Artık
hepsi de bizler karıncayız diye düşünmeğe başlamışlardı.
Nasıl oldu da bu kadar çabuk fil olduk, hem de gülünç,
iğne ucu kadar birer küçücük fil olduk, diye yerindiler.

Karınca olmuşlardı, türkü onlara karıncalıklarını
ta yüreklerinin başında duyurmuştu ama, filleri altede-
bileceklerini bir türlü akılları almıyordu.

Hüdhüdler hemen sultana haber ulaştırdılar:

«Karıncalar ormanları bıraktılar, doğru ülkelerine
çekiliyorlar,» diye.

Sultan:

«Ne oluyor, ulukepez kardeşim?»

Hüdhüdler başı:

«Çok şaşırdım karıncaların ormanı bırakmalarına. Oysaki fillik, filler gibi kıçlarını kaşımaları çok hoşlarına gidiyordu.»

«Nə olmuş olabilir?»

«Sordum soruşturdum, hiç bir şey olmamış, sultanım. Bir gece, belki bir akşam, belki gece yarısı, birden karıncalar kıçlarını ağaçlardan çekmişler. Ormanda öyle kıpırtısız, dimdik orada dikilmişler kalmışlar. Bir şey dinler gibiymişler ya hiç bir ses duyulmuyormuş.»

«Tuhaf,» dedi sultan. «Şu karıncalar dünyanın en tuhaf yaratıkları. Sağları solları hiç belli değil...»

«Sultanıma söyleyim, sonra da sultanım, gün doğarken ormanı bırakmışlar, doğru ülkelerine çekilmeğe başlamışlar.»

«Bunda bir iş var hüdhüdler başı. Yoksa durup dururken bu dünyada hiç kimse kıç kaşımdan vazgeçemez. Bu dünyanın biltekmil yarattığı bu dünyaya salt kıç kaşımağa gelmişlerdir. Kıç kaşımak olanağını bir kere eline geçiren yaratık bir daha ondan vazgeçemez. Bunda bir iş var ve hem de bu karıncalar bizim başımıza bir iş açacaklar ki, iş derim sana.»

«Ben de endişeliyim, sultanım.»

«Topal karıncadan hiç bir haber yok mu, ya bizim sarıcalardan?»

«Yok,» dedi ulukepez içini çekerek. «Ne yazık ki yok, sultanımız.»

Sultan uzun bir süre başını önüne eğip düşündü, sonra da hortumunu sırtında gezdirdi, ağaçlara yürüyüp kıçını çınar ağacının gövdesine dayadı, kaşıma makinasını arkasına takıp düşündü.

«Karıncaları izlemeğe kaç kuş gönderdin?»

«Yedi yüz yetmiş yedi, sultanım.»

«Yetiyor mu bu kadar kuş ulukepezim, onları izlemeğe?»

«Bunlar çok hızlı kuşlar, sultanımız, çok hızlı. Bunlar daha yeni fil olmuş hüdhüdlər.»

«Yedi yüz yetmiş yedi kuş daha uçar, ardında da sen git, hemen bana yeni haberler getir.»

«Başüstüne sultanımız.»

Ulukepez yedi yüz yetmiş yedi yeni kuşla hemen uçtu, karınca ülkelerine vardı. Daha uzaktan, kentlerden gelen azgın sesler duydu. Yaklaşınca sesleri anladı. Sesler :

«Biz karıncayız, biz karıncayız,» diyordu hep bir ağızdan. «Biz aldatıldık, yalan söylediler bize. Biz fil değil, karıncayız!»

«Vay anasını!» dedi ulukepez. «Bu karıncalara olan olmuş.» Hemen uçtu haberi sultana ulaştırdı.

Sultan:

«Onlar varsın karınca olsunlar. Ben onlara gösteririm karınca olmayı.»

«Demek sultanım,» dedi ulukepez, «demek bizim bu kadar borazanımız, bu kadar televizyonumuz, sinemamız, radyomuz, gazetelerimiz hiç işe yaramadı?»

«Yaramaz olur mu hiç, görmedin mi, ölüyorlardı da fillikten ayrılmıyorlardı. Sana bunda bir iş var, dedim. Bizim borazanlarımızdan, televizyonlarımızdan, sinemalarımızdan da daha güçlü, etkili bir yol buldu bu total demirci. Başka türlü olanaksız.»

«Ama sultanım, çok araştırdım, hiç bir şey yok.»

«Var,» dedi sultan buyruk verir gibi. «Var bir şey, yakında öğreneceğiz.»

Derken tam bu sırada bir hüdhüd telaşla, kanatları kepezi darmadağın geldi, sultanın hortumunun ucundaki çınarın dalına kondu:

«Bunlar,» dedi, «sultanım, bütün karıncalar bir türkü duyuyorlarmış. Türkü diyormuş ki onlara, biz karıncayız, biz tutsak olamayız.»

«Olamasınlar bakalım,» diye kubardı filler sultanı. «Bir gönderirsem on beş tane fili karınca ülkelerine, bir yandan girip öbür yandan bir çıkarlarsa, ayaklarının altında karıncalar hamur gibi yoğrulurlarsa o zaman filere tutsak olmasınlar bakalım. Gene bir kesersem yiyeceklerini... Var git söyle onlara, onlara karıncalıklarını yasak ettim. Hemen şimdi uçun karınca ülkelerine söyleyin ki, hiç bir karınca, ben karıncayım diyemeyecek.»

Hüdhüdlar:

«Başüstüne sultanım,» deyip karınca ülkelerine uçtular, sultanın buyruğunu tek mil karıncalara duyurdular.

Şimdi türkü bütün ülkeleri, kentleri de sarmıştı. Her yerden duyuluyordu. Topraktan, ışıktan, karanlıktan, bulutlardan, her yerden, her yerden, uykuda düşte her an bu türküyü duyuyordu karıncalar. Duyuyorlar, hep birden de türküyü katılıyorlardı.

Bu türkü kırmızı sakallıların üssünde de duyulmağa başlamıştı aynı gece, aynı anda. Ve kırmızı karıncalar sonsuz bir coşkunlukla durup, kendilerinden geçerek bu türküyü dinlemişlerdi.

O gün bugündür türkü durmadan burada da söyleniyordu. Her bir yönden, gökten, kayalardan, çiçeklerden, çalılardan geliyordu. Türkü duyulduğu andan bu yana kırmızı sakallar da katılmışlardı türküyü. Türkü bitip tükenmiyordu gür bir ırmak gibi, Fırat, Nil, Tuna gibi karıncalığın öz kaynağından coşup geliyordu.

Kıvançtan sakalı al al parlayan kırmızı sakallı topal karınca yanındaki başbuğa sordu:

«Duyuyor musun bu türküyü, karıncaların kadim türküsünü?»

«Ne türküsü?» diye başbuğ şaşkınlıkla sordu. Gerçekten o, türkü değil, en küçük bir sesi bile duymuyordu.

«Türkü,» dedi topal demirci. «Karıncaların geçmişinin geleceğinin ulu türküsü.»

«Kim söylüyor?»

«Bütün evren söylüyor,» dedi topal karınca. «Dağlar taşlar, gökler, yıldızlar, güneşler söylüyor. Sudaki balık, yerdeki yılan, böcek söylüyor,» dedi demirci, kendisi de türküye katıldı. Başbuğ ona bön bön bakıyor, salt demircinin ağzını açıp kapadığını görüyor, bir damla ses bile duymuyordu.

«Karıncaların türküsü fillerin yasalarından daha güçlüdür, anlıyor musun sayın başbuğ, duyuyor musun bu sesi? Karıncaların türküsü doğanın yasaları gibidir, doğanın yasaları kadar sağlam, güçlüdür, duyuyor musun bu sesi?»

«Duymuyorum,» dedi başbuğ.

«Sen lanetlenmişsin,» dedi demirci.

«Ya,» dedi başbuğ, «ben lanetli bir kırmızı sakal karıncayım, lanetli olmasam filler benim yurdumu yuvamı böyle dağıtırlar mıydı?»

Türkü sürüp gidiyordu. Topal demirci her şeyi, yanındaki başbuğu da unutup türkü söyleyenlere katılmış, kendinden geçmişti.

Böylece bu türküyü kaç gün kaç gece evrenle birlikte söylediler, kırmızı sakallar da bilemediler, topal demirci de bilemedi. Bir sabah baktılar ki kırmızı sakallıların bir bölüğü aşağıya, ovaya, ülkelere doğru çekiliyorlar.

«Nereye, nereye?» diye bağırdı korkuyla topal demirci.

Ötekiler dingin, soğukkanlı:

«Yeti artık tutsaklığımız,» dediler. «Böyle bekle

bekle ne olacak? Yüz bin yıl da beklesek hiç bir şey olacağı yok. Biz gidiyoruz.»

«Nereye?» diye sordu total demirci. «Bana sormadan nereye gidiyorsunuz böyle?»

«Ülkelerimize gidiyoruz.»

«Orada filler öldürürler sizi.»

«Öldüremezler,» diye bağırdı demircinin arkasındaki başbuğ. «Öldüremezler.»

«Gidip ülkelerin dört yanını hendekle çevirip, hendeklere su dolduracağız. Filler de bu hendekleri geçip bizim ülkelerimize giremeyecekler. İşte biz de böylece fillerin tutsaklıklarından kurtulacağız.»

«Olmaz, filler hendek dinlemezler, geçerler,» diye bağırdı total demirci.

«Filler hendeklerden geçemezler, siz gidin de kurtulun,» diye bağırdı onun ardındaki başbuğ. Ve hendekçiler gittiler.

Sonra zartzurtçular bölümü geldi karşıdan, «yakacağız, yıkacağız, fillerin ülkesini yerle bir edeceğiz.» diyerekten.

«Nereye, nereye?» dedi total demirci.

«Özgür kılmağa karınca uluslarını,» diye karşılık verdiler zartzurtçular.

Onların arkasından da sıvamacılar geldiler. Bunlar fillere sıvanıp onları devineksiz kılmak isteyenlerdi. Onların arkasından da gözoyucular geldiler, bunlar da fillerin gözlerine çokuşup onları gözsüz bırakacak olanlardı. Gözoyucuların arkasından kuyucular, onlar da kuyu kazıp filleri kuyuların içine düşürüp öldürmek isteyenlerdi. Aralarında çiviciler de vardı, çiviciler de az bir kalabalık değillerdi, onlar da ülkelerin dört bir yanına çivi çakıp, karıncaları böylelikle özgürlüğe kavuşturmak isteyenlerdi. Onların arkasından kandırıcılar geldi, bunlar da, ne kırmızılar, ne filler, özgür ve bağımsız karın-

calar diyenlerdi. Böyle diyerek fillerin bir kısmını kandırarak, filleri birbirine düşürecek, karıncaları tutan fillerle bir olacak, ulusları özgürlüğe, bağımsızlığa kavuşturacaklardı. Daha birçok karınca bölükleri geldiler, topal demirci de yol üstüne durmuş hepsine:

«Nereye, nereye, kardeşler böyle nereye?» diye soruyor, ötekiler, «özgürlüğe,» diyorlar, başka bir şey demiyorlardı.

Böylelikle birkaç gün içinde kırmızı sakallıların üssü boşaldı, üste topal demircinin yanında onu seven, ona güvenen, ona inananlar kaldı. Bir de başbuğ, bir de başbuğun adamlarının bir kısmı kaldı.

Olan bitenden dolayı çok üzgündü kırmızı sakallı topal demirci. Karıncaların başına gelecekleri biliyor, içi kan ağlıyordu.

Hüdhüdler sultana haberi ulaştırdınca sultan çok sevindi.

«Susun, hiç seslenmeyin. Onlar ülkelerin dört bir yanlarını hendekle çevirsinler, ben de iki filimi gönderip hendeklerin üstüne kalas koydurup, köprüler kurdurayım, gene o ülkeleri, kentleri yerle bir edeyim de görsünler, hah haaah,» dedi güldü.

Karıncalar aşkla şevkle, geceyi gündüze katarak ülkelerin, kentlerin yörelerine hendek kazıp sular doldurdular. Bitince sultana gidip:

«Biz artık özgür bağımsız yaşayacağız,» dediler.

Sultan da:

«Yaa, öyle mi düdüklerim?» dedi. «Demek siz bana başkaldırıyorsunuz?»

«Başkaldırıyoruz ya, ne olacakmış!»

«Yani,» dedi sultan. «Yani siz şu karınca uluslarının, yaratık azmanı fillere başkaldırabileceklerini mi sanıyorsunuz?»

«Sanıyor değil, başkaldırıyoruz, başkaldırdık bile,» dedi karıncalar.

Filler sultanı bir güldü, bir güldü, kasıklarını tuta tuta bir güldü, onun bu gülüşünü üsteki total demirci bile duydu. Duyunca da:

«Eyvah,» dedi, «olan oldu karıncalara. Sultan şu yeryüzünde bir tek karınca bırakmayacak, kökümüzü kesecek. Bu gülüşü ta eskiden beri tanırım, hayra alamet değildir.»

Sultan uzun uzun güldükten sonra:

«Haydiyin fillerim, askerlerim, haydiyin hüdhüdlirim, kuşlarım, haydiyin, bugün artık karınca ülkelerinde taş üstünde taş, gövde üstünde baş kalmayacak.»

Ve filler hendekleri yağdan kıl çekercesine kolaylıkla aşmış karınca ülkelerine daldılar. Bir çatırtı, bir gürültü, tozu dumana kattılar. Her bir filin bir ayağı altında milyonlarca karınca birden eziliyor, kanlar şorluyordu topraklarda.

Az bir sürede karıncalar amana gelip:

«Biz ettik, sen etme, sultanımız,» dediler. «Bağışla bizi. Bağışla ki, sana kıyamete kadar kul köle olalım. Karıncaların fillerle hiç bir zaman başa çıkamayacağını bilemedik. Şu kırmızı sakalların iğvasına uyduk, özgürlüğümüz de sizsiniz, bağımsızlığımız da...»

Gene hüdhüdlere başı araya girdi, kızmış, ateş saçan filleri yatıştırdı da karıncaların gerisini ölümden kurtardı.

Kaçıp ulu bir ağacın tepesine sığınan kırmızı sakalların geriye kalanları da:

«Biz yanılmışız, gözoyucularına katılalım da fillerin gözünü oyup öcümüzü alalım,» dediler.

Ve karıncalar göz oymak için filistana saldırdılar. Hemen gidip fillerin gözlerine doluştular. Sultana varıp:

«Biz özgürüz, bağımsızız,» dediler. «Şu anda bütün fillerin gözlerini oyacağız.»

Filler sultanı bir güldü, bir güldü, kasıklarını tuta tuta güldü. Bunu duyan topal demirci, «eyvah,» dedi, «eyvah ki eyvah, gene birkaç karınca ülkesi yerle bir oldu.»

Ve filler sultanı fillerine buyurdu:

«Suyla doldurun hortumlarınızı, biribirinizin gözlerine sıkın.»

Ve filler öyle yaptılar.

Ve filler gene ülkelere saldırdılar ve karıncalar gene amana geldiler.

Gene ulu bir ağacın yaprakları arasına sığınan karıncalar bu sefer de sıvanmacılara gidip karıştılar. Sıvanmacı karıncalar da birer ikişer karış kalınlıkta fillerin üstlerine sıvandılar ve filler sultanı gene güldü, topal karınca onun gülüşünü duyunca yüreğinden kan gitti, «eyvah ki eyvah,» dedi, «bu gidişle karınca ülkeleri hepten yıkılacak.»

Ve filler sultanı fillerine buyurdu:

«Suya koşun, akar suya.»

Filler akar suya koştular, kendilerini ırmağın derinine attılar. Sular, sıvanmış karıncaları aldı götürdü.

Dağgezenler daha önce ovada bir tek fil tarafından ezilmişlerdi zaten. Onlar bir daha bellerini doğrultup dağ gezemediler.

Bütün deneyler boş çıktı, her deneyde filler sultanı güldü, topal demirci eyvah, dedi, birkaç karınca ülkesi yıkıldı, karıncalar aman dilediler, ulukepez araya girip onları bağıslattı.

Sonunda sağ kalabilmiş, hasta, sakat, yorgun, umutsuz, bitkin kılıç artığı kırmızı sakallar geriye döndüler. Kırmızı sakallı topal karıncanın yüzüne bakamıyorlardı. Giderlerken ne çok sövmüşlerdi topal demirciye bun-

lar. Fıkara topalın ne hayınlığı, ne alçaklığı, ne korkaklığı kalmıştı. Topal demirci bütün bunları unutup onların yaralarını sardı, sardırды, onları teselli etti. Çaba çabaydı, her çabada bir de yenilgi payı vardı. Yenilmişlerdi işte.

Filler sultanına gelince kıvançtan dört köşe olmuştu. Artık hiç bir karınca, özellikle bunca deneylerden sonra bir daha başkaldırmayı akıllarının ucundan bile geçirmeyecekti. Hele kırmızı sakallılara bir iyice düşman olmuşlardı. Bir yerde bir kırmızı sakal görmesinler, hemen kan beyinlerine sıçrayıp o anda kırmızı sakalları parçalıyorlardı. Karıncalar arasında artık bir tek kırmızı sakallı bile barınamazdı. Ama bu deney çoğa mal olmuştu gene filistana. Birçok karınca ülkesi yıkılmış, milyarlarca karınca ölmüştü. Bu demekti ki, filler, hüd-hüdler için daha az karınca çalışacaktır.

Hüd-hüdler başı:

«Üzülme sultanımız,» dedi, «bu karıncalar var ya, şu evrenin en üreğen yaratıklarıdır. Birkaç yıl içinde o ölenlerin belki bin misli ürerler.»

Sultan güldü:

«Demek böyle ha?» dedi. «Ne güzel! Kırmızı sakalların da kökünü kuruttuk ya, bir daha ne karıncaları kandırabilirler, ne de bir araya gelebilirler. Amma da saf, amma da budala yaratıklarımız şu kırmızı sakallar. Bir bölümü de bizim filleri bize karşı kışkırtmağa çalışıyormuş. Bizimkiler de ezivermişler onları, daha bana haber vermeden... Hahhah, haaaaah...»

Bu gülüşü de duydu topal demirci:

«Şimdi de, utkusuna gülüyor,» diye öldü öldü dirildi. «Aaaah, bizim ahmaklar.»

«Borazanlar, televizyonlar, gazeteler, romanlar, özellikle karıncayı fil yapma okulundan çıkan aydınlar asıl bundan böyle işe yarayacaklar. Karınca uluslarının

artık hiç bir ışıkları kalmadı. Umutsuzluk tutsaklığın gıdasıdır. Umutsuzluk köleliğin anasıdır. Umutsuzluk yüreğin yıkımıdır. Umutsuzluğu körükleyeceğiz. Yıl on iki ay, gece gündüz karıncaları fil etme okulundan çıkma aydınlar, radyonun, sinemanın, televizyonun, gazetelerin başına geçecekler, durmadan durmadan umutsuzluğu söyleyecekler.»

«Şimdiden başladılar bile...»

«Sarıcalarımdan ne haber?»

«Onlar kırmızı sakallıların yanındalar. Kırmızı sakalları bir bir izliyorlar, soluklarını bile dinleyip bana ulaştırıyorlar.»

«Topal demirci?»

«Bilmiyorum,» dedi ulukepez.

«Bundan sonra topal demirci sağ olsa da kaç para eder, ne gelir elinden,» dedi filler sultanı. «Bundan böyle elinden hiç bir şey gelmez ki... Hangi karınca bir daha onun aptallıklarına uyup da bize başkaldırır?»

«Topal ölmüştür,» dedi ulukepez. «Eğer ölmemiş olsaydı, karıncalara bu ahmaklığı yaptırmazdı.»

Filler sultanı daha çok, daha, daha yürekten güldü. Onun gülüşü dağlarda yankılandı. Onun bu gülüşünü gene topal demirci de duydu, tepeden tırnağa ürperdi.

Topal demircinin bir sabah ala şafakta tanyerleri kocaman mavi, al, turuncu, ak katmerli bir ışık çiçeği olaraktan açarken dört bir yönden gelen bir türküyle uyanıp alana giderek orada toplanmış bilumum kırmızı sakallarla konuştuğudur.

Topal karıncanın üssüne akın akın kırmızı sakal olmuş karıncalar geliyorlardı. Yılmış, umutsuz, bitmiş tükenmiş. Üs birkaç ay içinde doldu taşı, dağlar, koyaklar, açıklıklar gene tüm karıncaya kesti.

Karıncalar, boyunları sünmüş, devineksiz, ılık dağ güneşine uzanmış konuşmuyor, düşünüyorlardı. Aşağıdan, karınca ülkelerinden, kendileri gibi kırmızı sakal olup gelenler, kötü, kara, gittikçe de azgınlaşan haberlerle geliyorlardı. Üste artık karıncalar üstüsteydiler.

Karınca ülkelerinde durum gittikçe ağırlaşıyordu. Her fil kendine bir saray yaptırmıştı. Her fil o saraya sultanın tahtına benzer bir taht yontturmuştu. Bir de gene sultanın has bahçesinin tıpkısı has bahçeler donatmışlardı, dünyanın tek mil ağaçlarından çiçeklerinden... Karıncalar verdikçe onlar istiyorlardı. Akıllarına ne gelirse, canları neyi ister, neyi istemezse karıncalara buyuruyorlardı. Sultan kendisine yedi saray, renk renk on altı taht daha yaptırmıştı. Tüm dağların dorukları, ulu denizin kıyıları sultanın sarayları, köşkleri, bahçeleriy-

le dolmuştu. Hühüd kuşlarının her birisine öyle yuvalar yapmışlardı ki karıncalar, kuşlar kuş oldu olalı böyle yuvalar görmemişlerdi. Yuvalar en ulu çınarların üstündeydi. Karıncalar onların yiyeceklerini çınar ağaçlarının tepelerine, yuvalarına kadar taşıyorlardı. Sultana yaşam suyunu da bir bulup getirselerseler, kırk gün kırk gece bir toy düğünden sonra sultan yaşam suyunu içecek, ölmezliğe kavuşacaktı. Ondan sonra öteki filler de, hühüdler de isteyeceklerdi yaşam suyundan ve karıncalar sersefil, aç çıplak yollara düşeceklerdi gene. Dağların, tepelerin altına hep ambarlar oyulmuş, ambarların içi de envai çeşit yiyeceklerle zınkazıncak doldurulmuştu. Karıncalar daha da ambarlar oyuyorlar, onları dünyanın bulunmaz yiyecekleriyle dolduruyorlardı.

Karıncalar yıl on iki ay hep çalışıyorlar, dur durak bilmiyorlardı. Nerde eskisi gibi ormana kaçıp da fillere öykünmek, nerdeee filler sultanından bal özü, çiçek özü, buğday özü istemek, öyle eskisi gibi nerdeee, sultanın yüzünü görmek? Ulukepezin bile yüzünü ancak yılda bir kez görebiliyorlardı. Yeryüzünün, yer altının tekmil hazinelerini de taşımışlardı fillere, hühüdlere... Buna karşın bile onların yüzüne hiç bir fil, hühüd bakmıyordu. Yenilgiden, kırımından önceki günler karıncalar için bir cennet düşü olarak kalmıştı.

Filler, hühüdler, onlar verdikçe ötekiler daha daha, daha istiyorlardı. Hiç bir karıncaya artık uyku dünek yoktu. Bu ölürcene çalışmanın karşılığında da filler onlara ancak ölmeyecek kadar yiyecek veriyorlardı. Ambarlar doluyor taşıyor, çürüyor. Filler karıncalara her gün verdiklerinden bir damla fazla yiyecek vermiyorlardı. Her ne hikmetse, bu yarı aç yarı tok, çalışmaktan fırsat bulup da başlarını kaşıyamayan karıncalar üredikçe ürüyorlardı. Ana karıncalar durmadan durmadan milyarlarca yumurtluyorlardı. Bu da fillerin işine çok yar-

yordu. Ve filler hantallaştıkça hantallaşıyor, şiştikçe şişiyorlardı. Hühüdler o kadar semirmişlerdi ki neredeyse uçamaz olmuşlardı. Eğer fillerin korkusu olmasa, kara kartallar, hühüdleri ne güzel yem edecekler, her gün binlercesini, yağlı yağlı, gövdeye indireceklerdi. Hühüdleri böyle yağ tulumu, böyle devineksiz gördükçe kartalların boyunları uzuyor, ağızlarının suyu akıyordu.

Sultan, sarayları, tarlaları, hazineleri, ambarları, bahçeleri dolaşıyor: «Gelecek yıl bunun on misli olacak gelirimiz,» diyordu. Ve gelen yıl gelir yirmi misline çıkıyor, sultan gene somurtup, «gelecek yıl yüz misli,» diyordu. Karıncalar öfkeden çok şaşkınlık içindeydiler. Bu kadar yiyecek, mal mülk, hazineler sultana da, sülalesine de, sülalesi yüz misli artsa da kıyamete kadar yeterdi de artardı bile... Bir kıyamete, beş kıyamete kadar daha ömrü olsa dünyamızın bu yiyecekler fillere gene yeterdi. Eeee, peki derdi neydi acaba fillerin, hühüdlerin, niçin böylesine, bu kadar biriktiriyorlardı. Karıncaların yaşlıları, akıldaneleri düşünüyorlardı ki, bu filler, hühüdler biriktirme deliliğine tutulmuşlardı. Bir oburluk, bir görmemişlik... Böylesi doymaz yaratıkları şimdiye kadar öteki yaratıklar hiç görmemişlerdi. Tekmil yeryüzü kurduyla kuşuyla, börtü böceği, yılanı çiyanı, tekmil yaratıklarıyla lalü ebkem kalmışlar, bu yeni yaratıklar karşısında şaşıyorlardı. Bu hühüdler, filler, bu oburlar, bu biriktirme hastaları delirmişlerdi. Yaratıklar bunlar karşısında ne yapacaklarını da bilemiyorlardı.

Hem bu biriktirme ne pahasına oluyordu! Milyarlarca karıncanın ölümü, hastalığı, sakatlığı, yoksulluğu, açlığı pahasına. Filler bu karıncalara hiç acımıyorlar, üstelik de onları hiç sevmiyorlar, en küçük bir fırsatta aşağılıyorlardı. İlk zamanlarda sultan, karıncalar bizim soyumuzdan gelir, demişti de onlar da inanmışlardı. On-

ların bir çiğneyişte yuttukları her lokma için milyonlarca karınca canını veriyordu. Onların ambarlarda çürütükleri, karıncalara bir damlasını vermeyip denizlere döktükleri fazla ürünler için milyarlarca karınca kan emeklerini, canlarını veriyorlardı.

Kırmızı sakallı topal karınca da aşağıdan, filistandan, karınca ülkelerinden gelen haberleri dinliyor, öfkesinden kuduruyordu ama, elden ne gelir...

«Delirmişler bunlar, delirmişler,» diyordu da başka bir şey demiyordu. «Dünyanın bu delirmiş çağı da, bu alçalmış, bu obur, bu bencil çağı da geçecek ama, ne zaman geçecek?» Üzüntüsünden kahroluyordu. Fil filken bile, bir canlıya, bir yaratığa bu kadar delirmeyi, bencilliği, zulmü, alçalmayı yakıştıramıyordu. Karıncalar kurtulduğu zaman filler de, fil soyları da karıncalarla birlikte mutlu olacaklardı. Neydi bu kadar çaba, bu kadar bencillik, alçalma, zulüm, işkence? Delirmişlerdi bu filler, ama delirmenin de bir sınırı olmalıydı. Karıncalara bu zulmü yapan filler, hüdhüdler, korkudan da deli oluyorlardı. Karıncaları karınca kadar bile görmüyorlardı ya, gene de korkudan gözlerine uyku girmiyordu. Dünyanın büyük lanetine, korku lanetine uğramışlardı. Ambarları yüz yıllık yiyeceklerle, hazineleri bin, on bin yıl yetecek kadar altınla dolu olmasına karşın, yarın aç kalacaklarmış gibi korkuyorlardı. Esen yelden, akan sudan, şırıldayıp gelen ışıktan, gökyüzünden, topraktan, dünyayı doldurmuş çiçeklerin kokusundan, kanatları ince kelebeklerden korkuyorlar, korkuyor biriktiriyorlar, biriktiriyor korkuyorlardı.

Karıncaların ülkelerde ve üste ta burasına gelmişti. Ülkelerden kırmızı sakal olup gelen karıncalar yerlerinde duramıyorlar, bıyıklarını birbirlerine sürterek: Ne yapmalı, ne yapmalı, hep, ne yapmalı, diyorlardı. Ne yapmalı, ne yapmalı?

Kırmızı sakallı topal karınca da hep soruyordu, hem kendi kendine, hem de önüne gelen her kırmızı sakallıya, ne yapmalı, ne yapmalı, bıçak kemiğe dayandı, ne yapmalı?

Büyük olaydan, yani yenilgiden, kırğından sonra kırmızı sakallı olsun olmasın bütün karıncaların, topal demirciye ve onun arkadaşları olan, onunla üste kalıp filler savaşına katılmayan eli nasırlı kırmızı sakallara güvenleri artmıştı. Onların sözlerinden dışarıya çıkmıyorlardı.

Topal karınca da gece gündüz okuyor, karınca ülkelerinden gelen karıncaları, kırmızı sakalları, özellikle nasırlı karıncaları dinliyor, onlara danışıyor, düşünüyordu. Daha doğrusu tekmil karıncalar artık bu işten kurtulmanın yolunu bulmayı düşünüyorlar, arıyorlardı.

Topal demirci, ta baştan bu yana suyun buğuya dönüşmesi diyordu da, ötekiler bu suyun buğuya dönüşmesinden hiç bir şey anlamıyor, onunla alay ediyorlardı. Su nerdeee, karınca nerdeee, diyorlardı. Ne derlerse desinler, ne kadar anlayışsız olurlarsa olsunlar, topal karınca suyun buğuya dönüşmesi düşüncesinden caymıyordu.

Bir gün bütün karıncalar alana toplanıp topal demirciyi oraya istediler. Alan, karıncaların binde birisini bile almıyordu artık. O binde bir karınca bile alanda üstüste kaynaşıyordu.

Topal karınca geldi, bu kez çitlembik ağacının dalının üstüne çıktı, çünkü daha büyük kalabalığa seslenecekti, o yüzden üstüne çıktığı ağaç daha yüksek olmalıydı. O ağaca çıkar çıkmaz kalabalık hep bir ağızdan bağırdı:

«Anladık, anladık, anladık.»

«Neyi anladınız?» diye sordu onlara topal demirci.

«Su buğuya dönüşmeden...»

«İşte siz bunu anladınızsa, biz de tez günde filleri yenmenin yolunu bulacağız. Suyun buğuya dönüşeceğini anlamak, su buğuya dönüştü demektir. Su buğuya dönüşmeden hiç bir şey olmaz.»

«Anladık, olamaz,» diye yürekten ona seslendiler karıncalar.

«Su buğuya dönüşünce de, filleri yenmenin yolu kolay bulunacaktır.»

«Bulunacaktır,» diye güvenli bağırdı karıncalar. Dağlar, ovalar, koyaklar, sular, ormanlar, gökler yankılandı. «Bulunacaktır, bulunacaktır, bulunacaktır!»

Kırmızı sakallı total karınca, yüreğindeki umut ışığı güreşerek, bir sevinç çağlayını içinde indi ağaçtan köresine yollandı. Hemen kitaplarına kavuşmalıydı. En kocaman, sakallı kitabı raftan indirdi, okuyucakken başbuğ karşısına dikildi:

«Nedir bu su, nedir bu buğu?» diye sordu. Total demirci onu unutmuş gitmişti. Uzun uzun başbuğun yüzüne baktı baktı, bir şeyler araştırdı, hiç bir söz söylemeden kitabına daldı hızlı hızlı okumağa başladı.

Birdenbire bir türkü başladı yüreğinde... Başını kaldırdı kitabından, kulak verdi dört köşeyi dinledi. Türkü yüreğinden geliyordu. Yüreğini dinledi uzun bir süre, sonra türkü büyüdü, dört bir yandan gelmeğe başladı. Türkü kitaptan da geliyordu. Uyuyan karıncalardan, körenin ağzından, duvarlarından da geliyordu. Başbuğ çoktan uyumuştur, onu dinledi total demirci, türkü ondan hiç gelmiyordu. Dışarıya çıktı, türküyü dinledi, türkü yıldızlardan, aydan, gecedен, kayalıklardan, otlardan, akan sulardan, esen yelden, göğün mavisinden, toprağın içinden geliyordu. Alana baktı, karıncalar alanı iyice tıkabasa, arı oğul verir gibi, birbirlerine sıvanarak doldurmuşlar, hiç kıpırdamadan, soluk almadan, taş ke-

silmişler, öyle duruyorlardı. Topal demirci onlara doğru yürüdü, yanlarına vardı, onlar hiç kıpırdamıyorlardı, cansız gibi.

«Ne var?» dedi topal karınca. «Ne oluyor burada bu gece vakti?»

Karıncalar ona hiç bir karşılık vermediler, ne kıpırdadılar, ne de onu duyduklarını belli ettiler.

Topal karınca sordu soruşturdu, baktı ki hiç kimseye bir tek sözcük bile duyuramıyor, öylesine dalmış gitmişler. Sonunda kalabalığın içinde aradı araştırdı, kendi eski yoldaşlarından birisini buldu, eli nasırlı kırmızı sakallılardan birisini... Onun koluna girdi:

«Ne oluyor burada arkadaş, söyle bana? Ben karıncaları bütün ömrüm boyunca böyle görmedim, söyle arkadaş, ne oluyor burada böyle?»

Öteki:

«Suuuusss,» dedi usulcana, duyulur duyulmaz. «Suuuus, türkü dinliyoruz.»

«Kim söylüyor bu türküyü?» diye sordu topal karınca.

Şaşkınlıkla, güvensizlikle baktı ona arkadaşı:

«Nasıl, sen duymuyor musun bu türküyü, ey demirci yoldaşım? Nasıl, demek duymuyorsun, sen ki bizim başımız olasın, sen ki eli nasırlıların yüreği, kafası, düşüncesi olasın? Bu türkü yüreğimizden, düşüncemizden geliyor. Bu türkü...»

«Ne türküsüymüş?» diye gülümseyerek, gülümsemesi ayışığında umut kadar güzelleşerek sordu topal karınca.

«Yüreğine sor,» dedi arkadaşı ona. «Dinle yüreğini, dinle ayışığını, dinle şu karıncalar kalabalığını, dünya türkümüzle çiçekleniyor, dinle dünyayı, dinle akan suları, dünyadaki ciimle yaratığı... Şimdi evrenin bütün yaratıkları ayaktalar...»

İki arkadaş sevinçle kucaklaştılar. Türkü çoğalarak güzelleşiyordu.

Ala şafak açıldı, ala şafak cümlemizin üstüne açıl-sın, tan yerlerindeki ışıklar ulu, kırmızı bir çiçek gibi açtılar, göğün ta ortasına kadar.

Topal karınca çitlembik ağacına çıktı. Şırl şırl bir ışık içinde yunup arınıyordu. Eliri yüreğinin üstüne ko-yup konuşmağa başladı:

«Arkadaşlar,» dedi, «kardeşler, yoldaşlar, karınca ulusları çok acı çektiler. Dünya dünya oldu olalı hiç bir yaratık soyu bizim çektiğimiz acıyı çekmedi, gördüğümüz zulmü görmedi.»

Türkü çoğalarak yeryüzünün her bir parçasından geliyordu. Yürek olarak açıyordu bu türkü, sevgi, sıcaklık, dostluk, güzellik, kardeşlik, eşitlik, barış olaraktan dünyanın en görkemli çiçeği gibi açıyordu bu türkü. Özgürlük, tan yerindeki ulu ışık çiçeği olmuş açıyordu. Özgürlük açıyordu dünyanın üstünde tekmil göğü sararak bu türkü, aydınlatarak.

«Arkadaşlar, karınca ülkelerinin, kentlerinin...» .

Korkunç, üstüste yığılmış kalabalık bir ses olup bağırdı:

«Biliyoruz, biliyoruz.»

«Ülkelerin, kentlerin altını...»

«Altını oyacağız, oyacağız!» diye bağırdı kalabalık.

«Öyleyse arkadaşlar size bir önerim var.»

«Önerin başımız üstüne, ustamız.»

«Şu aşağıda bir başbuğ karınca var, onu buraya çıkarın yanına, onunla burada görülecek bir hesabım var.»

Dört delikanlı karınca başbuğu alıp o anda çitlembiğin başına, topal demircinin yanına çıkardılar.

«Şimdi gözünüzü kırpmadar bana, ve hem de başbuğa bakın.»

Sağ elini uzattı, demircinin eli güçlü, kocamandı, başbuğun ışıl ışıl kırmızı sakalını tuttu hızla çekti, sakal upuzun elinde kaldı. Sakalın yerinde sapsarı bir sarı sakal sallanıyordu.

«Gördünüz mü?» dedi topal demirci. «Filler sarıcalarını ta benim yanıma kadar sokmuşlar, gördünüz mü?»

«Gördük,» diye bir ağız olup bağırdılar kırmızı sakallar.

«Şimdi hepiniz dönün biribirinize, sakallarınızı tutun. Herkes herkesin sakalını çeksin.»

Herkes biribirinin sakalını çekti. Çok kişinin kırmızı sakalının altından sarı sakal çıktı.

«Sarın sakallarından tutun onların.»

«Tuttuk,» diye bağırdılar karıncalar.

«Koparın o sarıcaların kellelerini getirip şu ağacın altına yığın.»

Kendi de hemen o anda yanındaki başbuğun sarı sakalından tutup başını gövdesinden ayırdı, ağacın altına attı. Ve ağacın altında sarıcaların kellelerinden bir tepe yığıldı.

«Şimdi söyleyin bakalım, bu karınca ülkelerinin, kentlerinin altını nasıl oyacağız, hangi güçle, bizim gücümüz şu yeryüzünün altını oymağa yetecek mi?»

«Yetecek!» diye hep bir ağız olup bağırdı karıncalar. «Yeryüzünün bütün karıncaları birleşince...»

Topal demirci bir ışık gibi şakıdı:

«Yeryüzünün bütün karıncaları birleşince...» dedi.

Karıncalar, yeryüzü, toprak, su, gökyüzü, yaratıklar türkü olup bu sözcükleri durmadan durmadan yinlediler.

Kırmızı sakallı topal demirci:

«Haydiyin öyleyse düşün yollara, dağılın ülkelere kentlere, yeryüzü türkünüzle çınlasın. Duymayan ku-

lak, görmeyen göz, sevmeyen yürek, inanmayan kafa kalmasın. Yeryüzünün bütün karıncaları birleşiniz.»

Dünya çınladı:

«Yeryüzünün bütün karıncaları birleşiniz.»

Ve karıncalar yollara düştüler, ovaları, denizleri, ormanları, derin suları aştılar, bu en güzel, en akıllı türküyü yeryüzünün en kuytu köşesine kadar ulaştırdılar. Duymayan yaratık, inanmayan karınca kalmadı... Filler sultanı, ulukepez, öteki filler de duydular.

Sultan:

«Haaah haaaah,» diye güldü. «Tuzlayım da kokmayın siz karıncalar! Yeryüzünün bütün karıncaları birleşip de dünyanın altını oyacaklarmış, hele oysunlar da bir görelim.»

Karıncaların bu aptallığına ulukepez de çok kızmıştı:

«Hele bir oysunlar, oysunlar da bir daha onları başkaldıramaz hale getirelim.»

«Karınca kanatlanmayınca zevalini bulmaz,» dedi filler sultanı.

«Bunlar kanatlandılar,» diye onu yanıtladı ulukepez.

«Suuus, onların dünyanın altını oyacaklarını bildiğimizi hiç kimse bilmesin. Bu son umutlarını da ellerinden alalım, ondan sonra iş tamam. O topalı da yakalarız, yerin altı oyulduktan sonra. Suss, ulukepez kardeşim, suuuuus!»

«Susahm,» dedi ulukepez, şişkoluktan ağırlaşmış kanatlarını keyifle çırparak karınca ülkelerinin üstüne uçtu. Aşağıdan bir tuhaf, onun bile yüreğini yumşatan, sıcak, dost, baştan çıkarıcı, onu da bir güzelliğe çağıran bir türkü geliyordu. Ulukepez az daha kalsa bu türküye kapılıp gidecek, bir daha sultanın yanına dönemeyecekti.

Çarçabuk oralardan uzaklaşıp filistana geldi ya,

sultana bu türkünün hiç sözünü açmadı. Türkü bir hoş etmiş, başkalaştırmıştı onu. Belki bir gün sultan da duyardı bu türküyü, ona göre bir şeyler düşünürlerdi. Fıkara ulukepez sultanın bu türküyü hiç bir zaman duyamayacağını ne bilsin!

«Hah haaah!»

Filler sultanı gülüyor, karıncalara vuracağı son darbenin gününü bekliyordu. Onun bu uzun gülüşlerini topal karınca da her zamanki gibi duyuyor, o da ülkelerin altının oyulacağı günü dört gözle bekliyordu. Biliyordu, biliyordu yeryüzünün altını oyamayacaklardı ya, hele bir başlasınlar...

Karıncalar az gittiler uz gittiler, altı ay bir güz gittiler yeryüzünün bütün karınca ülkelerine, kentlerine ulaştılar. «Yeryüzünün bütün karıncaları birleşiniz,» kelamını tüm karıncalara söylediler. Ve bu kelam bir türkü gibi dağıldı güneyden kuzeye, gün doğusundan gün batısına kadar bütün dünyaya... Ve karıncalar birleşip toprağın altını oymağa başladılar. Sırasıyla ülkelerin, kentlerin altı oyuluyordu. Yüreklerinden gelen, dağın taşın, toprağın suyun, kurdun kuşun, börtü böceğin, insanın söylediği o ulu türkü onlara destek oluyordu.

Ulukepez, öteki hüdhüdler her gün, gün doğarken karınca ülkelerine, kentlerine dolaşmağa çıkıyorlar, ülkelerin, kentlerin üstünde uçuyorlar, sultana oralarda olanı biteni bildiriyorlardı.

Kentlerde dinginlik vardı ulukepezin görüşüne göre, karıncalar birleşememişlerdi, işe başlayamamışlardı bile. Sultan buna üzülüyordu.

Karıncalarsa belli etmemek için gündüz sultana, gece kendilerine çalışıyorlar, yerin altından çıkan toprakla-

rı da yitiriyorlardı. Nereye koyuyorlardı onca toprağı, işte burası bir gizdi.

Az bir sürede ülkelerin, kentlerin, dünyanın altını oydu karıncalar. Ve böylece karıncaların gücünün bütün güçlerden, türkülerinin de bütün yasalardan daha güçlü olduğu tanıklandı.

Karıncalar bütün ülkelerin, kentlerinin altının oyulduğunu kırmızı sakallı topal karıncaya, yüce bir dağın tepesine ulu bir ateş yakarak haber verdiler. Demirci ustası karınca daha yerin altında çalışıyordu, bir iki çenelik toprağı daha kalmıştı aşağıda, onu da yukarı taşıyınca işi bitmiş olacaktı. Birden yüreğini, yöresini inanılmayacak kadar güzel bir sevinç türküsü sardı. Hemen dışarıya çıktı ki ne görsün, dağın tepesindeki yalın büyüdükçe büyüyor, güneş gibi dünyayı ışığa boğuyordu.

Kırmızı sakallı topal demirci yöresindeki karıncalara:

«Şu sarıcaların kellelerini bana getirin,» dedi. «Hani orada, dağda kesmiş saklamıştık ya...»

Sarıcaların kelleleri hazırды zaten, ilerde bir çukurda duruyordu.

Tam bu sırada gökten yere apak, ışık gibi parlak bir güvercin süzüldü. Topal karınca ona koştu, kucaklaştılar.

«Seni bekliyordum, hoş geldin kardeşim,» dedi topal demirci. «Dünyanın altının oyulduğunu ne bildin de geldin?»

Güvercin:

«Dağın tepesinde patlayan ışığı gördüm, türküyü de duydum, açtım kanatlarımı geldim.»

Topal demirci onun kanadının üstüne bindi:

«Şu kelleleri bana verin,» dedi. «Şu sarıcaların kellelerini...»

Kelleleri ona verdiler ve güvercin uçtu.

Ulukepez demirciyle ak güvercini sultanın sarayını bahçesinde karşıladı, kırmızı sakallı demirciyi de görür görmez tanıdı. Bunda bir iş vardı ki, neydi, üstelik de demirci güvercinin sırtında geliyordu.

«Sultanı göreceğim,» dedi topal demirci. Kırmızı önlüğünü bayrak yapıp güvercinin kanadına dikmişti. Ve kırmızı önlük dünyanın en görkemli, sıcak, güzel bir umut bayrağı gibi dalgalanıyordu.

Sultanın yanından hemencecik dönen ulukepez:

«Buyurun saraya,» dedi. «Sultan sizi kabul edecek.»

Topal karınca:

«Biz içeri giremeyiz, o çıksın dışarı.»

Topal karınca içerde başına bir iş açılacağından korkuyordu.

Ulukepez saraya girip olanı biteni sultana haber verdi. Sultan ağır ağır gülerek, sevinerek dışarıya çıktı.

«Karıncaların kararını bildiriyorum sana, ey sultan!» diye gürlledi topal demirci.

«Söyle,» dedi gülerek sultan güvercinin kanadındaki topal demirciye. «Sen kimsin?»

«Ben topal demirciyim,» dedi topal karınca. «Biz bundan böyle bağımsızlığımızı ilan ettik. Bütün karınca ülkeleri karar verdik ki, artık hiç bir karınca, sana, fillere, hüdhüdlere çalışmayacak. Karınca ülkeleri karıncalarıdır ve bizler özgürüz, bağımsızız.»

«Bunu iyice düşündünüz mü?» diye sordu filler sultanı. Hem soruyor, hem de kahkahalarla uzun uzun gülüyordu.

«Düşündük,» dedi topal demirci. «Karıncalar sana bir de armağan yolladılar.»

«Armağanları da neymiş ki, bir bakalım.» Bu sözleri söylerken de çok gülüyordu sultan, yelken kulakları uçarak.

«Al sultan al!» dedi topal demirci. Önce başbuğun

kellesini fırlattı onun suratına. Onun da arkasından, «al, al, al,» diye öteki bütün sarıca kellelerini fırlattı. «Tanıdın mı, tanıdın mı bu kelleleri, al al al!»

Ulukepez bu kellelerin kimlerin kellesi olduğunu sultana söyleyince sultan kudurdu, ağzı köpükler saçarak:

«Fillerim, hüdhüdlerim, askerlerim, marş karınca ülkelerine, taş üstünde taş, gövde üstünde baş bırakmayacaksınız, yürüyün!» Sesi o kadar öfkeliydi ki, dağların bile sırtı ürperdi. «Şu topalı da hemen yakalayıp kellesini kesin.»

Bunu duyar duymaz ak güvercin bir ok gibi fırladı uçuğu gitti. O semirmiş, kanatlarını oynatamayan hüdhüdler nasıl ulaşacaklardı bu ak şimşeğe?

«Yürüyün, yürüyün, yürüyün!»

Asker filler de karıncaların bu kafa tutmalarına çok içerlemişlerdi. Durup dururken rahatları bozulmuştu. Sonsuz bir öfkeyle saldırdılar karınca ülkelerine, varan fil cuuup düşüyordu yerin altına... Varan fil düşüyordu. Böylece karınca ülkelerine saldıran bütün filler az bir sürede karıncaların oyduğu yerin altına boyladılar.

Ulukepez bu korkunç yenilgiyi, fillerin toptan yok olduğu korkunç gerçeğini sultana ulaştırınca, sultan bu inanılmaz haberin acısından, öfkesinden havaya bir insan boyu fırladı, yere düştü. Bir de baktılar ki ortalık lepreme tutulmuşluktan da beter sallanıyor, bu hal ne haldir derken, bir de baktılar ki buldukları yerin toprağı da çöküyor. Bir anda toprak açıldı, sarayı da, has bahçeyi de, filler sultanını da yuttu gitti. Karıncalar ülkelerin altına oyalarken filler sultanının sarayının altına oymayı da unutmuşlardı.

Kızadan hisse, yeryüzünün lütun karıncaları birleşince...

YAŞAR KEMAL

Filler Sultanı

Karıncalarla filler hikayesi, elbette halkın yarattığı bir hikayedir. Küçük bir hikaye. Ben bu hikayeyi aldım işledim. Belki bu hikaye çağlar önce Anadolu'da uydurulmuştu. Bir küçücük hikaye olarak günümüze kadar geldi ve benim elime geçti... Doğanın en büyük hayvanı olan fili sömürücü olarak aldım. Benden önce halk, bu zavallı garip hayvanı, ona düşmanlığından değil, sırf iri gövdesinden ötürü sömürücüye simge olarak almış. Sömürülenlerin çokluğunu, çalışkanlığını, yaratıcılığını göstermek için de halk karıncayı almış.

Neye üzülüyorum biliyor musunuz, bu kitabı okuyanlar, özellikle de çocuklar, filleri belki hiç sevmeyecekler. Bu bana çok dokunuyor. Ne yapabiliirdim ki? Oysa filler bugünkü sömürücüler kadar ne korkunçtur, ne zalimdir, ne özgürlük düşmanıdır, ne de işkencecidirler. Eğer insan soyunun bu en zaliminin simgesini, benzerini, hayvanlar arasında arayacak olsaydım, belki timsahları bulurdum, boa yılanlarını bulurdum. Yok yok, sanmıyorum ki yeryüzünde bu zalimleri simgeleyecek korkunçlukta bir hayvan türü bulabilelim...

Yaşar Kemal

8-007

ISBN 975-433-006-9

8 699754330062